H. G. WELLS

Gudernes føde

- og hvordan den kom til Jorden

Bibliotek 1800

H. G. Wells

Gudernes føde

– og hvordan den kom til Jorden

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af H. G. Wells: *Gudernes føde* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år, og i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU eller USA, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of H. G. Wells: *Gudernes føde* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Første bog

Fødens oprindelse

1. Hvordan Føden blev opdaget

I

Det var omkring midten af det nittende århundrede, at der i denne vor sælsomme verden blev overflod på en klasse mænd – mænd, som for størstedelen var noget til års, og som kaldes, og med rette kaldes, men overmåde nødigt vil kaldes "videnskabsmænd". De hader dette ord i den grad, at det er bandlyst fra spalterne af *Nature*, som lige fra begyndelsen har været deres særlige og ejendommelige organ, lige så omhyggeligt, som om det var – et vist andet ord, der er grundlaget for alle virkelig uartige ord her til lands. Men det store publikum og dets presse lader sig ikke narre; "videnskabsmænd" er de, og når de på en eller anden måde dukker frem i offentlighedens lys, kan vi ikke give dem ringere titler end "fremragende videnskabsmænd" og "udmærkede videnskabsmænd" og "berømte videnskabsmænd".

Sikkert er det, at både Bensington og professor Redwood fuldtud fortjente enhver af disse titler, længe før de gjorde den vidunderlige opdagelse, som denne fortælling handler om. Bensington var medlem af det kongelige Videnskabernes Selskab og forhenværende præsident i det Kemiske Selskab, og professor Redwood var professor i fysiologi ved Londons universitet og var gang på gang blevet groveligt nedrakket af vivisektionens modstandere. Og begge havde fra deres allertidligste ungdom gjort fremragende akademisk karriere.

De var naturligvis meget ubetydelige at se til, som jo alle ægte videnskabsmænd er. Der er mere personligt

fremtrædende ved den beskedneste skuespiller i verden end ved hele det kongelige Videnskabernes Selskab. Bensington var lille, meget, meget skaldet og lidt krumrygget; han gik med guldbriller og tøjstøvler, som var slidset op på mange steder på grund af hans talrige ligtorne. Professor Redwood var også overmåde dagligdags af ydre. Før den tid, da de tilfældigvis opdagede Gudernes Føde (jeg kan ikke andet end kalde den dette), levede de i en så fremragende og flittig ukendthed, at det er vanskeligt at finde noget som helst at fortælle læseren om dem.

Bensington vandt sine sporer (hvis man kan bruge et sådant udtryk om en mand, der går med opslidsede tøjstøvler) ved sine glimrende undersøgelser om de giftigere alkaloider, og professor Redwood blev en fremragende mand – ja, jeg husker ikke tydeligt, hvad det var, at han blev en fremragende mand ved. Jeg ved, at han var meget fremragende, men det er også det hele. Den slags ting ligesom vokser frem. Det forekommer mig, at det var et bindstærkt værk om reaktionstider med en hel mængde tavler fulde af sfygmografiske kurver (jeg tør ikke indestå for, at jeg husker rigtigt) og en beundringsværdig ny terminologi, som gjorde ham til, hvad han var.

Det store publikum så lidet eller intet til nogen af de to herrer. Stundom kunne det på steder som det kongelige institut eller kunstforeningen på en måde få Bensington at se, eller i det mindste hans rødmende skaldethed og noget af hans flip og frakke, og høre brudstykker af en forelæsning eller et foredrag, som han bildte sig ind at læse højt og lydeligt op; og jeg mindes en gang – en dag i den svundne fortid – da den britiske naturvidenskabelige forening holdt sit årsmøde i Dover, at jeg

snublede over sektion C eller D eller hvad det nu var for et bogstav, som havde slået sig ned i et værtshus, og at jeg af ren og skær nysgerrighed fulgte efter to damer med alvorlige ansigter og papirspakker i hænderne gennem en dør med påskriften "Billardsalon" ind i et skammeligt mørke, der kun blev brudt af en laterna magicas lyskreds, som fremviste Redwoods kurver.

Jeg så lysbillederne komme og gå og lyttede til en stemme (jeg har glemt, hvad den sagde) som formodentlig var professor Redwoods stemme, og der var en hvislen fra lygten og en anden lyd, som fik mig til at blive siddende, stadig af nysgerrighed, indtil der uventet blev skruet op for lyset. Og da gik det op for mig, at denne lyd skrev sig fra en gumlen wienerbrød og smørrebrød og andre spisevarer, som de forsamlede medlemmer af den britiske naturvidenskabelige forening var tyet herhen for at spise i laterna magica-mørkets ly.

Og Redwood, husker jeg, vedblev at tale hele tiden, mens der var lyst, og pege på det sted på skærmen, hvor hans tegning skulle have været synlig – hvad den også blev igen, så snart der atter blev mørkt. Jeg husker ham som en overmåde dagligdags, lidt nervøst udseende, mørkhåret mand med et udtryk af at være optaget af andre ting og at gøre, hvad han netop i øjeblikket gjorde, af en uforklarlig pligtfølelse.

Jeg har også en gang – i gamle dage – hørt Bensington tale ved et pædagogisk møde i Bloomsbury. Ligesom de fleste fremragende kemikere og botanikere betragtede Bensington sig selv som en stor autoritet i undervisningsspørgsmål – skønt jeg er sikker på, at en almindelig klasse skoledrenge kunne skræmme livet af ham på en halv time – og så vidt jeg nu kan

huske, foreslog han en forbedring af professor Armstrongs heuristiske metode, hvorved – med en bekostning af apparater for en tre-fire hundrede pund, en fuldstændig forsømmelse af alle andre fag og en ualmindelig evnerig lærers udelte opmærksomhed – et jævnt begavet barn i løbet af ti eller tolv år med en ejendommelig slags klodset grundighed kunne lære næsten lige så meget kemi, som man kunne finde i en af de afskyelige små lærebøger, der var så almindelige …

Ganske hverdagsagtige personer var de, forstår man nok – begge to, uden for deres videnskab. Eller om ikke det, så snarest på den upraktiske side af det hverdagsagtige. Og det, vil man finde, er tilfældet med videnskabsmænd som klasse betragtet hele verden over. Det store, der er ved dem, er en ærgrelse for andre videnskabsmænd og en ubegribelighed for publikum i almindelighed, og hvad der ikke er stort, er øjensynligt.

Der er ingen tvivl om, hvad der ikke er stort ved dem; ingen menneskeklasse er så iøjnefaldende små. Med hensyn til samkvem med andre mennesker lever de i en snæver verden; deres undersøgelser medfører uendelig opmærksomhed og en næsten munkeagtig afsondrethed; og hvad der bliver til overs, er ikke ret meget. Når man ser en sær, menneskesky, vanskabt, gråhåret, vigtig lille opdager af store opdagelser, latterligt pyntet med en eller anden ridderordens brede bånd og i færd med at optræde som vært over for sine medmennesker – eller når man læser *Nature*s jammer over, at "videnskaben negligeres", når englen, der besørger fødselsdagsuddelingen af ordener, går videnskabernes selskabs dør forbi – eller når man hører en utrættelig lichenolog kritisere en anden utrættelig

lichenologs bog – så tvinges man til at forstå, hvor uforanderligt små menneskene er.

Og alligevel er videnskabens koralrev, som disse små "videnskabsmænd" har bygget og endnu bygger på, så vidunderligt, så uhyre, så fuldt af mystiske, halvtudformede løfter for menneskeslægtens mægtige fremtid! Det lader til, at de selv slet ikke forstår, hvad det er, de gør! Formodentlig har selv Bensington en gang for længe siden, da han valgte denne livsbane, da han viede sit liv til alkaloiderne og de med dem beslægtede forbindelser, fået et glimt af visionen – mere end et glimt. Hvilken ung mand ville vel have ofret sit liv til et sådant arbejde, sådan som unge mænd gør det, uden en sådan inspiration og kun for de hædersbevisninger og stillinger, som en "videnskabsmand" kan vente at opnå? Nej, de *må* have set stråleglansen, de må have haft visionen, men de har været så tæt på den, at den har blændet dem. Der er vederfaredes dem den barmhjertighed, at glansen har blændet dem, så at de resten af deres liv uden besvær kan holde kundskabens lys i vejret – for at vi andre kan se!

Og måske forklaringen af Redwoods optagne udtryk ligger i, at han – hvad der nu ikke kan være nogen tvivl om – var forskellig fra sine kaldsfæller, for så vidt som noget af visionen endnu svævede ham for øje.

II

Gudernes Føde kalder jeg den, denne substans, som Bensington og professor Redwood ved fælles hjælp fremstillede; og når man tænker på, hvad den allerede nu har bevirket, og på alt, hvad den sikkert vil bevirke, er der sandelig ingen overdrivelse i

navnet. Derfor vil jeg vedblive at kalde den det i hele min fortælling. Men Bensington ville lige så lidt med koldt blod have kaldt den det, som han ville have spadseret ud fra sin lejlighed i Sloane Street klædt i kongeligt purpur og med en laurbærkrans om panden. Udtrykket var blot et første udbrud af forbavselse fra ham. Han kaldte den Gudernes Føde i sin begejstring og højst en times tid eller så i det hele. Derefter blev han enig med sig selv om, at det var noget tosseri. Da han først tænkte over sagen, øjnede han så at sige en udsigt over kolossale muligheder – bogstaveligt talt kolossale muligheder, men efter en eneste forbavset stirren på denne blændende udsigt lukkede han resolut sine øjne, som det sig hør og bør for en samvittighedsfuld "videnskabsmand". Og derefter lød "gudernes føde" så pralende, at det næsten var uanstændigt. Han undrede sig over, at han havde brugt det udtryk. Men alligevel blev noget af dette øjebliks klarsynethed hængende ved ham og gav sig atter og atter udslag …

"Ja, ved De hvad," sagde han, idet han gned sine hænder og lo nervøst, "det har virkelig mere end teoretisk interesse. For eksempel," vedblev han, idet han stak ansigtet tæt hen til professorens og sænkede stemmen til en sagte, fortrolig tone, "kunne man måske, hvis man tog fornuftigt fat på tingen, gøre *forretninger* med det … Netop," sagde han og gik op og ned, "som et næringsmiddel. Eller i det mindste som en bestanddel af et næringsmiddel. Naturligvis under den forudsætning, at det er velsmagende. Hvilket vi ikke kan vide, førend vi har fremstillet det."

Han vendte sig om på kamintæppet og studerede de omhyggeligt anbragte slidser i sine tøjsko.

"Hvad vi skal kalde det?" sagde han og så op til svar på et spørgsmål. "Jeg for mit vedkommende er tilbøjelig til at holde på et udtryk lånt fra de gode gamle klassiske sprog. De – de gør naturvidenskaben agtv- … giver den et anstrøg af gammeldags værdighed. Jeg har tænkt på … De vil måske anse det for noget tosseri af mig … men alligevel har man da ved visse lejligheder lov til at give fantasien lidt spillerum … Herakleophorbia. Hvad mener De om det? En eventuel Herkules' føde? Det *kunne* jo måske … Men naturligvis, hvis De *ikke* synes – – –"

Redwood grublede med øjnene fæstede på ilden og gjorde ingen indvending.

"Synes De, at det kunne gå an?"

Redwood nikkede alvorligt.

"Vi kunne jo også kalde det Titanophorbia. Føde for titaner … Men De foretrækker måske mit første forslag? – Og De er ganske sikker på, at De ikke synes, det er en *lille* smule for – – –"

"Nej, jeg gør ikke."

"Nå! Det glæder mig."

Altså kaldte de det i alle deres undersøgelser Herakleophorbia, og i deres rapport – den rapport, som aldrig blev offentliggjort på grund af de uventede følger, der omstødte alle deres planer – benævnes det uforanderligt således. De fremstillede tre beslægtede stoffer, førend de nåede det, som deres teoretiske tankegang havde forudsagt, og dem omtalte de som Herakleophorbia I, Herakleophorbia II og Herakleophorbia III. Det er Herakleophorbia IV, som jeg – idet jeg optager Bensingtons oprindelige udtryk – her kalder Gudernes Føde.

III

Idéen var Bensingtons. Men da den vaktes hos ham ved et af professor Redwoods bidrag til *Philosophical Transactions*, var det fuldstændigt korrekt af ham, at han rådførte sig med professoren, førend han gik videre. Desuden gjaldt undersøgelsen fuldt så meget et fysiologisk som et kemisk spørgsmål.

Professor Redwood var en af de videnskabsmænd, der er forfaldne til linjer og kurver. Læseren kender godt – hvis han da overhovedet hører til den kategori af læsere, som jeg holder af – den slags videnskabelige afhandlinger, som jeg sigter til. Det er afhandlinger, som man umuligt kan hitte rede i, og ved slutningen af dem er der fem eller seks lange, sammenfoldede diagrammer, som, når man lukker dem op, indeholder mærkværdige zigzaglinjer, overdrevne lynstråler, eller bølgende, uforklarlige indretninger, der kaldes "normalkurver" og er anbragt på ordinater og baserede på abscisser – og den slags sager. Man grubler over sagen i lang tid og ender med en mistanke om, at ikke blot forstår man den ikke selv, men forfatteren forstår den heller ikke. Men i virkeligheden ved man, at mange af disse videnskabsmænd meget godt forstår meningen i deres egne afhandlinger; det er ganske simpelt en mangel på evne til at udtrykke sig, som rejser skranken imellem os.

Jeg er tilbøjelig til at tro, at Redwood tænkte i linjer og kurver. Efter at have fuldført sit monumentale arbejde om reaktionstider (den uvidenskabelige læser anmodes om at holde ud et lille øjeblik endnu, så skal alting blive soleklart) gav Redwood sig til at levere normalkurver og sfygmografier om

vækst, og det var en af hans afhandlinger om vækst, der egentlig gav Bensington idéen.

Redwood havde nemlig foretaget målinger på voksende væsener af alle slags, killinger, hundehvalpe, solsikker, paddehatte, bønnestængler og (indtil hans kone satte en stopper for det) sit eget barn, og han påviste, at væksten ikke gik for sig med regelmæssig fart, eller som han fremstillede det, således:

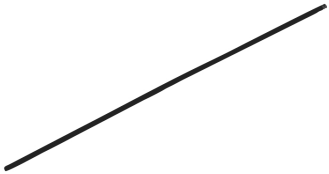

men derimod stødvis og med afbrydelser således:

og at tilsyneladende intet voksede jævnt og regelmæssigt, og så vidt han kunne forstå, kunne heller intet vokse jævnt og regelmæssigt; det var, som om hvert levende væsen måtte samle styrke til at vokse, voksede kraftigt kun en tidlang, og så måtte vente en stund, førend det igen kunne fortsætte væksten. Og i den virkeligt grundige "videnskabsmands" omstændelige og meget tekniske sprog fremsatte Redwood den formodning, at vækstprocessen sandsynligvis udkrævede tilstedeværelsen af en betydelig mængde af et eller andet nødvendigt stof i blodet, at dette stof kun dannede sig meget langsomt, og at når det var opbrugt ved væksten, blev det kun meget langsomt

reproduceret, og imens måtte organismen stå i stampe. Han sammenlignede dette ukendte stof med olien i et maskineri. Et voksende levende væsen lignede et lokomotiv, sagde han, det kan løbe en vis strækning, men må så smøres, inden det kan løbe videre. ("Men hvorfor skulle man ikke kunne smøre lokomotivet udvendig fra?" sagde Bensington til sig selv, da han læste afhandlingen.) Og alt dette, sluttede Redwood med sine kaldsfællers henrivende, nervøse inkonsekvens, ville højst sandsynligt vise sig at kaste lys over hemmelighederne ved visse kanalløse kirtler. Som om de overhovedet havde noget som helst at gøre med det!

I en følgende meddelelse gik Redwood videre. Han leverede et rent virvar af diagrammer – de lignede aldeles flyvebaner for raketter – og meningen af det hele – for så vidt der var nogen mening i det hele – var, at hundehvalpenes og kattekillingernes blod og solsikkernes saft og paddehattenes væske under hvad han kaldte "vækstfasen" afveg i forholdet mellem visse grundstoffer fra deres blod og saft på de dage, da de ikke groede synderligt.

Og da Bensington efter at have holdt diagrammerne på siden og på hovedet begyndte at forstå, hvori denne afvigelse bestod, blev han højligt forbavset. For sagen var den, at denne afvigelse sandsynligvis skyldtes tilstedeværelsen af netop det stof, som han i den senere tid havde stræbt at isolere under sine undersøgelser af de alkaloider, som virker stærkest stimulerende på nervesystemet. Han lagde Redwoods afhandling på den patent-læsepult, der var noget ubekvemt anbragt på hans lænestol, tog sine guldbriller af, åndede på dem og tørrede dem meget omhyggeligt.

"Vorherre bevares!" sagde Bensington.

Så satte han brillerne på igen og vendte sig til patent-læsepulten, som øjeblikkeligt, da hans albue stødte mod dens arm, gav et koket hvin og kastede afhandlingen på gulvet, så at alle diagrammerne flød omkring og blev krøllede. "Vorherre bevares!" sagde Bensington og strakte sig ud over lænestolen med en tålmodig bæren over med dette møbels sædvaner, og da han fandt, at han endnu ikke kunne nå afhandlingen, lagde han sig ned på alle fire for at samle den op. Det var mens han således lå på gulvet, at han fik den indskydelse at kalde det Gudernes Føde …

For sagen var, at hvis han havde ret og Redwood havde ret, så kunne han, ved at indsprøjte dette hans nye stof eller give det ind som fødemiddel, ophæve "hvilefasen", og i stedet for, at vækst nu foregik således:

ville den (om læseren kan forstå mig) foregå således:

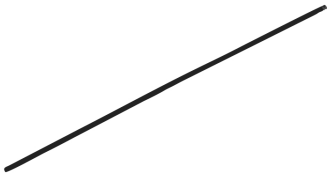

IV

Natten efter sin samtale med Redwood fik Bensington næppe lukket et øje. En gang faldt han rigtignok hen i et slags blund,

men det varede kun et øjeblik, og i det drømte han, at han havde gravet et dybt hul i jorden og hældt Gudernes Føde i tøndevis i det, og nu blev Jorden ved at svulme og svulme og svulme, og alle landenes grænser sprængtes, og det kongelige geografiske selskab havde frygteligt travlt – ligesom et stort skrædderlav – med at lægge ækvator ud …

Det var naturligvis en latterlig drøm, men den viser den tilstand af åndelig spænding, hvori Bensington befandt sig, og den virkelige værdi, han tillagde sin idé, langt bedre end noget af, hvad han sagde eller gjorde, når han var vågen og på post over for sig selv. Ellers ville jeg heller ikke have omtalt det, for i almindelighed anser jeg det slet ikke for interessant, når folk fortæller hinanden om deres drømme.

Ved et mærkeligt sammentræf drømte Redwood også den nat, og hans drøm så således ud:

Det var et diagram, tegnet med en ildlinje på et langt papirsblad, der steg op fra afgrunden. Og han (Redwood) stod på en planet foran en slags sort tribune og holdt en forelæsning om den nye slags vækst, som nu var mulig, for et mere end kongeligt selskab af oprindelige naturkræfter – kræfter, som tidligere altid, selv hvor det drejede sig om væksten af racer, riger, planetsystemer og verdener, havde bevæget sig således:

ja, i nogle tilfælde endogså således:

Og han forklarede dem ganske tydeligt og overbevisende, at disse langsomme, endog tilbageskridende metoder meget snart ville blive sat ud af spillet ved hans opdagelse.

Latterligt naturligvis! Men det viser også – – –

At nogen af disse drømme kan betragtes som på nogen måde betydningsfuld eller profetisk ud over, hvad jeg med rene ord har sagt, vil jeg ikke et eneste øjeblik antyde.

2. Forsøgshønseriet.

I

Det var oprindelig Bensingtons mening at prøve dette stof, så snart han virkelig havde fået det fremstillet, på haletudser. Man prøver altid den slags ting på haletudser til at begynde med; det er det, man har haletudser til. Og det var blevet aftalt, at han og ikke Redwood skulle lede eksperimenterne, fordi Redwoods laboratorium for tiden var optaget af de ballistiske apparater og dyr nødvendige til en undersøgelse af den daglige variation af unge tyrekalves stangehyppighed, en undersøgelse, der gav kurver af en usædvanlig og højst forbavsende slags, og nærværelsen af glasskåle med haletudser i ville være såre lidet ønskværdig, så længe denne særlige undersøgelse stod på.

Men da Bensington meddelte sin kusine Jane noget af sit forsæt, nedlagde hun øjeblikkelig sit veto imod indførelsen af et større antal haletudser eller andre forsøgsdyr i deres lejlighed. Hun havde aldeles ikke noget imod, at han benyttede et af lejlighedens værelser til at dyrke ikke-eksplosiv kemi i, for så vidt hun kunne se, kom der aldrig noget ud af det; hun lod ham have en gasovn og en vask og et støvtæt skab, hvor han kunne søge tilflugt mod det ugentlige rengøringsuvejr, som hun ikke ville give afkald på. Og da hun havde kendt folk, der var forfaldne til drik, betragtede hun hans iver for at udmærke sig i lærde selskaber som et fortræffeligt surrogat for den simplere form af udskejelse. Men et større antal af hvilkesomhelst levende væsener, der ganske sikkert ville være "kravlende" mens de levede og "lugtende" når de var døde, hverken kunne eller

ville hun finde sig i. Hun sagde, at den slags absolut var usundt, og det var sikkert nok, at Bensingtons helbred var skrøbeligt – det var noget snak at nægte det. Og da Bensington forsøgte på at forklare hende denne eventuelle opdagelses enorme betydning, svarede hun, at det kunne være så meget godt alt sammen, men hvis hun tillod, at han gjorde alting i hele lejligheden ækelt og usundt (og det blev dog resultatet af det hele) så var hun vis på, at han ville være den første til at beklage sig.

Og Bensington gik op og ned i stuen uden at tænke på sine ligtorne og talte helt bestemt og vredt til hende uden den ringeste virkning. Han sagde, at intet burde stille sig i vejen for videnskabens fremskridt, og hun sagde, at videnskabens fremskridt var én ting og en mængde haletudser i lejligheden noget ganske andet; han sagde, at det var en afgjort kendsgerning, at i Tyskland ville en mand med en idé som hans straks få tyve tusind kubikfod veludstyret laboratorium stillet til sin rådighed, og hun sagde, at hun var glad og altid havde været glad ved, at hun ikke var tysker; han sagde, at han ville blive berømt for stedse derved, og hun sagde, at han meget snarere ville blive syg af at have en mængde haletudser i en lejlighed som deres; han sagde, at han var herre i sit eget hus, og hun sagde, at hellere end at opvarte en flok haletudser ville hun blive oldfrue i en kostskole; og så bad han hende være fornuftig, og hun bad *ham* være fornuftig og opgive denne idé med haletudser; og han sagde, at hun kunne gerne have respekt for hans idéer, og hun sagde nej, hvis de lugtede, ville hun ikke, og så gik han helt ud af sit gode skind og sagde – til trods for

Huxleys klassiske bemærkninger i så henseende – et uartigt ord. Det var ikke noget meget uartigt ord, men uartigt nok.

Og derefter var hun meget fornærmet, og han måtte gøre hende en undskyldning, og udsigten til nogensinde at prøve Gudernes Føde på haletudser, i alt fald i deres lejlighed, forsvandt fuldstændigt i denne undskyldning.

Derfor måtte Bensington tænke over en anden måde til at gennemføre disse fodringseksperimenter, som ville blive nødvendige til at demonstrere hans opdagelse, så snart han havde sit stof isoleret og fremstillet. I nogle dage spekulerede han på muligheden af at indlogere sine haletudser hos en eller anden pålidelig person, men så blev hans tanker henvendt på en forsøgs-avlsgård ved, at han tilfældigvis så dette ord i en avis.

Og kyllinger. Straks da han tænkte på landejendommen, tænkte han sig den som et hønseri. Han blev pludselig betaget af syner af meningsløst voksende kyllinger. Han forestillede sig billeder af hønsebure og indhegninger, vældige og endnu vældigere bure, og indhegninger af tilsvarende størrelse. Kyllinger er så let tilgængelige, så nemme at fodre og iagttage, så meget mere tørre at tage på og måle, at haletudser nu i sammenligning med kyllinger forekom ham som helt vilde og uregerlige dyr til hans formål. Han kunne slet ikke begribe, hvorfor han ikke straks havde tænkt på kyllinger i stedet for haletudser. Det ville blandt andet have sparet ham for alt dette vrøvl med hans kusine Jane. Og da han fremstillede sagen for Redwood, var Redwood ganske enig med ham.

Redwood sagde, at han var overbevist om, at eksperimenterende fysiologer begik en stor fejl ved at arbejde

så meget med unødvendigt små dyr. Det er akkurat som at gøre kemiske eksperimenter med et utilstrækkeligt kvantum materiale; iagttagelses- og manipulationsfejl bliver uforholdsmæssigt store. Det var netop for øjeblikket af den yderste vigtighed, at videnskabsmænd skulle hævde deres ret til at have stort materiale. Det var derfor, at han for øjeblikket foretog den række eksperimenter på tyrekalve, til trods for, at de voldte studenter og professorer i andre emner visse ubehageligheder, når de herrer færdedes tankeløst på korridorerne. Men de kurver, som han fik, var i en ganske ualmindelig grad interessante og ville, når de blev offentliggjort, fuldt ud retfærdiggøre hans valg. Hvis det ikke var på grund af den utilstrækkelige støtte, som naturvidenskaben nød her til lands, ville han for sit eget vedkommende aldrig, når han da kunne undgå det, arbejde med noget mindre end en hval. Men et stats-akvarium af tilstrækkelig størrelse til at muliggøre dette, var, frygtede han, for øjeblikket og i hvert fald her i landet, et utopisk forlangende. I Tyskland derimod … og så videre.

Da Redwoods tyrekalve nødvendigvis hver dag lagde beslag på hans opmærksomhed, blev det hovedsagelig Bensington, der fik at gøre med valget og udstyrelsen af forsøgsejendommen. Det var ligeledes aftalen, at Bensington skulle bære hele bekostningen, i alt fald indtil de kunne få offentlig understøttelse. Derfor skiftedes han nu til at arbejde i laboratoriet i sit hjem og at rejse frem og tilbage ad de jernbanelinjer, der løber sydpå fra London, for at se på landejendomme, og hans spejdende briller, hans naive skaldethed og hans opslidsede tøjsko indgød ejerne af talrige

mindre heldige ejendomme forgæves forhåbninger. Fremdeles averterede han i forskellige dagblade og i *Nature* efter et par ægtefolk, nøjagtige, flittige, som kunne påtage sig en betroet plads, var vante til at omgås fjerkræ, og kunne overtage den fuldstændige bestyrelse af en forsøgsgård på to og en halv tønde land.

Han fandt et sted, som han mente at kunne bruge, ved Hickleybrow i nærheden af Urshot i Kent. Det var en løjerlig lille ensom ejendom, som lå i en lille dal omgivet af gamle fyrreskove, der så sorte og skumle ud af aftenen. En øde bakke skjulte solnedgangen, og en stor brønd med et faldefærdigt bislag over fik stuehuset til at se helt dværgagtigt ud. Der var ingen slyngplanter op ad det lille hus, adskillige vinduesruder var itu, og i vognskuret var der bælgmørkt selv midt på dagen. Det lå små tre kilometer fra det sidste hus i landsbyen, og det var en noget tvivlsom erstatning for dets ensomhed, at det beboedes af en hel familie mærkværdige ekkoer.

Ejendommen forekom Bensington i en fortrinlig grad at opfylde den videnskabelige undersøgelses krav. Han vandrede omkring på den, slog ud med hånden og gjorde udkast til, hvor hønseburene og indhegningerne skulle opføres, og han fandt, at køkkenet med et rent minimum af forandring kunne rumme en hel række kuvøser og rugemaskiner. Han lejede øjeblikkeligt ejendommen; på vejen tilbage til London gjorde han holdt i Dunton Green for at træffe et passende ægtepar, som havde lagt billet ind på hans avertissementer, og samme aften lykkedes det ham at isolere et så stort kvantum Herakleophorbia I, at det mere end retfærdiggjorte disse forretningsafsluttelser.

Det passende ægtepar, hvis lod det blev under Bensingtons auspicier at blive de første uddelere af Gudernes Føde på Jorden, var ikke blot temmelig aldrende, men også umådelig snavsede. Dette sidste lagde Bensington ikke mærke til, for intet tilintetgør i så høj grad den almindelige iagttagelsesevne som et liv fuldt af videnskabelig eksperimenteren. Deres navn var Skinner, og Bensington fandt dem i et lille værelse med hermetisk tillukkede vinduer, et plettet spejl over kaminen og nogle sygelige tøffelblomster.

Madam Skinner var en meget lille gammel kone uden kappe men med snavset hvidt hår, der var trukket meget stramt tilbage fra et ansigt, som til at begynde med hovedsageligt havde bestået af næse, og som nu på grund af tab af tænder og hage og sammenkryben og rynken af alle andre træk næsten udelukkende var næse. Hun var klædt i en skifergrå kjole (for så vidt hendes kjole kunne siges at have nogen farve) med en enkelt split af rødt flonel. Hun lukkede ham ind og talte forsigtigt til ham og kiggede på ham omkring og over sin næse, mens hendes mand, efter hvad hun sagde, gjorde toilette. Hun havde én tand, som stadig blandede sig i hendes udtale, og hun holdt sine to lange, rynkede hænder nervøst foldet foran sig. Hun fortalte Bensington, at hun havde passet fjerkræ i mange år og var fuldstændig kendt med rugemaskiner. De havde sandt at sige selv en gang drevet et hønseri, og det var kun slået fejl for dem til sidst af mangel på elever. "For det er eleverne, der betaler sig," sagde madam Skinner.

Da Skinner kom ind, viste han sig at være en mand med et stort ansigt. Han læspede, og han skelede, så at han altid så hen over hovedet på den, han talte med. Endvidere havde han

opslidsede tøfler, hvad der berørte Bensington sympatetisk, og led af en iøjnefaldende mangel på knapper. Han holdt frakke og skjorte sammen med den ene hånd og tegnede med den anden hånds pegefinger mønstre på det sorte og forgyldte voksdug på bordet, medens hans ledige øje, om jeg så må sige, stirrede på Bensingtons damoklessværd med et udtryk af sørgmodig afsondrethed. –"De vil ikke drive ejendommen for profittens skyld. Nej, herre. Det kommer ud på ét, herre. Eksperiment! Ja netop."

Han sagde, at de straks kunne flytte over til ejendommen. Han havde intet at bestille i Dunton Green undtagen en smule skrædderarbejde. "Den er ikke den opblomstrende landsby, som jeg troede, den var, og hvad jeg tjener, er næppe værd at ulejlige sig for," sagde han, "så hvis det er Dem belejligt, at vi kommer – – –"

En uge efter var Skinner og kone installeret på ejendommen, og tømmermanden fra Hickleybrow forsødede sit arbejde (at opføre indhegninger og hønsehuse) med en grundig drøftelse af Bensington.

"Jeg har ikke set ret meget til ham endnu," sagde Skinner. "Men så vidt jeg kan forstå mig på ham, lader han til at være et dumt gammelt fæ."

"Ja, jeg synes også nok, at han lod til at være en smule skør," sagde tømmermanden fra Hickleybrow.

"Han bilder sig ind, at han forstår sig på fjerkræ," sagde Skinner. –"Vorherre bevares! Man skulle tro, at der ikke var andre end ham, der havde begreb om fjerkræ, sådan snakker han."

"Han ligner selv en høne," sagde tømmermanden fra Hickleybrow, "med de briller på."

Skinner gik nærmere hen til tømmermanden fra Hickleybrow og talte i en fortrolig tone, og hans ene sørgmodige øje stirrede på landsbyen i det fjerne, medens det andet skinnede klart og ondskabsfuldt.

"De skal måles hver eneste dag – hver eneste høne, siger han. For at se, om de vokser ordentligt. Hvad siger De til det – hvad? Hver eneste dag."

Og Skinner førte hånden op for munden for at le bag ved den på en dannet og smittende måde, og skød meget stærkt ryg – og kun hans ene øje deltog ikke i latteren. Og da han tvivlede om, at tømmermanden rigtigt havde opfattet pointen, gentog han i en gennemtrængende hvisken: "*Måles!*"

"Han er værre end min gamle mester; det er lige hvad han er," sagde tømmermanden fra Hickleybrow.

II

Videnskabelige eksperimenter er det kedsommeligste i verden (det skulle da være, at rapporterne om dem i *Philosophical Transactions* er endnu kedeligere), og det forekom Bensington at vare længe, førend hans første drøm om kolossale muligheder veg pladsen for en stump virkeliggørelse. Han havde indrettet forsøgshønseriet i oktober, og det var maj, førend de første varsler om held begyndte at vise sig. Herakleophorbia I, II og III måtte prøves og slog fejl; der var bryderier med rotterne på forsøgsgården, og der var bryderier med ægteparret Skinner. Den eneste måde, hvorved man kunne få Skinner til at gøre noget, som man havde beordret ham til at gøre, var at sige ham

op. Så strøg han sig med den flade hånd om sin ubarberede hage – han var på en aldeles mirakuløs måde altid ubarberet og dog aldrig skægget – så på Bensington med det ene øje og over ham med det andet og sagde: "Ja naturligvis – når det er herrens *alvor* –!"

Men til sidst viste der sig et morgengry af held. Og det bebudedes af et brev med Skinners langstrakte, spinke håndskrift.

> "Det nye kuld er ude af æggene," skrev Skinner, "og jeg synes ikke rigtigt om deres udseende. De vokser meget stærkt – ganske anderledes end det forrige kuld af samme race, førend De gav Deres sidste ordrer. De sidste var, førend katten tog dem, rigtigt pæne, kraftige kyllinger, men disse her vokser som tidsler. Jeg har aldrig set mage. De hugger så hårdt med næbbet og rammer ovenover støvlen, at jeg ikke ser mig i stand til at levere nøjagtige mål som forlangt. De er rene kæmper og æder som sådanne. Vi kommer meget snart til at trænge til mere korn, for De har aldrig set mage til kyllinger til at æde. De er større end voksne bantamhøns. Hvis de bliver ved på den manér, bliver det rene udstillingsfugle, så langbenede som de er. Plymouth Rocks vil ikke kunne måle sig med dem. Jeg fik en forskrækkelse i går aftes; jeg troede, at katten var efter dem, og da jeg kiggede ud af vinduet, tør jeg næsten bande på, at jeg så den krybe ind under ståltråden. Da jeg kom ud, var kyllingerne alle sammen vågne og gik og skrabede,

som om de var sultne, men katten kunne jeg ikke se noget til. Så gav jeg dem en håndfuld korn og lukkede dem inde. Jeg ville gerne vide, om fodringen skal fortsættes således, som De sidst beordrede. Det foder, De blandede, er næsten helt opbrugt, og jeg vil nødig selv lave mere til på grund af uheldet med buddingen. Med de bedste ønsker fra os begge, og idet jeg anbefaler mig til Deres fremtidige velvilje, er jeg

Deres ærbødige

ALFRED NEWTON SKINNER."

Hentydningen i slutningen af brevet sigtede til en budding, som der på en eller anden måde var kommet noget Herakleophorbia II i, hvad der havde haft pinefulde og næsten skæbnesvangre følger for familien Skinner.

Men Bensington, som læste mellem linjerne, så i denne stærke vækst opnåelsen af sit længe tilstræbte mål. Den næste morgen steg han ud af toget på Urshot station, og i den taske, han bar i sin hånd, havde han tre tilloddede blikdåser med et forråd af Gudernes Føde – tilstrækkeligt til alle kyllinger i hele Kent.

Det var en smuk, klar morgen i slutningen af maj, og hans ligtorne var så meget skikkeligere, at han besluttede at spadsere gennem Hickleybrow ud til sin gård. Det var omkring seks kilometer i alt, gennem parken og landsbyen og så langs de grønne enge i Hickleybrow dyrehave. Alle træerne var oversået med forårets grønne pailletter, gærderne var fulde af gåseurter og skovnelliker og skovene af blå hyacinter og violette

gøgeurter; og over alt lød der lystig fuglesang af drosler, solsorte, rødkælke, finker og mange flere, i en enkelt lun krog af parken begyndte nogle bregner at rulle sig ud, og man kunne høre de gulbrune rådyr springe og fare omkring.

Alt dette bragte Bensington hans fordums og forglemte livsglæde tilbage; hans opdagelses forjættelse blev strålende og frydefuld for hans øje, og det bares ham for, at han nu skulle opleve sit livs lykkeligste dag. Og da han i den solbeskinnede indhegning ved sandbanken under fyrretræernes skygge så kyllingerne, der havde ædt det foder, han havde blandet til dem, kæmpemæssige og klodsede, allerede større end mangen en høne, der er gift og hjemfaren, og dog endnu voksende, endnu i deres første bløde, gule dunklædning med en ganske svag brun stribe langs ned ad ryggen – da vidste han med sikkerhed, at hans lykkeligste dag var kommet.

På Skinners opfordring gik han ind i indhegningen, men efter at have fået et par næbhug gennem slidserne i sine sko gik han ud igen og betragtede uhyrerne gennem ståltrådsfletningen. Med ansigtet tæt til ståltråden stirrede han på dem og fulgte deres bevægelser, som om han aldrig før i sit liv havde set en kylling.

"Hvad de vil blive til, når de bliver udvoksede, er umuligt at tænke sig," sagde Skinner.

"Så store som heste," sagde Bensington.

"Ja, noget nær," sagde Skinner.

"En vinge ville være et måltid for flere mennesker!" sagde Bensington. "De må hugges op til stege ligesom kødet i en slagterbutik."

"Men de bliver nu ikke ved at vokse efter denne målestok," sagde Skinner.

"Ikke det?" spurgte Bensington.

"Nej," svarede Skinner. "Jeg kender slagsen. De vokser stærkt til en begyndelse, men de bliver ikke ved. Å Gud nej!"

Der blev en pause.

"Det er pasningen, der gør det," sagde Skinner beskedent.

Bensington vendte pludselig sine briller mod ham.

"Vi fik dem næsten lige så store det forrige sted jeg var," sagde Skinner med sit bedste øje fromt løftet mod himlen; men det var nu en lille overdrivelse. "Gjorde jeg og min kone."

Bensington inspicerede som sædvanligt hele ejendommen, men han vendte snart tilbage til den nye indhegning. Det var nemlig, sandt at sige, så uendeligt meget mere, end han havde vovet at vente. Videnskabens gang er så indviklet og så langsom; imellem de tydelige løfter og den praktiske virkeliggørelse ligger der næsten altid åringer fulde af forviklet opfinderarbejde, men her – her var Gudernes Føde fuld færdig efter ikke et års prøvetid! Det var næsten alt for dejligt – alt for dejligt. De langvarige forhåbninger, der er den videnskabelige indbildningskrafts daglige brød, skulle ikke længere være hans! Sådan forekom det ham i det mindste den gang. Gang efter gang kom han tilbage og stirrede på sine forbløffende kyllinger.

"Lad mig se", sagde han. "De er ti dage gamle. Og i forhold til almindelige kyllinger, skulle jeg tro – omtrent seks eller syv gange så store – – –"

"Det er vist snart på tide, at vi forlanger højere løn," sagde Skinner til sin kone. "Han er så kisteglad over, at vi har fået de

kyllinger i den sidste indhegning til at vokse så godt – kisteglad er han."

Han bøjede sig fortroligt ned over hende.

"Han bilder sig ind, at det er det foder, han laver," sagde han bag sin hånd, og der lød en undertrykt latter nede i hans strubehule.

Bensington var virkelig en lykkelig mand den dag. Han var ikke oplagt til at udsætte noget på enkelthederne i driften. Den klare dag viste unægteligt ægteparrets Skinners voksende griserier tydeligere, end han nogensinde før havde set dem. Men de bemærkninger, han gjorde til det, var af de mildeste. Hegnet om mange af indhegningerne var i uorden, men han lod til at betragte det som fuldt ud tilfredsstillende, da Skinner forklarede, at det måtte have været en "ræv eller en hund eller sådan noget", der havde gjort det. Han sagde noget om, at rugemaskinen ikke var blevet renset.

"Det er den heller ikke, herre," svarede madam Skinner med armene over kors og et skælmsk smil bag sin næse. "Det er virkelig, som om vi ikke har haft tid til at rense den, så længe vi har været her – – –"

Han gik ovenpå for at se på nogle rottehuller, som Skinner sagde nødvendiggjorde anskaffelsen af en fælde – de var unægteligt kolossale – og opdagede ved den lejlighed, at rummet, hvor Gudernes Føde blev blandet med mel og klid, var i den skammeligste uorden. Skinners var af den slags mennesker, som mener, at ituslåede underkopper og gamle konservesæsker og syltekrukker og sennepsdåser kan komme til nytte, og værelset svømmede af sligt. I et hjørne lå en stor bunke æbler, som Skinner havde gemt, og rådnede, og på et

søm i den skrå del af loftet hang adskillige kaninskind, som han havde i sinde at forsøge sig som buntmager på. ("Der er ikke meget ved skind og den slags ting, som *jeg* ikke forstår mig på," sagde Skinner.)

Bensington snusede ganske vist kritisk i luften ved synet af denne uorden, men han gjorde ikke unødvendig kvalm, og selv da han fandt en gedehams i færd med at delikatere sig i en krukke halvt fuld af Herakleophorbia IV, bemærkede han blot ganske blidt, at dette stof ikke tålte fugtighed og derfor hellere måtte holdes under låg end udsættes for luften på denne måde.

Og han vendte sig straks efter bort fra alt dette for at komme med en bemærkning, som han nu en tidlang havde haft på hjertet:

"Jeg tror, Skinner – ser De, jeg vil slagte en af disse kyllinger – som prøveeksemplar. Jeg tror, vi gør bedst i at slagte den nu i eftermiddag, så vil jeg tage den med til London."

Han lod, som om han var optaget af at kigge ned i en anden krukke og tog derefter sine briller af for at tørre dem.

"Jeg ville gerne," sagde han, "jeg ville meget gerne have et minde – en erindring – om netop dette kuld på netop denne dag. – – Apropos," vedblev han. "De giver vel ikke så unge kyllinger kød?"

"Ih! Nej bevares, herre," svarede Skinner. "Jeg kan forsikre herren, at vi forstår os alt for godt på al slags fjerkræopdrætning til, at det kunne falde os ind."

"Er De ganske sikker på, at De ikke kaster levningerne af Deres middagsmad – – – ja, for det forekom mig, at jeg så knoglerne af en kanin spredt omkring i det inderste hjørne af indhegningen – – –"

Men da de gik ud for at se på dem, fandt de, at det var de større knokler af en kat, pillet ganske rene og tørre.

III

"*Det* er ikke nogen kylling," sagde Bensingtons kusine Jane.

"Å jo, jeg skulle *tro*, at jeg kunne kende en kylling, når jeg så den," sagde Bensingtons kusine Jane hidsigt. "Den er for det første alt for stor til at være en kylling, og desuden kan De jo selv så udmærket godt se, at det ikke er en kylling. Den ligner mere en trapgås end en kylling."

"Jeg for mit vedkommende," sagde Redwood, der modstræbende lod sig trække ind i diskussionen af Bensington, "må tilstå, at i betragtning af samtlige vidnesbyrd –"

"Ja," sagde Bensingtons kusine Jane, "hvis De i stedet for at bruge Deres øjne som et fornuftigt menneske –"

"Jamen hør nu, frøken Bensington –!"

"Værs'god! Bliv *bare* ved!" sagde kusine Jane. "I mandfolk er allesammen ens."

"I betragtning af samtlige vidnesbyrd falder dette dyr ganske sikkert inden for definitionen – naturligvis er det abnormt og hypertrofieret, men alligevel – især da det er udklækket af ægget af en normal høne – ja, frøken Bensington, jeg tror, at jeg må indrømme, at – dette dyr, for så vidt man kan kalde det noget, er en slags kylling."

"De mener altså, at det er en kylling?" sagde kusine Jane.

"Jeg *tror*, at det er en kylling," svarede Redwood.

"Å, sikke noget VÅS!" sagde Bensingtons kusine Jane, hvorefter hun udslyngede ordene: "Jeg gider ikke høre mere på

Dem!" mod Redwoods hoved, gjorde pludseligt omkring og forlod værelset, idet hun knaldede døren i efter sig.

"Og det er mig en stor lettelse at se den, Bensington," sagde Redwood, da genlyden af braget var døet hen. "Til trods for, at den er så stor."

Uden opfordring fra Bensington satte han sig i den lave lænestol foran ilden og tilstod en handling, som selv hos en uvidenskabelig mand ville have været uforsigtig.

"Jeg ved nok, Bensington, at De vil anse det for meget fremfusende af mig," sagde han, "men jeg har sandt at sige kommet lidt – ikke ret meget af det – men dog noget – i min lille drengs flaske for omtrent en uges tid siden!"

"Men sæt nu – – –!" udbrød Bensington.

"Jeg ved det nok," sagde Redwood med et blik til kæmpekyllingen, der lå på et fad på bordet. "Men det har Gud være lovet vist sig ikke at gøre nogen skade."

Han stak hånden i lommen efter sine cigaretter og gav sig så til at meddele fragmentariske enkeltheder.

"Den stakkels lille fyr tog slet ikke til i vægt … forfærdeligt ængstelig … Winkles, et skrækkeligt kødhoved … en af mine tidligere elever … duer ikke til noget … men min kone har ubetinget tillid til Winkles … De kender nok den slags fyre, han har et væsen, som om han var en klint, eller et tårn … selvfølgelig ingen tillid til *mig* … Winkles' lærer … knap nok lov til at komme ind i barnekammeret … noget måtte der gøres … listede mig derind, men barnepigen spiste frokost … fik fingre i flasken."

"Jamen nu vokser han," sagde Bensington.

"Ja gu' vokser han. Han tog halvandet pund på i forrige uge. De skulle bare høre Winkles. Det er pasningen, der gør det, sagde han."

"Men Gud bevares! Det var det samme, Skinner sagde!"

Redwood så igen på kyllingen.

"Det vanskelige er at blive ved," sagde han. "Jeg får ikke lov til at gå alene ind i barnekammeret, fordi jeg i sin tid forsøgte på at tage en vækstkurve af Georgina Phyllis – som De nok husker – og hvordan jeg skal komme til at give ham nok en dosis –"

"Behøver De det?"

"Nu har han skrålet i to dage – lader ikke til at kunne lade sig nøje med sin sædvanlige mad. Han vil have mere."

"Sig det til Winkles."

"Winkles – den idiot!" sagde Redwood.

"De kunne jo snakke med Winkles og give ham pulveret, som han skulle give barnet –"

"Ja, det er vel omtrent, hvad jeg bliver nødt til at gøre," sagde Redwood, støttede hagen på hånden og stirrede ind i ilden.

Bensington stod en stund og strøg hen over dunene på kæmpekyllingens bryst.

"Det bliver nogle enorme høns," sagde han.

"Det gør det," svarede Redwood, stadig med blikket fæstet på gløderne.

"Så store som heste," sagde Bensington.

"Større," sagde Redwood. "Og det er netop sagen!"

Bensington vendte sig bort fra prøveeksemplaret.

"Redwood," sagde han, "disse høns vil gøre stor opsigt."

Redwood nikkede ad ilden.

"Og død og plage!" sagde Bensington, idet han pludselig drejede sig rundt med et glimt i brillerne, "det vil Deres lille dreng også!"

"Det er netop det, jeg sidder og tænker på," sagde Redwood.

Han lagde sig tilbage i stolen, sukkede, kastede sin urøgede cigaret i ilden og stak hænderne dybt ned i bukselommerne.

"Det er akkurat det, jeg sidder og tænker på. Dette Herakleophorbia bliver et vanskeligt stof at have med at gøre. Den fart, som den kylling må have vokset med – – –!"

"En lille dreng, som vokser med den fart – – –," sagde Bensington langsomt og stirrede på kyllingen, mens hans talte. "Pinedød!" sagde Bensington. "Han bliver STOR."

"Jeg vil give ham aftagende doser," sagde Redwood. "Eller i alt fald skal Winkles."

"Det er egentlig lovlig meget af et eksperiment. "

"Meget for meget."

"Og alligevel må jeg tilstå … Før eller senere må et eller andet barn dog forsøge det."

"Ja, naturligvis må vi gøre forsøg med *et eller andet* barn – vist så."

"Netop," sagde Bensington, gik hen og stillede sig på kamintæppet og tog sine briller af for at tørre dem.

"Indtil jeg så disse kyllinger, Redwood, tror jeg ikke, at jeg var *begyndt* at forstå – noget som helst – af det stofs muligheder, som vi fremstillede. Jeg er lige netop begyndt at få en anelse om det … de mulige konsekvenser …"

Men selv i det øjeblik var Bensington langt fra at have noget begreb om den mine, som hans lille lunte skulle affyre.

IV

Dette skete i begyndelsen af juni. I nogle uger forhindredes Bensington i at gentage sit besøg på forsøgs-hønseriet af en indbildt alvorlig forkølelse, hvorimod Redwood aflagde et enkelt nødvendigt, kort besøg. Han kom tilbage som en endnu mere ængsteligt udseende fader, end han var rejst. Nu var væksten gået sin rolige, uafbrudte gang i syv uger, alt i alt …

Og så var det, at gedehamsene begyndte deres løbebane.

Det var i slutningen af juli og omtrent en uge, førend hønsene undslap fra Hickleybrow, at den første af de store gedehamse blev dræbt. Det stod omtalt i flere blade, men jeg ved ikke, om Bensington læste nyheden, og langt mindre, om han satte det i forbindelse med det almindelige sjuskeri, der herskede på forsøgs-hønseriet.

Der kan nu ikke være synderlig tvivl om, at mens Skinner fodrede Bensingtons kyllinger med Herakleophorbia IV, havde en del gedehamse lige så flittigt – måske endnu flittigere – givet sig i færd med at bære noget af den samme dej ud til deres forsommer-yngel på sandbankerne bag ved de nærliggende fyrreskove. Og det er aldeles uomtvisteligt, at denne yngel fik lige så megen gavn og vækstkraft af stoffet som Bensingtons høns. Det ligger nu i gedehamsens natur at nå sin fulde, udvoksede modenhed hurtigere end en høne – og det er en kendsgerning, at af alle de levende væsener, som ved ægteparret Skinners gavmilde forsømmelighed nød godt af de velgerninger, Bensington overøste sine høns med, var gedehamsene de første, der gjorde sig bemærkede i verden.

Det var en skovfoged ved navn Godfrey på oberstløjtnant Hicks gods tæt ved Maidstone, der mødte og havde det held at

dræbe det første af disse uhyrer, som historieskrivningen beretter om. Han kom gående tværs over en lysning, mellem bregner, der nåede ham til knæene, i den bøgelund, der er den smukkeste pryd for oberstløjtnant Hicks park, og han havde sin bøsse – til held for ham var det en dobbeltløbet bøsse – over skulderen, da han fik øje på dyret. Det kom, siger han, flyvende imod lyset, så at han ikke kunne se det rigtig tydeligt, og mens det fløj, summede det "ligesom en automobil". Han indrømmer, at han blev forskrækket. Det var sikkert ligeså stort eller større end en slørugle, og for hans øvede øje må dets flugt og især de halvgennemsigtige, svirrende vinger have haft et uhyggeligt, ufugleagtigt udseende. Det har formodentlig været selvforsvarsdriften blandet med gammel vane, der bevirkede, at han, som han siger, "straks knaldede løs".

Formodentlig har det underlige i begivenheden indvirket på hans sigte; i ethvert tilfælde gik de fleste af haglene ved siden af, og dyret faldt kun et øjeblik med et vredt: "Bzzzz", der øjeblikkeligt røbede gedehamsen, og steg så igen, mens alle dets striber skinnede i lyset. Han siger, at det vendte sig imod ham. I ethvert tilfælde affyrede han sit andet løb på mindre end tyve meters afstand, kastede sin bøsse fra sig, løb et par skridt og smed sig så ned for at undgå det.

Han er overbevist om, at det fløj forbi ikke en meter fra ham, faldt til jorden, hævede sig igen, faldt på ny omtrent en tredive-femogtredive meter borte og trillede rundt, mens dets krop vred sig og dets brod jog udad og bagud i dødskampen. Han gav det en ny ladning af begge løb, førend han vovede at gå tæt hen til det.

Da han målte uhyret, viste det sig, at dets vingefang var henved 75 centimeter, og dets brod var næsten otte centimeter lang. Bagkroppen var skudt helt løs fra forkroppen, men han anslog dyrets længde fra hoved til brod til henved en halv meter – hvad der på det allernærmeste er rigtigt. Dets tavlede øjne var så store som pennystykker.

Dette er kæmpe-gedehamsenes første beviste tilsynekomst. Dagen efter kom en cyklist kørende med fødderne oppe på forgaflen ned ad bakken mellem Sevenoaks og Tonbridge og var meget nær ved at køre en anden af disse kæmper over, der krøb tværs over landevejen. Hans forbikørsel syntes at skræmme den, og den steg til vejrs med et spektakel som et savværk. I øjeblikkets forfærdelse røg hans cykel ind på fodstien, og da han fik set sig tilbage, svævede gedehamsen af sted hen over skovene i retning af Westerham.

Efter at have kørt usikkert videre en kort tid standsede han og steg af – han skælvede så voldsomt, at han faldt over sin maskine ved at gøre det – og satte sig på grøftekanten for at komme til sig selv igen. Det havde været hans mening at køre til Ashford, men han nåede ikke længere end til Tonbridge den dag.

Derefter er der, mærkeligt nok, ingen efterretninger fra de næste tre dage om, at der er blevet set store gedehamse. Ved at efterse vejrberetningerne for disse dage finder jeg, at himlen var overtrukket og vejret køligt med byger hist og her, hvad der måske kan forklare denne afbrydelse. Men den fjerde dag bragte blå himmel og strålende solskin og et sådant udbrud af gedehamse, som verden sikkert aldrig før har set.

Hvor mange store gedehamse, der søgte ud den dag, er det umuligt at danne sig nogen mening om. Der er mindst halvtreds beretninger om deres tilsynekomst. Et menneske blev offer for dem, en urtekræmmer, som opdagede et af disse uhyrer i en sukkertønde og højst ubesindigt angreb det med en spade, idet det steg til vejrs. Han slog det til jorden et øjeblik, og det stak ham gennem støvlen, da han slog efter det igen og huggede det midt over. Han døde først af de to …

Den virkningsfuldeste af de halvtreds tilsynekomster var unægtelig den gedehams', som besøgte British Museum midt på dagen; den slog susende ned fra den klare blå himmel på en af de utallige duer, der lever i bygningens gård, og fløj op på karnissen for at fortære sit offer i ro og mag. Derefter krøb den en stund omkring på museets tag, kom gennem et tagvindue ind under læsesalens kuppel, summede omkring derinde en kort tid – der opstod panisk flugt blandt de læsende – fandt til sidst et andet vindue og forsvandt i pludselig tavshed fra menneskers iagttagelse.

De fleste øvrige beretninger fortæller blot om, at man har set gedehamsene flyve forbi eller slå ned. Et selskab på skovtur blev adsplittet på Aldington bakke og alle dets slikkerier og syltetøj fortæret, og en hundehvalp blev dræbt og sønderrevet i nærheden af Whitstable lige for øjnene af dens ejerinde.

Gaderne genlød den aften af råbet, avisernes reklameplakater indeholdt ikke andet end: "Kæmpe-gedehamse i Kent" med de allerstørste bogstaver. Ophidsede redaktører og redaktionssekretærer løb op og ned ad vindeltrapper og brølede på "gedehamse". Og da professor Redwood klokken fem kom fra universitetet, rød i kammen efter en varm diskussion om

prisen på tyrekalve, købte han et aftenblad, åbnede det, skiftede farve, glemte tyrekalvene på øjeblikket, kastede sig hovedkulds ind i en droske og rullede hen til Bensington.

V

Bensingtons lejlighed, forekom det ham, var optaget – med udelukkelse af alle andre fornuftige genstande – af Skinner og hans stemme, hvis man da kan regne enten ham eller den til de fornuftige genstande!

Stemmen sjokkede om meget højt oppe blandt jammerens toner:

"Det er umuligt for os at blive, herre. Vi er blevet hidtil i håb om, at tingene skulle forbedre sig, og de har bare forværret sig. Det er ikke alene gedehamsene, der er også store ørentviste – så store." (Han viste hele sin hånd og omtrent ti centimeter tykt, snavset håndled.) "Min kone har været lige ved at få krampe af forskrækkelse. Og brændenælderne ved indhegningerne, de vokser også, og bærkarsen, som vi såede henne ved slamkisten – den stak en slyngtråd ind gennem vinduet i aftes og var lige ved at få fat i min kones ben. Det er det foder, De har lavet, herre. Hvorsomhelst vi er kommet til at spilde en smule af det, har det fået alting til at gro frodigere, end jeg nogensinde havde troet, at noget kunne gro. Det er umuligt at blive en måned endnu, herre. Det gælder vore liv. Selv om gedehamsene ikke stikker os, bliver vi kvalt af bærkarsen. De kan ikke forestille Dem – medmindre De vil tage ned og se det –"

Han vendte sit opløftede øje mod karnissen over Redwoods hoved.

"Og hvor kan vi vide, om rotterne ikke også har ædt af det, herre! Det er det, jeg tænker mest på. Jeg har ingen store rotter set, men hvor kan jeg vide det? Vi har været forskrækkede i lang tid over de ørentviste, vi har set – de var lige så store som hummere – der var to – og den forfærdelige måde, som bærkarsen groede på, og straks da jeg hørte gedehamsene – straks da jeg hørte dem, så forstod jeg, hvordan det var gået til. Jeg ventede ikke et øjeblik, undtagen for at få en knap syet på, som jeg havde tabt, og så tog jeg straks herind. Selv i dette øjeblik er jeg halvvejs fra det af ængstelse. Hvor kan jeg vide, hvad der imens er hændt min kone! Den bærkarse vokser og snor sig over hele ejendommen ligesom en slange – det ved Gud, man må ligefrem holde øje med den og gå af vejen for den! – Og ørentvistene bliver større og større, og gedehamsene – – –"

"Men hønsene," sagde Bensington, "hvordan går det med hønsene?"

"Vi har fodret dem lige til i går, det ved Gud vi har," svarede Skinner. "Men i morges *turde* vi ikke, herre. Det spektakel, gedehamsene gjorde, var – ligefrem frygteligt. De sværmede om i snesevis. Så store som høns. Jeg siger til hende: Sy bare en knap eller to på mig, siger jeg, for jeg kan ikke tage til London sådan som jeg står og går, siger jeg, og så skal jeg gå op til hr. Bensington, siger jeg, og forklare ham det hele. Og bliv nu her i denne stue, til jeg kommer tilbage til dig, siger jeg, og hold vinduet lukket så fast som du vel kan, siger jeg."

"Hvis De ikke havde været så forbandet uordentlig –" begyndte Redwood.

"Nej, *det* må De ikke sige, herre!" afbrød Skinner. "Ikke nu. Ikke når jeg er så ulykkelig for min kone! De må ikke, herre! Jeg har ikke mod til at dispetere med Dem. Det ved Gud jeg ikke har. Det er rotterne, som jeg stadig tænker på – hvor kan jeg vide, om de ikke har overfaldet min kone, mens jeg har været her i byen?"

"Og De har ikke taget en eneste måling af alle de dejlige vækstkurver!" sagde Redwood.

"Jeg har været alt for forskrækket," svarede Skinner. "Hvis De vidste, hvad vi har gennemgået – mig og min kone! Hele den sidste måned. Vi har ikke vidst, hvad vi skulle tro om det. At hønsene blev så store, og ørentvistene, og bærkarsen. Jeg ved ikke, om jeg har fortalt Dem, at bærkarsen ..."

"De har fortalt os det alt sammen," sagde Redwood. "Spørgsmålet er, Bensington, hvad skal vi gøre?"

"Ja, hvad skal *vi* gøre ?" sagde Skinner.

"De må tage tilbage til Deres kone," sagde Redwood. "De kan ikke lade hende blive alene i huset hele natten."

"Ikke alene, det gør jeg ikke. Ikke om jeg så havde en snes koner. Men hr. Bensington –"

"Vrøvl," sagde Redwood. "Når det bliver mørkt, kryber gedehamsene i skjul. Og ørentvistene går nok af vejen for Dem –"

"Jamen rotterne?"

"Der er ingen rotter," sagde Redwood.

VI

Skinner kunne have sparet sig sin største ængstelse. Hans kone blev der ikke dagen over.

Ved ellevetiden begyndte den krybende bærkarse, som havde haft travlt i al stilfærdighed hele morgenen, at kravle henover vinduet og formørke det ganske betydeligt, og jo mørkere det blev, jo tydeligere forstod madam Skinner, at hendes stilling snart ville blive uholdbar. Endvidere, at der var gået mange menneskealdre, siden Skinner tog bort. En tidlang stirrede hun ud gennem det halvformørkede vindue mellem de dirrende slyngtråde, og så gik hun meget forsigtigt hen, åbnede sovekammerdøren og lyttede …

Alting lod til at være roligt. Altså løftede madam Skinner sine skørter højt i vejret og flygtede ind i sovekammeret, hvorpå hun efter først at have kigget under sengen og låset sig inde gav sig til at pakke sine sager sammen med en erfaren kones planmæssige hurtighed. Sengen var ikke blevet redt, og gulvet var overstrøet med ranker af bærkarsen, som Skinner havde hugget af for at kunne få vinduet lukket den foregående aften, men denne uorden tog hun intet hensyn til. Hun pakkede ind i et stort lagen. Hun pakkede hele sin egen garderobe ind, og en fløjlsjakke, som Skinner gik med i sine finere øjeblikke, og en krukke pickles, som der ikke var taget hul på – og alt det var hun i sin gode ret til at pakke ind. Men hun tog også to af de hermetisk tillukkede blikdåser med Herakleophorbia IV, som Bensington havde bragt med på sit sidste besøg. (Hun var ellers ærlig nok, den gode kone – men hun var bedstemoder, og det havde skåret hende i hjertet at se et så fortræffeligt voksemiddel blive ødslet på en flok tossede kyllinger!)

Og efter at have pakket alle disse ting sammen, tog hun sin hat på, tog sit forklæde af, bandt et nyt snørebånd om sin paraply, lyttede en lang tid ved dør og vindue, lukkede døren op

og begav sig ud i den farefulde verden. Paraplyen holdt hun under armen, og bylten krammede hun med sine to knortede og resolutte hænder. Det var hendes bedste søndagshat, hun havde på, og de to valmuer, der løftede deres hoveder blandt dens pragtfulde bånd og perler, syntes besjælede af det samme skælvende mod, der havde grebet hende.

Ansigtstrækkene omkring hendes næserødder rynkedes af beslutsomhed. Hun havde fået nok af det! Blive der ganske alene! Skinner kunne komme tilbage, om han havde lyst.

Hun gik ud af forstuedøren, ikke fordi hun ville til Hickleybrow (hendes mål var tværtimod Cheasing Eyebright, hvor hendes gifte datter boede), men fordi bagdøren ikke var til at få op på grund af bærkarsen, der havde vokset som rasende, lige siden hun var kommet til at vælte en skål med kyllingefoder tæt ved dens rødder. Hun lyttede en stund og lukkede forstuedøren meget omhyggeligt efter sig.

Ved husets hjørne standsede hun og rekognoscerede …

En udstrakt sandet plet på bakkeskrænten bagved fyrreskovene var stedet, hvor kæmpe-gedehamsene havde deres reder, og dette udspejdede hun meget alvorligt. Morgenens kommen og gåen var forbi, ikke en eneste gedehams i sigte for øjeblikket, og alt var stille, når undtages en lyd, der næppe var stærkere, end om en dampsav havde været i gang inde mellem fyrrene. Ørentviste kunne hun heller ikke se noget til. Nede mellem kålbladene var der ganske vist noget, der rørte sig, men det kunne akkurat ligeså godt være en kat på fuglejagt. Hun holdt øje med det en stund.

Hun gik nogle skridt forbi hushjørnet, fik indhegningen med kæmpekyllingerne i sigte og standsede igen. "Ok ja!" sagde hun

og rystede langsomt på hovedet ved synet af dem. De var på den tid omtrent så høje som emuer, men naturligvis langt sværere i kroppen – større dyr i det hele taget. De var høner allesammen, fem i alt, nu efter at de to hanekyllinger havde slået hinanden ihjel. Hun tøvede ved at se, hvor de hang med hovederne. "De arme skind!" sagde hun og lagde sin bylt fra sig. "De har intet vand fået. Og heller intet foder i de sidste fire og tyve timer! De med deres appetit!" Hun førte en mager finger op til læberne og rådslog med sig selv.

Og så gjorde denne snavsede gamle kone, hvad der forekommer mig at være en komplet heltemodig barmhjertighedsgerning. Hun lod sin bylt og paraply ligge midt på den murstensbrolagte sti, gik hen til brønden og trak ikke mindre end tre spande vand op til kyllingernes tomme trug; og medens de så alle flokkedes om det, åbnede hun ganske sagte indhegningens dør. Hvorefter hun fik umådeligt travlt, greb sin bylt igen, krøb over hækken ved den nederste ende af haven, gik tværs over de frodige enge (for at undgå gedehamsereden) og traskede op ad den snoede sti, der førte ad Cheasing Eyebright til.

Pustende arbejdede hun sig op ad bakken med jævnlige standsninger for at tage bylten i den anden hånd og få vejret igen og stirre tilbage mod det lille hus ved fyrreskoven dernede. Og da hun til sidst havde nået bakkekammen og i lang afstand så tre forskellige gedehamse sejle tungt mod vest, hjalp det hende godt på vej.

Hun kom snart over det åbne land og ned i hulvejen med de stejle sider (hvad der forekom hende at være et tryggere sted) og videre forbi Hickleybrow Coombe ud til hedebakkerne. Her ved

foden af dem, hvor et stort træ gav et slags ly, hvilede hun sig en stund på en stente.

Og så traskede hun meget resolut videre …

Jeg håber, at læseren kan forestille sig hende med hendes hvide bylt, mens hun ligesom en slags oprejst gående myre skynder sig af sted i sommereftermiddagens varme solskin hen ad den smalle, hvide sti, der snor sig over hedebakkernes skrænter. Af sted traskede hun lige efter sin resolutte, utrættelige næse, og valmuerne på hendes hat dirrede uafladeligt, og hendes fjederstøvler blev hvidere og hvidere af bakkernes støv. Trask, trask, trask, trask, lød hendes fodtrin i dagens stille hede, og udholdende og uforbederlig søgte hendes paraply at smutte ud under den albue, der holdt den fast. Mundrynken under hendes næse havde trukket sig sammen til et udtryk af den yderligste bestemthed, og af og til beordrede hun sin paraply til at komme højere op eller gav et hævngerrigt ryk i bylten, som hun knugede så fast. Og en gang imellem mumlede hendes læber brudstykker af et forudset skænderi mellem hende selv og Skinner.

Og langt borte, mile borte, voksede et kirketårn lidt efter lidt ud af det ubestemte blå og betegnede mere og mere tydeligt den stilfærdige afkrog, hvor Cheasing Eyebright lå, i ly for verdens larm, kun lidet tænkende på den dosis Herakleophorbia, som skjultes i den hvide bylt, der så udholdende styrede løs på dets stilfærdige, regelmæssige liv.

VII

Så vidt jeg har kunnet bringe i erfaring, var det omtrent klokken tre om eftermiddagen, at hønerne kom til Hickleybrow.

Deres komme må have frembudt et livligt skue, skønt der ikke var nogen ude på vejen, som så det. Lille Skelmersdales voldsomme brølen synes at have været det første signal til, at der var noget usædvanligt på færde. Frøken Durgan på postkontoret sad som sædvanligt ved vinduet og så hønen, der havde snappet det ulyksalige barn, i hidsig flugt op ad landsbygaden med sit offer, skarpt forfulgt af to andre. Man kender jo nok vore dages emanciperede, atletiske hønes vuggende gang! Man kender det sultne fjerkræs ivrige ihærdighed! Der var Plymouth Rock-blod i de fugle, har jeg hørt, og det er en slanktbygget og rapfodet race – selv uden Herakleophorbia.

Sandsynligvis var det ikke nogen fuldstændig overraskelse for frøken Durgan. Til trods for Bensingtons bestemte krav om hemmeligholdelse, havde der i de sidste uger gået rygter i landsbyen om de store kyllinger, som Skinner opfostrede. "'Gud!" udbrød hun, "det er aldeles, som jeg havde ventet!"

Hun synes at have opført sig med stor åndsnærværelse. Hun snappede øjeblikkelig den forseglede brevsæk, som lå og ventede på at blive befordret videre til Urshot, og styrtede ud af døren. Næsten på samme tid viste Skelmersdale selv sig længere nede i gaden, med hånden knyttet om en vandkandes tud og kridhvid i ansigtet. Og et øjeblik efter styrtede naturligvis hvert eneste menneske i landsbyen hen til dør eller vindue.

Synet af frøken Durgan midt på landevejen med hele dagens hickleybrowske korrespondance i hånden fik hønen, der bortførte lille Skelmersdale, til at standse. I et øjebliks ubestemthed gjorde den holdt og vendte sig så mod den åbne

port til Fulchers gård. Dette øjeblik blev skæbnesvangert. Den anden høne løb til, satte sig med en velrettet hovedbevægelse i besiddelse af barnet og hoppede over muren ind i præstegårdshaven.

"Kluruk, kluk, kluk, kluk, kluk, kluk!" skreg den bageste høne, kraftigt ramt af vandkanden, som Skelmersdale havde kastet efter den, og flagrede forskrækket hen over madam Glues hus og ned på doktorens mark, mens resten af disse gargantuanske fugle forfulgte den høne, der løb med barnet, tværs over præstegårdshavens plæne.

"Du store Gud!" udbrød kapellanen, eller (hvad nogle siger) noget langt mere mandhaftigt, og løb, svingende sin kroketkølle og højt råbende, af sted for at afskære vildtet vejen.

"Stop, dit uhyre!" skreg kapellanen, som om kæmpehøner hørte til livets mest dagligdags kendsgerninger.

Og da det så gik op for ham, at han umuligt kunne komme den i forkøbet, udslyngede han sin kølle af alle livsens kræfter, og af sted fløj den i en yndefuld bue, en kneben halv meter fra lille Skelmersdales hoved, og ned i glaskuplen på drivhuset. Bras! Det nye drivhus! Præstefruens dejlige nye drivhus!

Det skræmte hønen. Det kunne have skræmt, hvem det skulle være. Den lod sit offer falde i et portugisisk laurbærtræ (han blev skyndsomst hjulpet ned fra det, forpjusket men uskadt, undtagen med hensyn til sine unævnelige), gjorde et flagrende hop op på taget af Fulchers stald, stak benet igennem et sted, hvor tagstenene var noget skrøbelige, og dalede, så at sige, fra det uendelige rum ned i den lamme mr. Bumps' kontemplative ro – og det er nu aldeles utvivlsomt bevist, at Bumps ved denne ene lejlighed i sit liv virkelig løb hele sin have igennem og ind i

sit hus uden nogensomhelst hjælp, låsede døren efter sig og henfaldt straks efter igen i kristelig resignation og hjælpeløs uafhængighed af sin kone.

De øvrige høner blev afskåret af de andre kroketspillere og løb gennem præstens køkkenhave ud på doktorens mark, til hvilket mødested den femte til sidst også kom, klukkende forknyt efter et uheldigt forsøg på at spadsere på mistbænken i Witherspoons have.

De synes at have trippet omkring her en stund på rigtig hønsemanér, skrabet lidt i jorden og kaglet eftertænksomt, og så huggede en af dem med næbbet efter en af doktorens bikuber og væltede den, hvorefter de pilede af hen over markerne ad Urshot til på en kluntet, hoppende, springsk, ujævn måde, og lod sig ikke mere se på Hickleybrow Street. Tæt ved Urshot stødte de på foder, der virkelig passede for dem, i form af en kålrabi-mark, og her kilede de på med god appetit, indtil deres skæbne indhentede dem.

Den vigtigste øjeblikkelige virkning, som dette forbavsende udbrud af kæmpemæssigt fjerkræ gjorde på menneskeånden, var, at det vakte en mærkværdig lidenskab for at huje og løbe og kaste med ting, og det varede kun ganske kort, førend alt, hvad der var disponibelt af Hickleybrows mandlige befolkning, foruden adskillige damer, var på benene med en mærkelig samling af genstande til at baske og klaske med i hænderne – for at begynde jagten på kæmpehønerne. De jog dem ind i Urshot, hvor der netop var marked, og Urshot modtog dem som det ypperste glanspunkt på en fornøjelig dag. I nærheden af Findon Beeches begyndte folk at skyde på dem, men til at begynde med kun med en fuglebøsse. Naturligvis kunne fugle

af den størrelse fordøje et ubegrænset kvantum spurvehagl uden ulempe. Det var et steds i nærheden af Sevenoaks, at de spredtes, og tæt ved Tonbridge flygtede en af dem en tid lang klukkende og i største sindsbevægelse noget foran og i en linje parallel med eftermiddags-eksprestoget – til stor forbavselse for samtlige passagerer.

Og omtrent klokken halv seks blev to af dem fanget meget behændigt af en cirkusejer i Tunbridge Wells, som ved at drysse kager og brød på jorden, lokkede dem ind i et bur, der stod tomt siden en dromedar-enkes død.

VIII

Da den usalige Skinner samme aften steg ud af Sydøstbanens tog ved Urshot, var det allerede næsten halvmørkt. Toget var forsinket, men ikke i nogen usædvanlig grad – som Skinner bemærkede til stationsforstanderen. Han så måske et vist betydningsfuldt udtryk i stationsforstanderens øje. Efter en ganske kort tøven og med en fortrolig bevægelse af hånden op ved siden af munden spurgte han, om der var hændt "noget" den dag.

"Hvad mener De med *det*?" sagde stationsforstanderen, en mand med en hård og eftertrykkelig stemme.

"Med disse herre gedehamse og det."

"Vi har ikke haft synderlig tid til at tænke på *gedehamse*," sagde stationsforstanderen elskværdigt. "Vi har haft for travlt med Deres forbandede høner," og så fortalte han Skinner om hønernes bedrifter på en måde, som om han slog ruderne ind hos en politiker af modpartiet.

"De har ikke hørt noget til min kone?" spurgte Skinner midt under denne skylle af oplysninger og hvasse bemærkninger.

"Nej, det kan De være ganske rolig for!" svarede stationsforstanderen – i en tone, som om han ville sige, at der var ting, som selv han ikke ønskede at vide.

"Jeg må forhøre mig nærmere om dette her," sagde Skinner og sjokkede uden for hørevidde af stationsforstanderens afsluttende bemærkninger om det ansvar, man pådrog sig ved overdreven fjerkræopdrætning …

På vejen gennem Urshot blev Skinner anråbt af en kalkbrænder fra bruddene ovre ved Hankey, der spurgte, om han ledte efter sine høns.

"De har vel ikke hørt noget til min kone?" svarede han.

Kalkbrænderen udtalte – i udtryk, hvis nøjagtige ordlyd vi ikke behøver at bekymre os om – sin mere overvejende interesse for høns …

Det var allerede mørkt – i det mindste så mørkt, som det kan blive en klar juniaften i England – da Skinner – eller i det mindste hans hoved – viste sig i *The Jolly Drovers* skænkestue og sagde:

"Å hør! De har vel ikke hørt noget til denne hersens historie om mine høns, hvad?"

"Har vi *ikke*?" sagde Fulcher. "En del af historien er gået hen og har smadret mit staldtag, og et kapitel af den har maset præstekonens mistbænk – om forladelse, jeg mente drivhus."

Skinner gik indenfor.

"Jeg trænger til en lille opstrammer," sagde han. "Må jeg få en varm toddy." Hvorefter alle tilstedeværende gav sig til at fortælle ham om hønsene.

"Vorherre bevares!" sagde Skinner.

"De har vel ikke hørt noget til min kone, vel?" spurgte han i en pause.

"Det har vi ikke," svarede Witherspoon. "Vi har ikke skænket hende en tanke. Vi har hverken skænket hende eller Dem en tanke."

"Har De da ikke været hjemme i dag?" spurgte Fulcher over sit ølkrus.

"Hvis en af de Satans fugle har slået næbbet i hende," begyndte Witherspoon – og overlod det til tilhørernes fantasi på egen hånd at udmale sig rædslerne ved dette.

På dette tidspunkt forekom det forsamlingen, at det kunne være en interessant afslutning på en begivenhedsrig dag at følge med Skinner og se, om hans kone virkelig var kommet noget til. Man ved aldrig, hvilket held man kan have, når ulykken er ude. Men Skinner, som stod ved skænken og drak sin toddy, med det ene øje flakkende om hen over genstandene bag ved skænken og det andet fæstet på det Absolutte, gik glip af det psykologiske øjeblik.

"Der har vel ikke i dag været vrøvl med nogen af de store gedehamse noget steds?" spurgte han med et vist tvungent væsen.

"Vi har haft for travlt med Deres høns," sagde Fulcher.

"Nu er de vel allesammen krøbet ind," sagde Skinner.

"Hvem – hønsene?"

"Nej – jeg tænkte nærmest på gedehamsene," svarede Skinner.

Og derpå spurgte han med et udtryk af forsigtighed, der ville have vakt mistanke hos et ugegammelt barn, og med stærkt

eftertryk på de fleste ord:

"Der er vel *ingen*, der skulle have hørt noget om, at der skulle være *andre store dyr* i farvandet? Store *hunde* eller *katte* eller noget i den retning? For jeg synes, at når der er store høns og store gedehamse – – –"

Han lo for at give det udseende af, at han spøgte.

Men der kom et grublende udtryk i Hickleybrow-folkenes ansigter. Fulcher var den første, der sammentrængte alles tanker i ordenes konkrete skikkelse.

"En kat, der kunne passe til de høns – – –" sagde Fulcher.

"Ja!" sagde Witherspoon. "En kat, der kunne passe til de høns."

"Det ville være en tiger," sagde Fulcher.

"Mere end en tiger," sagde Witherspoon …

Da Skinner til sidst gik hen ad den ensomme fodsti over den bølgende mark, der skilte Hickleybrow fra den skumle, fyrrebeskyggede dal, i hvis mørke skygger den kæmpemæssige krybende bærkarse tavs søgte at omslynge hele forsøgs-ejendommen, gik han alene.

Hans skikkelse sås tydeligt imod horisonten, mod den nordlige himmels varme, klare uendelighed – for så vidt fulgte den almindelige interesse ham – og han sås stige ned igen i natten, ned i et mørke, fra hvilket det lader til, at han aldrig mere vil træde frem. Han gik – og forsvandt på en mystisk måde. Den dag i dag er der ingen, der ved, hvad der hændte ham, efter at han var kommet over bakkeåsen. Da de to Fulchere og Witherspoon, ansporet af deres egen fantasi, senere hen på aftenen gik op ad bakken og stirrede efter ham, havde natten fuldstændig opslugt ham.

De tre mænd stod tæt sammen. Der kom ikke en lyd fra skovmørket, som skjulte huset for deres øjne.

"Der er ingenting i vejen," sagde unge Fulcher for at gøre ende på stilheden.

"Jeg ser intet lys," sagde Witherspoon.

"Det kan man ikke herfra."

"Det er diset," sagde gamle Fulcher.

De grublede en stund.

"Hvis der var noget galt fat, ville han være kommet tilbage," sagde unge Fulcher, og dette forekom dem så indlysende og afgørende, at gamle Fulcher lidt efter sagde: "ja." Og så gik de alle tre hjem og i seng – noget tankefulde, må jeg indrømme.

En fårehyrde ude ved Hucksters gård hørte i løbet af natten et hvin, som han troede skyldtes ræve, og om morgenen fandt han et af sine lam dræbt, slæbt den halve vej til Hickleybrow og delvis fortæret.

Men det uforklarlige ved det hele er manglen på aldeles utvetydige levninger af Skinner!

Mange uger efter fandt man mellem de forkullede ruiner af forsøgs-hønseriet noget, som måske og måske ikke var skulderbladet af et menneske, og et andet sted i ruinerne en lang knokkel, stærkt begnavet og lige så tvivlsom. Tæt ved stenten på stien op mod Eyebright fandtes et glasøje, og mange mennesker opdagede ved denne lejlighed, at Skinner havde besiddelsen af et sådant øje at takke for meget af sin personlige tiltrækningskraft. Det stirrede ud på verden med det samme uundgåelige udtryk af afsondrethed, den samme strenge melankoli, der havde forskønnet hans ellers ubetydelige åsyn.

Og rundt om i ruinerne opdagedes ved flittig søgen metalringene og det forkullede overtræk af to lærredsknapper, tre hele benknapper og en af den slags metalknapper, som bruges ved de mindre iøjnefaldende sammenføjninger på menneskelegemet. Disse efterladenskaber er af myndighederne blevet antagne som afgørende beviser for Skinners undergang og adsplittelse, men med henblik på hans ejendommelige idiosynkrasi må jeg tilstå, at jeg ville føle mig mere overbevist, hvis der var færre knapper og flere knogler.

Glasøjet ser naturligvis i høj grad overbevisende ud, men hvis det virkelig har tilhørt Skinner – og selv madam Skinner vidste ikke med sikkerhed, om hans ubevægelige øje var af glas – så er det på en eller anden måde blevet forvandlet fra et blidt, brunt øje til et klart og tillidsfuldt blåt. Det omtalte skulderblad er et overmåde tvivlsomt bevis, og jeg kunne nok lide at lægge det side om side med begnavede skulderblade af nogle af de almindeligere husdyr, førend jeg indrømmer dets menneskelighed.

Og hvor var Skinners støvler, for eksempel? Hvor pervers og sælsom en rottes appetit end kan være, så kan man dog næppe tænke sig, at de samme dyr, som kunne lade et lam ligge halvfortæret, ville gøre fuldstændig kål på Skinner – hår, knogler, tænder og støvler.

Jeg har nøje udspurgt så mange personer, jeg kunne, af dem, som overhovedet kendte Skinner nærmere, og de er alle enige om, at de ikke kan tænke sig, at *noget som helst* dyr ville æde ham. Han var en af den slags folk – som en forhenværende sømand, der bor i et af W. W. Jacobs' huse i Dunton Green, fortalte mig med en varsom betydningsfuldhed, der ikke er

ualmindelig på de kanter – som "altid bliver skyllet op på land", og som, hvad det mest fortærende element angår, "kunne bruges til at slukke en ildebrand med." Han mente, at Skinner var lige så sikker på en tømmerflåde som et hvilket som helst andet sted. Den forhenværende sømand tilføjede, at han ikke ville sige noget ondt om Skinner; men hvad der var sandt, var sandt. Og hellere end at lade sine klæder sy af Skinner, bemærkede den forhenværende sømand, ville han lade sig spærre inde. Den slags bemærkninger fremstiller unægteligt ikke Skinner som nogen appetitlig genstand.

Når jeg skal sige læseren min fuldstændigt oprigtige mening, så tror jeg ikke, at han nogensinde vendte tilbage til forsøgshønseriet. Jeg tror, at han under langvarig tøven flakkede omkring på Hickleybrow præstegårdsjorder, og til sidst, da han hørte hvinene, gik den nærmeste vej bort fra sine forlegenheder og ud i inkognitoet.

Og i inkognitoet, hvad enten det er i denne eller i en anden os ubekendt verden, er han hårdnakket og aldeles uomtvisteligt forblevet indtil den dag i dag.

3. Kæmperotterne

I

Det var den anden nat efter Skinners forsvinden, at doktoren fra Podbourne var sent ude og kom kørende i sin enspænder på landevejen i nærheden af Hankey. Han havde været oppe hele natten for at hjælpe en anden uberømt medborger ind i denne vor underlige verden, og nu da arbejdet var gjort, kørte han hjemad temmelig søvnig. Klokken var omtrent to om morgenen, og månen, der var i aftagende, var ved at stå op. Sommernatten var blevet kold, og der var en lavtliggende, hvidlig tåge, som gjorde tingenes omrids utydelige. Han var ganske alene – for hans kusk var syg og sengeliggende – og på begge sider var der intet andet at se end utydelige gærder, som gled forbi i hans vognlygters gule skær, og intet andet at høre end hans hests hovslag og hjulenes knasen og genlyden fra gærderne. Han vidste, at han kunne stole på sin hest som på sig selv, så det er intet under, at han blundede.

Læseren kender nok den afbrudte slummer, man får, når man sidder sådan med sænket hoved og nikker i takt med hjulene – så synker hagen ned på brystet – og så farer man op igen med et pludseligt sæt.

Plask, pjask, trask.

"Hvad var det?"

Det forekom doktoren, at han havde hørt et spædt, skingrende hvin lige tæt ved. Et øjeblik var han lysvågen. Han sagde et par ufortjente bebrejdelser til sin hest og så sig om. Han søgte at overtale sig selv til at tro, at han havde hørt et

fjernt hvin af en ræv – eller måske en kaninunge, der blev grebet af en fritte.

Sjisk, sjask, pjisk, pjask, plask.

Hvad var det?

Han havde en fornemmelse af, at hans fantasi begyndte at være på spil. Han skuttede sig og skyndede på hesten. Han lyttede, men hørte intet.

Eller var der intet?

Han havde det underligste indtryk af, at noget netop havde kigget over gærdet på ham – et underligt stort hoved. Med runde øren! Han spejdede skarpt, men kunne intet se.

"Vrøvl," sagde han.

Han rettede sig i sædet i den tro, at han havde haft et mareridt, gav sin hest et ganske let dask med pisken, talte til den og stirrede igen over gærdet. Men skæret fra hans lygte i forbindelse med tågen gjorde alting utydeligt, og han kunne intet skelne. Det faldt ham ind, siger han, at der ikke kunne være noget dér, for ellers ville hans hest være blevet sky for det. Ikke desto mindre var og blev hans sanser nervøst lysvågne.

Så hørte han ganske tydeligt sagte fodtrin, der forfulgte ham langs landevejen.

Han ville ikke tro sine egne øren. Se sig tilbage kunne han ikke, for vejen gjorde netop på det sted en skarp krumning. Han piskede på sin hest og skottede igen til siden. Og da så han ganske tydeligt, hvor lygtens stråler faldt ind over et lavere stykke af gærdet, den krumme ryg af – et eller andet stort dyr, han kunne ikke sige hvilket, som sprang af sted med hurtige, pludselige sæt.

Han siger, at han tænkte på gamle historier om hekseri – væsenet var så fuldstændig uligt noget som helst dyr, han kendte, og han strammede tøjlerne af frygt for, at hesten skulle blive bange. Dannet mand som han var, tilstår han, at han spurgte sig selv, om dette kunne være noget, som hans hest ikke kunne se.

Foran ham og nærmende sig lå som en silhuet mod den opgående måne omridset af den lille landsby Hankey, trøstende, skønt der ikke var et lys at se; og han knaldede med pisken og talte igen til hesten – og i samme nu røg rotterne på ham!

Han var kommet forbi et led, og idet han passerede det, sprang den forreste rotte over det ud på landevejen. Dyret sprang løs på ham fra det ubestemte mørke og ind i fuldstændig tydelighed, og dets hurtige bevægelse fremhævede det skarpe, ivrige, rundørede ansigt og den lange krop; hvad han navnlig lagde mærke til, var dyrets blegrøde forpoter med svømmehuden mellem tæerne. Hvad der i øjeblikket må have gjort dets tilsynekomst endnu mere rædselsfuld for ham, var, at han ikke havde nogen anelse om, at dyret var identisk med nogen ham bekendt skabning. Han kunne på grund af dets størrelse ikke genkende det som en rotte. Hans hest gav et spring, idet rotten hoppede ned på vejen ved siden af den. Der blev spektakel på den snævre vej, pisken knaldede og doktoren råbte. Hele begivenheden tog pludselig stærk fart.

Bras, knas, klask.

Så vidt man kan forstå, stod doktoren oprejst, råbte til sin hest og huggede løs med pisken af alle kræfter. Rotten fo'r sammen og sprang til siden ved hans slag, hvad der jo var ret

beroligende – i lygtens skær kunne han se den fure, som piskesnerten skar i dens pels – og han huggede atter og atter, uden at lægge mærke til og uden at bryde sig om den anden forfølger, som vandt ind på ham på hans fjærmer side.

Han slap tøjlerne og så sig om, hvorved han opdagede den tredje rotte, der forfulgte ham bagved …

Hans hest fo'r af sted. Vognen tørnede mod et hjulspor og hoppede højt i vejret. I et fortvivlet minut måske syntes alting at bevæge sig i sæt og spring …

Det var et rent held, at hesten styrtede i Hankey og ikke enten før eller efter at have passeret husene.

Ingen ved, hvordan det gik til, at hesten styrtede, om den snublede, eller om rotten på den fjærmer side virkelig ramte den med et af sine flængende hug med tænderne (de blev givet med hele legemets vægt); og doktoren opdagede ikke, at han selv var bidt, førend han var inde i teglstrygerens hus, langt mindre lagde han mærke til biddet, da han fik det, men bidt var han og det slemt – en lang flænge ligesom af en dobbelt tomahawk, der havde hugget to parallelle kødstrimler ud af hans venstre skulder.

Han stod oprejst i sin enspænder i det ene øjeblik, og i det næste var han sprunget ned på jorden, hvorved han, skønt han ikke mærkede det, forstuvede sin ankel slemt, og han piskede rasende løs på en tredje rotte, som sprang lige ind på ham. Han erindrer næppe det spring, han må have gjort over hjulets øverste rand, idet vognen væltede, med en så altudslettende fart og voldsomhed styrtede indtrykkene ind på ham. Selv tænker jeg mig, at hesten må have stejlet, da rotten igen bed efter dens strube, må være faldet sidelæns om og derved have væltet hele

historien; og at doktoren sprang så at sige instinktmæssigt. Da vognen væltede, gik lygtens beholder itu, og pludselig skød et skær af blussende petroleum, en hvid flammestråle, frem midt i kampen.

Det var det første, teglstrygeren så.

Han havde hørt larmen af doktorens vogn, der kom rullende, og – skønt doktoren ikke erindrer noget om det – vilde råb. Han var kommet ud af sengen i en fart, og idet han gjorde det, lød det frygtelige brag, og op skød flammeskæret udenfor, idet han trak sit rullegardin op. "Det blev lysere end midt om dagen," siger han. Han stod med rullegardinssnoren i hånden og stirrede ud af vinduet på den velbekendte landevej derude, der så ud, som om en uhyggelig drøm havde forvandlet den. Doktorens sorte skikkelse med den hvirvlende pisk dansede frem foran flammen. Den sparkende flest sås utydeligt, halvt skjult af lueskæret, mens en rotte bed den i struben. I mørket ovre mod kirkegårdsmuren skinnede et andet uhyres øjne ondskabsfuldt. En tredje – at se til kun som en uhyggelig klump mørke med rødtgnistrende øjne og kødfarvede forpoter – holdt sig usikkert fast på murkanten, hvor den var sprunget op ved glimtet af lygtens eksplosion.

Læseren kender nok en rottes skarpe ansigt, de to hvasse tænder, de ubarmhjertige øjne. Set forstørret til næsten seks gange deres naturlige dimensioner, og endnu mere forstørrede af mørket og forbavselsen og de spillende luers flakkende, lunefulde skær, må det have været et fælt syn for teglstrygeren – der endnu næppe var halvvågen.

Men doktoren havde grebet lejligheden, benyttet sig af det øjeblikkelige ophold i kampen, som lysskæret forårsagede, og

stod nu nede, hvor teglstrygeren ikke kunne se ham, og dundrede på døren med sit piskeskaft …

Teglstrygeren ville ikke lukke op for ham, førend han havde fået tændt lys.

Der er dem, som har dadlet manden for det, men jeg tøver med at slutte mig til dem, så længe jeg ikke er mere sikker på mit eget mod.

Doktoren hylede og dundrede …

Teglstrygeren siger, at han græd af rædsel, da døren omsider blev åbnet.

"Lås," sagde doktoren, "lås –" Han kunne ikke sige: "Lås døren af." Han forsøgte på at hjælpe med, men kunne ingen nytte gøre. Teglstrygeren låsede døren af, og doktoren måtte sidde på stolen ved siden af døren en stund, førend han kunne gå ovenpå.

"Jeg ved ikke, hvad de *er*!" gentog han flere gange. "Jeg ved ikke, hvad de *er*" – med stærkt eftertryk på "er."

Teglstrygeren ville have hentet whisky til ham, men doktoren havde på det tidspunkt ikke lyst til at sidde alene uden andet selskab end et flimrende lys.

Det varede længe, førend teglstrygeren kunne få ham med ovenpå.

Og da ilden gik ud, kom kæmperotterne tilbage, greb fat i den døde hest, slæbte den over kirkegården og ind på teglværkets grund og åd af den lige til daggry; selv da vovede ingen at forstyrre dem.

II

Redwood kom op til Bensington ved ellevetiden næste formiddag med et "nyt oplag" af tre aftenaviser i hånden.

Bensington løftede hovedet fra sørgmodige betragtninger over de forglemte blade af den interessanteste roman, som lejebiblioteksejeren havde kunnet finde til ham.

"Noget nyt?" spurgte han.

"To mænd stukket i nærheden af Chartham."

"De burde lade os ryge den rede ud. Det burde de virkelig. Det er deres egen skyld."

"Ja vel er det deres egen skyld," sagde Redwood.

"Har De hørt noget om – om købet af ejendommen?"

"Ejendomsmægleren," svarede Redwood, "er en fyr med en bred flab og umulig at komme til rette med. Han lader, som om der er en anden, der gerne vil have huset – det gør de altid, ved De nok – og vil ikke forstå, at det haster. "Det drejer sig om liv og død," sagde jeg. "Forstår De ikke?" Han lukkede øjnene halvt og svarede: "Hvorfor vil De da ikke give de to hundrede pund mere?" Men jeg vil hellere leve i en verden fuld af gedehamse end give efter for den modbydelige karls uigennemtrængelige stupiditet. Jeg – – –"

Han tav i følelsen af, at en sådan sætning meget let kunne ødelægges af en fortsættelse.

"Det ville være for meget at håbe," sagde Bensington, "at en af gedehamsene –"

"En gedehams har ikke mere begreb om at gøre sig nyttig for menneskeheden end en – end en ejendomsmægler har," sagde Redwood.

Han talte videre en stund om ejendomsmæglere og prokuratorer og den slags folk på den uretfærdige, ufornuftige måde, hvorpå så mange mennesker altid taler om disse forretningsfolk. ("Af alle vanvittige ting i denne vanvittige verden er efter min mening den allervanvittigste den, at medens man venter sig hæderlighed, mod, dygtighed som en selvfølgelig sag hos en læge eller en soldat, så ikke blot tillader man, men venter man, at en prokurator eller en ejendomsmægler ikke udfolder andre egenskaber end en slags grådig, fedtet, spærrende, anmassende imbecillitet – – –" osv.) hvorefter han højligt lettet gik hen til vinduet og stirrede ud på færdslen i Sloane Street.

Bensington havde lagt den mest spændende roman, der kunne tænkes, fra sig på det lille bord, der bar hans elektriske måleinstrumenter. Han satte sine fingerspidser meget omhyggeligt mod hinanden og betragtede dem.

"Redwood," sagde han. "Står der meget i bladene om os?"

"Ikke så meget, som jeg havde ventet."

"De skyder altså slet ikke skylden på os?"

"Ikke spor. Men på den anden side støtter de heller ikke de forholdsregler, som jeg har fremhævet, at der må tages. Ser De, jeg har skrevet til *Times* og forklaret det hele –"

"Vi holder *Daily Chronicle*,". sagde Bensington.

"Og *Times* har en lang leder om spørgsmålet – en overmåde fornem, velskreven leder med tre brokker *Times*–latin i – *status quo* er den ene af dem – og når man læser den, er det, som om man hørte stemmen af en eller anden upersonlig personlighed, som led af influenza-hovedpine og snakkede igennem mange lag filt uden at føle nogen som helst lindring ved det. Når man

læser mellem linjerne, er meningen jo tydeligt nok den, at *Times* anser det for unyttigt at lægge dølgsmål på tingene, og at noget (hvad siges naturligvis ikke) må gøres straks. Ellers vil muligvis endnu flere uheldige konsekvenser – hvilket er *Times*' udtryk for flere gedehamse og brodde. En højst diplomatisk artikel!"

"Og imidlertid udbreder denne storhed sig på alle slags uhyggelige måder."

"Akkurat."

"Jeg gad vide, om Skinner havde ret i, hvad han sagde om store rotter – – –"

"Uf nej! Det ville dog være for meget af det gode," sagde Redwood.

Han gik hen og stillede sig ved siden af Bensingtons stol.

"Apropos," sagde han og sænkede stemmen en smule, "hvad siger *hun* – – –?"

Han nikkede hen imod den lukkede dør.

"Kusine Jane? Hun ved simpelthen ingenting om det. Sætter ikke os i forbindelse med det og vil ikke læse artiklerne. "Kæmpe-gedehamse!" siger hun. "Jeg gider ikke læse de blade."

"Det er et stort held," sagde Redwood.

"Men – Deres kone – – –?"

"Nej," svarede Redwood, "for øjeblikket er det nu sådan – at hun er skrækkeligt forknyt for barnet. For han bliver nemlig ved."

"At vokse?"

"Ja. Han har taget to et kvart pund på i de sidste ti dage. Nu vejer han næsten 32 kilo. Og er ikke mere end et halvt år gammel. Det er naturligvis temmelig foruroligende."

"Er han rask?"

"En kærnekarl. Hans barnepige har sagt op, fordi han sparker så kraftigt. Og naturligvis vokser han ganske skrækkeligt fra alting. Alt må laves nyt, forstår De, klæder og alting. Han havde en barnevogn – noget sprinkelværk for resten – dens ene hjul gik itu, og fyren måtte køres hjem på mælkemandens trillevogn. Javel. Det samlede ligefrem opløb. – og vi har måttet lægge Georgina Phyllis i hans vugge og ham i Georgina Phyllis' seng. Hans moder er naturligvis forskrækket. Først var hun stolt af det og tilbøjelig til at lovprise Winkles. Men nu ikke mere. Hun har en følelse af, at det ikke *kan* være sundt. Forstår De."

"Jeg troede, De ville give ham aftagende doser."

"Jeg prøvede på det."

"Og det nyttede ikke?"

"Han skråler. Under almindelige omstændigheder er barneskrig gennemtrængende og kan bringe en til fortvivlelse; det er til gavn for slægten, at det skal være således – men efter at han er blevet sat på Herakleophorbia-diæt – – –"

"Hm," sagde Bensington og betragtede sine fingre med større resignation, end han hidtil havde vist.

"I virkeligheden *må* tingen jo komme ud. Folk vil høre om dette barn, sætte dette i forbindelse med vore høns og de andre dyr, og så vil det hele gå op for min kone … Hvordan hun vil tage det, har jeg ikke den fjerneste anelse om."

"Det er unægteligt vanskeligt," sagde Bensington, "at lægge en plan – det er sikkert og vist."

Han tog sine briller af og tørrede dem omhyggeligt.

"Det er et nyt eksempel," sagde han, "på hvad der stadig sker. Vi (om jeg tør bruge dette udtryk) videnskabsmænd – vi

tilstræber naturligvis altid et teoretisk resultat – et rent og skært teoretisk resultat. Men hændelsesvis sætter vi kræfter i virksomhed – *nye* kræfter. Vi har ikke lov til at kontrollere dem – og ingen andre *kan*. Praktisk set, Redwood, er sagen gledet os ud af hænderne. *Vi* leverer materialet –"

"Og de," sagde Redwood, idet han vendte sig mod vinduet, "får erfaringen."

"Hvad angår dette vrøvl dernede i Kent, er jeg ikke tilbøjelig til at plage mig mere med det."

"Medmindre de plager os."

"Netop. Og hvis det kan more dem at lave roderi med prokuratorer og lovtrækkere og juridiske hindringer og alvorlige overvejelser og sludder og bavl, indtil de har fået en hel mængde nye kæmpearter af utøj i fuld livskraft – – – Alting har altid været et roderi, Redwood."

Redwood tegnede en kroget, indviklet linje i luften.

"Og hvad der for øjeblikket virkelig interesserer os, det er Deres dreng."

Redwood drejede sig om og kom hen og stirrede på sin medarbejder.

"Hvad mener De om ham, Bensington? De kan se på denne historie med større uhildethed end jeg. Hvad skal jeg gøre ved ham?"

"Bliv ved at fodre ham."

"Med Herakleophorbia?"

"Med Herakleophorbia."

"Og så vil han vokse."

"Han vil vokse, så vidt jeg kan beregne fra hønsene og gedehamsene, til en højde af godt elleve meter – med alt i

samme forhold – – –"

"Og hvad vil han så gøre?"

"Det," sagde Bensington, "er netop det spørgsmål, der gør hele sagen så interessant."

"Men for pokker, menneske! Tænk på hans klæder. – Og når han så bliver voksen," sagde Redwood, "vil han kun være en eneste, ensom Gulliver i en verden af pygmæer."

Bensingtons blik over guldbrillerne var betydningsfuldt.

"Hvorfor ensom?" sagde han og gentog endnu mere mystisk: "*Hvorfor* ensom?"

"Men De vil da vel ikke foreslå – – –?"

"Jeg sagde," sagde Bensington med den mands selvtilfredshed, der har skabt en åndrig og betydningsfuld sentens, "hvorfor ensom?"

"Hvormed De mener, at man kunne opfostre andre børn – – –?"

"Hvormed jeg ikke mener andet og mere, end hvad der ligger i mit spørgsmål."

Redwood begyndte at gå op og ned i stuen.

"Naturligvis," sagde han, "kunne man – – – Men alligevel! Hvad vil det føre til?"

Bensington nød øjensynligt sin høje, intellektuelle uhildethed.

"Hvad der interesserer mig mest af alt dette, Redwood, er at tænke på, at hjernen oppe i hans hoved, hvis jeg har ret i mit ræsonnement, også vil være godt elleve meter over vort niveau … Hvad er der i vejen?"

Redwood stod ved vinduet og stirrede på nogle avisplakater på en reklamevogn, der kom rumlende op ad gaden.

"Hvad er der i vejen?" gentog Bensington og rejste sig.

Der lød et voldsomt udbrud fra Redwood.

"Hvad *er* det?" spurgte Bensington.

"Jeg må have fat i en avis," sagde Redwood og skyndte sig hen imod døren.

"Hvorfor?"

"Have fat i en avis – der er noget – jeg så det ikke rigtigt – kæmperotter –!"

"Rotter?"

"Ja, rotter. Så havde Skinner dog ret!"

"Hvad mener De?"

"Hvordan Satan skal *jeg* vide, hvad jeg mener, førend jeg får fat i en avis? Store rotter! Vorherre bevares! Bare han ikke er ædt!"

Han så sig om efter sin hat og bestemte sig til at gå uden den.

Mens han fo'r ned ad trapperne, to trin ad gangen, kunne han ude på gaden hist og her høre vældige skrål fra avissælgerne, som gjorde store forretninger.

"Skrækkelig begivenhed i Kent – skrækkelig begivenhed i Kent. Doktor ædt af rotter. Skrækkelig begivenhed – skrækkelig begivenhed – rotter – ædt af u-MÅ-delige rotter. Alle nærmere omstændigheder beskrevne – skrækkelig begivenhed."

III

Cossar, den bekendte civilingeniør, fandt dem i husets store gadedør, Redwood med den endnu fugtige avis i hånden og Bensington på tæerne, læsende over hans arm. Cossar var en sværtbygget mand med magre, uskønne lemmer, der så ud, som om de ved et tilfælde var blevet anbragt, hvor det bedst

kunne falde sig, på hjørnerne af hans krop, og et ansigt, der lignede et stykke billedskærerarbejde, som på et tidligt stadium var blevet opgivet som alt for lidet lovende til at være værd at fuldende. Hans næse havde fået lov til at blive ved at være firkantet, og hans underkæbe sprang frem foran overkæben. Han trak vejret hørligt. Der var ikke mange mennesker, der ville kalde ham smuk. Hans hår strittede lige til vejrs, og hans stemme, som han brugte sparsomt, lå i et højt register og havde i reglen en klang af bitter protest. Han gik ved alle lejligheder i et gråt klædes jakkesæt og med høj hat. Med en vældig rød hånd dykkede han ned i en afgrundsdyb bukselomme, betalte sin droskekusk og kom resolut pustende op ad trinnene, mens han i hånden knugede et nummer af avisen, som han havde grebet midtpå, som om det var Jupiters tordenkile.

"Skinner?" spurgte Bensington netop uden at lægge mærke til hans ankomst.

"Der står ingenting om ham," svarede Redwood. "Men han er sikker på at blive ædt. Det bliver de begge to. Det er ganske frygteligt … Hvad? Er det dig, Cossar?"

"Er dette jeres fabrikat?" spurgte Cossar og viftede med avisen.

"Men hvorfor sætter I da ikke en stopper for det?" spurgte han.

"*Kan* ikke stoppes!" sagde Cossar.

"*Købe ejendommen?*" skreg han. "Sludder og vrøvl! Brænd hele historien af! Jeg vidste jo, at I ville kludre med dette her. *Hvad I skal gøre?* Naturligvis hvad jeg siger jer. *Du?* Gøre? Ih, begribeligvis gå op ad gaden og ind til bøssemageren. *Hvad du skal der?* Købe bøsser. Javel – der er kun én butik. Køb otte

bøsser! Rifler. Ikke elefantbøsser – nej! De er for store. Heller ikke militærgeværer – de er for små. Sig, at det er til at skyde – skyde en tyr med. Sig, at det er til bøffeljagt! Er du med? Hvad? Rotter? Nej! Hvordan Fanden skulle de forstå det? … Fordi vi får *brug* for otte. Og køb en mængde ammunition. Gå nu ikke hen og køb bøsser uden ammunition – nej! Og tag så en droske og kør det alt sammen til – hvor ligger ejendommen? *Urshot?* Altså til Charing Cross banegården. Der er et tog – nå ja, det første tog, som afgår efter to. Tror du, du kan klare det? Godt. Jagtkort? Gå ind på postkontoret og telegrafer efter otte, naturligvis. Riffel-jagtkort, forstår du. Ikke småvildt. Hvorfor? Det gælder rotter, menneske.

Så du, Bensington. Har du en telefon? Godt. Så sender jeg bud efter fem af mine folk fra Ealing. *Hvorfor* fem? Fordi det er det rette tal.

Hvor skal du nu hen, Redwood? Hente en hat! *Vrøvl!* Tag min. Det er bøsser, du skal hente, menneske, og ikke hatte. Har du penge? Nok? Godt. Farvel så længe.

Hvor er telefonen, Bensington?"

Bensington gjorde lydigt omkring og viste vejen. Cossar benyttede telefonen og hængte den op igen.

"Så er der gedehamsene," sagde han. "Til dem bruger vi svovl og salpeter. Selvfølgelig. Gibs. Du er jo kemiker. Hvor kan jeg få et ton svovl i transportable sække? *Til hvad?* Men Gud fader fri og frelse og *bevare* os! – Naturligvis til at ryge reden ud med! For det må vel være svovl, hvad? Du er jo kemiker. Svovl er det bedste, hvad?"

"Ja, jeg skulle *tro*, at svovl –"

"Og der er ikke noget, der er bedre? Vel. Det bliver din sag. Så er det i orden. Køb så meget svovl, som du kan – og salpeter til at få det til at fænge med. Sende det hen? Til Charing Cross. Lige på stedet. Påse, at de gør det. Følg selv efter. Var der mere?"

Han tænkte sig et øjeblik om.

"Gibs – eller kalk – til at stoppe hullerne i reden til, forstår du. Det er bedst, at *jeg* skaffer det."

"Hvor meget?"

"Hvor meget hvad?"

"Svovl."

"Et ton. Er du med?"

Bensington rettede på brillerne med en hånd, der dirrede af beslutsomhed. "Vel," sagde han meget kort.

"Penge på lommen?" spurgte Cossar. "Fanden i vold med checks. Ikke sikkert, at de kender dig. Betal kontant. Selvfølgelig. Hvor er din bank? Godt. Gå derind på vejen og hæv fyrre pund – sedler og guld."

Igen en kort eftertanke.

"Hvis vi lader myndighederne om dette stykke arbejde, går hele Kent i spånerne," sagde Cossar. "Var der så mere? *Nej! HOV!*"

Han strakte en vældig hånd ud mod en droske, der øjeblikkelig blev umådeligt ivrig efter at tjene ham ("Vogn, herre?" sagde droskekusken. "Selvfølgelig," sagde Cossar), og Bensington, endnu hatteløs, sjokkede ned ad trinnene og beredte sig til at stige op.

"Jeg *tror*," sagde han med hånden på vogndøren og et pludseligt blik op til sin lejligheds vinduer, "at jeg *burde* fortælle min kusine Jane – – –"

"Bedre tid til at fortælle hende det, når du kommer tilbage," svarede Cossar og skubbede ham ind med sin vældige hånd udspilet over hans ryg.

"Begavede fyre," tænkte Cossar, "men ikke spor af initiativ. Kusine Jane! Tak, jeg kender hende. Gid Fanden havde de kusine Janer! Landet er befængt med dem. Nu kommer jeg formodentlig til at tilbringe hele den lange nat med at passe på, at de gør, hvad de meget godt ved, at de burde gøre af sig selv. Jeg gad vide, om det er deres studier, der gør dem til, hvad de er, eller om det er kusine Jane, eller hvad det er?"

Han opgav imidlertid dette indviklede problem, grublede en stund over sit ur og blev til sidst enig med sig selv om, at der akkurat ville blive tid til at kigge indenfor i en restaurant og få en bid frokost, inden han gik hen for at få fat i gipsen og køre den til Charing Cross.

Toget skulle gå klokken fem minutter over tre, og han ankom til banegården klokken tre kvarter til tre, hvor han fandt Bensington udenfor i et livligt skænderi med to politibetjente og kusken, og Redwood i rejsegodsekspeditionen indfiltret i visse tekniske vanskeligheder med hensyn til ammunitionen. Alle og enhver lod, som om de ikke kendte noget til nogenting eller havde nogen som helst myndighed – sådan som Sydøstbanens funktionærer holder så meget af at opføre sig, når de opdager, at man har travlt.

"Det er synd, at man ikke kan skyde alle disse jernbanemænd og få en ny besætning," sagde Cossar med et suk. Men tiden var for indskrænket til en radikal afhjælpning af ulemperne, og derfor skar han tværs igennem disse mindre tvistemål, udgravede fra et eller andet hemmelighedsfuldt skjulested,

hvad der måske og måske ikke var stationsforstanderen, vandrede rundt på banegården med ham under armen og udstedte ordrer i hans navn, og rullede væk med alle og alting i orden, endnu førend embedsmanden fuldstændig havde fået øjnene op for de brud på de allerhelligste vedtægter og regler, der blev begået.

"Hvad var dog det for et menneske?" sagde den høje funktionær, idet han tog sig til den arm, som Cossar havde haft klo i, og smilede med rynket pande.

"Det var i hvert fald en pæn herre," svarede en drager. "Han og hele hans selskab kørte på første klasse."

"Nå, vi fik da ham og hans gods ekspederet ret kvikt – hvem han så end var," sagde den høje funktionær med noget, der lignede tilfredshed, og gned sin arm.

Og medens han, plirrende med øjnene i det uvante dagslys, vandrede langsomt tilbage til det værdige, tilbagetrukne opholdssted, hvor Charing Cross banegårdens højere funktionærer søger ly mod hobens påtrængenhed, smilede han stadig over sin uvante energi. Det var, til trods for ømheden i hans arm, en overmåde behagelig åbenbarelse af de muligheder, der boede i ham. Han ønskede, at nogle af de forbistrede fyre, der sidder i deres lænestole og kritiserer jernbaneledelsen, kunne have set det.

IV

Klokken fem om eftermiddagen havde dette forbavsende menneske Cossar uden noget tilsyneladende hastværk fået hele materiellet til sin kamp mod den oprørske storhed af sted fra Urshot og på vej til Hickleybrow. To tønder paraffin og et læs

tørt kvas havde han købt i Urshot; et stort antal sække fulde af svovl, otte bøsser til storvildt med ammunition, tre lette bagladere med haglpatroner til gedehamsene, en økse, to faskineknive, en hakke og tre spader, to ruller reb, noget flaskeøl, sodavand og whisky, 150 pakker rottegift, og kolde levnedsmidler til tre dage havde han haft med sig fra London. Alt dette havde han på den mest forretningsmæssige måde sendt videre på en kulkarre og en høstvogn, undtagen bøsserne og ammunitionen, som var stuvet ind under sædet på "The Red Lion"s charabanc, der skulle tjene som transportmiddel for Redwood og de fem udvalgte mænd, som efter Cossars ordre var kommet fra Ealing.

Alle disse forretninger udførte Cossar med et uovervindeligt udtryk af, at det var noget ganske dagligdags, til trods for den kendsgerning, at der var panik i Urshot på grund af rotterne, og at alle kuskene forlangte ekstrabetaling. Alle butikker i byen var lukkede og næppe et menneske at se på gaden, og når han dundrede på en dør, blev der som oftest åbnet et vindue. Han lod til at mene, at afsluttelsen af forretninger gennem åbne vinduer var en fuldstændigt gyldig og naturlig måde. Til sidst lejede han og Bensington "The Red Lion"s jagtvogn og rullede af sted sammen med charabancen for at indhente bagagen. De nåede den et lille stykke inden korsvejen og kom på den måde først til Hickleybrow.

Bensington sad med en bøsse mellem knæene ved siden af Cossar på jagtvognen og hengav sig til sin længe opsamlede forbavselse. Cossar havde uden tvivl ret, når han hævdede, at alt, hvad de gjorde, selvfølgeligt netop var det, der burde gøres, men –! I England gør man så sjældent det selvfølgelige. Han

skottede fra sin sidemands fødder op til de kraftigt formede hænder, der holdt tøjlerne. Cossar havde åbenbart aldrig før kørt en hest, men han fulgte den lige linje hen ad landevejens midte ved hjælp af en eller anden for ham ejendommelig, sikkert ganske selvfølgelig, men unægteligt usædvanlig evne.

"Hvorfor gør vi ikke alle det selvfølgelige?" tænkte Bensington. "Hvor der ville komme fart i verdensgangen, hvis man gjorde det! Jeg gad for eksempel vide, hvorfor jeg ikke gør sådan en mængde ting, som jeg ved, at det ville være rigtigt at gøre – ting, jeg *ønsker* at gøre. Mon alle mennesker er sådan, eller er det noget, der er ejendommeligt for mig?"

Han sank hen i uklare grublerier om den menneskelige vilje. Han tænkte på hverdagslivets forviklede trivialiteter og i modsætning til dem de ligefremme og åbenbare ting, de behagelige og herlige ting, der burde gøres, men som visse ufattelige indflydelser aldrig tillader os at gøre. Kusine Jane? Han indså, at kusine Jane på en eller anden indviklet og vanskeligt forståelig måde spillede en vigtig rolle i spørgsmålet. Hvorfor skal vi, når alt kommer til alt, spise, drikke og sove, leve ugifte, gå herhen og lade være med at gå derhen, ene og alene af hensyn til kusine Jane? Hun blev symbolsk uden derfor at ophøre med at være ufattelig …!

En stente og en marksti fangede hans blik og mindede ham om den klare dag, så nær i tid, men så fjern med hensyn til de følelser, den havde vakt, da han var spadseret fra Urshot til forsøgs-hønseriet for at se kæmpe-kyllingerne …

Skæbnen leger med os.

"Hyp," sagde Cossar. "Rap dig."

Det var en varm eftermiddag; ikke et vindpust rørte sig, og støvet lå tykt på landevejen. Der var ikke mange mennesker på benene, men hjortene bag dyrehavens hegn græssede i den dybeste ro. Lige uden for Hickleybrow så de et par store gedehamse plyndre en stikkelsbærbusk, og en tredje krøb langsomt frem og tilbage foran den lille urtekræmmerbutik på landsbygaden og prøvede på at finde et sted, hvor den kunne smutte ind. Urtekræmmeren skimtedes tydeligt derinde, vogtende på dens bestræbelser med en gammel fuglebøsse i hånden. Charabancens kusk holdt uden for "The Jolly Drovers" og lod Redwood vide, at nu havde han gjort, hvad han havde forpligtet sig til. Til denne påstand sluttede høstvognens og karrens kuske sig straks efter. De ikke blot erklærede dette, men afslog endogså at lade hestene køre videre.

"De store rotter er rent gale efter heste," blev karrens kusk ved at gentage.

Cossar lyttede et øjeblik til ordstriden.

"Få sagerne ned fra charabancen," sagde han, og en af hans folk, en høj, blond, snavset maskinmester, adlød.

"Ræk mig den haglbøsse," sagde Cossar.

Han stillede sig mellem kuskene.

"Vi forlanger ikke, at *I* skal køre," sagde han. "I kan sige, hvad I vil," indrømmede han, "men hestene har vi brug for."

De begyndte at råbe op, men han vedblev:

"Hvis I gør forsøg på at bruge magt, vil jeg i selvforsvar skyde jer i benene. Hestene kører videre."

Og dermed behandlede han den sag som afsluttet.

"Sæt Dem op på høstvognen, Flack," sagde han til en undersætsig, tæt lille mand "Boon, tag De karren."

De to kuske begyndte at bruge mund over for Redwood.

"I har gjort jeres pligt over for jeres husbonder," sagde Redwood. "Bliv I nu her i landsbyen, indtil vi kommer tilbage. Ingen vil kunne bebrejde jer noget, i betragtning af, at vi har geværer. Det er ikke vort ønske at begå nogen uretfærdighed eller bruge vold, men omstændighederne er tvingende. Hvis der skulle hænde hestene noget, skal jeg nok betale for dem; det behøver I ikke at være bange for."

"*Det* er i sin orden," sagde Cossar, der sjældent gav løfter.

De lod charabancen holde, og de mænd, der ikke kørte, gik videre til fods. Hver mand havde et gevær på skulderen. Det var den mærkeligste lille ekspedition at se på en engelsk landevej; den lignede mere en afdeling yankees på togt vestpå i de gode gamle indianerdage.

De gik op ad vejen, indtil de oppe på bakkeåsen ved stenten fik forsøgs-ejendommen i sigte. Her fandt de en lille flok mænd med en bøsse eller to – begge Fulcherne var iblandt dem – og én mand, en fremmed fra Maidstone, stod lidt foran de andre og betragtede stedet gennem en teaterkikkert.

Disse mænd drejede sig om og stirrede på Redwoods selskab.

"Noget nyt?" spurgte Cossar.

"Gedehamsene kommer og går hele tiden," svarede gamle Fulcher. "Men jeg kan ikke se, at de har noget med sig."

"Bærkarsen er nået ind mellem fyrretræerne," sagde manden med kikkerten. "Det var den ikke i morges. Man kan ligefrem se den vokse, mens man ser på den."

Han tog sit lommetørklæde frem og tørrede kikkertglassene omhyggeligt og roligt.

"De skal vel derned?" vovede Skelmersdale.

"Vil De med?" spurgte Cossar.

Skelmersdale lod til at nøle.

"Det bliver et stykke arbejde, som kommer til at tage os hele natten."

Skelmersdale blev klar over, at han ikke ville.

"Har De set noget til rotterne?" spurgte Cossar.

"Der var én oppe i fyrreskoven i morges – formodentlig på kaninjagt."

Cossar traskede videre for at indhente sit selskab.

Ved at se forsøgs-ejendommen neden for sig var Bensington nu i stand til at bedømme Fødens kraft. Hans første indtryk var, at huset var mindre, end han før havde syntes – langt mindre; hans andet var en opdagelse af, at hele plantevæksten mellem huset og fyrreskoven var blevet uhyre stor. Taget over brønden kiggede frem mellem græstotter på over fire alens højde, og bærkarsen havde viklet sig om skorstenen og gestikulerede med stive ranker op mod himlen. Dens blomster var tydeligt synlige hver for sig som skinnende gule klatter, skønt de endnu var to kilometer borte. Et vældigt, grønt kabeltov havde snoet sig tværs over kæmpehønsenes store ståltrådsindhegning og slynget bøjelige bladstængler om to fyrretræer i udkanten af skoven. Over halvt så høj som disse var den nældelund, der strakte sig bag vognskuret. Efterhånden som de kom nærmere, mindede det hele mere og mere om et overfald af pygmæer på et dukkehus, der var blevet glemt i en forsømt krog af en eller anden stor have.

Der var en travl kommen og gåen ved gedehamsereden, kunne de se. En sværm sorte skikkelser svævede i luften over den rustbrune bakkeside bag fyrreklyngerne, og af og til fo'r en

af dem op mod himlen med utrolig hurtighed og sejlede af sted for at søge efter et eller andet langt borte. Deres summen blev hørlig i over en kilometers afstand fra forsøgs-ejendommen. Én gang dalede et gulstribet uhyre ned imod dem og blev en tidlang svævende og stirrede på dem med sine store, tavlede øjne, men da Cossar skød på det, for resten uden at ramme, fo'r det af sted igen. Nede i et hjørne af marken noget til højre for dem kravlede adskillige omkring på nogle forpjuskede knokler, der sandsynligvis var levningerne af det lam, som rotterne havde slæbt med fra Huxters gård. Hestene blev meget urolige, da de kom i nærheden af disse skabninger. Ingen af selskabet besad synderlig kuskedygtighed, og de måtte derfor sætte en mand til at føre hver hest ved tømmen og opmuntre den med sin stemme.

De så ikke noget til rotterne, mens de nærmede sig huset, og alt lod til at være fuldstændigt stille, når undtages det stigende og synkende: "BzzzzzZZZ, buuzu-u-u" fra gedehamsereden.

De trak hestene ind i gården, og en af Cossars folk, som fandt døren åben – hele den midterste del af døren var blevet gnavet ud – gik ind i huset. Ingen savnede ham i øjeblikket, for alle de andre havde travlt med paraffintønderne, og de opdagede først, at han havde skilt sig fra dem, ved at høre knaldet af hans bøsse og hans kugles piben. Bum, bum, begge løb, og hans første kugle, lader det til, gik igennem en svovltønde, slog en stave ud på dens modsatte side og fyldte luften med gult støv. Redwood havde beholdt sin bøsse i hånden og trykkede af på noget gråt, der sprang forbi ham. Han så et glimt af en rottes brede bagdel, lange, skællede hale og lange bagfodssåler og affyrede sit andet

løb. Idet dyret forsvandt rundt om hjørnet, så han Bensington falde omkuld.

Så kom en tid, da alle havde travlt med deres bøsser. I tre minutter var menneskeliv ikke mange penge værd på forsøgsgården, og luften rungede af geværskud. Redwood glemte Bensington i sin spænding, styrtede af sted for at forfølge dyret, men blev kastet over ende af en masse murstensstumper, mørtel, kalk og splinter af rådne lægter, der ramlede ud over ham, idet en kugle fløj gennem muren.

Han fandt sig siddende på jorden med blod på hænderne og læberne, og en dyb tavshed rugede over alting omkring ham.

Så bemærkede en svag stemme inde fra huset: "Pst!"

"Halløj!" sagde Redwood.

"Halløj dér!" svarede stemmen og tilføjede: "Fik I den?"

Redwood genvandt en følelse af venskabets pligter.

"Er mr. Bensington såret?" spurgte han.

Manden derinde hørte fejl.

"Det er ikke jeres skyld, at jeg ikke er det," svarede stemmen indenfor.

Det blev mere og mere klart for Redwood, at han måtte have skudt Bensington. Han glemte rifterne på sit ansigt, rejste sig, gik tilbage og fandt Bensington siddende på jorden og gnidende sin skulder.

Bensington så over brillerne.

"Den fik stryg, Redwood," sagde han og tilføjede: "den forsøgte på at hoppe over mig og væltede mig. Men så gav jeg den begge løb, og død og plage, hvor det gør ondt i min skulder!"

En mand viste sig i døren.

"Jeg ramte den én gang i brystet og én gang i siden," sagde han.

"Hvor er vognene?" spurgte Cossar, der kom til syne midt i et krat af kæmpemæssige bærkarseblade.

Til Redwoods forbavselse viste det sig, for det første, at ingen var blevet skudt, og for det andet, at karren og høstvognen havde flyttet sig omtrent halvtreds meter og nu stod, med hjulene kørt ind i hinanden, i den forpjuskede forvirring i Skinners køkkenhave. Hestene havde holdt op med at stejle. Halvvejs henne imod dem lå den sprængte svovltønde med en sky af svovlstøv over sig. Han viste Cossar den og gik hen imod den.

"Er der nogen, der har set den rotte?" råbte Cossar, idet han fulgte efter. "Jeg gav den én kugle mellem ribbenene og én i fjæset, da den vendte sig imod mig."

Mens de stod og anstrengte sig for at få hjulene fra hinanden, kom to mænd til.

"Det var mig, der skød den rotte," sagde en af mændene.

"Har de fundet den?" spurgte Cossar.

"Jim Bates har fundet den på den anden side af gærdet. Jeg ramte den, ligesom den drejede om hjørnet. Lige bag ved skulderen ..."

Da alt var kommet nogenlunde i orden igen, gik Redwood hen og stirrede på det vældige uhyres lig. Dyret lå på siden med kroppen en smule bøjet. Dets gnavertænder, som ragede ud over den tilbagevigende underkæbe, gav dets ansigt et udtryk af uhyre svaghed, af kraftesløs grådighed. Det så ikke i mindste måde vildt eller frygteligt ud. Dets forpoter mindede ham om smalle, udmagrede hænder. Når undtages et enkelt, pænt,

rundt hul med sveden rand på hver side af halsen, havde dyret ikke det mindste sår. Han grundede en tidlang over denne kendsgerning.

"Der må have været to rotter," sagde han til sidst og vendte sig bort.

"Ja. Og den, som vi alle sammen ramte – slap bort."

"Jeg er sikker på, at mit eget skud – – –"

En bærkarse-slyngtråd, i færd med den mystiske søgen efter et holdepunkt, som udgør indholdet af en slyngtråds liv, bøjede sig kærligt ned mod hans hals og fik ham til at træde hurtigt til side.

"Bz-z-z-z-z-Z-Z-Z" lød det fra gedehamsereden i det fjerne, "bu-u-u-z-u-u-u ..."

V

Denne hændelse gjorde selskabet årvågent, men ikke nervøst.

De fik deres sager ind i huset, som åbenbart var blevet gennemsøgt af rotterne efter madam Skinners flugt, og fire af mændene førte de to heste tilbage til Hickleybrow. De slæbte den døde rotte gennem hækken og anbragte den et sted, hvor den kunne ses fra husets vinduer, og ved denne lejlighed stødte de på en forsamling af kæmpe-ørentviste i grøften. Disse dyr flygtede hurtigt til alle sider, men Cossar udstrakte sine uberegneligt lange lemmer, og det lykkedes ham at slå adskillige af dem ihjel med sine støvlehæle og sin bøssekolbe. Derefter huggede to af mændene adskillige af bærkarsens stængler over – nogle vældige cylindre var de, et par lidt under en meter i gennemsnit, som voksede ved slamkisten bag ved huset; og mens Cossar bragte huset i orden til natten, gik

Bensington, Redwood og en af de assisterende elektrikere forsigtigt rundt om indhegningerne til hønsene for at søge efter rottehullerne.

De gik langt udenom kæmpenælderne, for disse enorme planter truede dem med gifthår på en god tommes længde. Så gik de videre over den begnavede, nedrevne stente og stødte pludselig på den uhyre hule, der var mundingen af den vestligste af kæmperotternes huller, et ildelugtende dyb, der fik dem alle tre til at standse på rad.

"Jeg vil da håbe, at de kommer ud," sagde Redwood med et blik til bislaget over brønden.

"Hvis de ikke gør det – – –" sagde Bensington eftertænksomt.

"Det gør de nok," sagde Redwood.

De grundede.

"Vi kommer til at tænde et blus, hvis vi skal krybe derned," sagde Redwood.

De gik op ad den lille hvide, sandede sti gennem fyrreskoven og standsede kort efter på et sted, hvorfra de kunne se gedehamsenes huller.

Solen var ved at gå ned, og gedehamsene var i færd med at vende hjem; i det gyldne lys dannede deres vinger sitrende glorier omkring dem. De tre mænd kiggede frem under træerne – de havde ikke lyst til at gå helt ud i skovbrynet – og holdt øje med disse frygtelige insekter, mens de dalede ned, kravlede om en kort stund, krøb ind i hullerne og forsvandt.

"Om et par timers tid er de rolige," sagde Redwood. "Dette her er akkurat, som om man var dreng igen."

"Vi kan umuligt gå fejl af de huller," mente Bensington, "selv om natten er mørk. Apropos – med hensyn til lys – – –"

"Vi har fuldmåne," sagde elektrikeren. "Jeg har set det efter."

De gik tilbage og rådførte sig med Cossar.

Han sagde, at de "selvfølgelig" måtte bringe svovlet, salpeteret og gipsen gennem skoven inden skumringen, og derfor tog de hul på forrådene og slæbte af sted med sækkene. Efter den uundgåelige råben af de indledende ordrer blev der ikke sagt et ord, og efterhånden som gedehamseredens summen døde bort, var der næppe en lyd at høre undtagen støjen af fodtrin, belæssede mænds tunge åndedræt og bumpet af sækkene. De deltog alle i dette arbejde undtagen Bensington, der tydeligvis ikke duede til det. Han blev posteret i familiens Skinners sovekammer med en bøsse for at holde øje med kadaveret af den døde rotte, og de andre skiftedes til at bære sække, hvile sig og to ad gangen holde vagt ved rottehullerne bag nældelunden. Nældernes støvgemmer var modne, og af og til oplivedes vagten af deres opspringen; når de brast, lød det aldeles som et pistolskud, og støvkornene raslede rundt om dem så store som dyrehagl.

Bensington sad ved sit vindue i en hård, med krølhår stoppet lænestol, der var dækket af en snavset antimakassar, der i mange år havde givet familien Skinners dagligstue et anstrøg af fornemhed. Den ham uvante bøsse hvilede i vindueskarmen, og hans briller iagttog snart den døde rottes mørke masse i det svindende dæmringsskær, snart flakkede de omkring under sælsomme grublerier. Der var en svag lugt af paraffin udenfor, for et af fadene var lækket, og den blandede sig med en mindre

ubehagelig duft, der opsteg fra den gennemhuggede og knuste slyngplante.

Når han drejede hovedet, mærkede han inde fra stuen en blanding af svage huslige dufte, hvis ledemotiver var øl, ost, rådne æbler og gamle støvler, og som var fuld af minder om de forsvundne Skinners. Han så sig en tidlang om i det halvmørke værelse. Møblementet var kastet hulter til bulter – måske af en eller anden nysgerrig rotte – men en frakke, der hang på en knage på døren, en barberkniv og nogle snavsede papirslapper, samt et stykke sæbe, der ved åringers mangel på brug var blevet hærdet til en hornagtig terning, talte højlydt om Skinners ejendommelige personlighed. Det faldt Bensington ind – og det var, som om han nu først rigtigt forstod, hvad det ville sige – at manden efter al sandsynlighed var blevet dræbt og ædt, i det mindste til dels, af det uhyre, som nu lå død derude i tusmørket.

At tænke sig alt, hvad en tilsyneladende uskyldig kemisk opdagelse kan føre til!

Her sad han i det fredelige England, og dog i uhyre fare, ganske alene med en bøsse i hånden i et halvmørkt, ødelagt hus, fjernt fra al hygge, med skulderen skrækkeligt forslået af rekylen af et gevær, og – død og pine!

Nu forstod han, hvor indgribende en forandring i hele verdensordenen der var foregået for hans vedkommende. Han havde begivet sig lige ud til dette forbavsende foretagende *uden så meget som at sige et ord til kusine Jane!*

Hvad måtte hun tænke om ham?

Han forsøgte at forestille sig det, men han kunne ikke. Han havde en underlig følelse af, at hun og han var skilt ad for stedse

og aldrig mere ville mødes. Han følte, at han havde gjort et skridt og var trådt ind i en verden af nye uendeligheder. Hvilke andre uhyrer kunne de dybe skygger dér ikke skjule? … Kæmpenældernes toppe tegnede sig skarpe og sorte mod vesterhimlens blege grønlige og ravgule farver. Alt var ganske stille – meget stille. Han kunne ikke forstå, hvorfor han ikke kunne høre de andre derhenne rundt om hushjørnet. Skyggen inde i vognskuret var nu et afgrundsdybt, sort mørke.

Bum … Bum … Bum.

En række ekkoer og et råb.

En lang stilhed.

Bum, og et diminuendo af ekkoer.

Tavshed.

Gud være lovet! Dér kom Redwood og Cossar ud af det lydløse mørke, og Redwood råbte:

"Bensington! – Bensington! Vi har gjort kål på nok en rotte! Cossar har gjort kål på nok en rotte!"

VI

Da ekspeditionen blev færdig med aftensmaden, var natten brudt fuldstændig frem. Stjernerne skinnede på det klareste, og et voksende blegt skær i retning af Hankey bebudede månen. Der blev stadig holdt vagt ved rottehullerne, men vagtposterne var blevet flyttet til bakkeskrænten over hullerne, i den følelse, at dette var et sikrere sted at skyde fra. Der sad de på hug i en temmelig stærkt faldende dug og bekæmpede fugtigheden med whisky. De andre hvilede sig i huset, og de tre anførere drøftede

nattens arbejde med folkene. Månen stod op ved midnat, og så snart den var nået op over hedebakkerne, afmarcherede alle, på nær skildvagterne ved rottehullerne, under Cossars anførsel i gåsegang ad gedehamsereden til.

Hvad gedehamsereden angik, var deres opgave nem nok – forbavsende nem. Bortset fra, at arbejdet var langvarigere, var det ikke nogen alvorligere sag, end det ville have været med enhver almindelig gedehamserede. Fare var der naturligvis – livsfare, men den ikke så meget som stak hovedet ud af den uhyggelige bakkeskrænt. De stuvede svovlet og salpeteret ind, stoppede hullerne fast til og antændte lunterne. Og derefter gjorde hele flokken på Cossar nær som ved en fælles indskydelse omkring og satte i løb tværs over fyrretræernes lange skygger, men da de opdagede, at Cossar var blevet tilbage, gjorde alle som én holdt en hundrede meter borte i bekvem nærhed af en grøft, der gav dækning. Blot et minut eller to genlød den månelyse, helt sorte og hvide nat af en kvalt summen, som steg og voksede til et brøl, en dyb, fyldig tone, nåede sit højdepunkt og døde hen, og så – det var næsten utroligt – var natten stille.

"Død og plage!" sagde Bensington næsten hviskende, *"det er forbi!"*

Alle mand stod med hver sans anspændt. Bakkeskrænten over det sorte kniplingsmønster af fyrretræernes skygger var lige så klart belyst som om dagen og lige så farveløs som sne. Gipsen, de havde stoppet i hullerne, ligefrem skinnede. Cossars store skikkelse kom hen imod dem.

"For så vidt – – –" begyndte Cossar.

Bum!

Et skud henne i nærheden af huset og derpå – stilhed.

"Hvad var *det*?" sagde Bensington.

"En af rotterne har stukket hovedet udenfor," foreslog en af folkene.

"Det er sandt, vi lod vore bøsser ligge deroppe," sagde Redwood.

"Ja, ved sækkene."

Alle begyndte igen at gå hen imod bakken.

"Det må være rotterne," sagde Bensington.

"Selvfølgelig," svarede Cossar og tyggede på sine negle.

Bum!

"Hov?" sagde en af mændene.

Så lød der pludselig et råb, to skud, et højt råb, der næsten var et skrig, tre skud i hurtig rækkefølge og en brasen af træ, der splintredes. Alle disse lyd klang meget tydelige, men meget dæmpede i nattens umådelige stilhed. Så hørtes i nogle øjeblikke intet undtagen en svag, dump, forvirret støj fra den kant, hvor rottehullerne lå, og derpå igen et vildt hyl …

Alle mand styrtede af sted efter bøsserne.

To skud.

Bensington opdagede, at han med en bøsse i hånden skyndte sig af sted mellem fyrretræerne efter en hel del rygge, der løb foran ham. Pudsigt er det, at den tanke, der i det øjeblik var mest fremherskende i hans sjæl, var ønsket om, at hans kusine Jane nu kunne se ham. Hans kluntede, opslidsede støvler fløj af sted med lange skridt, og hans ansigt var fordrejet til et stillestående grin, for dette slog rynker på hans næse og holdt hans briller på deres plads. Han holdt også sin bøssemunding strakt lige frem for sig, mens han fo'r hen over måneskinnets tavlemønster på skovbunden.

Den flygtende mand mødte dem i fuld fart – han havde tabt sin bøsse.

"Hov!" sagde Cossar og greb ham i sine arme. "Hvad skal dette her betyde?"

"De kom alle sammen ud," sagde manden.

"Rotterne?"

"Ja, seks i alt."

"Hvor er Flack?"

"Han faldt."

"Hvad siger han?" pustede Bensington, der nu kom til, men ingen af dem tog notits af ham.

"Flack faldt?"

"Ja, han styrtede. De kom ud den ene efter den anden."

"Hvordan det?"

"Løb storm. Jeg affyrede først begge løb."

"De lod Flack i stikken?"

"De styrtede lige løs på os."

"Kom," sagde Cossar. "Kom De med os. Hvor er Flack? Vis vej."

Hele skaren rykkede frem. Yderligere enkeltheder om kampen kom stødvis fra manden, der var flygtet. De andre flokkedes omkring ham, undtagen Cossar, som gik i spidsen.

"Hvor er de?"

"I deres huller måske. Jeg stak af. De kilede afsted til hullerne."

"Hvad mener De? Kom De i ryggen på dem?"

"Vi krøb ned til deres huller. Så dem komme ud, forstår I, og søgte at afskære dem tilbagevejen. De hoppede ud – ligesom kaniner. Vi løb ned og knaldede løs. Efter vort første skud løb de

helt forvildede omkring, men styrtede så pludselig løs på os. *Lige løs på os.*"

"Hvor mange var der?"

"Seks eller syv."

Cossar, som gik i spidsen, gjorde holdt i udkanten af fyrreskoven.

"Tror De, at de fik fat i Flack?" spurgte en.

"En af dem var lige i hælene på ham."

"Skød De da ikke?"

"Hvor kunne jeg det?"

"Har alle mand bøssen ladt?" spurgte Cossar over sin skulder.

Der opstod nogen bevægelse. Jo, alle havde ladt.

"Men Flack –" sagde en.

"Tror De, at Flack –" sagde en anden.

"Der er ingen tid at spilde," sagde Cossar, og med råbet: "Flack!" gik han igen i spidsen. Hele styrken rykkede frem mod rottehullerne, manden, der var flygtet, lidt bagud for de andre. De rykkede frem mellem den overdrevent frodige plantevækst og gik uden om den anden døde rottes kadaver. De havde spredt sig i en ujævn linje, og hver mand gik med fremstrakt bøssemunding og spejdede omkring sig i det klare måneskin efter en eller anden lurende, ildevarslende skikkelse, et eller andet sammenkrøbet væsen. De fandt meget snart den flygtede mands bøsse.

"Flack!" råbte Cossar. "Flack!"

"Han løb forbi nælderne og så faldt han," forklarede manden, der var flygtet.

"Hvor?"

"Derhenne et steds."

"Hvor faldt han?"

Han tøvede, førte dem så et stykke vej tværs over de lange, sorte skygger og så sig undersøgende om.

"Her omtrent, tror jeg."

"Ja, da er han her ikke nu."

"Men hans bøsse – – –?"

"For Satan!" bandede Cossar. "Hvor er alting blevet af?"

Han gik et skridt frem mod de sorte skygger på bakkeskrænten, der skjulte hullerne, blev så stående og stirrede frem for sig. Så bandede han igen.

"Hvis de virkelig har slæbt ham derind – – –!"

Således stod de en tidlang og tilkastede hinanden brudstykker af tanker. Bensingtons briller lynede som diamanter, når han så fra den ene til den anden. Mændenes ansigter vekslede fra kold tydelighed til mystisk mørke, eftersom de vendte dem mod eller bort fra månen. Alle sagde noget, men ingen fuldendte en sætning. Så tog Cossar pludselig en beslutning. Han slog ud til højre og venstre og udsendte ordrer som en kuglesprøjte kugler. Selvfølgelig ville han have lygter. Alle undtagen Cossar skyndte sig hen imod huset.

"Vil du ned i hullerne?" spurgte Redwood.

"Selvfølgelig," svarede Cossar.

Han forklarede igen, at de skulle hente lygterne, de havde med på høstvognen og karren, og bringe ham dem.

Nu forstod Bensington det og traskede af sted hen ad stien forbi brønden. Han kastede et blik tilbage over skulderen og så Cossars kæmpeskikkelse stå i en stilling, som om han tankefuldt betragtede hullerne. Ved dette syn standsede

Bensington et øjeblik og vendte halvvejs om. Nu gik de alle sammen fra Cossar – – –!

Men Cossar var naturligvis nok mand for at skøtte sig selv!

Pludselig så Bensington noget, som fik ham til at udstøde et svagt: "*HØJ!*" I et sekund var tre rotter skudt frem imod Cossar fra slyngplanternes mørke virvar. I tre sekunder stod Cossar uden at lægge mærke til dem, men så blev han det mest bevægelige menneske i verden. Han skød ikke. Åbenbart havde han ikke tid til at sigte, eller blot til at tænke på at sigte; Bensington så, at han dukkede sig for en springende rotte og derpå knuste dens nakke med sin bøssekolbe. Uhyret gjorde et eneste spring og faldt sammen.

Cossars skikkelse forsvandt aldeles i det høje græs, og så kom han til syne igen, løbende hen imod en anden af rotterne, medens han svingede bøssen over sit hoved. Et fjernt råb nåede Bensingtons øren, og derefter så han de to rotter, der var tilbage, flygte i forskellige retninger og Cossar forfølge dem hen imod hullerne.

Det hele var som et optrin af tågede skygger; alle tre kæmpende uhyrer kom til at se overdrevne og uvirkelige ud i lysets skuffende klarhed. Snart var Cossar kæmpestor, snart usynlig. Rotterne fo'r forbi blikket i pludselige, uventede spring eller løb med så hurtige bevægelser af fødderne, at det så ud, som om de løb på hjul. Hele historien var forbi i løbet af et halvt minut. Ingen andre end Bensington så det. Han kunne høre de andre bag ved sig endnu på vej til huset. Han udstødte et uartikuleret råb og løb så tilbage hen imod Cossar, mens rotterne forsvandt.

Han nåede ham henne foran hullerne. I måneskinnet så han, at den samling skygger, som udgjorde Cossars ansigt, havde et roligt udtryk.

"Nå," sagde Cossar, "er du allerede dér igen? Hvor er lygterne? Nu er de alle sammen igen nede i hullerne. En af dem knækkede jeg halsen på, da den løb forbi mig. Kan du se? Dér!"

Og han pegede med en lang finger.

Bensington var alt for forbløffet til at kunne svare …

Lygterne syntes at være en uendelig tid om at komme. Endelig viste de sig da, først et enkelt roligt, strålende øje med et svajende gult lysskær foran, derefter to andre, af og til blinkende og så skinnende igen. Omkring dem kom små skikkelser med små stemmer, og så enorme skygger. Denne gruppe så, om jeg så må sige, ud som en inflammeret plet på måneskinnets uhyre drømmeland.

"Flack," sagde stemmerne. "Flack."

En forklarende sætning kom svævende:

"Låset sig inde på kvistkammeret."

Cossar blev stadig mere og mere vidunderlig. Han tog store håndfulde bomuld frem og stoppede sig dem i ørene – Bensington kunne ikke begribe hvorfor. Så ladede han sin bøsse med en fjerdedel af den sædvanlige krudtladning. Hvem ellers ville have tænkt på det? Vidunderne kulminerede, da Cossars tvende vældige flader af støvlesåler forsvandt i det midterste hul.

Cossar krøb på alle fire og slæbte to bøsser med sig i en snor om halsen, én på hver side, og hans mest betroede medhjælper, en lille mørk mand med et alvorligt ansigt, skulle gå foroverbøjet bag ved ham og holde en lygte over hans hoved. Alt

var blevet arrangeret lige så fornuftigt og selvfølgeligt og rimeligt som en vanvittigs drøm. Bomulden, lod det til, var på grund af riflens knald; medhjælperen fik også noget. Selvfølgelig! Så længe rotterne vendte halen til Cossar, kunne han ikke komme til fortræd, og i samme øjeblik de styrede løs på ham, kunne han se deres øjne og plante en kugle imellem dem. Da de måtte komme ned ad det opadskrånende, cylinderformede hul, kunne det vanskeligt slå fejl for Cossar at ramme dem. Det var, hævdede Cossar, den selvfølgelige fremgangsmåde, en smule kedelig måske, men absolut sikker. Da medhjælperen bøjede sig for at krybe ind i hullet, så Bensington, at enden af et nøgle sejlgarn var bundet fast til hans frakkeskød. Ved hjælp af dette skulle han hale rebet ind, hvis det skulle behøves til at slæbe rottekadavrene ud.

Bensington opdagede, at den genstand, som han holdt i hånden, var Cossars høje hat.

Hvordan havde han fået fat på den?

Nå, det ville i alt fald være en erindring om ham.

Ved hvert af de andre nærliggende huller stod en lille gruppe og havde stillet en lygte på jorden, så at den skinnede op gennem hullet, og én mand i hver gruppe lå på knæ og sigtede på den runde tomhed foran sig, i forventning om, hvad der muligvis kunne dukke frem af den.

Det blev en uendelig lang ventetid.

Så hørte de Cossars første skud, ligesom en eksplosion i en mine.

Alles nerver og muskler strammedes, og – Bum! Bum! Bum! Rotterne havde forsøgt på at slippe ud, og nu var to til faldet. I

det samme meldte manden, der holdt sejlgarnsnøglet, at der blev rykket i det.

"Han har skudt en derinde," sagde Bensington, "og har brug for rebet."

Han så rebet krybe ind i hullet – det så ud, som om det var blevet forvandlet til en levende slange, for mørket gjorde sejlgarnet usynligt. Til sidst holdt det op med at bevæge sig, og der blev en lang stilhed. Så kom et væsen, der syntes Bensington det særeste uhyre af alle, langsomt kravlende ud af hullet og viste sig at være den lille ingeniør, der krøb baglæns. Efter ham og pløjende dybe furer i jorden blev Cossars støvler stukket ud, og derefter kom hans lygtebelyste ryg.

Der var kun én rotte i live endnu, og dette stakkels dødsdømte bæst krøb sammen i de inderste smuthuller, indtil Cossar og lygten igen kravlede ind og dræbte den; og til slut gjorde Cossar, denne væsel i menneskeskikkelse, en runde gennem alle indhegningerne for at være sikker i sin sag.

"Nu har vi gjort kål på dem," sagde han endelig til sine ledsagere, der næsten betragtede ham med ærefrygt. "Og hvis jeg ikke havde været en tykhovedet klodsmajor, havde jeg trukket frakke og vest af. Selvfølgelig. Føl på mine skjorteærmer, Bensington! De er helt gennemblødt af sved. Det er pokkers, så vanskeligt det er at tænke på alting. Nu kan kun en whiskytoddy med dobbelt væge redde mig fra at blive forkølet."

VII

Der var øjeblikke i løbet af denne vidunderlige nat, da Bensington havde en følelse af, at naturen havde bestemt ham

til et fantastisk, eventyrligt liv. Dette var navnlig tilfældet i en times tid efter, at han havde taget sig en høj snaps whisky.

"Jeg v'inte hjem til Sloane Street," betroede han den høje, blonde, snavsede maskinmester.

"Vil De virkelig ikke?"

"Næ, De kan tro nej," sagde Bensington og nikkede skummelt.

Anstrengelsen ved at slæbe de syv døde rotter hen til ligbålet ved nældelunden gjorde, at han var som badet i sved, og Cossar fremhævede den selvfølgelige virkning af whisky, der skulle redde ham fra den ellers uundgåelige forkølelse. De holdt en slags røvergilde i det gamle køkken med murstensgulvet, mens de døde rotter lå på rad i måneskinnet ved hønsenes indhegninger udenfor, og efter en halv times hvil purrede Cossar dem alle ud til de arbejder, der endnu forestod. "Selvfølgelig," som han sagde, "måtte de tilintetgøre hele ejendommen. Når vi intet roderi efterlader os, er der ikke noget at sladre om. Er I med?" Han opæggede dem til tanken om at gøre ødelæggelsen fuldstændig. De smadrede og splintrede hver stump træ i hele huset; de byggede ledninger af pindebrænde hen til alle de steder, hvor kæmpe-plantevæksten groede; de lavede et ligbål til rottekadavrene og gennemblødte dem med paraffin.

Bensington sled som en samvittighedsfuld arbejdsmand. Ved totiden befandt han sig på et slags toppunkt af munterhed og energi. Når han under ødelæggelsesarbejdet svang sin økse, flyede den kækkeste fra hans nærhed. Senere lagde det midlertidige tab af hans briller en lille dæmper på ham, men til sidst blev de fundet til ham i hans egen frakkes brystlomme.

Mænd gik til og fra rundt om ham – snavsede, energiske mænd. Cossar bevægede sig iblandt dem som en gud.

Bensington inddrak den kammeratskabets fryd, som kendes blandt sejrrige hære og ihærdige ekspeditioner – men som aldrig føles af dem, der lever et stilfærdigt, borgerligt liv i byer. Efter at Cossar havde taget øksen fra ham og sat ham til at bære brænde, gik han til og fra og blev ved at sige, at de alle var "gode kammerater." Han holdt ud – længe efter at han havde opdaget, at han var træt.

Til sidst var alting i orden, og de begyndte at tage hul på paraffinen. Månen, som nu havde mistet hele sit lille natlige følge af stjerner, skinnede højt oppe på himlen over morgenrøden.

"Brænd hele historien," sagde Cossar, der gik frem og tilbage. "Brænd hele grunden af og gør rent bord. Er I med?"

Bensington blev opmærksom på ham; han så medtaget og uhyggelig ud nu i den blege begyndelse til dagslys, idet han skyndte sig forbi med fremskudt underkæbe og en blussende trøskefakkel i hånden.

"Kom, lad os gå til side!" sagde en eller anden og trak Bensington i armen.

Det stille daggry – der var ingen fuglesang dér – fyldtes pludselig af en forvirret knitren; en lille, utydelig, rød flamme løb rundt om bålets fod, blev blå, idet den løb hen over jorden og gav sig så til at klatre op ad kæmpenældens stilk og ud ad det ene blad efter det andet. En syngende lyd blandede sig med den knitrende.

De snappede deres bøsser fra krogen i familien Skinners dagligstue, og så satte alle mand i løb. Cossar kom bagefter med

tunge skridt.

Så standsede de for at se tilbage på forsøgs-ejendommen. Den blussede op; røgen og flammerne vældede ud fra døre og vinduer og fra tusind revner og sprækker i taget, ligesom en menneskemængde under en panik. Jo, Cossar forstod sig på at bygge bål! En stor røgsøjle, isprængt med blodrøde tunger og lynende glimt, væltede op mod himlen. Den lignede en eller anden vældig kæmpe, der pludselig rejste sig op, strakte sig og bredte sine store arme ud over himlen. Den bragte natten tilbage over dem, fordi den fuldstændigt skjulte og udslettede det hvide lys fra solen, der stod op bag ved den. Hele Hickleybrow blev snart opmærksom på denne forbavsende røgsøjle og besteg i forskellige negligéer bakkeåsen for at se dem komme.

Bag ved dem svajede og bølgede denne røgstøtte som en fantastisk paddehat op, op mod himlen, fik hedebakkerne til at se lave ud og alle andre genstande ubetydelige, og i forgrunden kom ophavsmændene til al denne fortræd marcherende hen ad stien, anført af Cossar – otte små sorte skikkelser, der traskede trætte og med bøsser på skuldrene over engen.

Da Bensington så sig tilbage, fo'r der en bekendt sætning gennem hans udmattede hjerne og vedblev at genlyde derinde. Hvordan var det? "I dag har I tændt – – –? I dag har I tændt – – –?"

Så huskede han Latimers ord: "I dag har vi tændt et sådant lys i England, at intet menneske nogensinde vil kunne slukke det – – –"

Hvilket menneske den Cossar dog var! Han gik en stund og beundrede udsigten til hans ryg, og var stolt af at have holdt

hans hat. Ja, stolt! Og det skønt han selv var en fremragende forsker og Cossar kun gav sig af med den anvendte videnskab.

Pludselig fik han et mægtigt anfald af gysen og gaben, og ønskede, at han lå lunt puttet ned i sin seng i sin lille lejlighed i Sloane Street. (Den blotte tanke om kusine Jane var en umulighed). Hans ben blev som bomuldstråde, hans fødder som bly. Han tænkte på, om der var nogen i Hickleybrow, der ville give dem kaffe. I de sidste tre og tredive år havde han ikke en eneste gang været oppe hele natten.

VIII

Og medens disse otte eventyrere sloges med rotterne omkring forsøgs-hønseriet, havde en gammel dame med en overdrevent stor næse et par mil derfra, i landsbyen Cheasing Eyebright, store vanskeligheder at kæmpe med ved skæret af et flimrende lys. Hun knugede en sardindåsekniv i sin ene knortede hånd, og i den anden holdt hun en dåse Herakleophorbia, som hun havde besluttet at åbne eller dø. Hun kæmpede utrætteligt, brummede ved hver ny anstrengelse, mens lille Caddles' stemme vrælede på den anden side af det tynde skillerum.

"Den søde dreng," sagde madam Skinner; og så satte hun sin eneste tand i læben med den største bestemthed og sagde: "Vil du op med dig!"

Og et øjeblik efter sagde det: "*Svup!*" og et nyt forråd af Gudernes Føde var sluppet løs for at lade sine kæmpeskabende egenskaber gå ud over verden.

4. Kæmpebørnene

I

For en tid i det mindste må vor fortælling forlade den voksende cirkel af tiloversblevne konsekvenser omkring forsøgs-ejendommen – hvorledes i lang tid en storheds-kraft, som viste sig i svampe og paddehatte, i græsser og urter, udstrålede fra dette forkullede, men ikke fuldstændigt tilintetgjorte centrum. Ikke heller kan vi her vidtløftigt berette, hvorledes de melankolske jomfruer, de to overlevende høner, tilbragte resten af deres leveår i æggeløs berømthed som genstande for fremvisning og undren. Den læser, som tørster efter fuldstændigere detaljer i disse spørgsmål, henvises til den tids aviser – til vore dages bogførende engels omfangsrige, upartiske optegnelser. Vi har at gøre med Bensington i forstyrrelsens brændpunkt.

Ved sin tilbagekomst til London fandt han, at han var berømt i en ligefrem frygtelig grad. I løbet af en nat havde hele verden forandret sig i forhold til ham. Alle forstod det. Kusine Jane, lod det til, vidste alt; folk på gaderne vidste alt; aviserne alt og mere end alt. Mødet med kusine Jane var naturligvis frygteligt, men da det var overstået, havde det alligevel ikke været så forfærdeligt. Den gode dame havde sine begrænsninger, selv med hensyn til sin magt over kendsgerninger. Det var klart, at hun havde plejet råd med sig selv og nu optog Gudernes Føde som noget, der hørte med til den naturlige verdensorden.

Hun tog det parti at være fornærmet, men pligtopfyldende. Det var tydeligt nok, at hun i høj grad misbilligede hele

historien, men hun nedlagde intet forbud. Bensingtons flugt – for som en sådan må hun have betragtet det – havde måske gjort indtryk på hende, og det værste, hun gjorde, var at behandle ham med bitter hårdnakkethed for en forkølelse, som han ikke havde pådraget sig, og den træthed, som han for længe siden havde glemt, og at købe ham en ny slags hygiejnisk heluldent "kombinations"-undertøj, som havde en vis tilbøjelighed til at rode sig ind i sig selv og halvvejs krænge sig og halvvejs ikke og var lige så vanskeligt for en åndsfraværende mand at slippe ind i som – selskabslivet. Og således vedblev han endnu en stund, for så vidt denne nye bekvemmelighed gav ham tid til det, at deltage i udviklingen af dette nye element i menneskehedens historie, Gudernes Føde.

Den offentlige mening, som følger sine egne mystiske udvælgelseslove, havde kåret ham til eneste og udelukkende ansvarlige opfinder og frembringer af dette nye vidunder; den ville ikke høre tale om Redwood og tillod uden indvendinger Cossar at følge sin naturlige tilbøjelighed for virksom ukendthed. Inden Bensington var klar over tingenes gang, lå han, så at sige, stivnet og dissekeret på brædderne. Hans skaldethed, hans ejendommelige letrødmende teint og hans guldbriller var blevet nationaleje. Uforknytte unge mænd med store, kostbart udseende fotografiapparater og et almindeligt udtryk af at være fuldstændig i deres ret satte sig i besiddelse af hans lejlighed for korte, men resultatrige perioder, antændte stærktlysende stoffer, som fyldte den i flere dage med en tæt, uudholdelig os, og gik så bort for at fylde de samvirkende tidsskrifters blade med deres beundringsværdige fotografier af Bensington fra top til tå og i sit hjem, iført sin næstbedste jakke

og sine opslidsede sko. Andre uforknytte personer af forskellige aldre og køn besøgte ham og fortalte ham om rabaldermaden – det var Punch, som først kaldte stoffet for "rabaldermad" – og gengav bagefter, hvad de selv havde sagt, som hans egne, originale bidrag til interviewet. Broadbeam, den populære humorist, blev ligefrem besat af det. Han indså, at her var igen en forbandet geschichte, som han ikke kunne forstå, og han ærgrede sig skrækkeligt under sine anstrengelser for at "grine det ihjel". Man kunne se ham i klubberne, en stor, klodset person med vidnesbyrd om sine midnatlige studier tydeligt skrevet på sit store, usunde ansigt, optaget af at forklare enhver, i hvis knaphul han kunne hage sig fast: "Disse videnskabsmænd, forstår De, har jo ikke spor af sans for humor. Det er sagen. Videnskaben dræber den." Hans vittigheder om Bensington blev til ondskabsfulde injurier.

Et foretagsomt avisudklips-bureau sendte Bensington en lang artikel om ham selv, der havde stået i et ugeblad under titlen "En ny Rædsel", og tilbød at forsyne ham med hundrede fredsforstyrrelser af samme slags for en guinea, og to overmåde nydelige unge damer, som han ikke kendte det mindste til, aflagde besøg hos ham, blev til te – hvad der gjorde kusine Jane målløs af indignation – og sendte ham bagefter deres stambøger med anmodning, om han ville skrive sit navn i dem. Han blev hurtigt fuldstændig hærdet imod at se pressen sætte hans navn i forbindelse med de urimeligste ideer og i tidsskrifter at opdage artikler om rabaldermaden og ham selv, skrevet i en tone af den mest nærgående fortrolighed af folk, som han aldrig havde hørt tale om. Og hvilke illusioner, han end må have næret i sin uberømtheds dage, om behagelighederne

ved at være berømt, så adsplittedes de nu fuldstændigt og for bestandigt.

I begyndelsen var den offentlige menings tone – når undtages Broadbeam – ganske fri for noget anstrøg af fjendtlighed. At mere Herakleophorbia kunne undslippe, betragtede offentligheden, efter hvad det lod til, kun som en spøgefuld hypotese. Og det lod slet ikke til at falde publikum ind, at den lille flok voksende småbørn, der for øjeblikket madedes med Føden, snart ville blive betydeligt mere "voksne", end de fleste af os nogensinde bliver. Hvad folk fandt behag i, var karikaturer af fremragende politikere efter en rabaldermad-diæt, ideens anvendelse på kornproduktionen og den slags opbyggelige forevisninger som de døde gedehamse, der havde undgået ilden, og de tiloversblevne høner.

Længere brød publikum sig ikke om at se, førend der blev gjort meget ivrige anstrengelser for at rette dets blik på de fjernere konsekvenser, og selv da var det for en stund kun delvist tilbøjeligt til at gribe ind. "Der sker altid noget nyt," sagde publikum – et publikum, der var så proppet med nyheder, at det uden overraskelse ville modtage efterretningen om, at Jorden var skåret midt over, som man skærer et æble – og: "Gud må vide, hvad der bliver det næste, de hitter på."

Men der var nogle få mennesker, der så at sige stod uden for publikum, og som allerede så videre frem i tiden, og somme, lader det til, blev skræmt af, hvad de dér så. Der var for eksempel unge Caterham, fætter til jarlen af Pewterstone og en af de mest lovende blandt engelske politikere, som med fare for at blive anset for en grillenfænger skrev en lang artikel i *The Nineteenth Century and After* for at foreslå Fødens fuldstændige

undertrykkelse. Og – der var Bensington selv, i visse af hans luner.

"Det lader ikke til, at de forstår – – –" sagde han til Cossar.

"Det gør de heller ikke."

"Men gør vi det selv? Undertiden, når jeg tænker på, hvad det betyder – – –Redwoods stakkels barn – og naturligvis dine tre … Over tolv meter høje måske! … *Bør* vi, når alt kommer til alt, blive ved?"

"Blive ved!" udbrød Cossar, overvældet af uskøn forbavselse og talende i endnu mere skingrende toner end sædvanligt. "Naturligvis skal I blive ved! Hvad tror I ellers, I er skabt til? Spise og drikke og for resten drive omkring, hvad? – – – Alvorlige konsekvenser," hylede han, "naturligvis! Enorme. Selvfølgelig. Selv-følgelig. Menneske dog, det er den eneste lejlighed, du nogensinde vil få, til at skabe en alvorlig konsekvens! Og så vil du skulke dig fra den!"

Et øjeblik gjorde indignationen ham målløs.

"Det er rent ud sagt GEMENT!" sagde han til sidst, og gentog dundrende: "*Gement!*"

Men når Bensington nu arbejdede i sit laboratorium, var det med større sindsbevægelse end nydelse. Han kunne ikke sige, om han ønskede eller ej, at hans liv skulle få alvorlige konsekvenser; han var en mand med stilfærdige tilbøjeligheder. Det var naturligvis en vidunderlig opdagelse, ganske vidunderlig – men – – – han var allerede blevet ejer af adskillige tønder afsvedet, ilde berygtet land i nærheden af Hickleybrow, og ejendommen stod ham i en pris af sådan noget som et hundrede og tredive pund sterling pr. tønde land, og han var til tider nær ved at anse dette for en så alvorlig

konsekvens af spekulativ kemi, som noget beskedent menneske kunne ønske sig. Naturligvis var han berømt – frygteligt berømt. Mere end tilfredsstillende, absolut mere end tilfredsstillende var den berømmelse, han havde opnået.

Men forskervanen i ham var stærk …

Og der var øjeblikke, sjældne øjeblikke, der som oftest kom, når han sad i sit laboratorium, og i hvilke han følte, at der var noget mere end vanen og Cossars argumenter, som drev ham til arbejdet. Denne lille mand, som sad dér med brillerne på næsen, de opslidsede sko slynget om den høje stols ben og niptangen til vægtens lodder i hånden, fik stundom igen et glimt af hint ungdomssyn, fik et øjebliks forståelse af den evige fremvækst af det sædekorn, der var udsået i hans hjerne, kunne ligesom se oppe i skyerne, bag den nærværende tids groteske skikkelser og hændelser, den kommende kæmpernes verden og alle de mægtige ting, som fremtiden bærer i sit skød – uklare og strålende, ligesom et funklende palads set pludselig og langt borte i en forbiglidende solstråles skær … Og straks efter ville det være for ham, som om denne fjerne glans aldrig havde skinnet i hans hjerne, og så kunne han ikke se andet foran sig end skumle skygger, et vældigt skråplan og mørke, ugæstmilde uendeligheder, kolde, frastødende, rædselsfulde ting.

II

Iblandt de indviklede og forvirrede hændelser, de stød fra den store yderverden, som skabte Bensingtons ry, blev en strålende og virksom skikkelse snart iøjnefaldende – blev i Bensingtons øjne så at sige næsten fører og leder af disse ydre ting. Det var doktor Winkles, den uimodståelige unge læge, der allerede er

blevet nævnt i denne fortælling som den, ved hvis hjælp Redwood blev i stand til at give sin søn Føden. Selv før det store udbrud var det soleklart, at de mystiske pulvere, som Redwood havde givet ham, havde vakt denne mands højeste interesse, og så snart de første gedehamse havde vist sig, forstod han at stave og lægge sammen.

Han var en af den slags læger, hvem man med hensyn til væsen, moralbegreber, metoder og ydre kortest og mest træffende kan betegne som "mænd, der har en fremtid for sig". Han var stor og blond, med hårde, årvågne, overfladiske, aluminiumfarvede øjne, hår af kulør som opslæmmet kridt, et regelmæssigt, glatraget ansigt, en kraftig mund, var rank af skikkelse og energisk i sine bevægelser, hurtig og spændstig i sin gang, og han gik med lange diplomatfrakker, sorte silkeslips og glatte guldknapper og kæder, og hans høje hatte havde en særlig facon og skygge, som fik ham til at se klogere og bedre ud end andre mennesker. Han så så ung eller gammel ud som noget voksent menneske. Og efter det første vidunderlige udbrud sluttede han sig til Bensington og Redwood og Gudernes Føde med et så overbevisende udtryk af ejendomsret, at Bensington til tider, til trods for pressens vidnesbyrd om det modsatte, var tilbøjelig til at betragte ham som den oprindelige opfinder af hele historien.

"Den slags uheld," sagde Winkles, da Bensington lod falde en bemærkning om faren for fremtidig undslippen af Føden, "har intet at sige. Intet. Opdagelsen har alt at sige. Udviklet på rette måde, rigtigt behandlet, fornuftigt kontrolleret, har vi – har vi en overmåde vigtig ting i dette vort fødemiddel. Vi må holde øje

med det. Vi må ikke oftere lade det undslippe vor kontrol, og – vi må ikke lade det hvile."

Det var ganske bestemt heller ikke hans hensigt at lade det hvile. Han kom nu næsten hver dag hos Bensington. Når Bensington så ud af vinduet, kunne han se det ulastelige køretøj komme rullende op ad Sloane Street, og efter et utrolig kort mellemrum trådte Winkles så ind i værelset med lette, kraftige skridt, fyldte det med sin personlighed, fremlagde en avis, fortalte nyheder eller gjorde bemærkninger.

"Nå," kunne han sige, medens han gned sig i hænderne, "hvordan går det så med os?" Og dermed gik han over til den løbende drøftelse af sagen.

"Har De set," kunne han for eksempel sige, "at Caterham har talt om vort stof ved det kirkelige møde?"

"Ih bevares!" sagde Bensington, "han er jo fætter til konseilspræsidenten, ikke sandt?"

"Jo," svarede Winkles, "en meget duelig ung mand – meget duelig. Ganske urimelig i sine anskuelser, forstår De nok, voldsomt reaktionær – men særdeles duelig. Og han er øjensynlig tilbøjelig til at slå kapital af vort stof. Tager meget højtideligt på det. Taler om vort forslag om at bringe det i anvendelse i almueskolerne – – –"

"Vort forslag om at bringe det i anvendelse i almueskolerne!"

"Ja, jeg sagde sådan noget forleden dag – rent i forbigående – i et lille foredrag i en polyteknisk skole. Bestræbte mig for at gøre det forståeligt, at stoffet virkelig er i høj grad heldbringende. Ikke i mindste måde farligt, til trods for disse første små uheld. Som umuligt kan gentage sig … Det *ville* jo

virkelig være et rigtig godt stof – – – men nu har han altså optaget tanken."

"Hvad sagde De?"

"Kun rene selvindlysende bagateller. Men som De ser – – –! Nu optager han dem med fuldstændig alvor. Behandler min bemærkning som et angreb. Siger, at der ødsles allerede tilstrækkeligt mange af statskassens penge på almueskolerne. Fortæller igen de gamle historier om klavertimerne – De kender dem jo nok. Ingen, siger han, ønsker at forhindre de lavere klassers børn i at få en opdragelse, der passer til deres stilling, men at give dem dette fødemiddel vil være det samme som fuldstændig at tilintetgøre deres sans for symmetri. Og så udvider han emnet. Hvad godt vil der opnås, spørger han, ved at man gør fattigfolk elleve meter høje? Ser De, han tror virkelig, at de ville blive elleve meter høje."

"Det ville de også," sagde Bensington, "hvis man gav dem vort fødemiddel regelmæssigt. Men der er ingen, der har sagt noget – – –"

"Jo, jeg har sagt noget."

"Men kære Winkles – – –!"

"Naturligvis bliver de større," afbrød Winkles med en mine, som om han var fuldstændigt inde i spørgsmålet, og ikke kunne billige Bensingtons umodne anskuelser. "Uomtvisteligt større. Men hør nu bare, hvad han siger! Vil det gøre dem lykkeligere? Det er, hvad det efter hans mening kommer an på. Mærkværdigt, ikke sandt? Vil det gøre dem bedre? Vil de blive mere ærbødige over for den retmæssige autoritet? Er det retfærdigt over for børnene selv? Mærkværdigt, hvor ivrige folk af hans slags er efter retfærdighed – når det angår fremtids-

arrangementer. Allerede nu til dags, siger han, er bekostningen ved at skaffe børn føde og klæder mere, end mange af forældrene kan overkomme, og hvis den slags ting skal tillades – – –! Hvad giver De mig? Han laver altså, som De ser, min ganske flygtige bemærkning om til et positivt forslag. Og så regner han ud, hvor meget et par bukser til en voksende ungersvend på en seks-syv meters højde vil koste. Akkurat som om han virkelig troede – – – Ti pund, regner han, når blot anstændighedens krav skal tilfredsstilles. Mærkværdigt menneske, den Caterham. Så konkret! Den hæderlige, stræbsomme skatteborgers penge kommer til at anvendes til det, siger han. Og han siger, at vi må tage forældrenes rettigheder i betragtning. Det står alt sammen her. To spalter. Enhver fader har ret til at få sine børn opfostret til hans egen størrelse … Så kommer spørgsmålet om skoleinventaret, bekostningen ved større pulte og bænke for vore allerede alt for stærkt bebyrdede almenskoler. Og alt det for at frembringe – hvilket? Et proletariat af sultne kæmper. Han slutter med en meget alvorlig sentens: at selv om dette vanvittige forslag – et rent og skært forbigående indfald af mig, forstår De, og oven i købet misforstået – selv om dette vanvittige forslag med hensyn til skolerne bliver resultatløst, er sagen dermed ikke endt. Dette fødemiddel er en sælsom ting, så sælsom, at det næsten forekommer ham ugudeligt. Det er blevet hensynsløst udstrøet, siger han, og kan måske blive udstrøet igen. Har man én gang taget det, er det gift, med mindre man bliver ved at tage det."

"Det er ganske rigtigt," indskød Bensington.

"Og kort sagt, han foreslår dannelsen af en nationalforening til opretholdelse af det rette forhold mellem alle ting. Sært, ikke

sandt? Folk hænger så mærkeligt fast ved den idé."

"Men hvad agter de da at gøre?"

Winkles trak på skuldrene og slog ud med hænderne.

"Danne en forening," sagde han, "og vrøvle. De vil gerne have et lovforbud imod at fremstille dette Herakleophorbia – eller i det mindste imod at udbrede kendskab til det. Jeg har skrevet lidt hist og her for at påvise, at Caterhams meninger om stoffet er i høj grad overdrevne – virkelig i høj grad overdrevne, men det lader ikke til at standse dem. Mærkværdigt, så den offentlige mening er ved at vende sig imod det. Og *Det Nationale Mådeholdssamfund* har, i parentes bemærket, grundlagt en afdeling for mådehold i vækst."

"Hum," sagde Bensington og strøg sig om næsen.

"Efter alt, hvad der er hændet, måtte dette spektakel nødvendigvis komme. Ved første øjekast er tingen jo – *forbløffende*."

Winkles spankulerede rundt i værelset en stund og tog så nølende afsked.

Det blev tydeligt, at der var noget, han gik og rugede over, en side af sagen, der var af afgørende vigtighed for ham, og som han tøvede med at fremstille. En dag, da Redwood besøgte Bensington, lod han dem se et glimt af, hvad det var, han havde på hjerte.

"Nå, hvordan går det alt sammen?" spurgte han og gned sine hænder.

"Vi er i færd med at udarbejde en slags rapport."

"Til *Videnskabernes Selskab*?"

"Ja."

"Hm," sagde Winkles med en meget dybsindig mine, og gik hen og stillede sig op på kamintæppet. "Hm. Men – – – nu kommer vi til sagen. *Burde* De?"

"Burde vi – hvilket?"

"Burde De offentliggøre det?"

"Vi lever ikke i middelalderen," sagde Redwood.

"Nej, det ved jeg nok."

"At *tuske* kundskaber, som Cossar siger – det er den rette videnskabelige metode."

"I de fleste tilfælde, ganske vist. Men – – –. Dette er en undtagelse."

"Vi vil forelægge *Videnskabernes Selskab* hele sagen på rette måde," sagde Redwood.

Ved en senere lejlighed vendte Winkles tilbage til dette spørgsmål.

"Det er i mange henseender en exceptionel opdagelse."

"Det gør intet til sagen," svarede Redwood.

"Det er den slags viden, som let kunne føre til alvorlige misbrug – alvorlige farer, som Caterham kalder det."

Redwood svarede ikke.

"Selv uforsigtighed kunne – – –. Hvis vi nu ville danne en komité af pålidelige folk til at kontrollere fremstillingen af rabaldermad – – undskyld, Herakleophorbia – så kunne vi – – –"

Han tav, og Redwood lod med en vis følelse af ubehag, som han ikke forstod, at det skulle være et spørgsmål.

Uden for Redwoods og Bensingtons værelser blev Winkles, uanset hans videns ufuldstændighed, en fremragende autoritet i rabaldermad. Han skrev breve for at forsvare brugen af det;

han lavede notitser og artikler for at forklare dens muligheder; han fo'r op for at holde taler om den ved de mest uvedkommende lejligheder under videnskabelige og medicinske selskabers møder; han gjorde sig til ét med den. Han udgav en brochure med titlen: "*Sandheden om Rabaldermad*", hvori han reducerede hele affæren i Hickleybrow til næsten ingenting. Han sagde, at det var absurd at påstå, at rabaldermad kunne gøre folk elleve en halv meter høje. Det var en "iøjnefaldende overdrivelse". Den ville naturligvis gøre dem større, men det var også det hele.

Inden for de to opfinderes intime kreds var det hovedsagelig klart, at Winkles var uhyre ivrig efter at hjælpe med ved fremstillingen af Herakleophorbia, give dem en håndsrækning med at læse korrektur på eventuelle artikler, som de måske var i færd med at udarbejde om emnet, kort sagt, gøre et eller andet, der kunne give ham lod og del i Herakleophorbia-fremstillingens detaljer. Han fortalte stadig dem begge to, at han følte, at det var en stor ting, og at det havde store muligheder. Hvis blot de var – "*beskyttede* på en eller anden måde". Og til sidst bad han en skønne dag rent ud, om de ville sige ham nøjagtigt, hvordan det blev lavet.

"Jeg har tænkt over noget, De har sagt," svarede Redwood.

"Og det er?" sagde Winkles strålende.

"Det er den slags viden, som let kunne føre til alvorlige misbrug," sagde Redwood.

"Men jeg indser ikke, hvad det kommer mit spørgsmål ved," sagde Winkles.

"Det gør det alligevel," sagde Redwood.

Winkles tænkte over sagen en dags tid eller to. Så gik han til Redwood og sagde, at han var i tvivl om, hvorvidt han burde give Redwoods lille dreng pulvere, om hvis sammensætning han ingenting vidste; det forekom ham nærmest at være det samme som at påtage sig et ansvar i blinde. Det gjorde nu Redwood tankefuld.

"De har vel set, at *Foreningen for Fuldstændig Undertrykkelse af Rabaldermad* erklærer at have flere tusind medlemmer," sagde Winkles for at skifte emne.

"De har gjort udkast til et lovforslag," vedblev Winkles. "De har fået unge Caterham til at indbringe det – han var meget villig til det. De gør alvor af det. Nu nedsætter de lokale udvalg for at bearbejde valgkandidater. De vil gøre det til en strafbar handling at fremstille og opbevare Herakleophorbia uden særlig bevilling, og til en forbrydelse, der altid straffes med fængsel, at give en hvilken som helst person under en og tyve rabaldermad – sådan kalder de det, ved De nok. Og så er der jo de andre foreninger med lignende formål. Alle slags folk. *Foreningen for Bevarelsen af den Gamle Legemsstørrelse* vil tage Frederic Harrison på råd, siges der. De ved nok, han har skrevet en afhandling om det; siger, at det er vulgært og i fuldstændig uoverensstemmelse med den åbenbaring af det menneskelige, som findes i Comtes læresætninger. Det er en af den slags ting, som det attende århundrede ikke *kunne* have frembragt, selv i sine værste øjeblikke. Tanken om et sådant fødemiddel er aldrig faldet Comte ind – hvilket viser, hvor slem den i virkeligheden er. Ingen, siger han, som virkelig har forstået Comte ..."

"Men det er da vel ikke Deres mening – – –" sagde Redwood, skræmt ud af sin foragt for Winkles.

"Alt dette bliver ikke til noget," sagde Winkles. "Men den offentlige mening er den offentlige mening, og en afstemning er en afstemning. Enhver kan se, at det, De er i lag med, bringer forstyrrelse. Og menneskeheden er jo instinktmæssigt mod enhver forstyrrelse. Det lader ikke til, at nogen tror på Caterhams idé om elleve og en halv meter høje mennesker, som ikke ville kunne stå oprejst i en kirke eller et forsamlingshus eller nogen som helst social eller godgørende institution. Men ikke desto mindre er de slet ikke så rolige for det. De forstår, at der er noget – noget mere end en almindelig opdagelse – – –"

"Det," sagde Redwood, "er der i enhver opdagelse."

"I ethvert tilfælde er de ved at blive – urolige. Caterham bliver ved at ride på, hvad der kan ske, hvis det slipper løs igen. Jeg siger den ene gang efter den anden, at det gør det ikke, og det kan det ikke. – Men – det er der!"

Og han fo'r omkring i stuen en stund, som om han havde i sinde igen at komme ind på spørgsmålet om hemmeligheden, men betænkte sig så og gik sin vej.

De to videnskabsmænd så på hinanden. En tidlang talte kun deres øjne.

"I værste tilfælde," sagde Redwood endelig med en stemme, som han anstrengte sig for at gøre rolig, "vil jeg med egne hænder give min Teddy Føden."

III

Det var kun et par dage efter denne samtale, at Redwood en dag åbnede sin avis og så, at konseilspræsidenten havde lovet at nedsætte en kommission om rabaldermad. Dette fik ham til at skynde sig med avisen i hånden til Bensingtons lejlighed.

"Jeg tror, Winkles bestræber sig for at spænde ben for stoffet. Han spiller under dække med Caterham. Han bliver ved at snakke om det og hvad det vil udrette, og derved skræmmer han folk. Hvis han fortsætter på den måde, tror jeg virkelig, at han bliver til gene for undersøgelserne. Allerede under de nuværende omstændigheder – da der er dette her med min lille dreng – – –"

Bensington håbede, at Winkles ville dy sig.

"Har De lagt mærke til, at han har fået den vane at kalde det rabaldermad?"

"Jeg kan ikke lide det navn," sagde Bensington med et blik over brillerne.

"Det navn betegner akkurat, hvad det er – for Winkles."

"Men hvorfor bliver han ved at snakke løs om det? Det er jo ikke hans opfindelse!"

"Det er noget, der smager af rabalder og reklame," sagde Redwood. "*Jeg* forstår det ikke. Men hvis det ikke er hans opfindelse, så skal i alt fald alle mennesker bringes til at tro, at det er. Skønt *det* spiller for resten ingen rolle."

"I tilfælde af, at denne uvidende, denne latterlige agitation bliver alvorlig – – –" begyndte Bensington.

"Min lille dreng kan ikke undvære stoffet," sagde Redwood. "Men jeg indser ikke, hvordan jeg for øjeblikket kan hjælpe mig selv. I værste tilfælde – – –"

En let støj gjorde dem opmærksom på Winkles' nærværelse. Han stod midt i stuen og gned sine hænder.

"Gid De ville banke på," sagde Bensington og så arrigt over guldbrillerne.

Winkles bad om forladelse. Så vendte han sig til Redwood.

"Det var rart, jeg traf Dem her," begyndte han. "Sagen er – – –"

"Har De set dette her om en kommission, der skal nedsættes?" afbrød Redwood ham.

"Ja," svarede Winkles, bragt ud af sin tankegang. "Ja."

"Hvad mener De om det?"

"Det er fortræffeligt," svarede Winkles. "Det vil ganske bestemt sætte en stopper for det meste af dette skrål. Lufte ud i hele sagen. Stoppe munden på Caterham. Men det var ikke det, jeg kom herhen for, Redwood. Sagen er – – –"

"Jeg synes ikke om denne kommission," sagde Bensington.

"Jeg kan forsikre Dem, at det går i orden alt sammen. Jeg tør sige – jeg tror ikke, at jeg derved begår noget tillidsbrud – at det er meget muligt, at *jeg* får sæde i kommissionen – – –"

"Hum," sagde Redwood, som stirrede ind i ilden.

"Jeg kan klare hele sagen. Jeg kan gøre det fuldstændig indlysende, for det første, at stoffet lader sig kontrollere, og for det andet, at der måtte intet mindre end et mirakel til, for at noget lignende som katastrofen i Hickleybrow på nogen måde kunne hænde igen. Det er netop, hvad der behøves – en forsikring af en autoritet. Naturligvis kunne jeg tale med større tillidsfuldhed, hvis jeg vidste – – – men det er jo ikke det, der foreligger. Og netop for øjeblikket er der noget andet, en anden lille sag, som jeg gerne vil rådføre mig med Dem om. Æhem. Sagen er – – – Ja – æ – – – Jeg er tilfældigvis i en lille forlegenhed, og De kan hjælpe mig ud af den."

Redwood så spørgende på ham og glædede sig i stilhed.

"Hvad jeg siger om denne sag, er – ganske i fortrolighed."

"Videre," sagde Redwood. "Det behøver De ikke at være bekymret for."

"Der er for nylig blevet betroet mig tilsynet med et barn – et barn af – af en højtstående personlighed."

Winkles rømmede sig.

"De avancerer," sagde Redwood.

"Jeg må tilstå, at det for en stor del skyldes Deres pulvere – og rygtet om det held, jeg har haft med Deres lille dreng – – – det lader sig ikke skjule, at der er en stærk opinion imod anvendelsen af dem. Og alligevel viser det sig, at blandt mere intelligente – – – man må jo gå stilfærdigt til værks i slige sager – lidt efter lidt. Ikke desto mindre, hvad angår Hendes Durchlauch… – jeg mener min lille nye patient. Sandt at sige – det var faderen, der foreslog det. Ellers ville jeg aldrig – – –"

Redwood så, at han var i forlegenhed.

"Jeg troede, De nærede tvivl om det tilrådelige ved at anvende de pulvere," sagde Redwood.

"Min tvivl var rent forbigående."

"De har ikke i sinde at ophøre – – –"

"At give Deres lille dreng dem? På ingen måde!"

"Så vidt jeg kan se, ville det også være et mord."

"Ikke for alt i verden ville jeg gøre det."

"De skal få pulverne," sagde Redwood.

"For De kunne vel ikke – – –"

"Nej jeg kunne ikke," sagde Redwood. "Der eksisterer ingen recept. Det nytter ikke noget, Winkles; De må undskylde, at jeg taler rent ud. Jeg skal selv lave pulverne til Dem."

"Det er måske også det bedste," sagde Winkles efter et øjeblik at have stirret vist på Redwood, "– det er måske også det

bedste."

Og han tilføjede:

"Jeg kan forsikre Dem, at det kommer mig virkelig fuldstændigt ud på ét."

IV

Da Winkles var gået, stillede Bensington sig foran kaminen og så ned på Redwood.

"Hendes Durchlauchtighed!" bemærkede han.

"Hendes Durchlauchtighed!" gentog Redwood.

"Det er fyrstinden af Weser Dreiburg!"

"En kvartkusine til – – –!"

"Redwood," sagde Bensington, "jeg ved nok, det lyder løjerligt, men – tror De, at Winkles forstår det?"

"Hvilket?"

"Hvad det egentlig er, vi har frembragt. Forstår han virkelig," vedblev Bensington med sænket stemme og blikket fæstet på døren, "at i familien – hans nye patients familie –"

"Ja," sagde Redwood.

"Som altid snarest har været en smule under – under –"

"Jævnmålet?"

"Ja. Og som så *uhyre* taktfuldt har undladt at være fremragende i *nogen* henseende. At han i denne familie vil frembringe en kongelig person – en forstørret kongelig person – på *den* størrelse. Jeg vil sige Dem noget, Redwood, jeg er ikke sikker på, om det ikke næsten smager af – *højforræderi* …"

Han tog blikket fra døren og fæstede det på Redwood.

Redwood gjorde en kort håndbevægelse ad ilden.

"Nej gu' ved han det ikke!" sagde han. "Det menneske ved ikke noget som helst. Det var hans mest irriterende egenskab som student. Ikke noget som helst. Han tog alle sine eksamener, han havde alle sine kendsgerninger på rede hånd – men viden havde han ikke mere af end en reol, der bærer et konversationsleksikon. Og han ved heller ingenting *nu*. Han er Winkles og ude af stand til at optage noget i sig, som ikke umiddelbart og direkte har hensyn til hans eget overfladiske jeg. Han mangler hvert spor af indbildningskraft og er som følge deraf ude af stand til at erhverve viden. Ingen kunne på nogen mulig måde tage så mange eksamener og være så vel oplært, så fuldendt og så heldig som læge uden netop denne uformuenhed. Det er sagen. Og til trods for alt, hvad han har set og hørt og er blevet belært om, er han, hvad han er – han har ikke begreb om, hvad han har sat i gang. Han har fundet sig i en god reklame i rabaldermad, og så er der nogen, der har bragt ham i forbindelse med dette barn af kongefamilien – og det gør reklamen så meget des bedre! Og at Weser Dreiburg snart vil stå overfor det kolossale problem, en ti-elleve meter høj fyrstinde, det er en kendsgerning, som ikke blot ikke er faldet ham ind, men som overhovedet slet ikke kunne – ikke *kunne* falde ham ind!"

"Der bliver et frygteligt spektakel," sagde Bensington.

"Ja, inden året er omme."

"Så snart de virkelig ser, at hun bliver ved at vokse."

"Medmindre de gør, som den slags folk plejer – neddysser det."

"Det er en ordentlig portion at neddysse."

"Det er det!"

"Gud må vide, hvad de vil gøre?"

"De gør aldrig noget – deri består den kongelige takt."

"De bliver da nødt til ar gøre noget."

"Måske *hun* vil."

"Vorherre bevares! Ja."

"De holder hende skjult. Den slags ting har man hørt før."

Redwood brast i en fortvivlet latter.

"Det overflødige kongeblod – barnet med jernmasken!" sagde han. "De kommer til at gemme hende i det højeste tårn i det gamle Weser Dreiburg slot og slå hul i lofterne, efterhånden som hun vokser fra etage til etage! … Nå ja, jeg sidder i akkurat den samme suppedas. Og Cossar og hans tre drenge. Og – – – Ak ja."

"Der bliver et frygteligt spektakel," gentog Bensington uden at istemme latteren. "Et *frygteligt* spektakel. De har vel virkelig gennemtænkt sagen grundigt, Redwood? De er ganske sikker på, at det ikke ville være klogere at advare Winkles, gradvist vænne Deres lille dreng fra og – og holde sig til den teoretiske triumf?"

"Gud give, De ville tilbringe en halv time i mit barnekammer, når Føden kommer en smule for sent," sagde Redwood med en irriteret klang i stemmen, "så ville De ikke tale sådan, Bensington. Desuden – advare Winkles! Nej tak! Denne flodbølge har grebet os, uden at vi selv vidste af det, og hvad enten vi er forskrækkede eller ej, så *må vi svømme!*"

"Ja, det må vi vel," sagde Bensington og stirrede på sine tæer. "Ja. Vi må svømme. Og Deres dreng må svømme, og Cossars drenge – han har givet dem alle tre det. Cossar er ikke partisk af sig – alt eller intet! Og Hendes Durchlauchtighed. Og alt

muligt. Vi bliver ved at lave Føden. Cossar med. Vi er kun lige ved begyndelsen til begyndelsen, Redwood. Det er klart, at der kommer alle slags følger. Umådeligt store følger. Men jeg kan ikke forestille mig dem, Redwood. Undtagen – – –"

Han betragtede sine negle. Så så han op på Redwood med milde øjne gennem brilleglassene.

"Jeg er halvt om halvt tilbøjelig til at synes," vovede han sig frem, "at Caterham har ret. Til tider. Det vil ødelægge tingenes symmetri. Det vil forrykke – ja, hvad vil det ikke forrykke?"

"Hvad det end forrykker," sagde Redwood, "så må min lille dreng have den Føde."

De hørte nogen komme hurtigt snublende op ad trapperne. Så stak Cossar sit hoved ind ad døren. "Hov!" sagde han ved at se deres ansigter; så trådte han indenfor og spurgte: "Hvad er der?"

De fortalte ham om fyrstinden.

"*Vanskeligt spørgsmål!*" svarede han. "Ikke spor. *Hun* vil vokse. Din dreng vil vokse. Alle de andre, I giver det, vil vokse. Alting. Som bare pokker. Hvad vanskeligt er der i det? Det er jo i sin orden. Det kunne da ethvert barn sige jer. Hvad er det så, I gør kvalm om!"

De forsøgte at gøre ham det forståeligt.

"*Ikke blive ved med det!*" hylede han. "Men – – –! I kan ikke lade være nu. Det er det, I er til. Det er det, Winkles er til. Det er ganske i sin orden. Jeg har ofte undret mig over, hvad der egentlig var meningen med Winkles. *Nu* er det jo soleklart. Hvad er der da i vejen? *Forstyrrelse?* Selvfølgelig! *Vende op og ned på ting?* Vende op og ned på alting. Og det grundigt – vende op og ned på alt, hvad der vedkommer menneskeheden. Det er

som fod i hose. De vil prøve på at stoppe det, men de kommer for sent. Det er nu deres maner altid at komme for sent. Kil I bare på og sæt så meget af det i virksomhed, som I kan. Tak Gud, at han vil gøre brug af jer!"

"Men konflikten!" sagde Bensington, "presset! Jeg ved ikke, om du har forestillet dig – – –"

"Du burde have været en eller anden slags lille plante, Bensington," sagde Cossar, "– det burde du virkelig. Sådan én, der kunne gro på et klippeanlæg i en have. Her sidder du med en forfærdelig og vidunderlig begavelse, og alt, hvad du tror, at du er skabt til, er bare at blive siddende og spise din mad. Tror du måske, at denne verden er lavet for gamle kællinger til at sjokke rundt i? Nå, i alt fald kan I ikke lade være nu – I er *nødt* til at blive ved."

"Ja, det må vi vel," sagde Redwood. "Langsomt –"

"Nej!" brølede Cossar med vældig røst. "Nej! Lav så meget, som I kan, og så hurtigt, som I kan. Spred det omkring!"

Her inspireredes han til en vittighed. Med en mægtig, opadgående armbevægelse parodierede han en af Redwoods kurver.

"Redwood," sagde han for at fremhæve pointen i hentydningen, "gør det SÅDAN!"

V

Det lader til, at der er en grænse for moderlig stolthed. Fru Redwood nåede den, da hendes søn havde fuldendt den sjette måned af sin jordiske tilværelse. En dag gik hans elegante kurvevugge-barnevogn i stykker under ham, og han blev bragt brølende hjem på mælkemandens trækvogn. Den unge mand

vejede på dette tidspunkt ni og tyve og tre kvart kilo, var 125 centimeter høj og kunne løfte omtrent tredive kilo. Han blev båret op ad trappen til barnekammeret af kokke- og stuepigen. Efter denne begivenhed kunne opdagelsen kun være et tidsspørgsmål. En eftermiddag, da Redwood kom hjem fra sit laboratorium, fandt han sin ulyksalige hustru fordybet i *The Mighty Atom*'s fængslende blade; ved synet af ham lagde hun bogen fra sig, styrtede frem og brast i gråd ved hans skulder.

"Sig mig, hvad det er, du har gjort ved ham," jamrede hun. "Sig mig, hvad du har gjort."

Redwood tog hendes hånd og førte hende hen til sofaen, medens han bestræbte sig for at finde på en tilfredsstillende forsvarstaktik.

"Der er ingenting i vejen, min ven," sagde han. "Der er ingenting i vejen. Du er kun en smule overanstrengt. Det er den billige barnevogns skyld. Jeg har bestilt en mand med en solidere rullestol til at komme herhen i morgen –"

Fru Redwood så på ham med tårefyldte øjne over sit lommetørklæde.

"Et lille barn i en rullestol?" hulkede hun.

"Ja, hvorfor ikke?"

"Det er ligesom han var en krøbling."

"Det er ligesom han er en kæmpedreng, min ven, og du har ingen grund til at skamme dig over ham."

"Du har gjort noget ved ham," sagde hun. "Jeg kan se det i dit ansigt."

"Det har da i alt fald ikke kuet ham i væksten," var Redwood hjerteløs nok til at svare.

"Jeg *vidste* det," sagde fru Redwood og knugede sit sammentrillede lommetørklæde i den ene hånd. Hun så på ham med en pludselig overgang til strenghed. "Hvad har du gjort ved vort barn?"

"Hvad er der på færde med ham?"

"Han er så stor. Han er en vanskabning."

"Vrøvl. Han er så sundt og friskt et barn, som en kvinde nogensinde har haft. Hvad er der på færde med ham?"

"Se på hans størrelse."

"Den er god nok. Se på alle de usle små unger, man ellers træffer på. Han er det prægtigste barn – – –"

"Han er *alt for* prægtig," sagde fru Redwood.

"Det bliver ikke ved," sagde hendes mand beroligende. "Det er bare sådan et pludseligt tilløb, han har taget."

Men han vidste meget godt, at det ville blive ved. Og det gjorde det. Da drengen fyldte ét år, var han netop 155 centimeter høj og vejede to og halvtreds et halvt kilo; han var med andre ord lige så stor som et af englebørnene i Peterskirken, og hans venskabelige nævetag i besøgendes hår og ansigtstræk blev et samtaleemne i hele West Kensington. De havde en sygestol til at bære ham op og ned til hans barnekammer i, og hans særlige oppasser, en muskelstærk ung mand i god træning, plejede at køre rundt med ham i en automobil-barnevogn på otte hestekræfter, bygget specielt efter hans behov. Det var i enhver henseende heldigt, at Redwood foruden sit professorat også havde god fortjeneste som sagkyndigt vidne i retssager.

Når man var kommet sig af overraskelsen over lille Redwoods enorme størrelse, var han, efter hvad jeg har hørt sige af folk,

som næsten hver dag plejede at se ham tøffe langsomt omkring i Hyde park, et ualmindelig kvikt og kønt barn. Det var sjældent, at han græd eller trængte til at trøstes. I reglen sad han med en stor rangle i hånden, og undertiden prajede han på en gemytlig, demokratisk måde omnibuskuskene og politibetjentene på kørebanen uden for rækværket som: "Dadda!" og "Babba!"

"Dér kører denne hersens store rabaldermad-unge," plejede omnibuskuskene så at sige.

"Han ser da ikke ud til at fejle noget," bemærkede passageren ved siden af ham i reglen.

"Han bliver flasket op," forklarede kusken. "Jeg har hørt sige, at hans flaske rummer henved fire liter og måtte laves særligt til ham."

"Et rigtigt sundt og friskt barn er han i alt fald," afsluttede passageren samtalen.

Da det gik op for fru Redwood, at han ganske naturligt vedblev at vokse uden grænse – og det gjorde det egentlig for første gang, da automobil-barnevognen blev anskaffet – fik hun et anfald af lidenskabelig fortvivlelse. Hun erklærede, at hun aldrig mere ville sætte sine ben i barnekammeret, ønskede, at hun var død, ønskede, at drengen var død, ønskede, at alle mennesker var døde, ønskede, at hun aldrig havde giftet sig med Redwood, ønskede, at ingen nogen sinde ville gifte sig med nogen, rasede en stund og trak sig derefter tilbage til sit eget værelse, hvor hun i tre dage levede næsten udelukkende af bouillon. Da Redwood kom for at tale hende til fornuft, kastede hun hovedpuderne rundt i stuen og græd og rev sig i håret.

"Der er ingenting i vejen med ham," sagde Redwood. "Det er meget bedre for ham at være stor. Du ville da ikke holde af, at han var mindre end andre folks børn."

"Jeg vil have, at han skal være *ligesom* andre børn, hverken større eller mindre. Jeg vil have, at han skulle være en sød lille dreng, ligesom Georgina Phyllis er en sød lille pige, og jeg vil have, at han skulle vokse pænt op på en pæn måde, og i stedet for" – den ulyksalige kones stemme knækkede over – "går han med voksne mandfolke-sko og bliver trillet rundt med – uhu! – petroleum!"

"Jeg kan aldrig elske ham," jamrede hun, "aldrig! Han er alt for stor for mig! Jeg kan aldrig være en moder for ham, sådan som jeg havde villet være det!"

Men til sidst fik de hende da lokket ind i barnekammeret, og dér sad Edward Monson Redwood (øgenavnet "Pantagruel" fik han først senere) og gyngede i en ekstra afstivet gyngestol og smilede og pludrede: "Guh" og "Vov". Og fru Redwoods hjerte vendte sig atter mod hendes barn, og hun gik hen og omfavnede ham og græd.

"De har gjort noget ved dig," hulkede hun, "og du vil vokse og vokse, min egen søde unge, men hvad jeg kan gøre for at skaffe dig en god opdragelse, det vil jeg gøre for din skyld, hvad så end din fader vil sige."

Og Redwood, som havde hjulpet med til at lokke hende hen til barnekammerets dør, gik meget lettet ned ad korridoren.

(Pyh! Det er min sandten et drøjt stykke arbejde at være mandfolk – så længe fruentimmerne er, som de er!)

VI

Førend året var omme, kunne – foruden Redwoods banebrydende køretøj – adskillige automobil-barnevogne ses i Londons vestlige kvarterer. Det er blevet mig sagt, at der var hele elleve; men de omhyggeligste efterforskninger giver kun pålidelige vidnesbyrd om eksistensen af seks på den tid inden for hovedstadens grænser. Det lader til, at stoffet virkede forskelligt på forskellige typer af legemsbygning. I begyndelsen blev Herakleophorbia ikke fremstillet i en sådan form, at det kunne gives i indsprøjtninger, og der kan ikke være tvivl om, at en ret betydelig del af menneskeheden er ude af stand til at optage dette stof i sig gennem fordøjelsens normale gang. Det blev for eksempel givet Winkles' yngste dreng; men han lader til at have været lige så fuldstændigt ude af stand til at vokse, som hans fader efter Redwoods mening var ude af stand til at erhverve viden. Andre børn – efter hvad *Foreningen for Fuldstændig Undertrykkelse af Rabaldermad* har meddelt – blev på en uforklarlig måde svækkede af det og døde tidligt af børnesygdomme. Cossars drenge derimod gik løs på det med forbavsende grådighed.

Når noget sådant griber ind i menneskehedens liv, er anvendelsen deraf naturligvis ikke nogen ganske simpel sag; vækst i særdeleshed er en kompliceret ting, og alle bestræbelser for at almindeliggøre må nødvendigvis blive en smule unøjagtige. Men Fødens almindelige lov syntes at være, at når den overhovedet kunne optages i legemet, var dens fremskyndende virkning ens i alle tilfælde. Den gjorde væksten seks à syv gange stærkere end under almindelige forhold, men ud over dette gik den ikke, hvor stort et kvantum Føde man end

bragte i anvendelse. Det viste sig oven i købet, at overdreven brug af Herakleophorbia ud over det nødvendige minimum førte til sygelige fordøjelsesforstyrrelser, til kræft og svulster, forbeninger og deslige. Og det blev snart klart, at når først væksten efter den store målestok var begyndt, kunne den kun vedblive i samme målestok, og en fortsat indgiven af Herakleophorbia i små men tilstrækkelige doser var en tvingende nødvendighed. Hvis den blev afbrudt, mens væksten endnu stod på, indtrådte der først en ubestemt fornemmelse af uro og utilpashed, derefter kom en grådigheds-periode – sådan som man havde set det med de unge rotter i Hankey – og så blev det voksende væsen grebet af en slags skærpet anæmi, sygnede han og døde. Planter led på lignende måde.

Dette gjaldt imidlertid kun vækstperioden. Så snart den voksne alder nåedes – hos planter repræsenteredes denne af dannelsen af de første blomsterknopper – aftog trangen til og begæret efter Herakleophorbia, og så snart planten eller dyret var fuldstændig modent, behøvede det slet ikke mere at blive forsynet med Føden. Individet var nu så at sige fuldstændigt fæstnet efter den nye målestok, og det i den grad, at – som tidslerne i omegnen af Hickleybrow og græsset på bakkeskrænten allerede beviste – det frembragte kæmpemæssigt afkom af sin art.

Og inden ret længe begyndte lille Redwood, den nye races banebryder, det første af alle børn, der havde spist Føden, at kravle om i sit barnekammer, slå møbler i stykker, bide som en hest, knibe som en skruestik, og med kæmperøst brøle barneord til sin "Nanna" og "Mamma" og den noget

forskrækkede og af ærefrygt grebne "Pappa", som havde forvoldt hele ulykken.

De bedste hensigter var barnet medfødte. "Padda' go' deng, go' deng," plejede han at sige, når skrøbelige genstande gik i smadder rundt om ham.

"Padda" var hans gengivelse af Pantagruel, det øgenavn, Redwood havde givet ham. Og uden at tage hensyn til visse gamle og kloge hoveder – hvad der senere førte til ubehageligheder – og efter et sammenstød med bygningslovgivningen, lod Cossar på en tom grund ved siden af Redwoods hjem opføre en hyggelig og lys legestue, skolestue og barnekammer for deres fire drenge – en stue på henved tyve meter i firkant og tolv og en halv meters højde.

Redwood forelskede sig i dette store barnekammer, medens han og Cossar byggede det, og hans interesse for kurver tabte sig, som han aldrig havde drømt om, at den kunne, over for hans søns umiddelbare fornødenheder.

"Det er en meget alvorlig sag," sagde han, "at udstyre et barnekammer. Meget alvorlig. Væggene, tingene i stuen, alle vil tale til denne nye sjæl, mere eller mindre veltalende, og lære den eller undlade at lære den tusinder af ting."

"Selvfølgelig," sagde Cossar og skyndte sig at tage sin hat.

Deres samarbejde gik for sig i stor endrægtighed, men Redwood præsterede det meste af de fornødne pædagogiske teorier.

De lod væggene og træværket male med livlige og kraftige farver; hvidt med et svagt anstrøg af lyserødt var den mest fremherskende, men der var striber af stærke og rene farver til at fremhæve bygningens enkle linjer. "Rene farver må vi have,"

sagde Redwood. Et sted lod han anbringe en smuk vandret række firkanter, hvor højrødt og violet, orange og citrongult, blåt og grønt i mange afskygninger og mange nuancer fremhævede hinanden. Disse firkanter kunne kæmpebørnene flytte om på og stille sammen efter behag. "Ornamenter kan komme senere," sagde Redwood. "Lad dem først gøre sig til herre over alle farvernes rækkefølge, så kan vi gå over til noget andet. Der er ingen grund til at gøre dem forudindtagne til gunst for nogen særlig farve eller tegning."

Og Redwood vedblev:

"Stuen må være fuld af ting, der kan interessere dem. Interesse er ligesom føde for et barn, men tomhed er pinsel og sultefodring. Han må have billeder i overflod."

Der blev imidlertid ikke hængt billeder på væggene til stadigt brug, men der blev ophængt tomme rammer, i hvilke nye billeder kunne anbringes; når de havde mistet nyhedens interesse, kunne de tages ud og gemmes i en mappe. Der var ét vindue, hvorfra man kunne se helt ned ad en gade, og for at forøge interessen havde Redwood over barnekammerets tag ladet opsætte et camera obscura, der gav udsigt over Kensingtons hovedgade og ikke så lidt af parken.

I en krog stod den overmåde hæderlige genstand, en regnemaskine, halvanden meter i kvadrat, et særlig solidt stykke isenkram med afrundede hjørner, og afventede de unge kæmpers første forsøg i regnekunsten. Der var også et par uldne lam og den slags afgudsbilleder; men i stedet for var Cossar, uden at indlade sig på nærmere forklaringer, en dag kommet kørende med tre drosker fulde af legetøj (alt sammen genstande, der netop var store nok til, at de kommende børn

ikke kunne putte dem i munden og få dem forkert i halsen) som kunne stables op, stilles på rad, trilles omkring, bides i, baskes og rasles med, slås sammen, fingereres ved, trækkes ud, åbnes, lukkes, mishandles og eksperimenteres med, så meget det skulle være. Der var en mængde træklodser af forskellig farve, aflange og terningformede, klodser af blankt porcelæn, klodser af klart glas og klodser af kautsjuk; der var plader og tavler; der var kegler, afstumpede kegler og cylindre; der var fladtrykte og forlængede sfæroider, kugler af forskellige stoffer, massive og hule, en mængde æsker af forskellig størrelser og former, med hængsellåg og skruelåg og skydelåg, og et par stykker med smæklås; der var elastiske bånd og læderremme, og en hel del kluntede, solide små tingester af samme størrelse, som kunne stå uden at vælte og mindede om menneskeskikkelser. "Giv dem dette her," sagde Cossar. "Ét stykke ad gangen."

Disse genstande anbragte Redwood i et vægskab i det ene hjørne. Langs stuens ene væg, i passende højde for et to til to en halv meter højt barn, fandtes en sort tavle, på hvilken ungerne kunne lave kruseduller med hvidt og farvet kridt, og tæt derved en slags tegneblok, som man kunne rive det ene blad efter det andet af, og hvorpå de kunne tegne med kul; der stod også en lille pult, forsynet med store tømmermandsblyanter af forskellig hårdhed og et rigeligt forråd af papir, hvorpå drengene først kunne lave kradserier og senere hen pæne tegninger. Og desuden bestilte Redwood – så langt frem i tiden gik hans fantasi – ekstrastore tuber med flydende farver og farvelader med pastelstifter til den tid, da der ville blive brug for sligt. Han købte også et par tønder modellér-ler.

"I begyndelsen skal han og hans lærer modellere sammen," sagde han, "og når han bliver dygtigere, skal han kopiere afstøbninger og måske dyr. Og det er sandt, jeg må også lade lave en værktøjskasse til ham! Og så bøger. Jeg kommer til at vælge en hel del bøger til ham, og de må være storstilede. Hvilken slags bøger vil han få brug for? Hans fantasi må næres. Det er, når alt kommer til alt, kronen på enhver opdragelse. Kronen – ligesom sunde vaner i tanke og handling er tronen. Slet ingen fantasi skaber brutalitet; en slet næret fantasi skaber lystenhed og fejhed; men en ædel fantasi er en guddomsgave her på Jorden. Han skal også, når tid er, drømme om et dejligt eventyrland og om alle livets sælsomme småting; men i hovedsagen skal hans fantasi næres af den herlige virkelighed. Han skal få historier om rejser i hele verden, rejser og eventyrlige hændelser og hvordan verden blev erobret; han skal få historier om dyr, store bøger, herligt og klart skrevne om pattedyr og fugle og krybdyr og planter, store bøger om himlens dybder og havets hemmeligheder; han skal få historiske værker og landkort over alle de riger, som verden nogensinde har kendt, billeder og historier om alle menneskeracer og deres sæder og skikke. Og han må også have bøger og billeder, der kan skærpe hans skønhedssans, fine japanske billeder, der kan lære ham at elske de fineste skønheder hos fugl og slyngtråd og faldende blomst, og ikke mindre occidentalske billeder, billeder af skønne mænd og kvinder, yndefulde grupperinger og store udsigter over land og sø. Han skal få bøger om, hvordan huse og slotte bygges; han skal tegne skitser af stuer og planer af byer – – –. Jeg tror, jeg

kommer til at give ham et lille teater – – – Og så er der musikken!"

Redwood gennemtænkte spørgsmålet og blev enig med sig selv om, at hans søn bedst kunne begynde med et meget rent klingende harmonium på én oktav, som så senere kunne udvides.

"Han skal begynde med at lege med sådan et, synge til det og give tonerne navne," sagde Redwood, "og senere – – –"

Han stirrede op mod vindueskarmen over hans hoved og målte værelsets størrelse med blikket.

"De kommer til at bygge hans klaver herinde," sagde han. "Bringe det herind stykke for stykke."

Han flakkede om mellem sine forberedelser – en tankefuld, mørk lille skikkelse. Hvis læseren kunne se ham dér, ville han have mindet ham om en femogtyve centimeter høj mand i et almindeligt barnekammer. Et stort kamintæppe – det var i virkeligheden et smyrnatæppe på fyrre kvadratmeter – på hvilket lille Redwood snart skulle kravle, strakte sig foran det tilgitrede elektriske varmeapparat, som skulle opvarme hele rummet. En af Cossars folk stod oppe på et stillads, i færd med at anbringe den store ramme, som skulle indeholde de vekslende billeder. En klatpapirsbog til et herbarium, så stor som en gadedør, stod lænet til væggen, og op af den stak en kæmpemæssig stilk, kanten af et blad og en enkelt blomst af fuglegræs, alt sammen af den kolossale størrelse, der snart skulle gøre Urshot berømt i hele den botaniske verden.

Der kom en slags vantro over Redwood, mens han stod blandt alle disse ting.

"*Hvis* det virkelig bliver ved – – –" sagde Redwood og stirrede op i loftet højt deroppe.

Langt borte fra lød, næsten ligesom til svar på hans ord, en lyd som brølene af en jublende fornøjet tyr.

"Jo vist bliver det ved," sagde Redwood. "Det er soleklart."

Så kom rungende slag i et bord, fulgte af et mægtigt, galende råb: "Guluh! Buru! Bzz ..."

"Det bedste, jeg kan gøre," sagde Redwood og slog ind på en anden tankegang, "er selv at blive hans lærer."

Den dundren i bordet blev mere og mere indtrængende. Et øjeblik forekom det Redwood, at den blev rytmisk som et lokomotivs stempelslag – et lokomotiv, kunne han have indbildt sig, foran et stort tog af begivenheder, som susede frem imod ham. Så blev virkningen forstyrret af en række skarpere slag, som gentog sig.

"Kom ind!" råbte han, da han opdagede, at nogen bankede på døren. Døren, der var stor nok til en domkirke, åbnede sig langsomt på klem, det nye hængsel ophørte at knirke, og Bensington stod i sprækken og udstrålede velvilje under sin skaldepande og over sine brilleglas.

"Jeg dristede mig til at gå herhen for at *se*," hviskede han på en fortrolig og hemmelighedsfuld måde.

"Kom indenfor," sagde Redwood. Det gjorde Bensington og lukkede døren efter sig.

Han gik nogle skridt frem i værelset med hænderne på ryggen og kiggede med fugleagtige bevægelser på dimensionerne rundt om. Så strøg han sig tankefuldt om hagen.

"Hver gang jeg kommer herind," sagde han med en dæmpet klang i stemmen, "slår det mig, hvor – *stort* det er."

"Ja," sagde Redwood, der også lod blikket glide omkring, som om han forsøgte på at holde fast på synsindtrykket. "Ja. Og de bliver jo også store."

"Det bliver de," sagde Bensington, og der klang næsten ærefrygt gennem hans tone. "*Meget* store."

De så på hinanden – man kunne næsten sige frygtsomt.

"Ja, meget store," gentog Bensington, idet han strøg sig ned ad næsen og tvivlsomt spejdede efter et bekræftende udtryk i Redwoods ansigt. "Alle sammen – forfærdeligt store. Jeg synes ikke, at jeg er i stand til at forestille mig – ikke en gang her i disse omgivelser – hvor store de alle sammen vil blive."

5. Bensington bliver den lille

I

Det var, medens kommissionen om rabaldermad var i færd med at affatte sin betænkning, at Herakleophorbia for alvor begyndte at vise sin evne til at sive ud. Og at dette andet udbrud kom så tidligt, var, i alt fald fra Cossars synspunkt, så meget mere uheldigt, som det endnu eksisterende udkast til betænkningen viser, at kommissionen, under vejledning af sit fremragende medlem, dr. med. et phil. Stephen Winkles (Medlem af det Kongelige Videnskabernes Selskab og af det Kongelige Medicinske Selskab etc.), allerede var kommet fuldstændigt på det rene med, at en tilfældig udsiven var en umulighed, og derfor måtte hævde, at man ved at overdrage fremstillingen af rabaldermad til et udvalg af mænd med de fornødne forudsætninger (blandt dem først og fremmest Winkles) og give dem absolut kontrol over salget ville gøre mere end nok for at imødegå alle fornuftige indvendinger imod den frie udbredelse af stoffet. Dette udvalg skulle have uindskrænket monopol. Og det må virkelig betragtes som en skæbnens ironi, at den første og uhyggeligste af denne anden række lækager fandt sted ikke hundrede meter fra et lille landsted i Keston, som i sommermånederne beboedes af doktor Winkles.

Der kan nu ikke være synderlig tvivl om, at Redwoods afslag på Winkles' anmodning om at blive gjort bekendt med sammensætningen af Herakleophorbia IV havde vakt en ny og ivrig interesse for analytisk kemi hos bemeldte herre. Han var

ikke nogen synderlig dreven eksperimentator, og det var sandsynligvis grunden til, at han valgte at arbejde ikke i de fortrinligt udstyrede laboratorier, der stod til hans rådighed i London, men uden at rådspørge nogen og næsten med en vis hemmelighedsfuldhed i et primitivt lille laboratorium i haven ved landstedet i Keston. Han lader hverken til at have vist meget stor energi eller meget stor dygtighed ved denne undersøgelse; det har sandt at sige vist sig, at han opgav den efter at have arbejdet på den af og til i løbet af en måneds tid.

Dette havelaboratorium, hvor han arbejdede, var meget tarveligt udstyret; det fik sin vandtilførsel gennem et stående rør med hane og havde afløb gennem et rør, der førte ned i en sumpet, sivbegroet lille dam under et elletræ i en afsides krog af fælleden lige uden for havegærdet. Røret var revnet, og bundfaldet af Gudernes Føde løb gennem revnen ud i en lille mudderpyt mellem klynger af siv. Det var netop i forårstiden, da alt liv vågner.

Og der var liv og røre i hele den lille skumdækte afkrog. Der flød frøleg omkring, dirrende af haletudser, som netop var i begreb med at sprænge deres klæbrige hylster; der kom små nyfødte ferskvandssnegle krybende frem, og under sivstænglernes grønne hud var store vandkalve-larver i færd med at arbejde sig ud af æggene. Jeg ved ikke, om læseren kender larven af det insekt, der af mig ubekendte grunde bærer navnet *Dytiscus*. Den er et leddet, underligt udseende væsen, meget kraftigt og pludseligt i sine bevægelser, og plejer at svømme med hovedet nedad og halen over vandskorpen; den kan blive så lang som det øverste led af en mands tommelfinger eller noget mere – indtil to tommer (det vil sige, dette gælder

for de individer, der ikke har smagt Gudernes Føde), og den har to skarpe kindbakker, som mødes foran dens hoved – rørformede kæber med skarpe spidser – gennem hvilke den plejer at udsuge sit offers blod.

De første væsener, der fik fat i de svømmende korn af Føden, var de små haletudser og de små vandsnegle; navnlig de små, vimse haletudser blev begærlige efter den, når først de havde fået smag på den. Men næppe begyndte en af dem at vokse til en mere fremragende stilling i den lille haletudse-verden og at prøve en mindre broder eller to som en forbedring af den vegetariske kost, førend – smæk! – en af vandkalve-larverne havde slået sine krumme, blodsugende tænger i dens hjerte, og med den røde strøm flød Herakleophorbia IV i opløst tilstand over i en ny klients legeme. De eneste levende væsener, der foruden disse uhyrer havde nogen mulighed for at få del i Føden, var sivene og det slimede grønne skum i vandet og plantespirerne i dyndet på bunden. Snart efter skyllede en rengøring af laboratoriet en ny oversvømmelse af Føden ud i pytten, så at den flød over og førte hele denne skumle udvidelse af livskampen over i dammen ved siden af under elletræets rødder.

Det første menneske, der opdagede alt dette, var en vis Lukey Carrington, en naturhistorielærer fra London og i sine ledige timer specialist i ferskvands-alger, og han gjorde sin opdagelse på en måde, som man sandelig ikke skal misunde ham. Han var en dag taget ned til Keston fælled for at fylde nogle reagensglas med prøveeksemplarer til brug ved en kommende eksamen, og han kom gående over den sandede bakkeås og ned imod dammen med en halv snes tilproppede glas raslende svagt i sin

lomme og en med pig forsynet spadserestok i hånden. En gartnerdreng, som stod oppe på en trappestige og klippede doktor Winkles' hæk, så ham komme ned i denne sjældent besøgte afkrog og fandt ham og hans beskæftigelse så uforklarlig og interessant, at han holdt temmelig skarpt øje med ham.

Han så Carrington holde sig fast ved den gamle ellestamme, bøje sig ud over dammen og stirre ned i vandet, men naturligvis kunne han ikke forstå den overraskelse og glæde, hvormed Carrington fik øje på de store, mærkværdige bobler og tråde af algedyndet på bunden. Der var ingen haletudser at se – de var den gang alle sammen dræbt – og det lader til, at Carrington ikke har set noget som helst usædvanligt undtagen den overdrevent frodige plantevækst. Han smøgede ærmet op til albuen, bøjede sig forover og stak hånden dybt ned for at få fat i et eksemplar. I samme øjeblik som hans søgende hånd gled ned i vandet, fo'r der noget ud fra den kølige skygge under trærødderne – – –

Smæk! Det havde begravet sine kløer dybt i hans arm – et underligt væsen var det, over tredive centimeter langt, brunt og leddet som en skorpion.

Dets hæslige udseende og den skarpe, overraskende smerte af dets bid var for meget for Carringtons ligevægt. Han følte, at han gled, og hvinede højt. Pladask! gik han på hovedet i dammen.

Drengen så ham forsvinde og hørte den plaskende støj af hans kamp i vandet. Så dukkede det usalige menneske igen frem i drengens synsfelt, uden hat, med vandet strømmende ned ad sig, og skrigende!

Aldrig før havde drengen hørt en mand skrige.

Dette forbavsende fremmede menneske lod til at rive i noget, der hang ned fra den ene side af hans ansigt. Der kom blodstriber på det. Han slog ud med armene som i fortvivlelse, hoppede op i luften som en gal mand, løb med voldsom fart en snes meter, faldt så og trillede rundt på jorden, så at drengen ikke kunne se ham mere.

På et sekund kom drengen ned ad trappestigen og ud gennem hækken – heldigvis stadig med havesaksen i hånden. Mens han brasede gennem tornbladbuskene, blev han, efter hvad han siger, halvvejs tilbøjelig til at vende om af frygt for, at mennesket var gået fra forstanden, men besiddelsen af saksen gav ham mod. "Jeg kunne da i alt fald have stukket øjnene ud på ham," forklarede han.

Så snart Carrington fik øje på ham, viste hans opførsel, at han ikke var fra forstanden, men desperat. Han rejste sig op med besvær, vaklede, rettede sig og løb frem mod drengen.

"Hjælp!" råbte han. "Jeg kan ikke få dem af!"

Og nu så drengen med en kvalmende rædsel, at tre af disse modbydelige larver hang fast ved Carringtons kind, hans bare arm og hans lår, piskende rasende med deres smidige, brune, muskelstærke kroppe, og med de store kindbakker dybt begravet i hans kød, mens de sugede af alle livsens kræfter. De holdt fast som bulbidere, og Carringtons anstrengelser for at rive uhyret løs fra sit ansigt havde kun tjent til at flænge kødet, som det havde bidt sig fast i, og sende blodstrimer ned over hans ansigt, hals og frakke.

"Nu skal jeg klippe dem af," råbte drengen, "bi lidt!"

Og med den hans alder egne iver efter deslige bedrifter klippede han kroppene fra hovederne af Carringtons angribere, én for én. "Uf," sagde drengen med et ansigt, der fordrejedes af væmmelse, hver gang en af dem faldt til jorden. Men selv da var deres greb så sejt og udholdende, at de afskårne hoveder blev siddende en stund, stadig bidende sig heftigt fast og stadig sugende, mens blodet strømmede ud af halsene bag ved dem. Men det gjorde drengen ende på ved et par klip med sin saks – med et af dem kom han til at nappe i Carrington.

"Jeg kunne ikke få dem af!" gentog Carrington og stod en stund og vaklede og blødte stærkt. Med kraftesløse hænder rørte han ved sine sår og undersøgte resultatet på sine håndflader. Så slappedes hans knæ pludselig, og han styrtede forover foran drengens fødder i dyb besvimelse, mellem de endnu sprællende legemer af hans besejrede fjender. Det var et stort held, at det ikke faldt drengen ind at stænke ham vand i ansigtet, thi der lurede endnu flere af disse uhyggelige dyr under ellerødderne. I stedet for gik han tilbage forbi dammen og ind i haven i den hensigt at tilkalde hjælp. Og dér traf han på gartneren, der også gjorde tjeneste som kusk, og fortalte ham hele historien.

Da de kom tilbage til Carrington, fandt de ham siddende over ende, svimmel og mat, men i stand til at advare dem mod dammens farer.

II

Det var under disse omstændigheder, at verden først fik at vide, at Føden igen var sluppet løs. En uge efter var Keston fælled i fuld virksomhed som hvad naturhistorikere kalder et

udbredelses-centrum. Denne gang var der ingen gedehamse eller rotter, ingen ørentviste og ingen nælder, men der var mindst tre vandedderkopper, adskillige guldsmede-larver, som snart efter blev til guldsmede og blændede hele Kent med deres svævende, safirstrålende legemer, og en modbydelig, klæbrig skummasse, som voksede og vældede op over dammens bred og sendte sit slimede, boblende grønne halvvejs op ad havestien til doktor Winkles' hus. Og der begyndte en fremvækst af siv og padderokker og vandaks, som først standsede, da dammen blev udtørret.

Det blev snart klart for offentligheden, at denne gang var der ikke blot ét enkelt udbredelses-centrum, men et helt antal centre. Der var ét i Ealing – det kan der nu ikke længere være nogen tvivl om, og fra det kom flue- og edderkoppeplagen; der var ét i Sunbury, som frembragte grådige, store ål, der kunne krybe i land og bide får ihjel; og der var ét i Bloomsbury, som skænkede verden en ny race kakerlakker af en helt forfærdelig slags – det var et gammelt hus, det i Bloomsbury, og stærkt befængt med ubehagelige beboere. Pludselig fandt verden sig endnu en gang stillet ansigt til ansigt med alle begivenhederne i Hickleybrow, kun at der denne gang i stedet for kæmpemæssige høns og rotter og gedehamse var alle slags mærkværdige overdrivelser af velbekendt utøj. Hvert centrum brød løs med sin egen karakteristiske lokale fauna og flora.

Nu til dags ved vi, at hvert eneste af disse centre svarede til en af doktor Winkles' patienter, men det var slet ikke almindeligt bekendt den gang. Doktor Winkles var den sidste, som man tænkte på at lægge for had i den sag. Der opstod ganske naturligt panik, en lidenskabelig harme, men harmen

rettedes ikke mod doktor Winkles, men imod Føden, og ikke så meget imod Føden som imod den usalige Bensington, som den offentlige mening lige fra begyndelsen af med vold og magt havde villet betragte som den, der ene og alene og udelukkende var ansvarlig for denne nye opfindelse.

Det påfølgende forsøg på at lynche ham er netop en af disse eksplosive begivenheder, der tager sig så store ud i historien, men i virkeligheden er meget lidt betydningsfulde hændelser.

Hvordan udbruddet opstod, er et mysterium. Kærnen i folkehoben kom ganske vist fra et anti-rabaldermad-møde i Hyde Park, der var sat i scene af de mest yderliggående i Caterhams parti, men det lader til, at intet menneske i hele verden virkelig har været den første til at foreslå, ingen har så meget som været den første til at tænke på at lade falde et vink om den voldshandling, som så mange folk kom til at deltage i. Det er et problem for Gustave le Bon – et mysterium i en folkehobs psykologi. Faktisk er det, at ved tretiden søndag eftermiddag kom et ualmindeligt stort og ondsindet londonsk opløb fuldstændig ustyrligt rullende ned ad Thursday Street, ivrigt opsat på at slå Bensington ihjel, som et advarende eksempel for alle forskende videnskabsmænd, og at det kom opnåelsen af sit formål nærmere end noget andet londonsk opløb lige siden den gang, da gitteret om Hyde Park blev revet ned i midten af forrige århundrede. Dette opløb var i virkeligheden så nær ved at nå sit mål, at i en hel time eller mere ville et ord have kunnet afgøre den ulykkelige mands skæbne.

Den første tilkendegivelse om det hele, som han fik, var larmen af menneskene ude på gaden. Han gik hen til vinduet

og kiggede ud, uden at forstå det mindste af, hvad der svævede over hans hoved. Måske et minut stod han og betragtede den sydende menneskemasse foran gadedøren, mens de gjorde kål på en utilstrækkelig halv snes politibetjente, som spærrede vejen for dem, førend han rigtigt opfattede, hvilken betydningsfuld rolle han selv spillede i affæren. Det gik op for ham som i et lynglimt – at denne brølende, bølgende mængde var ude efter ham. Han var ganske alene hjemme – det var måske et held – for hans kusine Jane var taget ned til Ealing til et teselskab hos en slægtning på mødrene side, og han havde ikke mere begreb om, hvordan han skulle opføre sig under sådanne omstændigheder, end han havde om etiketten på dommedag. Han løb endnu omkring i lejligheden og spurgte sine møbler, hvad han skulle gøre, drejede nøgler om i låse og lukkede dem straks op igen, fo'r snart til døren, snart til vinduet, snart til sovekammeret – da viceværten trådte ind til ham.

"Der er ikke et øjeblik at spilde, mr. Bensington," sagde han. "De har set, hvor De bor, på navnebrættet nede i gadedøren! De kommer lige herop!"

Han trak Bensington ud på trappegangen, der allerede genlød af den sig nærmende tumult op ad hovedtrappen, slog døren i lås bag ved dem og lukkede op til lejligheden lige overfor med sin hovednøgle.

"Det er vor eneste mulighed," sagde han.

Han rev et vindue op, der vendte ud til en lysgård, og viste ham, at der var slået en række jernkramper ind i muren, så at de dannede en overmåde primitiv og meget farlig stige, der i ildebrandstilfælde kunne benyttes af beboerne i de øvre etager.

Han skubbede Bensington ud af vinduet, viste ham, hvordan han skulle holde sig fast, og fulgte efter ham op ad stigen, medens han ansporede og prikkede ham i benene med sit nøgleknippe, hver gang han standsede. Bensington havde flere gange en følelse af, at han var fordømt til at kravle op ad den lodrette stige i al evighed. Brystværnet deroppe var utilgængelig fjernt, måske en kilometer borte, og nedenunder – – –Han havde ikke lyst til at tænke på, hvad der var nedenunder ham.

"Holdt!" råbte viceværten og slog klo i hans ankel. Det var aldeles modbydeligt at blive grebet om benet på den måde, og Bensington krystede jernkrampen ovenover med en druknendes tag og udstødte et svagt rædselsvræl.

Det viste sig, at viceværten havde slået en rude ind, og så lod det til, at han var sprunget et langt stykke til siden, og der lød støjen af et vindue, der bliver åbnet. Nu stod han og skrålede et eller andet.

Bensington drejede forsigtigt hovedet, indtil han kunne se viceværten. "Kryb seks trin ned," kommanderede viceværten.

Bensington syntes, at al denne kravlen op og ned var noget rigtigt tosseri, men alligevel flyttede han med den allerstørste forsigtighed den ene fod nedad.

"Lad være at trække i mig!" udbrød han, da viceværten i det åbne vindue gjorde en bevægelse for at hjælpe ham.

Det forekom ham, at det at nå vinduet fra stigen ville være en overmåde agtværdig bedrift for en flyvende ræv, og det var snarere med tanken om at begå selvmord på en pæn måde end i noget håb om at nå det, at han endelig vovede skridtet. Viceværten halede ham ubarmhjertigt ind.

"De kommer til at blive her," sagde viceværten. "Mine nøgler kan ikke lukke op her. Det er en amerikansk lås. Jeg vil gå ud og smække døren i efter mig og se, om jeg kan finde beboeren af denne etage. Så er De låset inde. Men gå endelig ikke hen til vinduet. Det er det uhyggeligste opløb, jeg nogensinde har set. Hvis folk bare tror, at De er ude, vil de måske lade sig nøje med at slå alle Deres sager i mas – – –"

"Indikatoren stod på *Hjemme*," sagde Bensington.

"Føj for Satan! Nå, det er i alt fald bedst, at jeg absenterer mig – – –"

Han forsvandt og slog døren i efter sig.

Bensington var atter overladt til sit eget initiativ.

Det fik ham til at søge ly under sengen.

Dér blev han kort efter fundet af Cossar.

Bensington var næsten bevidstløs af rædsel, da han blev fundet, for Cossar havde sprængt døren med skulderen ved at springe løs på den tværs over hele gangens bredde.

"Kom frem, Bensington," sagde han. "Der er ingenting i vejen. Det er mig. Vi må se at slippe væk herfra. De vil til at stikke ild på ejendommen. Alle husets folk er i færd med at flygte. Tjenestefolkene er væk. Det var et held, at jeg traf på den mand, som vidste, hvor du var. Her skal du se!"

Bensington kiggede frem under sengen og fik øje på nogle ubegribelige klædningsstykker, som Cossar bar over armen, og – mærkværdigt nok – en sort fruentimmerhat i hans hånd.

"De er i færd med at gøre rent bord," vedblev Cossar. "Hvis de ikke stikker ild på huset, kommer de snart herop. Militæret kan ikke være her i den første time. Halvtreds procent bøller i opløbet, og jo flere møblerede lejligheder de kan komme ind i,

jo gladere er de. Selvfølgelig! De har til hensigt at gøre rent bord. Tag nu denne nederdel og hat på, Bensington, og stik af sammen med mig."

"Er det din mening – – –?" begyndte Bensington og stak hovedet frem som en skildpadde.

"Det er min mening, at du skal tage tøjet på og komme med! Selvfølgelig."

Og med et pludseligt voldsomt tag slæbte han Bensington frem fra. Sengen og gav sig til at klæde ham på til hans nye rolle som ældre kvinde af folket.

Han smøgede hans bukser op og lod ham sparke sine morgensko af, trak flip og slips og frakke og vest af ham, lod en sort nederdel glide ned over hans hoved og gav ham et rødt flonels underliv på og over det et kjoleliv. Han lod ham tage sine alt for karakteristiske briller af og satte hatten på hans hoved. "Man skulle tro, at du var født som gammel kælling," sagde han, mens han bandt hattebåndene. Så kom fjederstøvlerne – et par skrækkelige skruestikker for et menneske med ligtorne – og sjalet, og forklædningen var fuldendt. "Rejs dig op," sagde Cossar, og Bensington adlød.

"Du kan gå an," sagde Cossar.

Og i denne forklædning var det, at den oprindelige opdager af Herakleophorbia IV, snublende kejtet i den ham uvante nederdel og hylende kvindagtige forbandelser over sig selv med en uhyggelig falset for at gennemføre sin rolle, skyndte sig ned ad korridoren under brølene af pøbelhoben, der ville lynche ham, og midt gennem denne ophidsede, ustyrlige mængde gled han fuldstændig ud af den række begivenheder, som udgør denne histories gang.

Ikke én eneste gang efter sin flugt blandede han sig mere i den forbavsende udvikling af Gudernes Føde, den, han af alle mennesker havde gjort mest for at sætte i gang.

III

Denne lille mand, som satte hele sagen i gang, glider her ud af fortællingen, og nogen tid efter gled han fuldstændigt ud af den synlige og hørlige verden. Men fordi det var ham, som satte det hele i gang, er det ikke mere end rimeligt, at vi viser hans bortgang den opmærksomhed at indskyde nogle ord om den. Man kan forestille sig ham i hans senere dage, sådan som folk i Tunbridge Wells lærte ham at kende. For det var i Tunbridge Wells, at han igen kom til syne efter nogen tids fuldstændige forsvinden, så snart det gik rigtigt op for ham, hvor forbigående, hvor ganske enestående og meningsløst det opløbs raseri var. Han kom til syne igen under kusine Janes vinger, i den grad optaget af at behandle sig selv for nerverystelsen, at han ikke interesserede sig for noget som helst andet, og tilsyneladende fuldstændig ligegyldig for de kampe, der den gang rasede omkring de nye udbredelses-centre og om Fødens børn.

Han tog ind i det hydroterapeutiske Mount Glory Hotel, hvor der er ganske ualmindeligt gode indretninger til bade, kulsyreholdige bade, kreosotbade, galvanisk og faradaysk behandling, fyrrenålebade, stivelses- og skarntydebade, radiumbade, lysbade, hedebade, klid- og nålebade, tjære og fugledunsbade – kort sagt, alle mulige slags bade; og han gik helt op i udviklingen af det kursystem, som endnu ikke var bragt til fuldendelse, da han døde. Undertiden kom han

kørende i droske og sælskindspels, og til andre tider, når hans fødder tillod det, kom han gående ned til "sukkertoppene", og der sad han så og nippede jernvand under opsyn af sin kusine Jane.

Hans krogede ryg, hans rødmende teint, hans strålende brilleglas blev en af Tunbridge Wells' seværdigheder. Ingen var i mindste måde uvenlig mod ham, tværtimod syntes byen og hotellet meget glade ved at beæres med en så berømt mands nærværelse. Nu var der ikke længere noget, der kunne berøve ham hans berømmelse. Og ganske vist havde han ikke lyst til igennem bladenes artikler at følge udviklingen af sin store opfindelse; men alligevel, når han gik gennem hotellets promenadegård eller vandrede ned til "sukkertoppene" og hørte folk hviske: "Der er han! Det er ham dér!" – så var det ikke utilfredshed, der gav ham et blidere drag om munden og et øjeblik strålede i hans blik.

Denne lille skikkelse, denne bitte lille skikkelse sendte Gudernes Føde ud i verden! Man ved ikke, hvad man skal undre sig mest over: disse videnskabsmænds og filosoffers storhed – eller deres lidenhed. Man kan forestille sig ham dér ved "sukkertoppene". Han står i sin pelsfrakke under porcelænskummen, hvor kilden vælder frem, og holder i hånden et glas jernvand, som han nipper til. Over guldbrillernes rand fæster han sit ene klare øje med et udtryk af uudforskelig strenghed på kusine Jane. "Mm," siger han og tager et nip.

Sådan gemmer vi ham i vor erindring, sådan tager vi for sidste gang et øjebliksbillede af vor opdager, og forlader ham, som en slet og ret prik i forgrunden, for at gå over til det større

billede, der har udviklet sig omkring ham, til historien om hans Føde, om hvordan kæmpebørnene hist og her voksede op dag for dag for at træde ind i en verden, der var alt for lille for dem, og om hvordan det net af rabaldermad-love og rabaldermad-overenskomster, som rabaldermad-kommissionen allerede var begyndt at knytte, sluttede sig fastere og fastere over dem for hvert år af deres vækst.

Indtil – – –

Anden bog

Føden i landsbyen

1. Fødens komme

I

Vort emne, som begyndte så sammentrængt i Bensingtons arbejdsværelse, har allerede spredt sig og delt sig, indtil det peger i mange forskellige retninger, og fra nu af drejer hele vor historie sig om udbredelse. At følge Gudernes Føde videre er som at efterspore spaltningerne af et træ, der stadig forgrener sig; i et kort tidsrum, i en fjerdedel af en menneskealder var Føden vældet frem og vokset til fra sin første kilde på den lille landejendom ved Hickleybrow, indtil den havde bredt sig – den og ryet om og skyggen af dens magt – over hele verden. Den bredte sig meget hurtigt over hele England. Snart efter nåede den til Amerika, rundt om på det europæiske fastland, til Japan, til Australien, til sidst over hele verden og arbejdede sig frem mod sit skæbnebestemte mål. Den arbejdede altid langsomt og ad indirekte veje, men den trodsede enhver modstand. Det var storhed, der gjorde mytteri. Til trods for fordomme, til trods for love og forordninger, til trods for al den hårdnakkede konservatisme, der ligger ved grundvolden for menneskeslægtens formelle samfundsorden, fortsatte Gudernes Føde, da først den var blevet sat i gang, sin usporlige og uovervindelige sejrsgang.

Fødens børn voksede jævnt i alle disse år; det var tidens vigtigste kendsgerning. Men det er lækagerne, der står som historiske begivenheder. Børnene, som havde nydt Føden, voksede, og der var snart endnu flere børn, som voksede; og alle de bedste hensigter i verden kunne ikke hindre gentagne

lækager. Atter og atter sivede Føden ud, med en ihærdighed, som var den et levende væsen. Mel, der kom i berøring med stoffet, smuldrede i tørt vejr næsten som med hensigt hen til et ganske fint pulver, som det svageste vindpust kunne løfte og føre med sig. Undertiden hændte det, at et eller andet nyt insekt opnåede en forbigående og skæbnesvanger ny udvikling, til andre tider skete der et nyt udbrud fra kloakkerne af rotter eller lignende utøj. Landsbyen Pangbourne i Berkshire sloges i flere dage med kæmpemyrer; tre mennesker blev bidt og døde. Når sligt hændte, opstod der panik, der blev en kamp, og så blev det springske onde igen underkuet, men i de mindre iøjnefaldende livsomstændigheder efterlod det sig altid noget, der var forandret for stedse. Så skete der snart igen et pludseligt og forbløffende udbrud, en hastig fremvækst af kolossale ukrudtsbuskadser, en vidtspredt udsåning rundt om i verden af meningsløst voksende tidsler, kakerlakker, som folk måtte bekæmpe med haglbøsser, eller en landeplage af vældige fluer.

Der stod adskillige mærkelige og fortvivlede kampe i afsidesliggende egne. Føden skabte helte for lidenhedens sag.

Og menneskene fandt sig i, at den slags hændelser brød ind i deres liv, imødegik dem med de midler, de i øjeblikket havde ved hånden, og fortalte hinanden, at der var "ingen væsentlig forandring i naturens orden." Da den første store panik var overstået, kom Caterham til trods for sin veltalenhed kun til at spille en anden rangs rolle i den politiske verden, og i folks erindring stod han kun som repræsentant for en yderliggående anskuelse.

Det gik langsomt for ham at bane sig vej til en central stilling i politikken. "Der var ingen væsentlig forandring i naturens orden" – den fremragende foregangsmand i nutidens tankeverden, doktor Winkles, var aldeles klar på dette – og bærerne af, hvad der i de tider kaldtes fremskridtsvenlig liberalisme, blev helt sentimentale under udviklingen af, hvor uvederhæftigt i bund og grund deres fremskridt var. Deres drømme, lod det til, drejede sig kun om små nationer, små sprogområder, små husstande, som hver for sig levede selvstændigt på sin lille landejendom. Det lille og pæne kom på mode. At være stor var at være simpel, men nydelig, pæn, net, fin, "fuldendt i alle enkeltheder" blev det kritiske bifalds slagord.

Imidlertid voksede Fødens børn, ganske stilfærdigt og givende sig god tid, som børn må – voksede op for at træde ind i en verden, der forandrede sig for at kunne modtage dem, samlede styrke og højde og kundskaber, blev individer og bevidste mennesker og hævede sig langsomt mod deres bestemmelses dimensioner. Inden ret lang tid var det, som om de var en naturlig del af verden; alle disse udbrud af storhed var en naturlig del af verden, og folk undrede sig over, hvordan alting havde set ud før deres tid. Historier om de ting, kæmpedrengene kunne gøre, kom folk for øre, og de sagde: "Vidunderligt!" – uden spor af undren. Bladene fortalte for eksempel om Cossars tre sønner, og hvordan disse forbavsende børn kunne løfte store kanoner, slynge jernmasser hundreder af meter bort og springe 60-70 meter i længden. Det sagdes, at de var i færd med at grave en brønd, dybere end nogen brønd eller mine, som mennesker nogensinde havde gravet; de søgte, hed

det sig, efter skatte, der havde ligget skjulte i jorden lige siden dens skabelse. Disse børn, sagde bladene, vil jævne bjerge, slå broer over have, gennembore jorden med tunneler, indtil den bliver så hullet som en bikage. "Vidunderligt!" sagde de små mennesker, "ikke sandt? Hvor det bliver mageligt at leve til den tid!" Og så gik de til deres gerning, som om der slet ikke fandtes noget sådant som Gudernes Føde på Jorden.

Og i virkeligheden var dette jo heller ikke mere end de første vink og forjættelser om Fødens børns evner. Det var endnu ikke andet end børneleg med dem, ikke andet end den første anvendelse af en styrke, hvori der endnu ikke var opstået noget formål. De kendte ikke sig selv som det, de var. De var børn – langsomt voksende børn af en ny race. Kæmpestyrken voksede dag for dag – kæmpeviljen var endnu ikke groet frem til hensigt og mål.

Når man nu ser tilbage på disse overgangsår i tidens forkortende perspektiv, gør de et indtryk som en enkelt, sammenhængende begivenhedsrække; men i virkeligheden så intet menneske storhedens komme her i verden, lige så lidt som nogen i hele verden, førend efter århundreders forløb, så Romerrigets nedgang og fald som én begivenhed. De, der levede den gang, havde udviklingens gang på for nært hold til at kunne overskue den som en enhed. Selv kloge mænd kunne ikke se, at Føden skænkede verden andet end en afgrøde af uregerlige, usammenhængende meningsløsheder, som vel kunne forvolde rystelser og ubehageligheder, men som umuligt kunne kuldkaste det menneskelige samfunds orden og bygning.

For én iagttager i det mindste er det vidunderligste ved hele denne kraftopsamlings-periode den uovervindelige inerti, der fandtes hos menneskehedens store masse, deres rolige vedholdenhed i komplet ignoreren af de eksisterende kolossale ting og de forjættelser om endnu mere kolossale ting, som voksede op iblandt dem. Netop som mangen en flod har den glatteste overflade og ser roligst ud, når den løber dyb og stærk umiddelbart på randen af et vandfald, således lader det til, at alt, hvad der er konservativt i mennesket, samlede sig stilfærdigt til rolig overmagt i disse seneste tider.

Reaktionen blev populær: der taltes om videnskabens bankerot, om fremskridtets død, om kineseri – taltes om sligt midt under genlyden af Fødens børns fodtrin. De gamle dages forvrøvlede, tåbelige revolutioner, da en vældig mængde tåbelige små mennesker forjog en tåbelig lille monark eller deslige, var ganske vist uddøde og forsvundne; men forandringen var ikke uddøet. Kun havde forandringen forandret sig. Det nye kom på sin egen måde, og den gik over verdens almindelige forstand.

At fortælle udtømmende om dets komme ville være det samme som at skrive et stort historisk værk; men begivenhederne gik allevegne parallelt, at fortælle om dets komme på ét enkelt sted er derfor at fortælle noget om det hele. Det hændte sig, at ét vildfarende sædekorn af uendelighed faldt ned i den kønne lille landsby Cheasing Eyebright i Kent, og igennem en beretning om dets sælsomme fremspiren dér og om den tragiske ubrugelighed, det opnåede, kan man forsøge på – idet man så at sige følger én enkelt tråd – at påvise den

retning, i hvilken hele det store, sammenvævede produkt gled ud fra tidens vævestol.

II

Cheasing Eyebright havde naturligvis en sognepræst. Der er forskel på præster, og af alle sorter synes jeg mindst om en præst, der er ven af forandringer – en blanding af fremskridtsvenlighed og (i embeds medfør) bagstræb. Men sognepræsten i Cheasing Eyebright var en af de mindst forandringslystne præster; han var en overmåde brav, buttet, fuldmoden og konservativt sindet lille mand. Vi må gå et lille stykke tilbage i vor beretning for at fortælle om ham. Han passede godt til sin landsby, og man kan bedst forestille sig dem sammen, sådan som de var den gang, den eftermiddag ved solnedgangstid, da madam Skinner – læseren husker vel nok hendes flugt – uden at nogen anede det, bragte Føden med sig ind i denne landlige ro.

Landsbyen viste sig netop da fra sin bedste side i vesterhimlens skær. Den strakte sig ned gennem dalen nedenfor Hangers bøgeskove, som en perlesnor af stråtækte og rødtagede småhuse – huse med tremmeværks-verandaer og facader halvt skjulte af hvidtjørn, og som lå tættere og tættere sammen, efterhånden som vejen førte fra takstræerne ved kirken ned mod broen. På den anden side af kroen kiggede præstegården beskedent frem mellem træerne, en bygning fra det attende århundredes første halvdel, forskønnet af tiden, og kirkens spir hævede sig smukt op fra den sænkning, som dalen frembragte i bakkernes omrids. En bugtende å, en smal linje af himmelblåt og skum, glitrede mellem brede bælter af rør og

fredløs og ludende pile, hen over en bølgende engstrækning. Hele landskabet gjorde i solnedgangens varme skær det ejendommeligt engelske indtryk af modnet veldyrkethed, havde det udseende af stille fuldendelse, som ligner fuldendthed.

Også præsten gjorde et blødt og modnet indtryk. Han så altid ud, som om han var moden helt igennem, som om han var blevet født som et modent barn i en moden samfundsklasse og havde været en moden og saftfuld lille dreng. Man kunne se – endogså førend han omtalte det – at han var gået i en gammel, vedbendklædt latinskole med herlige traditioner, aristokratiske forbindelser, og ingen kemiske laboratorier, og derfra var blevet dimitteret til et ærværdigt universitets-kollegium i den allermodneste gotiske stil. Få af de bøger, han ejede, var yngre end tusind år, og af disse udgjorde Yarrow og Ellis og gode prædikener fra før metodisternes tid hovedmængden. Han var en mand af middelhøjde, men så lidt mindre ud på grund af sine ækvatoriale dimensioner, og hans ansigt, der altid havde været blødt, var i årenes løb blevet fuldmodent. Et patriarkskæg skjulte hans dobbelthage; af lutter forfinelse gik han ikke med urkæde, og hans beskedne klerikale dragt var syet af en fin londonsk skrædder.

Nu sad han dér med en hånd på hvert knæ og plirede i saligt velbehag ad sin landsby. Han slog ud mod den med en buttet hånd. Den var ligesom omkvædet til hans livs sang. Hvad mere kunne man vel forlange?

"Vi har en heldig beliggenhed," sagde han og mente at have brugt et meget mildt udtryk.

"Vi bor som i en bjergfæstning," udvidede han det til.

Til sidst sagde han sin mening rent ud:

"Vi er uden for det alt sammen."

De havde nemlig talt, han og hans ven, om tidens rædsler, om demokratiet, og den konfessionsløse skole, og skyskrabere, og automobiler, og den amerikanske invasion, publikums pjankede måde at læse på og al god smags undergang.

"Vi er uden for det alt sammen," gentog han, og netop som han sagde det, lød fodtrinene af en, der nærmede sig, i hans øren, og han drejede sig om og betragtede hende.

Man må forestille sig den gamle kone komme standhaftigt traskende, med bylten knuget i sin knortede, magre hånd og næsen (som udgjorde hele hendes ansigt) rynket af forpustet bestemthed. Man må se valmuerne nikke skæbnesvangert på hendes hat og de støvhvide fjederstøvler under de stumpede skørter rykke langsomt men uigenkaldeligt fremad. Under hendes arm vrikkede og gled en ikke synderligt værdifuld paraply som en urolig fange. Hvor kunne præsten ane, at denne naragtige gamle skikkelse var – i alt fald for hans landsbys vedkommende – intet ringere end den frugtbare tilfældighed, det uforudsete, den heks, som svage mennesker kalder skæbnen? Men for os, forstår man nok, er hun intet mere end madam Skinner.

Da hun var alt for belemret til at neje, lod hun, som om hun slet ikke så ham og hans ven, og gik forbi ikke fem meter fra dem, trask trask, videre ned mod landsbyen. Præsten betragtede hendes langsomme forbipassage i tavshed og sad imidlertid og lod en bemærkning modnes.

Hændelsen forekom ham uden mindste betydning. Gamle kællinger har båret bylter lige siden verdens ældste tider. Og hvad har det gjort fra eller til?

"Vi er uden for det alt sammen,", sagde præsten. "Vi lever i en atmosfære af jævne og stabile forhold – fødsel og arbejde – enkel såtid og enkel høst. Røret glider forbi os."

Han holdt altid overmåde meget af at dvæle ved, hvad han kaldte "de stabile forhold".

"Omstændighederne forandrer sig," plejede han at sige, "men menneskeheden – *aere perennius*."

Sålunde mælede præsten. Han elskede et klassisk citat, snildeligt anvendt på uret vis. Længere nede ad vejen havde madam Skinner, uskøn men resolut, på en mærkværdig måde rodet sig selv ind i Wilmerdings stente.

III

Ingen ved, hvad præsten mente om de kæmpemæssige støvsvampe.

Der er ingen tvivl om, at han var en af de første, der opdagede dem. De groede hist og her langs stien mellem den nærmeste hedebakke og landsbyen, en sti, som han daglig kom ad på sin spadseretur. Af disse enorme svampe var der fra først til sidst i alt hele tredive. Præsten synes at have stirret på hver især af dem og at have pirret ved de fleste af dem med sin stok én eller to gange. Én af dem forsøgte han at måle med armene, men den gik i stykker i hans Ixions-omfavnelse.

Han omtalte dem til adskillige folk og sagde, at de var "vidunderlige!" og han fortalte mindst syv forskellige personer den bekendte historie om flisestenen, der blev løftet op fra kældergulvet af voksende svampe neden under den. Han slog op i Sowerbys "*Engelske Flora*" for at se, om det var *Lycoperdon*

coelatum eller *giganteum* – og han kom til den anskuelse, at *giganteum* ikke svarede til sit navn.

Man ved ikke, om han lagde mærke til, at disse hvide kloder groede frem netop langs den vej, som den gamle kone den foregående dag havde fulgt, eller om han så, at den sidste af rækken bovnede ikke tyve meter fra Caddles' husdør. Hvis han lagde mærke til disse ting, gjorde han i hvert fald intet forsøg på at notere sig sin iagttagelse. I botaniske spørgsmål var han, hvad den ringere slags af videnskabsmænd kalder en "øvet iagttager" – det vil sige, en mand, der søger efter visse bestemte ting og overser alt andet. Og han gjorde intet for at sætte dette fænomen i forbindelse med Caddles' lille drengs mærkværdigt stærke vækst, som nu var gået for sig i flere uger, ja lige siden den gang, da Caddles en søndag eftermiddag for en måneds tid eller mere siden var spadseret over for at besøge sin svigermoder og høre den senere afdøde Skinner prale af sin duelighed som hønseopdrætter.

IV

Fremkomsten af støvsvampene, som fulgte efter Caddles' lille drengs stærke vækst, burde virkelig have åbnet præstens øjne. Sidstnævnte kendsgerning havde han bogstaveligt talt kunnet tage og føle på ved dåben – og det i en næsten overvældende grad.

Fyren skrålede med øredøvende voldsomhed, da det kolde vand faldt på hans pande og beseglede hans guddomspagt og hans ret til navnet Albert Edward Caddles. Han var allerede for stor til at kunne bæres af sin moder, og det var derfor Caddles, der bar ham tilbage til kirkestolen, hvor familien sad – vaklende

under byrden, men grinende triumferende til de forældre, hvis børn ikke kunne måle sig med hans i kvantitativ henseende.

"Jeg har aldrig set mage til barn!" sagde præsten.

Dette var den første offentlige tilkendegivelse af, at Caddles' lille dreng, der havde begyndt sin jordiske løbebane med en vægt af lidt under syv pund, alligevel havde i sinde at gøre sine forældre ære. Det blev meget snart klart, at han ikke blot ville gøre dem ære, men oven i købet blive deres stolthed. Og inden måneden var omme, skinnede deres stolthed med en sådan glans, at det for folk i Caddles' samfundsstilling var upassende.

Slagteren vejede barnet elleve gange. Han var en mand, som ikke gjorde mange ord, og hans ordforråd slap hurtigt op. Den første gang sagde han: "Han er god nok." Den næste gang sagde han: "Død og plage!" Den tredje gang sagde han: "*Nåda*, madam," og de følgende gange pustede han bare vældigt, kløede sig i nakken og så på sin vægt med en mistro, han aldrig før havde vist. Alle mennesker kom for at se kæmpebarnet – således kaldtes det enstemmigt – og de fleste af dem sagde: "Sikken en basse," og næsten alle dikkedikkede ham. Frøken Fletcher kom og sagde, at hun "aldrig i sine livfødte dage havde –" hvad der var fuldkommen sandt.

Lady Wondershoot, landsbyens herskerinde, ankom dagen efter den tredje vejning og inspicerede vidunderet nøje gennem en lorgnet, der fyldte det med rædsel, så at det hylede.

"Det er et ualmindelig stort barn," fortalte hun dets moder i en lydelig, belærende tone. "De bør passe det med mere end almindelig omhu, Caddles. Naturligvis bliver det ikke sådan ved, da det jo får flaske, men vi må gøre for det, hvad vi kan. Jeg skal sende Dem noget mere flonel ned."

Doktoren kom og målte barnet med et båndmål og skrev tallene op i en lommebog, og gamle Drifthassock, som ejede en gård ved Up Marden, fik en rejsende i kunstgødning til at gøre en omvej på en halv mil for at se det. Den rejsende spurgte om barnets alder tre gange i træk og sagde til sidst, at det var den stiveste. Han sagde ikke udtrykkeligt, hvad det var, der var den stiveste; men det var øjensynligt barnets størrelse, han mente. Han sagde også, at ungen burde udstilles. Og hele dagen efter skoletid blev små børn ved at komme og sige: "Undskyld, madam Caddles, men må vi ikke nok få lov at se Deres lille dreng?" – indtil madam Caddles blev nødt til at sætte en stopper for det. Og midt under al denne forbavselse ankom madam Skinner og stod og smilede; hun holdt sig gerne noget i baggrunden, med begge de spidse albuer i de magre, knortede hænder, og smilede og smilede under og omkring sin næse, med et uhyre dybsindigt smil.

"Det får såmænd selv det gamle uhyre af en bedstemoder til at se helt fornøjelig ud," sagde lady Wondershoot. "Skønt jeg er rigtignok ked af, at hun er kommet tilbage til landsbyen."

Naturligvis gik det med dette barn som med næsten alle børn i småhusene, at velgørenhedselementet allerede spillede en rolle i dets liv; men barnet gjorde det snart indlysende med sit kolossale skrål, at denne rolle, i alt fald hvad fyldningen af dets flaske angik, ikke var nær indgribende nok.

Barnet kunne med rette gøre krav på en uges beundring, og alverden undrede sig velvilligt over dets forbavsende vækst i den dobbelte tid og længere endda. Men i stedet for så at trække sig tilbage og give plads for andre vidundere, blev det min sandten ved at vokse mere end nogensinde!

Lady Wondershoot hørte med uhyre forbavselse på, hvad hendes husholderske madam Greenfield sagde.

"Er Caddles nu dernede igen? Ingenting at give barnet at spise! Men kære Greenfield, det er umuligt. Den skabning spiser jo som en flodhest! Jeg er vis på, at det ikke kan være sandt."

"Ja, jeg vil virkelig håbe, at Deres Nådes godhed ikke bliver misbrugt," sagde madam Greenfield.

"Det er så vanskeligt at afgøre, når man har med disse mennesker at gøre," svarede lady Wondershoot. "Men jeg ville virkelig ønske, gode Greenfield, at De selv ville gå derned i eftermiddag og se – se barnet få sin flaske. Hvor stort det end er, så kan jeg dog ikke tænke mig, at det trænger til mere end tre liter om dagen."

"Det bør det sandelig heller ikke, Deres Nåde," sagde madam Greenfield.

Lady Wondershoots hænder dirrede af den sindsbevægelse, det mistænksomme raseri, der vågner i alle ægte aristokrater ved tanken om, at de lavere klasser muligvis, når alt kommer til alt, er – lige så simple som de højere og (det er deri, brodden ligger) tager points hjem i spillet.

Men madam Greenfield kunne ikke opdage noget tegn til underslæb, og der blev udstedt ordre til at forøge lille Caddles' daglige forsyning. Men næppe var den første ration brugt, førend Caddles igen stillede på herregården, sønderknust og undskyldende sig.

"Vi var så forsigtige som muligt, madam Greenfield, det forsikrer jeg Dem, madam, men han sprængte dem ligefrem! De røg af så voldsomt, at en af knapperne slog en rude ud, og

en anden ramte mig lige her og gav mig et ordentlig smæk, madam."

Da lady Wondershoot hørte, at dette forbavsende barn bogstaveligt talt havde sprængt de dejlige klæder, hun havde givet det, erklærede hun, at hun selv måtte tale med Caddles. Efter skyndsomt at have vædet og glattet sit hår stededes han til audiens, åndeløs og klyngende sig til sin hatteskygge, som om den var et redningsbælte, og af ren og skær sjælekval snublede han over gulvtæppets kant.

Lady Wondershoot kunne godt lide at kujonere Caddles. Caddles var hendes ideal af en person af de lavere klasser, uærlig, tro, ynkelig, flittig, og i en ufattelig grad blottet for ansvarsfølelse. Hun sagde ham, at det var en alvorlig historie, sådan som hans barn voksede.

"Det er hans appetit, Deres Nåde," sagde Caddles med ynkelig stemme. "Stoppe den kan vi ikke. Han ligger og sparker om sig, Deres Nåde, og hyler, så det er rent fortvivlende at høre på. Vi har ikke hjerte til at lade ham hyle væk, Deres Nåde. Og selv om vi havde det, så ville naboerne gøre vrøvl."

Lady Wondershoot spurgte distriktslægen til råds.

"Hvad jeg ønsker at vide," sagde lady Wondershoot, "er, om det er *rigtigt*, at dette barn får et så ualmindelig stort kvantum mælk?"

"Den passende ration for et barn i den alder," svarede doktoren, "er trekvart til én liter i døgnet. Jeg indser ikke, at nogen kan forlange af Dem, at De skal yde mere. Gør De det, er det Deres egen gavmildhed. Naturligvis kan vi prøve med det retmæssige kvantum i nogle dage. Men jeg må indrømme, at barnet af en eller anden grund synes forskellig fra andre i

fysiologisk henseende. Det er muligvis, hvad man kalder en varietet. Et tilfælde af almindelig hypertrofi."

"Det er ikke rigtigt mod de andre børn i sognet," sagde lady Wondershoot. "Jeg er vis på, at vi får klager at høre, hvis dette bliver ved."

"Jeg indser ikke, at man har ret til at vente, at nogen skulle give mere end den anerkendte ration. Vi kan forlange, at barnet skal lade sig nøje med den, eller hvis det ikke vil det, sende det på sygehuset."

"Men," sagde lady Wondershoot tankefuldt, "bortset fra størrelsen og appetitten finder De formodentlig ikke noget andet abnormt – noget monstrøst –?"

"Nej. Nej, det gør jeg ikke. Men hvis denne vækst bliver ved, vil vi utvivlsomt finde alvorlige moralske og intellektuelle mangler. Det tør man næsten forudsige efter Max Nordaus lov. Han er en højtbegavet og berømt filosof, lady Wondershoot. Han har opdaget, at det abnorme er – abnormt, en særdeles værdifuld opdagelse, som vel er værd, at man lægger sig den på sinde. Den er mig til største nytte i min praksis. Når jeg træffer på noget abnormt, siger jeg straks: Dette er abnormt." Hans øjne blev dybsindige, han sænkede stemmen, hans væsen grænsede til det intimt fortrolige. Højtideligt løftede han den ene hånd. "Og i den ånd behandler jeg det," sagde han.

V

"Visvas!" sagde sognepræsten til sit frokoststel dagen efter madam Skinners ankomst. "Visvas! Hvad er dog dette her?"

Og han truede advarende med brillerne ad sin avis.

"Kæmpe-gedehamse! Hvad skal det dog blive til? … Det er nok det, man kalder amerikansk journalistik! Blæse med det nyhedskræmmeri! Nej, må jeg så bede om kæmpestikkelsbær. Vrøvl!" sagde præsten, tømte sin kaffekop i én slurk med øjnene fæstede på avisen og smaskede vantro med læberne.

"Vås!" sagde præsten og afviste tanken aldeles.

Men næste dag stod der mere om det, og så kom forståelsen.

Dog ikke på én gang. Da han den dag gik sin spadseretur, klukkede det endnu i ham over den dumme historie, som hans avis ville have ham til at tro. Gedehamse – som havde dræbt en hund! Da han kom forbi det sted, hvor det første kuld støvsvampe havde vokset, lagde han tilfældigvis mærke til, at græsset groede meget frodigt dér, men satte ikke på nogen måde dette i forbindelse med genstanden for sin morskab.

"Vi ville ganske sikkert have hørt noget om det," sagde han. "Whitstable kan næppe være en fem miles vej herfra."

Lidt længere fremme fandt han nok en støvsvamp – en af det andet kuld – der hævede sig som et Rok-æg op af det abnormt stride græs.

I det samme gik det hele op for ham.

Han gik ikke sin sædvanlige runde den morgen. I stedet for drejede han af ved den anden stente og gik tilbage til Caddles' hus.

"Hvor er barnet?" spurgte han, og ved synet af det udbrød han: "Gud fader bevares!"

Han gik op gennem landsbyen, stadig gudbevarende sig, og mødte doktoren, der kom for fuld fart nedefter. Han greb ham i armen.

"Hvad skal dette her *betyde*?" sagde han. "Har De set avisen i de sidste par dage?"

Doktoren sagde, at det havde han.

"Hvad er der da i vejen med det barn? Og hvad er der i vejen med alting – gedehamse, støvsvampe, børn? Hvad er det, der får dem til at vokse så skrækkeligt? Det er aldeles uhørt. Oven i købet her i Kent! Havde det endda været i Amerika – – –"

"Det er ikke så ganske let at sige bestemt, hvad det er," svarede doktoren. "Så vidt jeg kan forstå symptomerne – – –"

"Nå?"

"Så er det hypertrofi – almindelig hypertrofi."

"Hypertrofi?"

"Ja. Almindelig – som angriber hele legemsbygningen – hele organismen. Mellem os sagt tør jeg nok sige, at jeg for mit personlige vedkommende er noget nær overbevist om, at det er sagen … Men man må jo være forsigtig."

"Nå, sådan at forstå," sagde præsten, betydeligt lettet ved at mærke, at doktoren var på højde med situationen. "Men hvordan går det til, at det bryder ud på denne måde over hele egnen?"

"Det," svarede doktoren, "er nu igen en ting, som det ikke er så ganske let at sige."

"I Urshot. Og her. Det er tydeligt nok, at det breder sig."

"Ja," svarede doktoren. "Ja. Det tror jeg med. Det frembyder i alt fald store lighedspunkter med en vis slags epidemier. Sandsynligvis er epidemisk hypertrofi den rette diagnose."

"Epidemisk!" gentog præsten. "De mener da vel ikke, at det er smitsomt?"

Doktoren smilede blideligt og gned sine hænder.

"Det tør jeg ikke påtage mig at afgøre," svarede han.

"Men – – –!" udbrød præsten med store øjne. "Hvis det *smitter*, så – så kan det jo angribe os!"

Han gjorde et skridt op ad vejen og drejede sig om.

"Jeg kommer lige derfra," udbrød han. "Gør jeg ikke bedst i – – –? Jeg vil straks gå hjem og tage et bad og lade mine klæder gennemrøge."

Doktoren så et øjeblik efter ham, gjorde så omkring og gik tilbage mod sit eget hus.

Men på vejen sagde han til sig selv, at der jo allerede i en måned havde været et tilfælde af sygdommen i landsbyen, uden at nogen var blevet smittet, og efter en nølende pause besluttede han sig til at være så tapper, som en doktor bør være, og løbe risikoen som en mand.

Og resultatet af hans nærmere eftertanke var i virkeligheden også det fornuftigste. At vokse var det sidste, der nogensinde mere kunne hænde ham. Han kunne uden fare have spist Herakleophorbia i læssevis – og det samme kunne præsten. For deres væksttid var forbi. De to herrer var for bestandigt ude af stand til at vokse mere.

VI

Det var et par dage efter denne samtale – – hvad der vil sige det samme som et par dage efter forsøgs-hønseriets brand – at Winkles besøgte Redwood og viste ham et uforskammet brev. Brevet var anonymt, og en forfatter bør altid respektere sine personers hemmeligheder. "De tillægger Dem æren for et ganske simpelt naturfænomen," stod der i brevet, "og søger at gøre reklame for Dem selv ved Deres artikel i *Times*. De med

Deres rabaldermad! Jeg vil lade Dem vide, at dette Deres fødemiddel med det meningsløse navn kun har det rent tilfældige sammentræfs forbindelse med de store gedehamse og rotter. Den simple kendsgerning er, at der eksisterer en hypertrofi-epidemi – smitsom hypertrofi – som De lige så lidt kan gøre krav på at have herredømme over som over solsystemet. Det er noget, der har været kendt lige siden verdens skabelse. Der var hypertrofi blandt enakiterne. Helt udenfor Deres rækkevidde, i Cheasing Eyebright, lever der for øjeblikket et barn – – –"

"Rystende, stiv håndskrift. Øjensynligt en gammel herre," sagde Redwood. "Men det er sært med det barn – – –"

Han læste et par linjer videre og fik så en indskydelse.

"Død og pine!" udbrød han. "Det er min savnede madam Skinner!"

Den følgende dag om eftermiddagen slog han pludselig ned på hende.

Hun var i færd med at trække løg op i den lille have foran sin datters hus, da hun så ham komme ind gennem havelågen. Hun stod et øjeblik "konstaneret", som folk på den egn siger, lagde så armene over kors, og med det lille knippe løg dækket under venstre albue afventede hun hans komme hendes mund åbnede og lukkede sig flere gange; hun mimrede med sin eneste tand, og én gang gjorde hun ganske pludseligt et kniks, ligesom et glimt i en buelampe.

"Jeg tænkte nok, at jeg skulle finde Dem," begyndte Redwood.

"Det tænkte jeg også nok, at herren ville," svarede hun, uden glæde ved gensynet.

"Hvor er Skinner?"

"Han har aldrig skrevet til mig, ikke en eneste gang, og jeg har ikke set ham, siden jeg kom hertil."

"Ved De da ikke, hvad der er blevet af ham?"

"Nej, for han har ikke skrevet."

Og hun rykkede et skridt til venstre i den halvt ubevidste hensigt at spærre Redwood vejen til ladedøren.

"Der er ingen, der ved, hvad der er blevet af ham," sagde Redwood.

"Han ved det vel nok selv," mente madam Skinner.

"Jamen han siger det ikke."

"Han har immer været svært god til at sørge for sig selv og lade sine næreste og kæreste sidde i fedtefadet, har han. Skønt han er så klog, som noget menneske kunne være," sagde madam Skinner.

"Hvor er det barn?" spurgte Redwood brat.

Undskyld, hun forstod ikke rigtigt – – –

"Det barn, jeg har hørt om – det barn, De har givet vort stof – det barn, som vejer seksten kilo."

Madam Skinners hænder rystede, så hun tabte løgene.

"Jeg forsikrer herren," protesterede hun, "at jeg ved knap, hvad herren mener. Min datter madam Caddles har jo rigtignok en lille dreng."

Og hun gjorde et forvirret kniks og forsøgte på at se uskyldig og spørgende ud ved at lægge næsen på skrå.

"De gør bedst i at lade mig se den dreng, madam Skinner," sagde Redwood.

Madam Skinner skævede til ham, mens hun viste vej hen imod laden.

"Det kan naturligvis være, at der har været en lille smule i en dåse kræs, som jeg gav hans fader til at bringe med hjem til ham fra hønseriet, eller måske har jeg også tilfældigvis bragt en lille smule med mig, så at sige. For jeg havde så travlt, da jeg pakkede sammen, og sådan ..."

"Hum!" sagde Redwood, efter at han en stund havde smækket med tungen ad barnet. "Hummm!"

Han sagde til madam Caddles, at drengen var virkelig et meget smukt barn – noget, som hun efterhånden havde fået at høre adskillige gange – og derefter ignorerede han hende aldeles. Lidt efter forlod hun laden – i følelsen af sin egen komplette ubetydelighed.

"Nu De har sat det i gang, kommer De til at holde det gående med ham, forstår De nok," sagde han til madam Skinner.

Han vendte sig brat imod hende.

"Men lad være at spilde det rundt omkring denne gang," sagde han.

"Spilde det rundt omkring?"

"Å! De forstår mig jo godt."

Med krampagtige gestus tilkendegav hun, at hun forstod.

"De har vel ikke talt om det til folk her? Til forældrene, herremanden og de andre herregårdsfolk, doktoren – ikke til nogen?"

Madam Skinner rystede på hovedet.

"De gør også bedst i at lade være," sagde Redwood.

Han gik hen til ladedøren og så ud på verden omkring sig. Ladedøren vendte ud mellem husets gavl og en ubeboet svinesti, og et led med fem tremmer skilte den fra landevejen. På den anden side af vejen lå en høj, rød teglstensmur, rigt

smykket med vedbend og gyldenlakker og torskemunde og med den øverste rand besat med skarpe glasstumper. Bag hjørnet af muren hævede en solbeskinnet opslagstavle sig mellem grønne og gule grene over det første faldne løvs rige farver og bekendtgjorde, at "Uvedkommende forbydes Adgang til Skoven." Den mørke skygge af en åbning i hækken fremhævede et stykke pigtrådshegn.

"Hum!" sagde Redwood og gentog derpå med dybere stemme: "Hummm!"

Der lød hestetrampen og vognrummel, og lady Wondershoots grå kom i sigte. Mens ekvipagen nærmede sig, lagde han mærke til kuskens og tjenerens ansigter. Kusken var et meget smukt eksemplar, fyldig og moden, og han kørte med en slags sakramental værdighed. Andre kunne måske nære tvivl om deres kald og livsstilling, men han var i alt fald sikker i sin sag – han kørte for Hendes Nåde. Tjeneren sad ved hans side med korslagte arme og et åsyn fuldt af urokkelig sikkerhed. Så blev den fornemme dame selv synlig, iført hat og kåbe af den mest nonchalante elegance og stirrende gennem sin lorgnet. To unge damer strakte hals og stirrede også.

Præsten, som gik forbi på den anden side, tog hatten af sit patriarkhoved, uden at nogen tog notits af ham.

Redwood blev stående i døren med hænderne på ryggen længe efter, at vognen var rullet forbi. Hans blik gled hen over de grågrønne hedebakker, over den letskyede himmel og faldt igen på muren med glasspidserne. Han vendte sig om mod ladens kølige skygger, og mens pletter og klatter af farve dansede for hans øjne, betragtede han kæmpebarnet derinde i

det Rembrandtske tusmørke; det sad, uden andet tøj på end et flonelssvøb, på et stort knippe halm og legede med sine tæer.

"Jeg begynder at forstå, hvad vi har gjort," sagde han.

Han grublede, og lille Caddles og hans egen søn og Cossars drenge var alle genstand for hans grublerier. Pludselig lo han kort.

"Vorherre bevares!" sagde han til en flygtig tanke.

Lidt efter tog han sig sammen og vendte sig til madam Skinner.

"Han må i alt fald ikke pines ved en afbrydelse i ernæringen. Det kan vi i det mindste forhindre. Jeg skal sende Dem en dåse hvert halve år. Det vil være tilstrækkeligt til ham."

Madam Skinner mumlede noget om: "Hvis herren synes" og "Rimeligvis fået det pakket med af en fejltagelse … Tænkte ikke, det kunne gøre noget at give ham en smule," og tilkendegav så ved hjælp af forskellige skælvende gestus, at hun forstod ham.

Således blev barnet ved at vokse.

Og vokse.

"Praktisk talt," sagde lady Wondershoot, "har han narret alle kalvene på hele ejendommen for den mælk, der tilkom dem. Men hvis dette menneske Caddles byder mig mere af den slags – – –"

VII

Men selv et så afsidesliggende sted som Cheasing Eyebright kunne ikke længe slå sig til ro med teorien om hypertrofi – smitsom eller ej – i betragtning af den voksende hurlumhej om Føden. Og det varede ikke lang tid, førend madam Skinner måtte indlade sig på pinlige forklaringer – forklaringer, som

tvang hende til målløs mimren med sin eneste tand – forklaringer, som sonderede hende og ransagede hende og stillede hende blot – indtil hun til sidst nødsagedes til at søge tilflugt imod den almindelige, enstemmige dadel i en utrøstelig enkestands værdighed. Hun vendte sit øje – som hun tvang til at være tårefyldt – mod den vrede herregårdsfrue og tørrede sæbeskummet af sine hænder.

"Deres Nåde glemmer, hvad jeg må gå og bære på."

Og efter denne advarende bemærkning fulgte der med let trods:

"Det er HAM, jeg tænker på, Deres Nåde, både nat og dag."

Hun bed læberne sammen, og hendes stemme blev lav og usikker:

"At han er blevet ædt, Deres Nåde."

Og efter at have indtaget denne faste stilling, gentog hun den forsikring, som Hendes Nåde før ikke havde villet høre på:

"Jeg havde såmænd ikke den fjerneste anelse om, hvad det var, jeg gav barnet, Deres Nåde ..."

Hendes Nåde vendte hendes tanker i forhåbningsfuldere retninger og holdt naturligvis ved samme lejlighed en alvorlig prædiken for Caddles.

Udsendinge fulde af alvorlige trusler trængte sig ind i Bensingtons og Redwoods begivenhedsrige liv. De navngav sig som sognerådsmedlemmer og vedblev med fonografers hårdnakkethed at gentage forud aftalte erklæringer.

"Vi pålægger Dem, hr. Bensington, ansvaret for det tab, vort sogn har lidt. Vi pålægger Dem ansvaret."

Et sagførerfirma med en komplet slange af et firmanavn – Banghurst, Brown, Flapp, Codlin, Tedder & Snoxton kaldte de

sig og optrådte uforanderligt i skikkelse af en lille, ræverød, snedigt udseende herre med spids næse – gjorde ubestemte bemærkninger om skadeserstatning, og der var en høflig personlighed, Hendes Nådes forvalter, som en dag pludselig trådte ind til Redwood med spørgsmålet: "Nå, hvad agter De at gøre?"

Hvortil Redwood svarede, at han agtede at holde op med at levere barnet Føden, hvis han eller Bensington blev yderligere generet med den sag.

"Jeg leverer den for øjeblikket gratis," sagde han, "og barnet vil skråle Deres landsby sønder og sammen, inden det dør, hvis det ikke får stoffet. Barnet er i Deres hænder, og De må sørge for det. Lady Wondershoot kan ikke altid spille barmhjertighedens engel og jordisk forsyn for sit sogn uden en gang imellem at støde på et ansvar, forstår De nok."

"Ulykken er sket," erklærede lady Wondershoot, da de fortalte hende – i formildede udtryk – hvad Redwood havde sagt.

"Ulykken er sket," gentog sognepræsten.

Men i virkeligheden var ulykken først lige netop i færd med at begynde.

2. Kæmpeungen

I

Kæmpebarnet var grimt, påstod præsten. "Han havde altid været grim – som alle overdrivelser må være." Men i dette spørgsmål havde præstens anskuelser haft en uheldig indflydelse på hans retfærdige dømmekraft. Der blev taget en mængde øjebliksfotografier af barnet, selv i den landlige ensomhed, og deres vidnesbyrd går i hovedsagen imod præsten; de bevidner, at det lille uhyre i begyndelsen næsten kunne kaldes smukt, at han havde et fyldigt, krøllet hår, der faldt ham ned over panden, og at han var meget villig til at smile. I reglen står Caddles, som var spinkelt bygget, bag ved barnet, og perspektivet fremhæver hans forholdsvise lidenhed.

Efter det fyldte andet år blev barnets skønhed mindre iøjnefaldende og mere omtvistelig. Han begyndte at vokse – som hans ulykkelige morfader uden tvivl ville have sagt – "stærkt". Han blev blegnæbbet og gjorde mere og mere indtryk af med al sin kolossale størrelse at være spinkel. Han var temmelig skrøbelig. Hans øjne og noget ved hans ansigtsudtryk blev finere – blev, hvad folk kalder "interessant". Da hans hår første gang var blevet klippet, begyndte det at blive pjusket og sammenfiltret. "Det er degenerationstegnene, som viser sig," sagde distriktslægen ved synet af det; men det er et åbent spørgsmål, hvorvidt han havde ret i så henseende, eller om drengens tilbagegang fra idel sundhed ikke snarere skyldtes den omstændighed, at han levede i en hvidkalket lade ene og

alene af lady Wondershoots af retfærdighedsfølelse tillempede godgørenhed.

De fotografier, der forestiller ham i alderen fra tre til seks år, viser hans udvikling til en rundøjet, hørhåret dreng med stumpnæse og en godmodig gloen. Om hans læber lurer det altid meget rede tilløb til et smil, som ses på alle fotografier af de første kæmpebørn. Om sommeren bærer han løstsiddende klædningsstykker af bolster riede sammen med sejlgarn; på hovedet har han i reglen en af den slags stråkurve, som arbejdsmænd bruger til at bære deres værktøj i, og han er barbenet. På ét billede griner han bredt og holder i hånden en melon, som han lige har taget en bid af.

Vinterbillederne er ikke så talrige og oplysende. Han går med store træsko, rimeligvis af bøgetræ, hans sokker er (som brudstykker af indskriften "John Stickells, Iping" udviser) gamle sække, og det er ikke til at tage fejl af, at hans bukser og trøje er skåret til af resterne af et gulvtæppe med livligt mønster. Inden for det bærer han en slags klodset svøb af flonel; en 6-7 meter er viklet om hans hals som halstørklæde. Den tingest, som han har på hovedet, er rimeligvis også en sæk. Han stirrer på fotografiapparatet, undertiden smilende, til andre tider en smule forknyt. Allerede da han ikke er mere end fem år gammel, ser man den halvt lunefulde rynke over de blide, brune øjne, der gav hans ansigt dets karakteristiske udtryk.

Lige fra begyndelsen af var han, som præsten altid erklærede, en frygtelig plage for landsbyen. Han lader til at have haft stor lyst til at lege, til at have været meget nysgerrig og selskabeligt anlagt, og dertil kommer – jeg beklager at måtte sige det – at der hos ham fandtes en vis trang til mere at spise. Til trods for,

hvad madam Greenfield kaldte en "*overdrevent* rigelig" madration fra lady Wondershoot, udviste han, hvad doktoren øjeblikkeligt erkendte for den "kriminelle appetit". Det bekræfter kun alt for fuldstændigt lady Wondershoots værste erfaringer med hensyn til de lavere klasser, at til trods for en madration, der var betydeligt større, end hvad der kendes som maksimums-fornødenhed selv for et voksent menneske, viste det sig, at fyren stjal. Og hvad han stjal, åd han med uskøn grådighed. Hans store hånd rakte sig ind over havemure; han søgte at tilegne sig selve brødet i bagervognene. Oste forsvandt fra Marlows forrådsloft, og der var ikke et svinetrug, som var trygt for ham. Af og til fandt en gårdmand, når han kom over sin kålrabimark, drengens store fodspor og tegnene på hans forsultne rapsen – en rod trukket op hist og her, og hullerne med barnagtig list kluntet udfyldte. Han åd en kålrabi, som et almindeligt menneske spiser en radise. Han kunne stå og spise æbler af et træ, når der ingen var i nærheden, akkurat ligesom almindelige børn spiser brombær af en busk. I én henseende i det mindste kom denne knaphed på fødemidler Cheasing Eyebrights fred og ro til nytte – i mange år fortærede han så godt som hver eneste smule af Gudernes Føde, der blev givet ham.

Uomtvisteligt er det, at barnet var til ulejlighed og ikke passede til omgivelserne. "Han var altid på færde alle vegne," plejede præsten at sige. I skole kunne han ikke gå; i kirke kunne han heller ikke gå på grund af bygningens kubikindholds naturlige begrænsning. Der blev gjort et forsøg på at tilfredsstille kravene i den "uhyre tåbelige og ødelæggende lov" – det er præstens ord, jeg anfører – loven om

elementærundervisning af 1870, ved at lade ham sidde uden for det åbne vindue, mens undervisningen foregik indenfor. Men hans nærværelse ødelagde disciplinen mellem de andre børn. De skulle hele tiden hoppe op for at kigge på ham, og hver gang han talte, brast de alle sammen i latter. Hans stemme var så løjerlig! Derfor lod man ham blive borte.

Ikke heller viste man nogen særlig iver for at få ham til at gå i kirke, for hans mægtige legemsbygning virkede ikke fremmende på andagten. Og dog kunne dette måske have været en lettere opgave; der er gode grunde til at tro, at der fandtes spirer til religiøs følelse et eller andet sted i den store krop. Det var måske musikken, der tiltrak ham. Han indfandt sig ofte på kirkegården søndag formiddag, hvor han listede sig forsigtigt frem mellem gravene, efter at menigheden var gået ind i kirken, og han kunne sidde under hele gudstjenesten ved siden af våbenhuset og lytte, ligesom man lytter uden for en bikube.

I begyndelsen viste han en vis mangel på takt; folk derinde kunne høre hans store fødder knase hvileløst i gruset rundt om den hellige bygning eller se hans ansigt utydeligt kigge ind gennem de farvede ruder med et halvt nysgerrigt, halvt misundeligt udtryk, og til tider kunne en simpel salmemelodi uventet gøre indtryk på ham, så at han satte i et bedrøveligt skrål i et kæmpemæssigt forsøg på at synge med. Hvorpå lille Sloppet, der var bælgetræder og kirkebetjent og graver og klokker og ringer om søndagen, foruden postbud og skorstensfejer om hverdagen, plejede at gå meget raskt og kækt ud og vise ham væk, til hans store sorg. Det glæder mig at kunne sige, at Sloppet ikke holdt af det – i det mindste i sine mere betænksomme øjeblikke. Han har sagt til mig, at det

mindede ham om at sende en hund hjem, når man skal til at gå en tur.

Alligevel var den åndelige og sjælelige uddannelse, som lille Caddles fik, tydelig om end fragmentarisk. Lige fra begyndelsen af havde præsten, moderen og alverden forenet sig om at gøre ham det klart, at hans kæmpestyrke ikke måtte bruges. Den var en ulykke, som han måtte finde sig i så godt som muligt. Han skulle adlyde, hvad der blev sagt ham, gøre, hvad der blev ham pålagt, og passe på aldrig at slå noget itu eller gøre fortræd. Ganske særligt måtte han ikke træde på noget eller puffe til noget eller springe omkring. Han skulle hilse ærbødigt på de fine folk og være taknemmelig for mad og klæder, som de undte ham af deres rigdom. Og alt dette lærte han lydigt, for han var af natur og vane et lærvilligt barn og kun ved Føden og ved et uheld en kæmpe.

Over for lady Wondershoot viste han i disse tidlige tider den dybeste ærefrygt. Hun fandt, at hun bedst kunne tale til ham, når hun havde en fodfri kjole på og havde sin hundepisk i hånden, og hun gestikulerede med den og var altid en smule overlegen og højrøstet. Undertiden spillede præsten også herre – en lille, midaldrende, temmelig forpustet David, som bombarderede en barnagtig Goliat med dadel og bebrejdelser og magtsprog. Monstrummet var nu så stort, at det lod til at være umuligt for noget menneske at huske, at han, når alt kom til alt, kun var et barn på syv år, med al et barns trang til imødekommenhed, opmærksomhed og kærlighed, og al et barns evne til hengivelse og ubegrænset fortvivlelse og elendighed.

Når præsten en solklar morgen kom vandrende hen ad vejen gennem landsbyen, kunne det hænde sig, at han mødte kluntede seks meter af det uforklarlige, for ham noget lige så fantastisk og frastødende som en ny form af kætteri, mens det sjokkede af sted med ujævn gang og fremstrakt hals, søgende, altid søgende barnealderens to første fornødenheder – noget at spise og noget at lege med.

Så kom der et udtryk af stjålen ærbødighed i fyrens øjne, og han gjorde et kejtet forsøg på at hilse.

Præsten havde indbildningskraft, om end i begrænset grad – han havde i hvert fald resterne af den – og over for lille Caddles gav den sig altid til at foregøgle ham de uhyre muligheder for legemsbeskadigelse, sådanne vældige muskler måtte være i besiddelse af. Sæt nu, at et pludseligt anfald af vanvid – – –! Eller sæt bare mangel på ærbødighed – – –! Alligevel, den virkeligt kække mand er ikke den, som ikke føler frygt, men den, som besejrer den. Hver gang og altid lykkedes det præsten at kue sin indbildningskraft. Og han plejede altid at tiltale lille Caddles modigt i en god, tydelig prædikestols-tone.

"Er du en god dreng, Albert Edward?"

Og den unge kæmpe luskede nærmere ind til muren, rødmede dybt og svarede:

"Ja, hr. pastor – jeg forsøger på det."

"Lad mig se det," sagde præsten, hvorefter han gik forbi ham, medens han trak vejret en lille smule hurtigere end sædvanligt. Og af agtelse for sin manddom gjorde han sig det til regel aldrig at vende sig om for at se tilbage på faren, når først den var passeret, hvad så end han måske bildte sig ind.

En gang imellem gav præsten lille Caddles privatundervisning. Han lærte aldrig monstrummet at læse – det behøvedes ikke; men han lærte ham de vigtigste punkter af katekismen – hans pligter mod sin næste for eksempel, og om den guddom, der ville straffe ham med den yderste hævngerrighed, hvis han nogensinde vovede at være ulydig mod præsten og lady Wondershoot. Undervisningen fandt sted i præstens gård, og forbigående kunne høre den stærke, skurrende barnestemme uddræve statskirkens hovedlærdomme:

"Ære og adlyde kongen og alle, hvem han har tildelt myndighed. Vise lydighed mod alle mine lærere, vejledere, undervisere og sjælesørgere. Opføre mig sømmeligt og ærbødigt mod alle mine foresatte – – –"

Det viste sig snart, at den voksende kæmpe gjorde samme virkning på heste, der ikke var vant til synet af ham, som en kamel ville have gjort, og han blev derefter beordret at holde sig borte fra landevejen, ikke blot i nærheden af herregårdshaven (hvor hans fjollede smil over muren havde irriteret Hendes Nåde i højeste grad) men i det hele taget. Denne lov adlød han aldrig fuldt ud på grund af den store interesse, landevejen havde for ham. Men på den måde blev det, som havde været hans stadige tilflugt, til en stjålen fornøjelse. Til sidst var han næsten fuldstændigt indskrænket til gamle græsmarker og hedebakkerne.

Jeg ved ikke, hvad han skulle have gjort, hvis han ikke havde haft hedebakkerne. Dér var plads, hvor han kunne flakke milevidt om, og det gjorde han. Han plejede at brække grene af træerne og lave vanvittige store buketter, indtil det blev ham

forbudt; løfte får op og stille dem ordentligt i række (de løb straks deres vej, og det lo han altid meget hjerteligt af), indtil det blev ham forbudt; grave græstørven væk og lave store meningsløse huller i jorden, indtil det blev ham forbudt …

På hedebakkerne strejfede han om lige til bakken over Wreckstone, men ikke længere, for dér begyndte det dyrkede land, og folkene dér rykkede altid ud imod ham med bjæffende hunde for at jage ham væk, på grund af hans angreb på deres roemarker. De følte desuden en slags fjendtlig frygtsomhed, som hans store, sjuskede ydre jævnligt vakte. De plejede at true ham og slå efter ham med kørepiske. Jeg har hørt sige, at de undertiden skød på ham med haglbøsser. Og i den anden retning flakkede han om indtil inden for synsvidde af Hickleybrow. Fra et sted oven for Thursley Hanger kunne han øjne jernbanen mellem London, Chatham og Dover, men pløjede marker og en mistænksom landsby hindrede ham i at komme den nærmere.

Og efter nogen tids forløb kom der plakater – store tavler med røde bogstaver på, og de spærrede vejen for ham i alle retninger. Han kunne ikke læse, hvad der stod – "Adgang forbydes" – men han var ikke længe om at forstå meningen. I de tider kunne passagererne på jernbanen ofte se ham sidde med knæene trukket op under hagen på toppen af bakken tæt ved Thursley kridtbrud, hvor han senere blev sat i arbejde. Toget syntes at vække en uklar, venskabelig følelse hos ham; undertiden vinkede han ad det med sin enorme hånd, og af og til hilste han det med et bondsk, usammenhængende råb.

"Sikken en tamp," plejede en stirrende passager at sige.

"Det er et af disse rabalderbørn. Jeg har hørt sige, at han er ganske ude af stand til at hjælpe sig selv – i virkeligheden ikke stort bedre end en idiot, og en stor byrde for egnen."

"Forældrene er meget fattige folk, siges der."

"Han lever af de derboende herregårdsfolks godgørenhed."

Hvorefter alle passagererne gloede intelligent en tidlang på den fjerne kæmpeskikkelse, som sad på hug.

"Det var da godt, at der blev sat en stopper for det," kom så en eller anden dybsindig tænkende ånd med. "Det ville være en rar historie, om vi havde nogle tusind stykker af den slags på fattigvæsenet, ikke sandt?"

Og så var der i reglen en, der var klog nok til i en oprigtig tone at svare denne filosof:

"Ja, det har De rigtignok ret i!"

II

Han havde sine uheldige dage.

Der var for eksempel den kedelige historie med åen.

Han lavede små både af hele aviser, en kunst, som han lærte ved at se Spenders dreng gøre det, og lod dem sejle ned ad strømmen – store trekantede papirshatte. Når de forsvandt under broen, som danner grænsen for den strengt private grund omkring Eyebrightgård satte han i et vældigt råb og rendte rundt over Tormats nye mark – Vorherre bevares, hvor Tormats grise stak i rend og forvandlede deres dejlige fedt til magert muskelkød! – for at møde sine både ved vadestedet. Lige tværs over plænerne sejlede hans papirsbåde, lige foran Eyebrightgårds vinduer, lige for næsen af lady Wondershoot! Samfundsnedbrydende, sammenfoldede aviser! Det var en

nydelig historie! Ustraffetheden vakte hans foretagelsesånd, og han gav sig i lag med barnagtige vandbygningskunster. Han gravede en mægtig havn til sine papirsflåder med en gammel dør, der tjente ham som spade, og da der netop i øjeblikket ingen var, det lagde mærke til hans bedrifter, lavede han en snedig kanal, der tilfældigvis satte lady Wondershoots iskælder under vand. Og til syvende og sidst dæmmede han op for åen. Han lavede en dæmning tværs over den med nogle kraftige dørfulde jord – han må have arbejdet med en fart som en lavine – og en højst uventet oversvømmelse vældede ud over haven og bortskyllede frøken Spinks og hendes staffeli og den mest lovende akvarelskitse, hun nogensinde havde begyndt på – i alt fald skyllede den hendes staffeli bort og tvang hende til at flygte op til huset, våd til knæene og løftende op på det ynkeligste – hvorefter vandmasserne væltede sig gennem køkkenhaven, gennem den grønne låge ud på sidevejen og ad Shorts grøft tilbage til ålejet.

Imidlertid blev præsten afbrudt i sin samtale med grovsmeden og forbløffet ved at se ynkeligt strandede fisk hoppe op af de få pytter, der blev tilbage, og mudderdyngerne i strømlejet, hvor der for ti minutter siden havde været over to en halv meter klart, friskt vand.

Rædselsslagen over følgerne af sin egen bedrift forsvandt lille Caddles hjemmefra og blev borte i to døgn. Kun sultens bydende krav tvang ham til at vende tilbage, og han fandt sig med stoisk ro i en ladning voldsomme skænd, som stod i bedre forhold til hans størrelse end noget, der nogensinde før var blevet ham til del i den kære lille landsby.

III

Lady Wondershoot ønskede straks efter denne historie at statuere et eksempel og søgte at finde på noget mere end de skænd og den faste, han var blevet straffet med, hvorfor hun udstedte en ukas. Hun udstedte den først til sin kældermester, og det meget pludseligt, så at han fo'r sammen. Han var i færd med at tage af frokostbordet, og hun stod og stirrede gennem det høje vindue ud på terrassen, hvor dåkalvene plejede at komme for at få deres foder.

"Jobbet," sagde hun i sin allerkejserligste tone, "Jobbet, dette væsen må arbejde for Føden."

Og hun gjorde det ganske indlysende ikke blot for Jobbet (hvad der var let nok) men også for alle og enhver i landsbyen, deri indbefattet lille Caddles selv, at hun i denne henseende som i alle andre mente, hvad hun sagde.

"Hold ham til arbejdet," sagde lady Wondershoot. "Det er det, det gælder om med mosjø Caddles."

"Det er det, det gælder om med hele menneskeheden, skulle jeg tro," mente præsten. "De jævne pligter, det beskedne kredsløb, såtid og høst –"

"Netop," sagde lady Wondershoot. "Det er det, jeg altid siger. Lediggang er Djævelens hovedpude. I det mindste blandt de arbejdende klasser. Vi opdrager altid vore understuepiger efter det princip. Hvad skal vi sætte ham til at gøre?"

Det var ikke så let at svare på. De tænkte på mange ting, og imens vænnede de ham så småt til arbejde ved at bruge ham til at løbe med telegrammer og breve i stedet for et ridende bud, når der var noget, der hastede særligt, og han var også rigtig flink til at bære bagage og pakkasser og den slags ting i et stort

net, som blev lavet til ham. Han lod til at holde af beskæftigelse og betragte det som en slags leg, og da Kinkle, lady Wondershoots forvalter, så ham flytte om på et klippeparti i haven for hende, fik han det glimrende indfald at anbringe ham i hendes kridtbrud ved Thursley Hanger, tæt ved Hickleybrow. Dette indfald blev sat i værk, og det lod til, at de dermed havde løst problemet.

Han arbejdede i kridtbruddet, først med et legende barns iver, senere af vane – gravede og læssede og satte vognene i gang, trillede de fulde ned ad sporet til sidesporet og halede de tomme op med et stort spils ståltrådskabel – til sidst besørgede han ganske alene hele kridtbruddets drift.

Det er blevet mig sagt, at Kinkle tjente rigtigt godt på ham til lady Wondershoot, da han ikke havde synderligt andre udgifter af ham end maden, men det hindrede hende aldrig i at beklage sig over "den skabning" som en kæmpe-snylter på hendes godgørenhed.

På den tid gik han klædt i en slags bluse af sækkelærred, lappede skindbukser og jernbeslåede træsko. På hovedet havde han undertiden en mærkelig tingest – det var en kasseret bikube af halm – men i reglen gik han barhovedet. Han bevægede sig omkring i bruddet med kraftige og rolige bevægelser, og når præsten på sin spadseretur ved middagstid nåede derud, fandt han ham i færd med undseligt at fortære det store kvantum mad, han behøvede, med ryggen vendt imod hele verden.

Hans mad, en portion uafskallet korn, blev hver dag kørt ud til ham på en vogn – en lille jernbanevogn, ligesom en af de godsvogne, som han selv stadig fyldte med kridt, og denne

ladning plejede han at riste i en gammel kalkovn og derpå fortære. Undertiden blandede han en sæk sukker i den. Af og til sad han og slikkede på en saltklump af den slags, som man giver køer, eller han åd en vældig klump dadler med stene og det hele, af den slags, der sælges på gaderne i London. Når han ville drikke, gik han til bækken på den anden side af forsøgshønseriets brandtomt og lagde sig med munden ned til vandet. Det var ved, at han drak på denne måde efter at have spist, at Gudernes Føde endelig slap løs igen og bredte sig, til en begyndelse i store siv ved bækken, derefter i store frøer, endnu større foreller og strandede karper, og til sidst i en fantastisk frodig plantevækst i hele den lille dal.

Og efter et års tid eller så blev de underlige, kæmpemæssige maddiker på marken foran smedjen så store og udviklede sig til så forfærdelige smældere og oldenborrer – motor-oldenborrer kaldte drengene dem – at lady Wondershoot i den anledning rejste til udlandet.

IV

Men snart skulle Føden begynde et nyt afsnit af sit arbejde i ham. Til trods for præstens letfattelige lærdomme – lærdomme beregnede på at give det beskedne, naturlige liv, der sømmede sig for en kæmpebonde, den fuldstændigste og endeligste afrunding – begyndte han at stille spørgsmål, at anstille undersøgelser, at tænke. Mens han voksede fra dreng til yngling, blev det mere og mere iøjnefaldende, at der i hans sind foregik selvstændige processer, som ikke stod under præstens kontrol. Præsten gjorde sit bedste for at ignorere dette

ubehagelige fænomen, men alligevel – han kunne føle, at det var der.

Stof til tanker fandt den unge kæmpe rundt om sig. Med sin vide synskreds, sin bestandige overskuen af alt må han ganske ufrivilligt have set en hel del til menneskelivet, og efterhånden som det blev ham klarere, at han, bortset fra sin klodsede storhed, også var et menneske, må han mere og mere være kommet til forståelse af, hvor meget han var udelukket fra ved sin sørgelige udmærkelse. Den fornøjelige summen fra skolen, religionens mysterier, der fejredes med så megen pragtudfoldelse, og fra hvilke der udstrømmede så yndige melodier, de muntre korsange fra kroen, det varme skær fra stuerne, der oplystes af lamper og kaminild, og som han kiggede ind i fra mørket derude, eller de ivrige råb, de kraftige anstrengelser af sportsklædte unge mennesker for at vinde en eller anden sejr, han kun halvt forstod, på cricketbanen – alt dette må have råbt højt til hans efter kammeratskab tørstende hjerte. Også lader det til, at alt som hans ynglingealder skred frem, begyndte han at nære en meget betydelig interesse for kærestefolks foretagender, for de tilbøjeligheder og sammenknytninger, de nøje og fortrolige forhold, der spiller en så vigtig rolle i livet.

En søndag, netop ved det klokkeslæt, da stjernerne og flagermusene og landlivets lidenskaber begynder at komme frem, gik der tilfældigvis et ungt par og "nyssedes en smule" på Kærlighedsstien, den dybe, indgærdede hulvej, der løber bag om landsbyen op mod skovhuset. Så trygge i den varme, stille skumring, som noget par elskende vel kunne være, lod de deres følelser have frit spillerum. Den eneste tænkelige afbrydelse, de

anså for mulig, måtte komme fuldt synlig op ad stien; den små fire meter høje og med et gærde begroede vejskrænt mod de tavse hedebakker forekom dem at yde fuldkommen tryghed.

Men så blev de pludselig – ganske utroligt – løftet og trukket fra hinanden.

De opdagede, at de blev holdt op i luften, hver med en tommel- og pegefinger under armhulerne, mens unge Caddles' forundrede brune øjne granskede deres varme, rødmende ansigter. Situationens sindsbevægelse berøvede dem ret naturligt mælet.

"*Hvorfor* holder I af at gøre det?" spurgte unge Caddles.

Så vidt jeg forstår, vedblev forlegenheden, indtil elskeren tog mod og mands hjerte til sig og i en barsk tone og med høje råb, trusler og mandhaftige eder, sådan som situationen syntes at kræve det, befalede unge Caddles at sætte dem ned, idet han ellers ville være hjemfalden til straf. Hvorpå unge Caddles kom til at huske på, hvordan han skulle opføre sig, satte dem høfligt og meget forsigtigt ned, i bekvem nærhed af hinanden for det tilfældes skyld, at de skulle have lyst til at genoptage deres omfavnelser, stod tøvende over dem en stund og forsvandt så igen i skumringen.

"Men det var en temmelig dum fornemmelse," betroede elskeren mig. "Vi kunne knap nok holde ud at se på hinanden – fordi vi var blevet sådan overrumplet. For vi havde jo været i færd med at kysses, forstår De nok. Og det mærkværdige er, at hun gav mig skylden for det hele," sagde elskeren. "Fo'r ganske forfærdeligt op og ville næsten ikke sige et ord til mig på hele hjemvejen."

Kæmpen var i færd med at påbegynde undersøgelser, det kunne der ingen tvivl være om. Det var klart, at hans ånd stillede spørgsmål. Endnu kom han ikke frem med dem til ret mange mennesker, men de pinte ham. Det lader til, at han undertiden underkastede sin moder et krydsforhør.

Han plejede jævnligt at komme ind i gården bag sin moders hus, og efter forsigtigt at have set sig om på jorden efter høns og kyllinger, satte han sig langsomt ned med ryggen mod laden. Et minut efter sværmede kyllingerne, som holdt af ham, over hele hans krop og hakkede i det mosgroede kridtdynd, der sad i hans dragts sømme, og hvis det så ud til regnvejr, plejede madam Caddles' killing, som altid havde den største tillid til ham, at skyde ryg, fare ind i huset, op til komfuret, omkring, ud, op ad hans ben, op ad hans krop, helt op på hans skulder, spekulere et øjeblik, og så, vips! Tilbage igen og det hele forfra. Undertiden satte den af lutter kådhed kløerne i hans ansigt, men han vovede aldrig at røre den af frygt for, at hans hånd skulle være for tung for en så skrøbelig skabning. Desuden holdt han egentlig nok af at blive kildet. Og så plejede han efter en stunds forløb at gøre sin moder nogle kejtede spørgsmål.

"Moder," kunne han for eksempel sige, "når det er godt at arbejde, hvorfor arbejder så ikke alle mennesker?"

Hans moder så op på ham og svarede:

"Det er godt for os og vore lige."

Han gentog i en grublende tone:

"*Hvorfor*?"

Og da han intet svar fik, vedblev han:

"Hvad er arbejdet til, moder? Hvorfor bryder jeg kalk, og hvorfor vasker du tøj, dag for dag, mens lady Wondershoot

kører omkring i sin vogn, moder, og rejser bort til de dejlige fremmede lande, som du og jeg ikke må få at se, moder?"

"Hun er en fin dame," svarede madam Caddles.

"Nå," sagde unge Caddles og grundede dybt.

"Hvis der ikke var fine folk til at skaffe os arbejde," sagde madam Caddles, "hvorfra skulle vi fattige folk så få noget at leve af? –"

Dette måtte fordøjes.

"Moder," forsøgte han igen, "hvis der ingen fine folk var, ville så ikke alting tilhøre folk som mig og dig? Og hvis det gjorde – – –"

"Vorherre holde sin hånd over drengens fornuft!" udbrød madam Caddles – takket være en god hukommelse var hun efter madam Skinners død blevet en helt livlig og kraftig personlighed. "Siden din salig bedstemoder blev kaldt bort, er du ikke til at holde ud. Lad du bare være at spørge, så får du ingen løgne til svar. Begyndte jeg først for alvor på at svare dig, så måtte din fader nok gå hen og bede en anden om at lave hans aftensmad – for slet ikke at tale om, at jeg ikke blev færdig med vasken."

"Ja ja da, moder,", sagde han efter at have stirret forbavset på hende. "Det var ikke min mening at plage dig."

Og han blev ved at tænke.

V

Han tænkte også fire år efter, den gang præsten, nu ikke længere moden men overmoden, så ham for allersidste gang. Man forestille sig den gamle herre, nu synligt ældet, slankere af omfang, en smule plumpere i sin tankegang og en smule

svækket i sin tale, med en dirrende rysten i sin hånd og en dirrende rysten i sine overbevisninger, men med øjet endnu klart og muntert til trods for alle de ubehageligheder, som Føden havde forvoldt hans landsby og ham selv. Til tider var han blevet skræmmet og forstyrret, men var han ikke i live endnu, var han ikke den samme endnu? Og femten lange år – et godt stykke evighed – havde forvandlet det ubehagelige til noget brugbart og tilvant.

"Det var forstyrrende, det indrømmer jeg," sagde han, "og tingene har forandret sig – forandret sig i mange måder. Der var en tid, da en dreng kunne luge, medens nu en mand må gå ud med økse og brækjern – i hvert fald på visse steder nede ved krattet. Og det er endnu en smule underligt for os gammeldags folk at se hele denne dal – selv hvad der før overrislingsanlægget var åleje – bevokset med otte meter høj hvede, sådan som den står i år. Folk brugte den gammeldags le her for tyve år siden, og de plejede at køre kornet hjem på en høstvogn og fryde sig på jævn og ærlig vis. Og så til slut en lille jævn rus, lidt frimodigt kurmageri … Den stakkels kære lady Wondershoot – hun holdt ikke af disse forandringer. Hun var meget konservativ, den stakkels kære dame! Der var et anstrøg af det attende århundrede over hende, det har jeg altid sagt. Hendes sprog for eksempel … dets barske kraft … Hun døde forholdsvis fattig. Dette store ukrudt trængte ind i hendes have. Hun var ikke en af de damer, der går helt op i havedyrkning, men hun ville have, at hendes have skulle være i orden – alt skulle vokse, hvor det blev plantet og som det blev plantet – under kontrol … Men den måde, hvorpå planterne nu voksede, var uventet – kuldkastede hendes anskuelser … Og så syntes

hun heller ikke om dette unge monstrums bestandige trængen sig frem – i det mindste begyndte hun at bilde sig ind, at han altid gloede på hende over hendes havemur … Hun kunne ikke lide, at han var næsten lige så høj som hendes hus – det stødte hendes sans for symmetri. Den stakkels kære dame! Jeg havde håbet, at hun ville overleve mig. Det var de store oldenborrer, vi havde et par år, der fik hende til at tage sin beslutning. De udviklede sig af kæmpelarverne i dalens jordbund – nogle væmmelige dyr lige så store som rotter. Og myrerne havde utvivlsomt også nogen indflydelse på hende. Da alting var omkalfatret og der ikke var fred og ro nogetsteds mere, sagde hun, at hun syntes, hun lige så gerne kunne slå sig ned i Monte Carlo som ethvert andet sted. Og så rejste hun. Hun spillede temmelig dristigt, har jeg hørt sige. Døde på et hotel dernede. Meget sørgeligt endeligt … Eksil … Ikke – ikke hvad man anser for passende … En af vort engelske folks naturlige førere … Oprevet med rode …

Men når alt kommer til alt," vedblev præsten at gentage, "så har det dog såre lidet at betyde. En gene er det naturligvis. Børn kan ikke løbe så frit omkring, som de kunne i gamle dage, nu da der er myrer, som kan bide dem, og så fremdeles. Men det er måske også godt for noget … Folk plejede at snakke, som om dette stof ville revolutionere hele verden. Men der er noget, som trodser alle disse nye kræfter … Ja, *jeg* forstår mig naturligvis ikke på det. Jeg er ikke en af disse moderne filosoffer, som kan forklare alting med æter og atomer. Udviklingslære. Og den slags vrøvl. Hvad jeg mener, er noget, som ologierne ikke taler om. Noget, som vedkommer den sunde fornuft – men ikke

forståelsen. Moden visdom. Menneskenatur. *Aere perennius* … Kald det, hvad De vil."

Og så var det da til sidst den sidste gang.

Præsten havde ingen anelse om, hvad der forestod ham så snart. Han gik sin sædvanlige tur over Farthing Hill, som han havde gjort det i over en snes år, og videre til det sted, hvorfra han kunne se unge Caddles. Stigningen op til kridtbruddets ås fik ham til at puste lidt – hans gang havde allerede i lang tid ikke været så spændstig som i tidligere dage. Men Caddles var ikke ved sit arbejde, og da præsten havde omgået det krat af kæmpebregner, som var begyndt at formørke og overskygge bruddet, så han monstrummets uhyre skikkelse sidde på bakken, tilsyneladende hensunken i grublerier over verden. Caddles havde trukket knæene op, støttede kinden i hånden og holdt hovedet en smule på skrå. Han sad med ryggen halvt vendt mod præsten, så at denne ikke kunne se hans undrende øjne. Han må have siddet i meget dybe tanker – i alt fald sad han meget stille.

Han vendte sig ikke om. Han vidste ikke, at præsten, der havde spillet så stor en rolle ved udformningen af hans liv, i det øjeblik betragtede ham for allersidste gang af utallige gange – vidste ikke en gang, at han stod der.

Således hænder mange skilsmisser.

Præsten følte sig i øjeblikket slået af den kendsgerning, at når alt kom til alt, havde ingen på Jorden den svageste anelse om, hvad dette store monstrum egentlig tænkte på, når han holdt hvil fra sit arbejde. Men han var for magelig til at forfølge dette nye emne den dag; fra de vink, det indeholdt, gled han tilbage til sine ældre tankekanaler.

"*Aere perennius,*" hviskede han og gik langsomt hjemad ad en sti, der ikke længere som i gamle dage løb i lige linje hen over grønsværet, men snoede sig i bugter for at undgå nyopvoksede tuer af kæmpegræs. "Nej! Intet har forandret sig. Dimensionerne har intet at sige. Det jævne kredsløb, den almindelige vej – – –"

Og samme nat gik han selv, ganske smertefrit og uden selv at vide det, den almindelige vej – bort fra dette forandringens mysterium, som han havde tilbragt sit liv med at benægte.

Han blev begravet på Cheasing Eyebrights kirkegård, tæt ved det største takstræ, og den beskedne sten, som bar hans gravskrift – den endte med: *Ut in principio, nunc est et semper* – skjultes næsten straks efter for menneskenes øjne af en gradusket kæmpegræsart, alt for kraftig til at kunne slås med le eller ædes af får, der bredte sig som en tåge ud over landsbyen fra den spirende fugtighed i engene i dalen, hvor Gudernes Føde havde virket.

Tredje bog

Fødens høst

Den forandrede verden 1

I

I tyve år gik forandringen på sin nye måde sin gang over verden. For de fleste mennesker kom alt det nye lidt efter lidt og dag for dag, ganske vist mærkværdigt, men ikke så pludseligt, at det overvældede dem. Men for én mand i det mindste skulle hele det opsamlede resultat af Fødens værk i disse to årtier åbenbares pludseligt og forbløffende på en enkelt dag. Det tjener vort formål at følge ham på denne enkelte dag og fortælle noget om, hvad han så.

Denne mand var en tugthusfange, en livsfange – hans forbrydelse vedkommer ikke os – som loven fandt det passende at benåde efter tyve års forløb. En skøn sommermorgen blev dette stakkels menneske, der havde forladt verden som en ung mand på tre og tyve, igen stødt ud fra den grå ensformighed af arbejde og mandstugt, som var blevet hans liv, ud i en frihed, der blændede ham. De havde givet ham uvante klæder på; hans hår havde fået lov at gro i nogle uger, og i de senere dage havde han skilt det; og nu stod han der, i en slags lurvet og kejtet fornyelse af legeme og sjæl, plirrede med øjnene og plirrede med selve sjælen – uden for igen, og forsøgte på at fatte den ene utrolige ting, at han alligevel for en liden stund igen befandt sig i livets verden, og komplet uforberedt på alle andre utrolige ting. Han var så lykkelig at eje en broder, der holdt tilstrækkeligt af deres fælles gamle minder til at komme og tage imod ham og gribe hans hånd – en broder, som han havde forladt som en halvvoksen dreng, og som nu var en skægget,

velstående mand – hvis øjne han ikke en gang kunne kende igen. Og mens han og denne fremmede af hans slægt fulgtes ad ned til Dover, sagde de ikke synderligt til hinanden, men følte meget.

De sad en tidlang i et værtshus, og den ene besvarede den andens spørgsmål om denne og hin person, opfriskede underlige gamle synspunkter og skød endeløse nye udsigter og nye perspektiver til side, og så var det på tide at gå til banegården for at komme med toget til London. Deres navne og de personlige forhold, de havde at tale om, vedkommer ikke vor historie, men kun de forandringer og alt det sælsomme, som denne stakkels tilbagevendende sjæl fandt i den verden, han en gang havde været fortrolig med.

I selve Dover lagde han ikke mærke til noget videre, undtagen hvor godt det øl smagte, som han drak af tinkruset – aldrig før havde han fået sig sådan en slurk øl, og det bragte taknemmelighedens tårer i hans øjne. "Øllet smager ligeså godt som i gamle dage," sagde han og syntes, at det smagte uendeligt mange gange bedre.

Det var først, da toget rullede med dem forbi Folkestone, at han blev i stand til at se ud over sine mere umiddelbare indtryk for at få øje på, hvad der var hændet verden. Han kiggede ud ad vinduet. "Sikke dejligt solskin," sagde han for tolvte gang. "Jeg kunne da ikke have fået bedre vejr." Og med det samme begyndte det for første gang at gå op for ham, at der var ukendte misforhold til stede i verden. "Vorherre bevares," udbrød han, idet han rettede sig i sædet og for første gang så livlig ud, "det var da nogle gevaldigt store tidsler, der gror der

ovre på bakken ved siden af de gyvelbuske. Hvis de da virkelig *er* tidsler? Eller har jeg måske glemt – – –"

Men de var ganske rigtigt tidsler, og hvad han anså for høje gyvelbuske var det nye græs, og midt iblandt disse planter var et kompagni engelske soldater – rødfrakkede som i gamle dage – i færd med at holde blænkerøvelser efter anvisningerne i eksercerreglementet, der var blevet delvist omarbejdet efter Boerkrigen. Så gled de bardus ind i en tunnel, og derfra ind på Sandling Station, som nu lå begravet i mørke – alle dens lygter var tændte – i et stort krat af rhododendron, der havde bredt sig fra nogle haver i nærheden og vokset enormt op gennem dalen. På sidesporet til Sandgate holdt en række godsvogne, højt belæsset med rhododendron-stammer, og her var det, at den tilbagevendende mand for første gang hørte om rabaldermad.

Mens de igen gled ud i et landskab, der så fuldstændigt uforandret ud, arbejdede de to brødre ihærdigt på forklaringen. Den ene var fuld af ivrige, uklare spørgsmål: den anden havde aldrig tænkt sig, havde aldrig ulejliget sig med at se tingen som en enkelt kendsgerning, og hans ord var derfor fulde af antydninger og vanskelige at forstå. "Det er denne hersens rabaldermad," sagde han og havde dermed nået bunden af sin viden. "Ved du ikke noget om den? Har de ikke fortalt dig – ingen af dem? Rabaldermad! Forstår du – rabaldermad. Det som hele valget står om. Sådan et videnskabeligt slags stof. Er der aldrig nogen, der har fortalt dig om det?"

Han syntes, at fængselslivet havde gjort hans broder til et forfærdeligt kødhoved, at han ikke kendte det.

Alle deres spørgsmål og svar førte ikke til nogen rigtig forståelse imellem dem. Og samtalens stumper afbrødes af tidsrum, hvor han stirrede ud af vinduet. I begyndelsen var mandens interesse for spørgsmålet ubestemt og holdt i al almindelighed. Hans fantasi havde haft så travlt med, hvad gamle den og den ville sige, og hvordan den og den ville se ud, og hvorledes han ville fortælle dem alle som én visse ting, der skulle sætte hans ophold i "Huset" i et mildere lys. Denne rabaldermad viste sig først for ham, som om den var en løjerlig notits i en avis, derefter som en kilde til forståelsesvanskelighed med broderen. Men snart efter gik det op for ham, at rabaldermad stadig skød sig frem i ethvert emne, han begyndte på.

I de dage befandt verden sig i en overgangstilstand og var som et stykværk, så at denne store, nye kendsgerning mødte ham som en række forbløffende kontraster. Forandringens fremskriden havde ikke været ensartet; den havde spredt sig fra ét udbredelsescentrum her og fra et andet centrum dér. Landet lå hen som en mosaik: der var store strækninger, hvorhen Føden endnu ikke var nået, og andre strækninger, hvor den allerede var til stede i jordbunden og i luften, spredt og smitsom. Den var som et dristigt, nyt ledemotiv, der listede sig ind blandt gamle og ærværdige melodier.

Kontrasten var på den tid unægteligt meget iøjnefaldende langs jernbanelinjen fra Dover til London. En tidlang gled de igennem et landskab netop af den slags, som han havde kendt siden sin barndom, markernes små aflange firkanter med de levende hegn, netop af en passende størrelse til at kunne pløjes med små heste, de små veje på tre vognes bredde, elmene og

egene og poplerne, der groede hist og her på disse marker, små grupper pilekrat ved åerne, høstakke, som knap nåede en kæmpe til knæene, små dukkehuse med firkantede ruder, teglværker, uregelmæssige landsbygader, de mere velhavendes større huse, blomstersåede jernbanedæmninger, stationer omgivet af haver, alle de små ting fra det svundne nittende århundrede, der stadig satte sig til modværge mod umådeligheden. Hist og her sås en plet vindsåede, forblæste kæmpetræer, som trodsede øksen; hist og her en tre meter høj støvsvamp eller de forkullede stængler af en afbrændt strækning kæmpegræs; men det var også det hele, der tydede på Fødens komme.

På en strækning af en halv snes mil var der intet andet, som på nogen måde kunne varsle om den mærkelige storhed hos hveden og ukrudtet, som groede uden for hans synskreds, men ikke mere end et par mil fra hans vej lige på den anden side af bakkerne i Cheasing Eyebright-dalen. Men så begyndte sporene af Føden igen. Den første iøjnefaldende ting var den store, nye viadukt ved Tonbridge, hvor i de dage den sump begyndte, der var fremkommet ved Medwayflodens forstoppelse (forstoppelsen skyldtes en kæmpe-varietet af kransnål). Så kom atter landskabet med de små former, og derefter, alt medens London med sin uendelighed af små men talrige ting begyndte at brede sig under sin dis, kom der overflødige og uafladelige spor af menneskenes kamp for at holde storheden borte.

I den sydøstlige del af London og rundt omkring Cossars og hans børns bolig var Føden på den tid blevet uforklarligt oprørsk på hundrede steder; det lille liv gik sin gang midt iblandt daglige varsler, som kun langsomheden i deres tiltagen

og den jævne, parallelle fremvækst af vanen ved deres nærværelse havde berøvet deres magt til at advare. Men denne tilbagevendende mand så, når han kiggede ud, for første gang de af Føden fremkaldte kendsgerninger, sælsomme og fremherskende, afsvedne og forkullede landstrækninger, store, stygge forsvars- og forberedelsesindretninger, kaserner og arsenaler, som denne gennemtrængende, udholdende indflydelse havde tvunget frem i menneskenes liv.

Her havde erfaringerne fra den første forsøgsejendom gang efter gang gentaget sig i større målestok. Det havde været i de underordnede og tilfældige livsomstændigheder – i kloakker og på lossepladser, uregelbundet og usammenhængende – at en ny krafts og nye udstrømningers komme først havde ladet sig til skue. Der var store, ildelugtende gårde og indhegninger, hvor et eller andet ukueligt junglekrat af ukrudt leverede brændsel til kæmpemæssige maskiner (små londonere kom for at glo på deres larmende olieglathed og stikke en sixpence til folkene, der passede dem); der var veje og kørebaner til store automobiler og vogne – veje lavet af sammenflettede fibre af hypertrofieret hamp; der var tårne, som indeholdt dampfløjter, der øjeblikkeligt kunne hyle og advare verden mod ethvert nyt udbrud af utøj, eller – hvad der tog sig endnu mærkeligere ud – ærværdige kirketårne forsynet med et iøjnefaldende, mekanisk skrigeapparat. Der var små, rødmalede tilflugtsskure og garnisonshuse, hvert med sin tre hundrede meters skydebane, hvor skytterne dagligt holdt øvelse med blødspidsede kugler mod skiver, der forestillede kæmperotter.

Seks gange siden familien Skinners tid havde der fundet udbrud af kæmperotter sted, hver gang fra det sydvestlige

Londons kloakker, og de var nu en lige så anerkendt kendsgerning som tigere i deltaet ved Calcutta.

Mandens broder havde uden at tænke noget derved købt en avis på Sandling Station, og til sidst faldt den frigivne mands blik tilfældigvis på den. Han foldede de uvante blade ud – de forekom ham mindre, talrigere og trykt med en anden slags typer end i gamle dage – og hans øje faldt på en mængde billeder af ting så underlige, at de ikke interesserede ham, og lange tekstspalter, hvis overskrifter for størstedelen var ham lige så uforståelige, som om de havde været skrevet på et fremmed sprog: "Stor tale af Caterham" – "Rabaldermad-lovene."

"Hvem er denne Caterham?" spurgte han som et forsøg på at bringe en samtale i gang.

"*Han* er god nok," sagde broderen.

"Å! Sådan en slags politiker, hvad?"

"Han vil vælte regeringen. Sgu også snart på tide, at han gjorde det."

"Nå således." Han tænkte sig om. "Ja, hele den bande, som *jeg* kendte i gamle dage – Chamberlain, Rosebery – hele den bande er formodentlig – – – *Hvad er det?*"

Hans broder havde grebet ham om håndleddet og pegede ud af vinduet.

"Dér skal du se brødrene Cossar!"

Den frigivne fanges øjne fulgte den pegende finger og så – – ––

"Gud fri og bevares!" udbrød han, for første gang virkelig overvældet af forbavselse. Avisen faldt fuldstændig glemt ned mellem hans fødder. Imellem træerne kunne han ganske

tydeligt se en kæmpemæssig menneskeskikkelse, godt tolv en halv meter høj, der stod i en utvungen stilling med vidtskrævende ben og en bolt i hånden, som om den stod i begreb med at kaste den. Skikkelsen funklede i solskinnet, klædt som den var i en dragt af sammenvævede hvide metaltråde og omgjordet med et bredt stålbælte. Et øjeblik tildrog den sig hele hans opmærksomhed, så blev blikket vristet fra den og rettet på en anden kæmpe længere borte, som stod parat til at gribe, og det blev tydeligt, at hele den store indbugtning i bakkerne nord for Sevenoaks var blevet bearbejdet med kæmpemæssige øjemed.

En forskansning med vældige volde var blevet anlagt oven for kridtbruddet, i hvilket huset stod – en kolossal, undersætsig bygning af ægyptisk facon, som Cossar havde bygget til sine sønner, da kæmpe-barnekammeret havde gjort sin nytte; og bag ved lå et stort, mørkt skur, som kunne have rummet en domkirke, og derinde kom og gik et sprudende, hvidglødende lys, og en titanisk hamren rungede ud fra det. Så fo'r opmærksomheden tilbage til kæmpen, idet den store bold af jernbeslået tømmer fløj op fra hans hånd.

De to mænd rejste sig op og stirrede. Bolden lod til at være lige så stor som en tønde.

"Grebet!" råbte manden fra fængslet, idet et træ skjulte den kastende.

Kun en brøkdel af et minut havde man fra toget udsigt til alt dette, så gled det bag træer og ind i tunnelen ved Chislehurst.

"Gud fri og bevares!" sagde manden fra fængslet igen, idet mørket lukkede sig over dem. "Den fyr var jo lige så høj som et hus!"

"Det er disse unge brødre Cossar," sagde hans broder og gjorde et hentydende kast med hovedet, "som alt dette vrøvleri er om ..."

De kom frem i dagslyset igen og opdagede flere dampfløjtetårne, flere røde skure, og derpå de ydre forstæders villagrupper. Kunsten at lave reklameplakater havde ikke tabt sig i mellemtiden, og fra utallige høje plankeværker, fra husgavle, fra stakitter og hundreder af lignende iøjnefaldende steder strålede det store rabaldermad-valgs mangefarvede opfordringer. "Caterham", "Rabaldermad" og "Jack Kæmpedræber" atter og atter og atter, og kæmpemæssige karikaturer og forvrængninger – hundrede forskellige fordrejede fremstillinger af de store og skinnende skikkelser, som de var gledet så nær forbi for kun nogle få minutter siden.

II

Det havde været den yngre broders hensigt at gøre noget ganske storartet, at fejre denne tilbagevenden til livet med en middag i en eller anden restaurant af uomtvistelig rang og lade denne middag efterfølges af hele den strålende rækkefølge af indtryk, som de dages varietéer så godt forstod at give. Det var en fortræffelig plan til at udviske de mere overfladiske mærker af fængslet ved denne udfoldelse af nydelser; men det andet nummer i den blev forandret. Middagen blev nydt, men der var et ønske, der allerede var mægtigere end længslen efter forlystelser, allerede var virksommere til at lede mandens tanker bort fra hans indædte optagethed af fortiden, end noget teater kunne være, og det var en enorm nysgerrighed og forbavselse med hensyn til denne rabaldermad og disse

rabalderbørn – denne nye, uhyre kæmpemæssighed, der syntes at beherske hele verden. "Jeg forstår mig ikke på dem," sagde han. "De generer mig."

Hans broder havde den sjælsfinhed, der endog kan finde sig i at opgive en påtænkt gæstfrihed.

"Aftenen er *din*, kære gamle ven," sagde han. "Så vil vi forsøge at slippe ind til massemødet i Folkets Hus."

Og langt om længe havde manden fra fængslet det held at finde sig kilet fast i en tætpakket mængde og stirre i lang afstand på en lille, strålende oplyst tribune under et orgel og et galleri. Mens folk strømmede ind, havde orgelspilleren spillet noget, som havde fået støvler til at trampe i takt; men nu var det forbi.

Næppe havde manden fra fængslet fået sig anbragt på en god plads og var blevet færdig med at skændes med et påtrængende menneske, som ville bore sig frem, førend Caterham viste sig. Han trådte ud fra skyggen og kom frem midt på tribunen, som en højst ubetydelig lille dværg dér langt borte, en lille, sort skikkelse med en lys klat til ansigt – når man så ham i profil, kunne man skelne hans karakteristiske ørnenæse – og så lød der et hurra. Et hurra, som begyndte derhenne og voksede og bredte sig. Først en lille sprutten af stemmer rundt om tribunen, men så skød det pludselig op som en lue af lyd og fejede hen over hele menneskemassen både inde i bygningen og udenfor. Hvor de råbte! Hurra! Hurra!

Ikke én blandt alle disse myriader råbte som manden fra fængslet. Tårerne strømmede ned ad hans ansigt, og da han til sidst holdt op med at råbe, var det kun, fordi hans stemme kvaltes. Man må have været i fængsel lige så længe som han,

førend man kan forstå, eller blot begynde at forstå, hvad det betyder for et menneske at brøle løs af lungernes fulde kraft midt i en stor skare. (Men alligevel gjorde han ikke en gang forsøg på at bilde sig selv ind, at han vidste, hvad der fremkaldte alt dette røre.) Hurra! Å Gud! Hurra!

Så blev der en slags stilhed. Caterham havde med iøjnefaldende tålmodighed slået sig til ro, mens underordnede og uhørlige personer sagde og gjorde formelle og ligegyldige ting. Det var, som om man hørte stemmer tale gennem lyden af susende løv om foråret. "Babababa – – –." Hvem brød sig om det? Tilhørerne passiarede med hinanden. "Bababababa – – –" blev det ved. Mon det gamle gråhårede kødhoved aldrig blev færdig? Om de kom med afbrydelser? Ja, naturligvis kom de med afbrydelser. "Babababa – – –" Men mon vi vil kunne høre Caterham bedre?

Imidlertid – der var i alt fald Caterham at stirre på, og man kunne stå og studere den store mands ansigt på afstand. Han var let at tegne, var Caterham, og verden havde ham allerede og kunne i ro og mag studere ham på lampeskærme og småtallerkener, på antirabaldermad-medaljer og antirabaldermad-flag, på kanterne af Caterham-silke- og bomuldstørklæder og på foderet af "gode, gamle, engelske Caterham-hatte." Han forekommer på utallige karikaturer fra den tid. Man ser ham som matros stå ved en gammeldags kanon med en lunte med påskriften "Nye rabaldermad-love" i hånden, mens ude i søen vælter sig det store, hæslige, truende uhyre "Rabaldermad"; eller han er i rustning fra top til tå, med St. Georgskorset på skjold og hjelm, og en kæmpemæssig, fej vanskabning sidder midt iblandt skamskændede helligdomme i

mundingen af en uhyggelig hule og tør ikke modtage hans stridshandske, de "nye rabaldermad-bestemmelser"; eller han kommer flyvende ned som Perseus og frelser en lænket og skøn Andromeda (som på sit bælte tydeligt bærer påskriften "Civilisation") fra et vraltende søuhyre, på hvis forskellige halse og kløer der står "irreligiøsitet", "søndertrampende egoisme", "maskinmæssighed", "monstrøsitet" og deslige. Men det var som "Jack Kæmpedræber", at folkefantasien fandt Caterham mest korrekt skildret, og det var til en Jack Kæmpedræber-plakat, at manden fra fængslet forstørrede det fjerne miniaturbillede for sig selv.

"Babababa" tav pludselig.

"Han er færdig. Han sætter sig ned. Jo! Nej! Jo! Nu kommer Caterham! Caterham! Caterham!" Og så lød hurraråbene atter.

Kun i en menneskemængde kan der opstå en sådan stilhed, som den, der fulgte efter den tumult af hurraråb. Hvis et menneske er alene i en ørken – ja, så er der naturligvis en slags stilhed omkring ham, men han hører sig selv trække vejret, han hører sig selv bevæge sig, han hører alle slags ting. Her derimod var Caterhams stemme det eneste, der hørtes, meget tydeligt og klart – den mindede om et lille lys, der brænder i en sort fløjlsniche. Hørtes! Den hørtes, som om han stod ved siden af én og talte.

Den gjorde en forbavsende virkning på manden fra fængslet, den gestikulerende lille skikkelse midt i en lysglorie, en glorie af velklingende og bølgende lyd; bag ved den, halvt utydelige, sad dens medhjælpere, og i forgrunden var der et vældigt perspektiv af utallige nakker og profiler, en kolossal, lyttende

menneskeskare. Den lille skikkelse syntes at have opsuget livskraften fra dem alle i sig.

Caterham talte om vore ældgamle samfundsinstitutioner. "Hør, hør, hør," brølede mængden. "Hør! Hør!" sagde manden fra fængslet. Han talte om den ældgamle ordenens og retfærdighedens ånd, der herskede iblandt os. "Hør hør, hør!" brølede hoben. "Hør! Hør!" råbte manden fra fængslet, dybt rørt. Han talte om vore forfædres visdom, om ærværdige institutioners langsomme vækst, om moralske og sociale traditioner, der passede til vore engelske nationalejendommeligheder, som en handske passer til en hånd. "Hør! Hør!" hulkede manden fra fængslet med sindsbevægelsens tårer på sine kinder. Og nu skulle alt dette kastes i smeltediglen. Ja, netop i smeltediglen! Fordi tre mænd her i London for en snes år siden havde moret sig med at blande nogle ubeskrivelige ting sammen i en flaske, skulle hele samfundets orden og hellighed – – – "Nej! Nej!" blev der råbt. – Godt, men hvis det ikke skulle ske, så måtte de tage sig sammen, de måtte sige farvel til al tøven – – – Her kom et udbrud af hurraråb. – De måtte sige farvel til al tøven og alle halve forholdsregler.

"Vi har hørt tale, mine herrer," råbte Caterham, "om nælder, der blev til kæmpenælder. Til at begynde med er de ikke mere end de andre nælder – små planter, som en fast hånd kan gribe og rykke op; men hvis man lader dem stå – hvis man lader dem stå, vokser de med en så giftig udvidningskraft, at man til sidst nødvendigvis må have økse og reb, at man nødvendigvis må have fare for liv og lemmer, at man nødvendigvis må have slid

og slæb – mennesker kan blive dræbt under fældningen, mennesker kan blive dræbt under fældningen – – –"

Der opstod en røre og en afbrydelse, og så hørte manden fra fængslet igen Caterhams stemme, der gjaldede klar og stærk:

"Lær af rabaldermaden selv, hvordan rabaldermaden skal behandles, og" – her gjorde han en pause – "*grib fast om nælden, førend det bliver for sent!*"

Han tav og tørrede sine læber. Og så kom igen den samme sælsomme, pludseligt voksende, tordnende tumult, indtil det lød, som om hele verden råbte hurra.

Manden fra fængslet nåede endelig ud af salen, vidunderligt bevæget og med det udtryk i ansigtet, som kendetegner dem, der har haft et syn. Nu vidste han det – alle vidste det; hans tanker var ikke længer uklare. Han var kommet tilbage til verden i en kritisk stund, umiddelbart før afgørelsen af et spørgsmål af uhyre rækkevidde. Han måtte spille sin rolle i den store konflikt som en mand – som en fri, ansvarlig mand. Striden fremstillede sig for ham som et billede. På den ene side de sorgløse, kæmpemæssige, panserklædte skikkelser fra i morges – han så dem nu i et andet lys – og på den anden dette lille, sortklædte, gestikulerende væsen i kalklysets skær, dette bitte menneske med sin flydende, velklingende veltalenhed, sin lille, mærkværdigt gennemtrængende stemme, John Caterham – "Jack Kæmpedræber". De måtte alle forene sig for at "gribe fast om nælden", førend det blev "for sent."

III

De højeste og stærkeste og almindeligst bekendte af alle Fødens børn var Cossars tre sønner. Det stykke land i nærheden af

Sevenoaks, hvor de levede i deres drengeår, blev så gennemgravet, så oprodet og omkalfatret, så fuldt af skure og store arbejdsmodeller og alt, hvad deres voksende evner frembragte, at der ikke fandtes mage til sted på Jorden. Og det var for længe siden blevet for lille til de ting, som de søgte at udrette. Den ældste søns stærke side var at udtænke maskinerier med hjul i; han havde lavet sig en slags kæmpecykel, som ingen vej i verden havde plads til, ingen bro kunne bære. Nu stod den dér, en stor tingest af en maskine på hjul, i stand til at tilbagelægge nogle og tres mil i timen, men når ingen nytte til, når undtages, at han af og til sprang op på den og susede frem og tilbage på den overfyldte arbejdsplads. Det havde været hans mening at køre rundt om den lille Jord med den; han havde lavet den i den hensigt, den gang han endnu ikke var mere end en drømmende dreng. Nu havde dens eger dybe, røde rustsår, hvor lakken var sprunget af.

"Du må først lave en vej til den, sønnike," havde Cossar sagt, "inden du kan bruge den."

Altså havde den unge kæmpe og hans brødre en morgen ved daggry givet sig i lag med at lave en vej rundt om Jorden. De lader til at have haft en anelse om, at de ville møde opposition, og de havde arbejdet med mærkværdig kraft. Snart nok havde verden opdaget dem i færd med at anlægge vejen i snorlige linje ned mod den engelske kanal, og en mils vej af den var allerede planeret og anlagt og trampet fast. Inden middag var de blevet standset af en stor skare ophidsede mennesker, grundejere, ejendomskommissionærer, lokale myndigheder, prokuratorer, politibetjente, endog soldater.

"Vi laver en vej," havde den største dreng forklaret.

"Vær så god, lav vej, så meget I vil," svarede en prokurator, der optrådte som de tilstedeværendes ordfører, "men I må virkelig respektere andre folks rettigheder. I har allerede gjort indgreb i syv og tyve private grundejeres private rettigheder; for slet ikke at tale om de særlige privilegier og ejendomsrettigheder, der indehaves af en købstad-kommunalbestyrelse, ni sogneråd, et amtsråd, to gasværker og et jernbaneselskab …"

"Vorherre bevares!" sagde Cossars ældste dreng.

"I kommer til at holde op med det."

"Men vil I da ikke hellere have en pæn, lige vej i stedet for alle disse elendige, opkørte, små gyder?"

"Jeg skal ikke nægte, at det ville have sine fordele, men – – –"

"Det må ikke gøres," sagde Cossars ældste dreng og tog sit værktøj.

"Ikke på den måde," svarede prokuratoren, "det er aldeles afgjort."

"Hvordan må det da gøres?"

Den ordførende prokurators svar havde været indviklet og uklart.

Cossar var kommet ned for at se de ulykker, hans børn havde gjort; han havde skændt alvorligt på dem og lét umådeligt og øjensynligt været uhyre fornøjet over historien.

"I må vente et stykke tid, drenge," råbte han op til dem, "inden I kan gøre den slags ting."

"Prokuratoren sagde, at vi måtte begynde med at tegne en plan og indhente særlige tilladelser og alt den slags vrøvl. Han sagde, at det kunne tage os år."

"Vi skal nok lave en plan, og det inden ret længe, min lille dreng," råbte Cossar med hænderne på hver side af munden,

"det kan du være ganske rolig for. Men foreløbig må I helst blive ved at lege og lave *modeller* af de ting, som I vil udføre."

Som lydige sønner gjorde de, som han sagde.

Men alligevel grubliserede de unge mennesker en smule.

"Det kan nu være så meget godt alt sammen," sagde den næstældste til den ældste, "men jeg har ikke altid lyst til at lege og lave planer. Jeg vil udrette noget *virkeligt*, forstår du. Vi er ikke kommet til verden så stærke, som vi er, blot for at løbe og lege på denne lille sølede plet jord og gå små spadsereture og holde os borte fra byerne," – for den gang var det dem allerede forbudt at betræde alle købstæder og byer. "Ingenting at bestille er forfærdelig kedeligt. Kan vi ikke finde på noget, som de små mennesker gerne vil have gjort, og så gøre det for dem – bare for fornøjelsens skyld?"

"Der er en mængde af dem, som ikke har huse, der er til at bo i," vedblev den næstældste dreng. "Lad os gå hen og bygge dem et hus tæt ved London – et hus, som kan rumme en masse af dem og være forfærdelig hyggeligt og pænt, og lad os lave dem en pæn lille vej til det sted, hvor de alle sammen har deres arbejde – en pæn, lige lille vej, og gøre det alt sammen så pænt, vi kan. Vi vil lave det alt sammen så renligt og så nydeligt, at ingen af dem mere vil kunne leve i snavs og griseri, som de fleste af dem gør nu. Vand nok til dem til at vaske sig med skal der være – du ved nok, at nu er de så svinske, at der ikke en gang er badeværelser i de ni tiendedele af deres huse, de grisede små stinkdyr! De, der har badeværelser, ved du nok, udspyr fornærmelser mod dem, der ikke har, i stedet for at hjælpe dem til at få – og taler om den 'store uvaskede hob'. – Det har du nok hørt. Alt det vil vi ændre. Og så vil vi indlægge

elektricitet, som kan lyse og lave mad og vaske op for dem og det hele. Tænk bare! Nu lader de deres kvinder – kvinder, som snart skal blive mødre – kravle omkring og skure gulve! – Vi kunne lave det alt sammen så dejligt. Vi kunne dæmme en dal op i den række bakker derovre og lave et udmærket vandreservoir, og vi kunne indrette en stor bygning her til elektricitetsværk, og det hele kunne blive aldeles henrivende. Kunne vi ikke, broder? … Og så ville de måske bagefter give os lov til at gøre andre ting for dem."

"Ja," sagde den ældste broder, "vi kunne indrette det *rigtig* rart for dem."

"Så lad os gøre det," sagde den næstældste broder.

"For mig gerne," svarede den ældste og så sig om efter et bekvemt stykke værktøj.

Og det førte til nok et forskrækkeligt spektakel.

Ophidsede menneskemængder omringede dem øjeblikkelig, bad dem holde op af tusind forskellige grunde, bad dem holde op uden nogen som helst grund – pludrende, forvirrede mængder af alle slags mennesker. Huset, som de byggede, var for højt – det kunne umuligt være sikkert. Det var uskønt; det hindrede udlejningen af huse af passende størrelse i omegnen! Det passede ikke til nabolagets stil; det var ikke nabovenligt; det stred imod de lokale byggeanordninger; det gjorde indgreb i de lokale myndigheders ret til at kludre med et lille, kostbart elektricitetsværk, de ejede; de gjorde indgreb i det lokale vandforsyningsselskabs anliggender.

De lokale myndigheder tog sig sammen og iværksatte en velovervejet obstruktion. Den lille sagfører viste sig igen som repræsentant for en halv snes truede interesser; lokale

grundejere nedlagde indsigelser; folk med mystiske krav gjorde fordring på at blive købt ud til umådelige priser; fagforeningerne for alle bygningsfagene opløftede enstemmige røster; og en ring af grosserere i alle slags bygningsmaterialer protesterede. Mærkværdige foreninger af mennesker med profetiske syner af æstetiske rædsler samlede sig for at værne de landskabelige skønheder på det sted, hvor de ville bygge det store hus, og i dalen, hvor de ville dæmme op for vandet. Disse sidstnævnte folk var absolut de største dromedarer af hele banden, syntes drengene. Kort sagt, drengenes dejlige hus gjorde i løbet af ganske kort tid samme virkning som en spadserestok, der bliver stukket ind i en gedehamserede.

"Nu har jeg dog aldrig set mage!" sagde den ældste dreng.

"Vi kommer ingen vegne," sagde den næstældste broder.

"Nogle nederdrægtige små asener er de," sagde den tredje af brødrene. "Vi kan jo ikke gøre *noget som helst!*"

"Ikke en gang, når det er til gavn for dem selv. Sådan et *yndigt* hus, som vi kunne have lavet dem."

"Det kunne se ud, som om de tilbragte deres dumme små liv med at spænde ben for hinanden," sagde den ældste dreng. "Rettigheder og love og anordninger og nederdrægtigheder – det er ligesom et skrabnæsespil … Nå ja, nu kan de få lov til at leve et stykke tid endnu i deres grisede, snavsede, tossede små huse. Det er soleklart, at vi ikke kan fortsætte med dette her."

Og Cossars børn lod det store hus ligge ufuldført, kun en udgravning til fundamentet og begyndelsen til en mur, og gik surmulende tilbage til deres store indelukke. Efter nogen tids forløb fyldtes hullet med stillestående vand og ukrudt og utøj, og Føden – hvad enten nu Cossars sønner havde kastet den

derned, eller vinden havde ført den derhen som støv – fremskyndede på sædvanlig manér væksten af alting. Vandrotter bredte sig ud over landet og gjorde uendelig fortræd, og en dag fandt en landmand sine grise i færd med at drikke af vandet, hvorefter han straks og med stor åndsnærværelse slog dem alle ned – for han havde hørt om den store orne i Oakham. Og fra denne dybe dam var det, at moskitoerne kom, nogle rent forfærdelige moskitoer, hvis eneste gode side var, at Cossars sønner efter at være blevet stukket nogle gange ikke længere kunne holde det ud, men valgte en måneklar nat, da loven og samfundsordenen var gået i seng, og ledte alt vandet bort og ned i floden ved Brook.

Men det store ukrudt og de store vandrotter og alle slags store, ubehagelige levende væsener lod de leve og formere sig på det sted, de havde valgt sig – det sted, hvor det dejlige, store hus til de små mennesker kunne have tårnet sig mod himlen.

IV

Alt det var hændt i sønnernes drengealder, og nu var de næsten mænd. Og båndene havde strammet og strammet sig om dem for hvert års vækst. Hvert år voksede de, og Føden spredte sig, og store væsener formerede sig, hvert år steg trykket og spændingen. For menneskehedens store mængde havde Føden i begyndelsen været et fjernt vidunder, men nu stod den for hver mands tærskel og truede, knugede og fordrejede hele livsordenen. Den hindrede dette, den kuldkastede hint; den forvandlede naturfrembringelser og standsede derved næringsveje og gjorde mennesker i hundredtusindvis arbejdsløse; den bredte sig ud over alle grænser og forvandlede

handelens verden til en oversvømmelsens verden: intet under, at menneskeheden hadede den.

Og da det er lettere at hade levende end livløse genstande, nemmere at hade dyr end planter, og man kan hade sine medmennesker langt grundigere end noget dyr, så blev al den frygt og det ubehag, der fostredes af kæmpenælder og to meter lange græsblade, skrækkelige insekter og tigeragtigt utøj, til én eneste stor afskyens magt, der ligefrem og direkte rettedes mod den spredte flok af store menneskevæsener, Fødens børn. Dette had var blevet den centrale kraft i politikken. De gamle partigrupperinger var blevet gennemkrydsede og fuldstændigt udslettede ved disse nye begivenheders fremtrængen, og striden stod nu mellem opportunisternes parti, der ville sætte små politikere til at kontrollere og regulere Føden, og det reaktionære parti, hvis ordfører Caterham var; han talte bestandig med en mere og mere ildevarslende tvetydighed og udkrystalliserede sine hensigter snart i ét, snart i et andet truende slagord; snart var det, at folk måtte "styne brombærrankerne", snart, at de måtte finde på en "kur for elefantiasis", og til sidst, lige inden valget, at de måtte "gribe fast om nælden".

En dag sad Cossars tre sønner, som nu ikke længere var drenge men mænd, blandt dyngerne af deres unyttige arbejde og taltes ved på deres måde om alle disse ting. De havde arbejdet hele dagen på en række store og indviklede skanseanlæg, som deres fader havde givet dem ordre til at lave i stand, og nu var det solnedgang, og de sad i den lille have foran det store hus og så ud over verden og hvilede sig, mens de

ventede på, at de små tjenestefolk derinde skulle sige, at maden var færdig.

Man må forestille sig disse mægtige skikkelser – tolv en halv meter høj var den mindste af dem – strække sig på en plet grønsvær, som for et almindeligt menneske ville have set ud som en mark fuld af rørstubbe. Den ene sad over ende og hakkede jorden løs fra sine store støvler med en jernbjælke, som han holdt i hånden; den anden lå ned og støttede sig på albuen; den tredje sad og snittede et fyrretræ til, så at luften duftede af harpiks. Deres klæder var ikke af tøj, men de indre klædningsstykker var vævet af reb og den ydre dragt var af sammenfiltede aluminiumtråde; deres fodtøj var af jernbeslået tømmer, og bånd og knapper og bælter på deres klæder var alle sammen af stålplader. Det store enetages hus, de boede i, ægyptisk i sin tunghed, halvt bygget af kolossale kridtblokke og halvt udgravet i selve bakkens klippegrund, havde en facade på fulde tredive meters højde, og bag ved det hævede skorstene og hjul, kraner og værkstedstage sig som vidundere mod himlen. Gennem et cirkelrundt vindue i huset kunne man se en tud, hvorfra et eller andet hvidglødende metal dryppede og dryppede i afmålte dråber ned i en beholder, som ikke sås. Hele ejendommen var indgærdet og kluntet forskanset med kolossale jordvolde med stålskjolde både over kammen af hedebakkerne ovenover og tværs over dalsænkningen. Der behøvedes en ting af almindelig størrelse for at fremhæve det heles målestok. Toget, som kom rullende fra Sevenoaks tværs over deres horisont og lidt efter dukkede ind i tunnelen og forsvandt for deres øjne, så i sammenligning med dem ud som et lille automatisk stykke legetøj.

"De har gjort alle skovene på denne side af Ightham til forbudt grund," sagde en af dem, "og flyttet plakaten udenfor Knockholt over en halv mil længere frem imod os."

"Det er da også det mindste, de kunne gøre," svarede den yngste efter en pause. "De prøver på at tage luven fra Caterham."

"Dertil er det ikke nok – og det er næsten for meget for os," sagde den tredje.

"De afskærer os snart helt fra broder Redwood. Sidste gang jeg gik over til ham, var de røde plakater krøbet en to kilometer frem på begge sider. Vejen over til ham langs bakkerne er nu ikke mere end en smal sti."

Den talende faldt i tanker.

"Hvad er der hændet vor broder Redwood?"

"Hvordan mener du?" spurgte den ældste broder.

Han, der havde talt først, huggede en gren af sit fyrretræ.

"Der var noget ved ham – som om han ikke var rigtigt vågen. Han lod ikke til at høre efter, hvad jeg havde at sige. Og så sagde han noget om – kærlighed."

Den yngste bankede med bjælken på kanten af sin jernsål og lo.

"Broder Redwood har drømme," sagde han.

Ingen af dem talte en tidlang. Så sagde den ældste broder:

"Denne indespærring bliver i længden mere, end jeg kan udholde. Jeg tror, det ender med, at de trækker en streg rundt om vore støvler og siger, at vi skal holde os inden for den."

Den mellemste af brødrene fejede en dynge fyrregrene til side med den ene hånd og skiftede stilling.

"Hvad de nu gør, er intet imod, hvad de vil gøre, når Caterham kommer til magten."

"Hvis han kommer til magten," tilføjede den yngste broder og huggede i jorden med sin bjælke.

"Det gør han," sagde den ældste og stirrede på sine fødder.

Den mellemste broder holdt op med at snitte, og hans blik gled hen over de store volde, der omgav dem.

"I så fald, brødre," sagde han, "er vor ungdom forbi og, som fader Redwood sagde til os for lang tid siden, vi må vise os som mænd."

"Ja," svarede den ældste broder, "men hvad betyder det egentlig? Hvad er den rette mening af de ord – når uroens tid kommer?"

Også han så henimod de store, kunstløse antydninger til forskansninger rundt om dem, men så ikke så meget på dem, snarere gennem dem og over bakkerne ud mod de utallige mængder derude. Og i alle tres tanker opstod omtrent det samme billede – et syn af de små mennesker i begreb med at rykke ud til kamp, en menneskestrøm, uudtømmelig, uophørlig, truende …

"De er små," sagde den yngste broder. "Men deres tal er utalligt som havets sand."

"De har våben – endog våben, som vore brødre i Sunderland har forfærdiget."

"Og desuden, brødre, hvad kender vi til kamp – undtagen med utøj, undtagen små sammenstød med hæslige dyr?"

"Jeg ved det," svarede den ældste broder. "Ikke desto mindre – er vi, hvad vi er. Når uroens dag kommer, må vi gøre, hvad vi har at gøre."

Han lukkede sin kniv med et smæk – bladet var så langt som en fuldvoksen mand – og brugte sin nye fyrrestok til at komme på benene med. Han rettede sig og vendte sig mod det brede, grå, uhyre hus. Solnedgangens røde lys faldt på ham, idet han rejste sig op, skinnede på panseret og spænderne om hans hals og på det flettede metal om hans arme, og for brødrenes øjne så det ud, som om han pludselig var blevet overgydt med blod …

Idet den unge kæmpe rejste sig, fik han øje på en lille sort skikkelse mod den glødende vesterhimmel på toppen af dæmningen, der hævede sig over bakkernes ås. De sorte lemmer svang sig i klodsede gestus. Der var noget i deres bevægelser, som gjorde et indtryk af hastværk på den unge kæmpe. Han svang sin fyrremast til svar, fyldte hele dalen med sit mægtige: "Halløj!" slyngede et: "Der er noget på færde!" til sine brødre og skyndte sig af sted med seks meter lange skridt for at møde og hjælpe sin fader.

V

Det hændte sig, at en ung mand, som ikke var kæmpe, netop på samme tid var i færd med at sige sin mening om Cossars sønner. Han var kommet over bakkerne på den anden side af Sevenoaks, han og hans ven, og det var ham, som førte ordet. Mens de kom gående, havde de hørt en ynkelig piben i hækken, var trådt til og havde reddet tre mejseunger fra et par kæmpemyrers angreb. Denne hændelse havde fået ham til at tage bladet fra munden.

"Reaktionær!" sagde han, netop som de fik brødrene Cossars lejr i sigte. "Hvem ville ikke blive reaktionær? Se på det stykke grund, den plet af Vorherres jord, som en gang var smuk og

yndig og nu er søndersplittet, vanhelliget, oprodet! De skure! Det store møllehjul! Den kolossale maskine på hjul! De grave! Se på de tre uhyrer, som de sidder dér og udklækker et eller andet hæsligt djævelskab! Se – se på hele egnen!"

Hans ven kastede et blik på hans ansigt.

"Du har nok lyttet til Caterham," sagde han.

"Jeg har brugt mine øjne. Jeg har tænkt en smule over freden og ordenen i den fortid, som vi lader bag os. Denne afskyelige Føde er den nyeste skikkelse, Djævelen har påtaget sig, og han er endnu som altid opsat på at ødelægge vor verden. Tænk på, hvad verden må have været før vore dage, hvad den endnu var, den gang vore mødre fødte os, og se så på, hvad den nu er! Tænk på, hvordan disse skrænter en gang smilede under den gyldne høst, hvordan gærderne, fulde af yndige små blomster, skilte den enes beskedne marklod fra den anden, hvordan de røde gårde lå spredt over landet, og hvordan kirkeklokkernes stemmer fra tårnet dér hver søndag bragte søndagsfred og bøn ud over hele verden. Og nu får vi hvert år stadig mere og mere af kolossalt ukrudt, af kolossalt utøj, og disse kæmper vokser op rundt om os, skræver over os, render bus på alt, hvad der er skønt og helligt i vor verden. Se nu for eksempel her!"

Han pegede, og hans vens blik fulgte hans hvide fingers retning.

"Et af deres fodspor. Se! Det har maset sig over en meter ned i jorden, en faldgrube for hest og rytter, en fælde for de uforsigtige. Her er en vild rosenbusk knust; dér er græs sparket op med rode og en tidsel trådt i mas, en landmands drænrør knækket og kanten af vejen ødelagt. Ødelæggelse! Det er den, de bringer over hele verden, over al orden og sømmelighed,

som menneskeverdenen har skabt. De tramper på alting. Hvad er der så at gribe til andet end reaktion?"

"Jamen – reaktion. Hvad håber du da at kunne udrette?"

"Sætte en stopper for det!" råbte den unge mand fra Oxford. "Førend det bliver for sent."

"Jamen – – –"

"Det er *ikke* umuligt," råbte den unge mand fra Oxford, og hans stemme slog over. "Vi trænger til den faste hånd; vi trænger til den skarpsindige plan, den resolutte ånd. Vi har været varsomme i tale og svage i handling; vi har fjaset og lavet opsættelser, og imens har Føden vokset og vokset. Alligevel, selv nu – – –"

Han tav et øjeblik.

"Dette her er ekkoet af Caterham," sagde hans ven.

"Selv nu. Selv nu er der håb – mere end håb nok, når blot vi gør os klart, hvad vi ønsker, og hvad vi vil tilintetgøre. Folkets masse er med os, i langt højere grad med os end for nogle år siden; loven er med os, samfundets forfatning og orden, de bestående religioners ånd, menneskehedens vaner og skikke er med os – og imod Føden. Hvorfor skal vi da skyde sagen ud i fremtiden? Hvorfor skal vi lyve? Vi hader den, vi vil helst være fri for den; hvorfor skal vi da have den? Er det din mening, at vi kun skal skære tænder og gøre passiv modstand og aldrig nogensinde udrette andet?"

Han standsede brat og vendte sig om.

"Se på den nældelund dér! Midt i den ligger der forladte hjem, hvor en gang brave familier af jævne folk levede deres hæderlige liv! Og dér!"

Han drejede sig om mod de unge brødre Cossar, som sad og talte dæmpet sammen om deres forurettelser.

"Se på dem! Og jeg kender deres fader, et afskum, et slags dyrisk afskum med en skingrende, intolerant stemme, en skabning, der i de sidste tredive år og mere har gået bersærkergang i vor alt for barmhjertige verden. En ingeniør! Alt hvad der er kært og helligt for os, gælder for ham intet. Intet! Vort folks og vort lands herlige traditioner, de ophøjede institutioner, den ærværdige orden, den brede, langsomme fremadskriden fra præcedens til præcedens, som har gjort vort engelske folk stort og denne solbestrålede ø fri – alt det er en tosset historie, som er forbi og overstået. En eller anden floskel om fremtiden opvejer alle disse helligdomme … Han er en mand af den kaliber, at han ville lægge en sporvej over sin moders grav, hvis han mente, at det var den billigste linje for sporvejen … Og I tænker på at se tiden an, på at hitte på en eller anden plan til et kompromis, som kan tillade jer at leve på jeres egen måde, mens de – de maskiner – lever på deres. Jeg siger jer, det er håbløst – håbløst. Man kunne lige så gerne afslutte traktater med en tiger! De vil have, at alting skal være kolossalt – vi vil have, at det skal være fornuftigt og smukt. De to ting lader sig ikke forene."

"Men hvad kan I da gøre?"

"Meget! Alt! Standse Føden! Endnu er de adsplittede, disse kæmper, endnu er de ikke modne og har ikke sluttet sig sammen. Lænk dem, knebl dem, giv dem mundkurv på. Stands dem for enhver pris. Det gælder deres verden eller vor! Stands Føden. Spær de mennesker inde, som laver den. Gør, hvad det skal være, for at stoppe Cossar! Det lader ikke til, at du husker –

ét slægtled – kun ét slægtled behøver at holdes nede, og så – – – så kunne vi jævne de høje dér med jorden, udfylde deres fodspor, tage de grimme alarmapparater ned fra vore kirketårne, slå alle vore elefantbøsser i stykker og atter vende vort åsyn mod den gamle orden, den modne, gamle civilisation, som passer for menneskesjælen."

"Det bliver en vældig anstrengelse."

"I et vældigt øjemed. Og hvis vi ikke gør det? Ser du da ikke så klart som dagen, hvad der venter os? Overalt vil kæmperne tage til og formere sig; over alt vil de fremstille og udbrede Føden. Græsset vil blive kæmpestort på vore marker, ukrudtet på vore gærder, skadedyrene i kratskovene, rotterne i kloakkerne. Mere og mere og mere. Dette er kun en begyndelse. Insektverdenen vil rejse sig imod os, planteverdenen i lige måde, selve fiskene i havet vil kæntre og sænke vore skibe. Forfærdelige vækster vil formørke og skjule vore huse, overdække vore kirker, knuse og tilintetgøre al orden i vore byer, og vi bliver intet andet end kraftesløst utøj under den nye races hæle. Menneskeheden vil drukne og gå til grunde i ting, den selv har skabt! Og alt sammen til ingen verdens nytte! Størrelse! Blot og bar størrelse! Udvidelse og nok en gang udvidelse. Vi går allerede og lirker os frem mellem de første begyndelser af den kommende tid. Og alt, hvad vi gør, er at sige: 'Hvor det er ubekvemt!' Vi knurrer, men handler ikke. *Nej!*"

Han løftede hånden.

"Lad dem gøre, hvad de skal gøre! Det vil jeg også. Jeg holder på reaktionen – uindskrænket og frygtløs reaktion. Hvad er der ellers at gøre i hele verden – medmindre man har i sinde selv at spise af denne Føde? Vi har alt for længe fjaset og holdt os til

middelvejen. Det har I! Fjas og middelvejen er jeres vane, jeres eksistenssfære, jeres tid og rum. Men med mig er det en anden sag! Jeg er imod Føden, med al min styrke og al min viljekraft imod Føden."

Han vendte sig mod sin kammerat, der brummede noget, som om han var af en anden mening.

"På hvilket standpunkt stiller du dig?"

"Det er en indviklet historie – – –"

"Å, din vejrhane!" sagde den unge mand fra Oxford meget bittert og gjorde et kast med alle sine lemmer. "Middelvejen fører til intet. Du må vælge ét af to. Spis Føden eller tilintetgør den. Spis den eller tilintetgør den! Hvad andet er der at gøre?"

2. Kæmpe-elskerparret

I

Nu hændte det sig i de dage, da Caterham drog til felts mod rabalderbørnene før det almindelige valg, der – under de mest tragiske og frygtelige omstændigheder – skulle bringe ham til magten, at kæmpe-fyrstinden, Hendes Durchlauchtighed, hvis ernæring i barndommen havde spillet så vigtig en rolle i doktor Winkles' glimrende karriere, var kommet til England fra sin faders rige i en anledning, der ansås for at være af vigtighed. Hun var af politiske grunde blevet trolovet med en vis prins – og brylluppet skulle gøres til en begivenhed af international betydning. Men der var opstået mystiske forsinkelser. Rygtet og folks fantasi arbejdede i fællesskab på historien, og der blev fortalt mange ting. Man hviskede om en genstridig prins, som havde erklæret, at han ikke ville lade sig gøre til nar – i det mindste ikke i det omfang. Folk sympatiserede med ham. Det er sagens betydningsfuldeste side.

Nu kan det måske lyde underligt, men det er en kendsgerning, at da kæmpe-fyrstinden kom til England, vidste hun slet ikke, at der eksisterede andre kæmper. Hun havde levet i en verden, hvor takt næsten er en passion og tilbageholdenhed selve livsluften. De havde holdt kendsgerningen skjult for hende; de havde indgærdet hende mod synet af eller blot mistanken om noget som helst kæmpemæssigt, indtil hun, som bestemt, kom til England. Indtil det øjeblik, da hun mødte unge Redwood, havde hun ingen anelse om, at der i hele verden fandtes noget sådant som en kæmpe til.

I fyrstindens faders rige var der vilde, øde højlande og bjergstrækninger, hvor hun havde plejet at strejfe frit omkring. Hun elskede solopgangen og solnedgangen og hele den åbne himmels store skuespil højere end noget andet i verden, men hos et folk, der på samme tid er så demokratisk og så glubende kongetro som englænderne, blev hendes frihed stærkt indskrænket. Folk kom på charabancer, med søndag-ekstratog, i selskabsture for at se hende; de cyklede lange veje for at glo på hende, og hvis hun ville have lov til at spadsere i fred, måtte hun stå tidligt op. Det var endnu kort efter daggry den morgen, da unge Redwood traf hende.

Den store park ved slottet, hvor hun boede, strakte sig en fem miles vej eller længere mod vest og syd fra den vestlige slotsport. Kastanjetræerne i dens alleer rakte højt op over hendes hoved. Hvert af dem syntes, idet hun gik forbi det, at frembyde en overflødigere rigdom af blomster end det foregående. En stund lod hun sig nøje med synet og duften, men til sidst blev hun besejret af disse tilbud og gav sig til at vælge og plukke så ivrigt, at hun ikke lagde mærke til unge Redwood, førend han var tæt ved hende.

Hun vandrede om mellem kastanjetræerne, mens den elsker, som skæbnen havde bestemt for hende, trådte nærmere, uanet, uventet. Hun stak hænderne ind mellem grenene, brød dem og plukkede dem. Hun var alene i verden. Og da – – –

Hun så op, og i det øjeblik havde hun fundet sin mage.

Vi bliver nødte til at lempe vor fantasi efter hans legemshøjde for at se den skønhed, han så. Den unærmelige storhed, der hindrer os i umiddelbar sympati for hende, eksisterede ikke for ham. Dér stod hun, en yndefuld pige, den første skabning han

nogensinde havde kunnet tænke sig som sin mage, fin og slank og let klædt. Daggryets friske vind viste hendes skikkelses bløde, kraftige linjer under den folderige kjortel, og i hænderne holdt hun en stor mængde blomstrende kastanjegrene. Hendes kjole stod åben i halsen og viste hendes hvide hals og den blødt skyggede runding hen imod skuldrene, der var tildækkede. Vinden havde løsnet et par lokker af hendes gyldenbrune hår og ført dem frem over kinden. Hendes øjne var naivt blå, og om hendes læber hvilede der hele tiden en forjættelse om et smil, mens hun greb ind mellem grenene.

Hun vendte sig studsende om, fik øje på ham, og en tidlang stod de og så på hinanden. For hende var synet af ham så forbavsende, så utroligt, at det i det mindste i de første øjeblikke var forfærdeligt. Det virkede med en rystelse som en overnaturlig åbenbarelse; det brød al anerkendt lov i hendes verden. Han var den gang en ung mand på en og tyve, slankt bygget, og havde sin faders mørke lød og sin faders alvor. Han var klædt i tarveligt, blødt, brunt læder, en tætsluttende men magelig dragt, der klædte ham godt. Han gik med blottet hoved i al slags vejr. De stod og så på hinanden – hun vantro, forbavset, og han med hurtigt bankende hjerte. Det var et øjeblik, som ikke havde haft nogen indledning – det var det afgørende møde i begges liv.

For hans vedkommende var overraskelsen mindre. Han havde søgt hende, og dog slog hans hjerte hurtigt. Han trådte hen imod hende, langsomt og med øjnene fæstede på hendes ansigt.

"Du er fyrstinden," sagde han. "Min fader har fortalt mig om det. Du er fyrstinden, der fik Gudernes Føde."

"Jeg er fyrstinden – ja," svarede hun med undrende øjne. "Men – hvad er du?"

"Jeg er sønnen af den mand, der skabte Gudernes Føde."

"Gudernes Føde!"

"Ja, Gudernes Føde."

"Men – – –"

Hendes ansigt udtrykte uhyre forvirring.

"Hvad er det? Jeg forstår det ikke. Gudernes Føde?"

"Har du ikke hørt om den?"

"Gudernes Føde! *Nej!*"

Hun mærkede, at hun skælvede voldsomt. Hendes ansigt blev blegt.

"Jeg vidste ikke – – –" sagde hun. "Mener du – – –?"

Han ventede, indtil hun vedblev:

"Mener du, at der er andre – kæmper?"

Han gentog:

"Vidste du ikke det?"

Og hun svarede med forståelsens voksende forbavselse:

"*Nej!*"

Alverden og alverdens betydning forandredes for hende i denne stund. En kastanjegren gled ud af hendes hånd.

"Er det din mening at påstå," gentog hun sløvt, "at der findes andre kæmper i verden? At en slags føde – – –?"

Han blev smittet af hendes forbavselse.

"Ved du da ingenting?" udbrød han. "Har du aldrig hørt tale om os? Du, som Føden har gjort til vor lige!"

Der var endnu rædsel i de øjne, der stirrede på ham. Hendes hånd løftede sig op mod hendes strube og faldt ned igen. Hun hviskede:

"Nej."

Hun havde en følelse af, at hun måtte briste gråd i eller besvime. Men et øjeblik efter havde hun igen herredømmet over sig selv, og hun talte og tænkte klart.

"Alt dette er blevet holdt skjult for mig," sagde hun. "Det er ligesom en drøm. Jeg har drømt – – – jeg har drømt om sligt. Men vågen – – – nej. Fortæl mig om det! Fortæl mig om det! Hvad er du? Hvad er det for en Gudernes Føde? Fortæl mig det langsomt – og tydeligt. Hvorfor har de holdt det skjult for mig, at jeg ikke er alene?"

II

"Fortæl mig om det," sagde hun, og unge Redwood gav sig skælvende og i sindsbevægelse til at fortælle hende – dårligt nok og med mange afbrydelser i begyndelsen – om Gudernes Føde og om kæmpebørnene, som var spredt over hele verden.

Man må forestille sig dem, røde i hovederne og noget forbløffede, forsøge på at gøre sig forståelige for hinanden ved uendelige, kun halvvejs hørte og halvvejs udtalte sætninger, komme med gentagelser, forvirrende afbrydelser og nye begyndelser – en mærkelig samtale, der vakte hende fra hele hendes foregående livs uvidenhed. Og ganske langsomt gik det op for hende, at hun ikke var en undtagelse fra menneskehedens regel, men medlem af et vidtspredt broderskab, som alle havde spist af Føden og for bestandigt var vokset ud over de snævre grænser, der gjaldt for folket under deres fødder. Unge Redwood talte om sin fader, om Cossar, om brødrene, der var spredt over hele landet, om det store daggry

af mere udstrakt betydning, der endelig var brudt frem i verdens historie.

"Vi står ved begyndelsen til en begyndelse," sagde han. "Denne deres verden er kun forspillet til den verden, som Føden vil skabe. Min fader tror – og jeg tror det samme – at der vil komme en tid, da lidenhed er fuldstændigt forsvundet fra menneskenes verden – da kæmper vil vandre uhindret om på denne jord – deres jord – og stadig udrette større og mere strålende bedrifter. Men det – det bliver fremtidens sag. Vi er ikke en gang det første slægtled af dem – vi er kun de første eksperimenter."

"Og alt dette," sagde hun, "har jeg intet vidst om!"

"Der er tider, hvor det næsten forekommer mig, som om vi var kommet for tidligt. Nogen måtte vel komme først, men verden var ganske uforberedt på vort komme og på alle de ringere store væsener, som har fået deres storhed fra Føden. Der er blevet begået fejl; der har været sammenstød. De små mennesker hader vor race …

De er hårde imod os, fordi de er så små. Og fordi vore fødder træder tungt på det, der udgør deres liv. Men i hvert fald hader de os nu; de vil ikke vide noget af os at sige – kun hvis vi kunne skrumpe ind til den størrelse, der er almindelig iblandt dem, ville de begynde at tilgive os …

De er tilfredse i huse, der er fængselsceller for os; deres byer er os for små; det er en plage for os at gå ad deres smalle veje; vi kan ikke dyrke Gud i deres kirker …

Vi ser over deres mure og deres værn; vi kommer uden at ville det til at kigge ind ad deres øverste vinduer; vi overser deres sædvaner; deres love er kun et net om vore fødder …

Hver gang vi snubler, hører vi dem råbe; hver gang vi tørner mod deres grænser eller strækker os ud til en handling, der kræver plads …

Vor jævne gang er for dem vild flugt, og alt, hvad de anser for stort og vidunderligt, er for os ikke mere end dukkepyramider. Det små i deres metoder og redskaber og fantasier belemrer og kuer vore kræfter. Der gives ingen maskiner, som passer til vore hænders styrke, ingen hjælpemidler, som svarer til vore fornødenheder. De holder vor storhed i trældom med tusind usynlige bånd. Mand for mand er vi hundrede gange stærkere end de, men vi er afvæbnede; selve vor storhed gør os til deres skyldnere; de gør krav på den jord, vi står på; de beskatter vor større trang til føde og husly, og derfor må vi arbejde med de redskaber, som disse dværge kan lave til os – og det for at tilfredsstille deres dværgagtige indfald …

De stænger os inde på alle måder. Blot for at leve må man bryde deres skranker. Blot for at møde dig her i dag har jeg overskredet en grænse. Alt, hvad der er fornuftigt og ønskværdigt i livet, gør de til forbuden grund for os. Vi må ikke komme ind i byerne; vi må ikke gå over broerne; vi må ikke betræde deres pløjemarker og dyrehaver. Jeg er nu afskåret fra alle vore brødre undtagen Cossars tre sønner, og selv til dem bliver vejen smallere dag for dag. Man skulle tro, at de søgte lejlighed til at gøre os endnu mere fortræd …"

"Men vi er stærke," sagde hun.

"Vi burde være stærke – ja. Vi føler allesammen – jeg ved, at du også må føle det – at vi ejer kraft, kraft til at udrette store ting, kraft som er oprørsk i os. Men førend vi kan udrette noget – –"

Han slog ud med hånden, som om han ville feje en verden bort.

"Skønt jeg troede, at jeg var alene i verden," sagde hun efter en pause, "har jeg tænkt over disse ting. De har altid lært mig, at styrke næsten var en synd, at det var bedre at være lille end stor, at al sand religion bestod i at skærme de svage og små, opmuntre de svage og små, hjælpe dem til at mangfoldiggøre sig og mangfoldiggøre sig, indtil de til sidst kravlede oven på hinanden, ofre al vor styrke i deres sag. Men – jeg har altid tvivlet på deres lære."

"Dette liv," sagde han, "disse vore legemer er ikke skabt kun for at dø."

"Nej."

"Ejheller for at leve til ingen nytte. Men vil vi ikke det, er det allerede klart for alle vore brødre, at det må komme til en konflikt. Jeg ved ikke, hvor bitter den kommende konflikt vil blive, førend de små mennesker vil tillade os at leve, som det er os fornødent at leve. Alle brødrene har tænkt over det. Cossar, som jeg fortalte dig om – han har også tænkt på det."

"De er meget små og svage."

"På deres måde. Men du ved nok, at alle dødbringende midler er i deres hænder og lavet til at bruges af deres hænder. I hundrede tusinder af år har disse små mennesker, hvis verden vi trænger ind i, været optaget af at lære den kunst at dræbe hinanden. De er meget dygtige til det. De er dygtige i mange henseender. Og desuden kan de bedrage og pludselig forandre sig … Jeg forstår det ikke rigtigt … Der kommer en konflikt. Du – du er måske forskellig fra os. Men for os kommer konflikten ganske sikkert … Det som de kalder krig. Vi ved det. Vi

forbereder os på en måde til det. Men ser du – disse små mennesker! – vi forstår os ikke på at dræbe, vi har i det mindste intet ønske om at dræbe – –"

"Se dér," afbrød hun, og han hørte et truttende horn.

Han vendte sig, fulgte retningen af hendes blik og opdagede en skinnende gul automobil med bebrillet vognstyrer og pelsklædte passagerer, truttende, futtende og puffende harmfuldt ved hans hæl. Han flyttede foden, og maskinen fortsatte med tre vrede snøft sin stundesløse fart ad byen til.

"Spærre hele vejen!" lød det op til ham.

Så var der en eller anden, der sagde:

"Se dér! Kan I se! Dér står kæmpe-fyrstinden ovre bag træerne."

Og alle deres bebrillede ansigter vendte sig om for at glo.

"Nej hør, ved I hvad," sagde en anden, "dette her bliver virkelig for galt."

"Alt dette," sagde hun, "er mere forbavsende, end jeg kan udtrykke."

"At de ikke har fortalt dig –" sagde han og fuldendte ikke sætningen.

"Indtil jeg traf dig, havde jeg levet i en verden, hvor jeg alene var stor. Jeg havde lagt mit liv til rette – med det for øje. Jeg havde troet, at jeg var offer for et sælsomt lune af naturen. Og nu er min verden i løbet af en halv time styrtet sammen, og jeg ser en anden verden, andre livsbetingelser, mere udstrakte muligheder – kammeratskab –"

"Kammeratskab," svarede han.

"Jeg vil bede dig fortælle mig endnu mere, meget mere," sagde hun. "Du må vide, at dette klinger i mine øren som et

eventyr. Selv du … Om en dag, eller om adskillige dage, vil jeg måske tro på din eksistens. Men nu – nu drømmer jeg. … Tys!"

Det første slag af slotsuret langt borte nåede deres øren. Begge talte uvilkårligt: Syv.

"Nu," sagde hun, "må jeg gå tilbage. Nu kommer de med min skål kaffe ind i salen, hvor jeg sover. De små embedsmænd og tjenere – du gør dig intet begreb om, hvor gravitetiske de er – vågner nu til deres små pligter."

"De vil undre sig … Men jeg vil gerne tale mere med dig."

Hun tænkte sig om.

"Men jeg trænger til at tænke. Jeg trænger til at tænke alene nu, gennemtænke denne forandring i alting, tænke den gamle ensomhed bort og tænke dig og de andre ind i min verden … Jeg går. Jeg går tilbage til min bolig i slottet for i dag, og i morgen ved daggry kommer jeg igen – herud."

"Jeg skal være her og vente på dig."

"Hele dagen vil jeg drømme og drømme om denne nye verden, du har skænket mig. Endnu kan jeg næppe tro – –"

Hun trådte et skridt tilbage og målte ham lige fra fødderne og op til ansigtet. Deres blikke mødtes og hvilede et øjeblik i hinanden.

"Jo," sagde hun med en lille latter, der halvvejs var en hulken. "Du er virkelig. Men det er ganske vidunderligt. Tror du – virkelig – –? Sæt nu, at jeg i morgen kommer og finder, at du er – en dværg som de andre! … Nej, jeg må tænke. Altså for i dag – som de små mennesker gør –"

Hun rakte hånden frem, og de rørte for første gang ved hinanden. Deres hænder trykkede hinanden fast, og deres øjne mødtes igen.

"Farvel," sagde hun, "for i dag. Farvel! Farvel, kæmpe-broder!"

Han tøvede med noget, som han ikke kunne få frem, og til sidst svarede han ganske jævnt: "Farvel."

En stund holdt de hinanden i hånden og granskede hinandens ansigt. Og mange gange, efter at de var skiltes, så hun sig halvt tvivlende om efter ham, der endnu stod på det sted, hvor de havde mødt hinanden.

Hun gik over den store slotsgård og ind i sine værelser som i drømme, og en stor kastanjegren, som hun holdt i hånden, slæbte efter hende.

III

De to mødtes i alt fjorten gange, inden begyndelsen til enden kom. De mødtes i den store park eller på bakkerne og blandt kløfterne ude på den brune, lyngklædte hede, der strakte sig mod sydvest, omgivet af skumle fyrreskove. To gange mødtes de i den store kastanjeallé og fem gange ved den store sø, som kongen, hendes oldefader, havde anlagt. Dér var et sted, hvor en stor, velholdt græsplæne, omgivet af høje nåletræer, skrånede yndefuldt ned mod vandkanten, og dér plejede hun sætte sig, og han lå ved hendes fødder, så op i hendes ansigt og talte, fortalte om alt, hvad der var hændet, om det arbejde, hans fader havde givet ham at udføre, og om sin store, omfattende drøm om, hvad kæmperacen en gang skulle blive til. I reglen mødtes de i det tidlige daggry, men én gang mødtes de også dér om eftermiddagen og fandt sig snart omgivet af en mængde spejdende lurere, cyklister, fodgængere, som kiggede ud mellem buskene, raslede i det visne løv i skovene bagved (ligesom man kan høre spurvene rasle omkring sig i Londons

parker), gled hen over søen i både for at få dem i passende afstand, eller søgte at komme dem nærmere for at høre, hvad de sagde.

Det var det første vink, de fik, om den uhyre interesse, som deres møder havde vakt på hele egnen. Og én gang – det var den syvende gang, og det gav sladderen vind i sejlene – mødtes de ude på den åbne hede i det klare måneskin og taltes hviskende ved, for natten var lun og stille.

De gik meget snart fra forståelsen af, at i dem og ved dem dannede en ny kæmpeverden sig på Jorden, fra betragtninger over den vældige kamp mellem stort og småt, den kamp, som de øjensynligt var bestemte til at tage del i, over til interesser, der på samme tid var mere personlige og mere omfattende. Hver gang de mødtes og talte sammen og så på hinanden, kom den tanke nærmere og nærmere op mod bevidsthed og erkendelse hos dem, at der var noget skønnere og vidunderligere end venskab imellem dem, og det vandrede imellem dem og førte deres hænder sammen. Og det varede ikke længe, inden de fandt selve ordet, opdagede, at de elskede hinanden, at de var Adam og Eva af en ny race i verden.

Side om side betrådte de kærlighedens vidunderdal med dens dybe, stille steder. Verden forvandledes omkring dem, alt som deres egne sind forvandledes, indtil den snart blev så at sige et dejligt tempel for deres møder, stjernerne var kun lysende blomster under deres kærligheds fødder og daggry og solopgang de brogede tæpper på vejen. De var ikke længere væsener af kød og blod for hinanden og for dem selv; de blev til legemliggørelser af ømhed og elskov. Først hviskede de om det, så tav de om det, klyngede sig til hinanden og så ind i

hinandens månebelyste og skyggede ansigter under himlens uendelige hvælving. Og de tavse, sorte fyrretræer stod rundt om dem som skildvagter.

Tidens pulsslag dæmpedes og tav, og det syntes dem, at universet stod stille. Kun deres hjerters banken hørtes. Det syntes dem, at de levede sammen i en verden uden død – og det gjorde de virkelig også. Det forekom dem, at de øjnede – og det gjorde de virkelig også – sådanne skjulte skatte i alskabningens dybeste dyb, som ingen nogensinde før havde nået. Selv for lave og små sjæle er kærligheden en åbenbaring af skatte. Og dette elskerpar var kæmper, som havde spist Gudernes Føde …

Man kan tænke sig, hvor forfærdelsen bredte sig i denne anstændige verden, da det blev bekendt, at fyrstinden, som var trolovet med prinsen, fyrstinden, Hendes Durchlauchtighed! med kongeligt blod i årerne! mødtes – jævnligt mødtes – med en hypertrofieret søn af en almindelig professor i kemi, et væsen uden rang, uden stilling, uden penge, og talte med ham, som om der ikke fandtes konger og prinser, eller samfundsorden, eller ærbødighed – som om der ikke fandtes andet end kæmper og dværge her i verden, talte med ham og – det var desværre kun alt for sikkert – havde forlibet sig i ham.

"Hvis de bladsmørere får fat i den historie!" gispede baron Arthur Logrehale de la Spytslik.

"Jeg hører – – –" hviskede den gamle biskop over Kællingeborg stift.

"En ny geschichte deroppe," sagde første kammertjener, mens han slikkede i sig af desserten. "Så vidt jeg kan forstå, er det denne hersens kæmpe-fyrstinde – –"

"Man siger – – –" sagde den dame, der solgte fotografier og brevkort ved hovedindgangen til slottet, hvor de små amerikanere løser billet til pragtgemakkerne.

Og til sidst erklærede mærket "Pirat" i *Sladder*:

"Vi er bemyndigede til at dementere – –"

Og således gik det til, at hele historien kom ud.

IV

"De siger, at vi må skilles," sagde fyrstinden til sin elskede.

"Men hvorfor dog?" udbrød han. "Hvad er det for en ny dumhed, som disse mennesker har sat sig i hovedet?"

"Ved du vel," spurgte hun, "at det at elske mig er majestætsforbrydelse?"

"Men kæreste," udbrød han, "hvad gør det til sagen? Hvad vedkommer deres ret – ret uden skygge af fornuft – og deres majestætsforbrydelse og deres loyalitet os?"

"Nu skal du høre," sagde hun og fortalte ham, hvad der var blevet fortalt hende.

"Det var den grinagtigste lille mand, som kom ind til mig, med en blød, velklingende stemme, en lille herre med bløde bevægelser, og som listede sig ind i værelset som en kat og løftede sin smukke hvide hånd således, når han havde noget vigtigt at sige. Han er skaldet, men naturligvis ikke over hele hovedet, og han har et lille buttet, rosenrødt ansigt og næse, og hans skæg er studset og tilspidset på den sødeste måde, man kan tænke sig. Flere gange gav han sig skin af at have følelse og gjorde sine øjne blanke. Han er nemlig en rigtig god ven af kongefamilien her, og han kaldte mig sin kære unge dame og var lige fra begyndelsen overmåde deltagende. 'Min kære unge

dame,' sagde han, 'forstå mig ret – *De må ikke.*' Det gentog han flere gange, og så sagde han: 'Det er Deres pligt.'"

"Hvordan kan menneskene dog blive sådan?"

"Han er meget tilfreds med sig selv," sagde hun.

"Men jeg forstår ikke – –"

"Han fortalte mig alvorlige ting."

"Du mener da vel ikke," sagde han og vendte sig brat om mod hende, "at der er noget i, hvad han sagde?"

"Der er ganske bestemt noget i det," svarede hun.

"Du mener –?"

"Jeg mener, at vi uden vort vidende har trådt de små menneskers allerhelligste begreber under fode. Vi, som hører til kongefamilien, er en klasse for sig. Vi er tilbedte fanger, processions-legetøj. Vi betaler for tilbedelsen ved at miste – vor simpleste personlige frihed. Og jeg skulle have ægtet den prins – ja, ham kender du nu ikke noget til. Altså en dværgprins. Han kommer ikke i betragtning … Det lader til, at et sådant ægteskab ville have styrket båndene mellem mit land og et andet. Og dette land skulle drage fordel deraf. Kan du forestille dig det? – Styrket båndene!"

"Og hvad nu?"

"Nu vil de have, at jeg skal finde mig i det – som om der ingenting var imellem os to."

"Ingenting!"

"Ja. Men det er ikke det hele. Han sagde –"

"Din specialist i takt?"

"Ja. Han sagde, at det ville være bedre for dig, bedre for alle kæmperne, om vi to – afholdt os fra samtale. Det var det udtryk, han brugte."

"Men hvad kan de gøre, hvis vi ikke vil?"

"Han sagde, at du måske ville få din frihed."

"*Jeg!*"

"Han sagde med eftertryk: 'Min kære unge dame, det ville være bedre, det ville være værdigere, dersom De skiltes frivilligt.' Det var alt, hvad han sagde. Med eftertryk på frivilligt."

"Men – – hvad vedkommer det disse små uslinger, hvor vi elsker hinanden og hvordan vi elsker hinanden! Hvad har de og deres verden med os at gøre?"

"De er af en anden mening."

"Naturligvis," sagde han, "tager du ikke spor af hensyn til alt dette."

"Det forekommer mig at være yderst tåbeligt."

"At deres love skulle lægge os i lænker! At vi i vor første livsvår skulle lade deres gamle aftaler, deres formålsløse institutioner spænde ben for os! Å – –! Vi tager intet hensyn til det."

"Jeg er din. For så vidt – ja."

"For så vidt? Er det ikke alt?"

"Men de – hvis de endelig vil skille os – –"

"Hvad kan de gøre?"

"Det ved jeg ikke. Hvad tror du, at de kan gøre?"

"Hvem bekymrer sig om, hvad de kan gøre, eller hvad de vil gøre? Jeg er din, og du er min. Hvad er der mere end det? Jeg er din, og du er min – for evigt. Tror du, at jeg vil lade mig standse af deres små regler, deres små forhindringer, deres røde plakater – og holde mig borte fra *dig?*"

"Nej vist så. Men alligevel, hvad kan de gøre?"

"Du mener," sagde han, "hvad skal *vi* gøre?"

"Ja."

"Vi? Vi lader os ikke forstyrre."

"Men hvis de søger at lægge os hindringer i vejen?"

Han knyttede hænderne. Han så sig om, som om de små mennesker allerede flokkedes for at hindre dem. Så vendte han sig bort fra hende og stirrede ud over verden.

"Ja," sagde han. "Dit spørgsmål var det rette. Hvad kan de gøre?"

"Her i dette lille land –" begyndte hun, men standsede.

Det var, som om han overskuede det hele. "De er allevegne."

"Men vi kunne – –"

"Hvorhen?"

"Vi kunne drage bort. Vi kunne svømme over havet sammen. På den anden side af havet – –"

"Jeg har aldrig været på den anden side af havet."

"Der er store og øde bjerge, blandt hvilke selv vi ville se ud som små mennesker, der er fjerne og afsides dale, der er ukendte søer og snedækkede højsletter, hvor aldrig noget menneskes fod har trådt. *Dér* – –"

"Men for at nå derhen måtte vi dag for dag kæmpe os frem gennem millioner og millioner af mennesker."

"Det er vort eneste håb. I dette overfyldte land er der ingen fæstning, intet ly. Hvilken plads er der for os blandt disse mængder? De, som er små, kan skjule sig for hinanden, men hvor skal vi skjule os? Der er intet sted, hvor vi kunne spise, intet sted, hvor vi kunne sove. Hvis vi flygtede – nat og dag ville de forfølge vore fodspor."

Han fik en idé.

"Der er dog ét sted," sagde han, "selv på denne ø."

"Hvor?"

"Det sted, som vore brødre har lavet sig, ovre i den retning. De har opført store volde rundt om deres hus, mod nord og syd og øst og vest; de har gravet dybe gruber og skjulesteder, og allerede nu … En af dem kom over til mig for ganske nylig. Han sagde – jeg hørte ikke rigtigt efter, hvad han sagde. Men han talte om våben. Måske – vi kunne finde ly dér … I mange dage," vedblev han efter en stunds tavshed, "har jeg ikke set vore brødre … Ak ja! jeg har drømt, jeg har glemt! Dagene er svundne, og jeg har intet andet gjort end at længes mod den stund, da jeg skulle se dig igen … Jeg må gå over til dem og tale med dem og fortælle dem om dig og om alt det, der hænger over vore hoveder. De kan hjælpe os, hvis de vil. I så fald er der virkelig håb for os. Jeg ved ikke, hvor stærk deres fæstning er, men Cossar har sikkert gjort den stærk. Førend alt dette hændte – førend du kom til mig – var der adskilligt, der gærede, husker jeg nu. Der skulle være et valg – en af de lejligheder, hvor alle de små mennesker afgør sager ved at tælle personer. Det må være forbi nu. Der blev udstødt trusler mod hele vor race – det vil sige, mod hele vor race undtagen dig. Jeg må træffe vore brødre. Jeg må fortælle dem alt, hvad der er sket imellem os, og alt, hvad der nu truer."

V

Til deres næste møde kom han først, da hun havde ventet nogen tid. De havde aftalt at mødes den dag omtrent ved middagstid i en stor parkstrækning, som strakte sig langs en krumning af floden, og mens hun ventede og uafbrudt spejdede mod syd med hånden over brynet, slog det hende, at verden var meget

stille – den var ligefrem knugende stille. Og så lagde hun mærke til, at skønt det var så højt op på dagen, havde hendes sædvanlige følge af frivillige spioner svigtet hende. Til højre og venstre, hvorhen hun så, var der ingen i sigte, og der var ikke en eneste båd på Themsens sølvblanke krumning. Hun forsøgte at tænke sig en grund til denne sælsomme stilhed i verden …

Nu så hun – et frydefuldt syn for hende – unge Redwood langt borte over en åbning i træmasserne, som begrænsede hendes synskreds.

Straks efter skjulte træerne ham, men snart banede han sig vej imellem dem og kom igen til syne. Hun kunne se, at der var noget usædvanligt på færde, og så opdagede hun, at han skyndte sig ualmindelig stærkt, og et øjeblik efter, at han haltede. Han gjorde tegn til hende, og hun gik henimod ham. Hans ansigt blev tydeligere, og hun så med største bekymring, at han ømmede sig for hvert skridt.

Hun løb frem imod ham, helt optaget af spørgsmål og ubestemt frygt. Han kom hen til hende og talte uden først at hilse.

"Skal vi skilles?" stønnede han.

"Nej," svarede hun. "Hvorfor? Hvad er der i vejen?"

"Men hvis vi ikke skilles –! Det gælder *nu*."

"Hvad er der i vejen?"

"Jeg ønsker ikke at skilles fra dig," sagde han. "Men – –"

Han brød brat af for at spørge:

"Vil du vel skilles fra mig?"

Hun mødte hans øjne med et fast blik.

"Hvad er der sket?" spurgte hun indtrængende.

"Ikke for en tid?"

"Hvor lang en tid?"

"Måske år."

"Skilles! Nej!"

"Har du tænkt over det?" blev han ved.

"Jeg vil ikke skilles fra dig." Hun tog hans hånd. "Om så det betød døden, ville jeg ikke slippe dig *nu*."

"Om så det betød døden," sagde han, og hun følte, hvor han knugede hendes fingre.

Han så sig om, som om han frygtede for at se de små mennesker komme, mens han talte. Så sagde han:

"Måske det betyder døden."

"Sig mig så, hvad det er," sagde hun.

"De prøvede på at hindre mig i at komme."

"Hvordan det?"

"Da jeg kom ud fra mit værksted, hvor jeg laver de forråd af Gudernes Føde, som brødrene Cossar gemmer i deres lejr, traf jeg en lille politiembedsmand – en mand i blå uniform og med rene, hvide handsker – og han vinkede til mig, at jeg skulle standse. 'Denne vej er spærret!' sagde han. Det tænkte jeg nu ikke videre over; jeg gik rundt om mit værksted til en anden vej, der løber mod vest, og der traf jeg nok en politimand. 'Denne vej er spærret!' sagde han og tilføjede: 'Alle vejene er spærret!'"

"Og hvad så?"

"Jeg forsøgte at tale ham til fornuft. 'Det er jo offentlige landeveje,' sagde jeg. – 'Ja, det er netop sagen,' svarede han. 'De ødelægger dem for offentligheden.' – 'Godt,' sagde jeg, 'så går jeg over markerne.' Men i det samme fo'r der nogle flere op bag ved et gærde og sagde: 'Disse marker er private.' – 'Gid Fanden havde jeres offentlige og private vrøvl,' sagde jeg, 'jeg skal hen

og møde min fyrstinde,' og så bukkede jeg mig ned og tog ham ganske forsigtigt op, skønt han sparkede og skrålede, og satte ham af vejen. Et minut efter var det, som om alle marker rundt om mig var blevet levende, så mange mennesker kom der løbende. Jeg så en, der var til hest, galopere ved siden af mig og læse noget højt, mens han red – han råbte det ud. Så tav han, gjorde omkring og galoperede bort fra mig – mens han dukkede sig. Jeg kunne ikke forstå, hvad det skulle betyde. Og så hørte jeg bag ved mig knaldet af geværer."

"Geværer!"

"Geværer – ligesom når de skyder på rotterne. Kuglerne fløj gennem luften med en lyd, som om noget blev revet i stykker; en af dem ramte mig i benet."

"Og hvad gjorde du så?"

"Løb videre herhen til dig og lod dem råbe og løbe og skyde bag ved mig. Og nu – –"

"Nu?"

"Dette er kun begyndelsen. De vil have, at vi skal skilles. Selv i dette øjeblik forfølger de mig."

"Det vil vi ikke."

"Nej. Men hvis vi ikke vil skilles – så må du følge med mig til vore brødre."

"Hvilken vej?" spurgte hun.

"Mod øst. Ad den vej dér vil mine forfølgere komme. Altså må vi gå i denne retning. Ned ad denne allé. Lad mig gå først, så at hvis de venter – –"

Han gjorde et skridt, men hun havde grebet ham i armen.

"Nej," udbrød hun. "Jeg vil gå lige ved siden af dig og holde fast på dig. Måske jeg er af kongeblod, måske jeg er hellig. Når

jeg holder fast på dig – – Gud give, vi kunne flygte med mine arme omkring dig! – måske de ikke vil skyde på dig – –"

Hun lagde armen om hans skulder og greb hans hånd, mens hun talte; hun trykkede sig tættere ind til ham. "Måske de ikke vil skyde dig," gentog hun, og med en pludselig lidenskabelig ømhed tog han hende i sine arme og kyssede hende på kinden. En stund holdt han hende således.

"Selv om det er døden," hviskede hun.

Hun lagde sine arme om hans hals og løftede sit ansigt mod hans.

"Elskede, kys mig én gang til."

Han drog hende til sig. I tavshed kyssede de hinandens læber, og endnu et øjeblik klyngede de sig til hinanden. Så begav de sig af sted, hånd i hånd, mens hun hele tiden bestræbte sig for at holde sit legeme tæt ved hans, for at se, om det kunne lykkes dem at nå den tilflugtslejr, som Cossars sønner havde anlagt, inden de små forfølgende mennesker indhentede dem.

Og mens de gik over de store lysninger i parken bag slottet, kom der ryttere galoperende frem mellem træerne og søgte forgæves at holde skridt med kæmpernes gang. Og lidt efter så de huse foran sig, og mænd med geværer kom løbende ud af husene. Ved synet af dem ville han gå fremad og var endog mest tilbøjelig til at bane sig vej med magt, men hun fik ham til at dreje til side mod syd.

Mens de flygtede, peb en kugle over deres hoveder.

3. Unge Caddles i London

I

Aldeles uvidende om begivenhedernes gang, uvidende om de love, der sluttede sig sammen om alle brødrene, endog uvidende om, at der overhovedet levede brødre for ham på jorden, valgte unge Caddles dette tidspunkt til at krybe op af sit kridtbrud og se sig om i verden. Det blev til sidst resultatet af hans grublerier. Der var intet svar at finde på alle hans spørgsmål i Cheasing Eyebright; den nye præst var endda endnu mindre af et lys end den gamle, og den gåde, som hans formålsløse arbejde var ham, voksede til sidst til forbitrelse.

"Hvorfor skal jeg arbejde her i bruddet dag for dag?" spurgte han. "Hvorfor skal jeg holde mig inden for grænserne og ikke have lov til at se alle vidunderne i verden derude? Hvad har jeg gjort, at jeg skal være fordømt til dette liv?"

Og en dag rejste han sig op, rettede sin ryg og sagde med høj røst: "Nej!"

"Jeg vil ikke," sagde han, og så gav han sig med megen kraft til at bande bruddet.

Men da han var fattig på ord, søgte han at udtrykke sin tanke i gerning. Han tog en godsvogn, der var halvt fuld af kridt, løftede den og slyngede den med et brag imod en anden. Så greb han en hel række tomme vogne og sendte dem susende ned ad en skrænt. Han kylede en vældig kridtblok ind imellem dem, så den sprang i stumper og stykker, og rev derpå en femten-tyve meter jernbaneskinner op med et mægtigt spark. Således begyndte han sin grundige ødelæggelse af bruddet.

"Arbejde alle mine dage," sagde han, "på dette her!"

Det blev forbavsende fem minutter for den lille geolog, som han i sin optagethed havde overset. Det arme lille menneske undgik på en hårsbredde at blive ramt af to kridtblokke, skyndte sig op ad bruddets vestlige hjørne og flygtede tværs over bakken på rappe knæbukseben, mens posen, som hang og daskede på ryggen af ham, efterlod en række kridttids-echinodermer i hans spor. Og på samme tid spankede unge Caddles, tilfreds med den ødelæggelse, han havde fuldbyrdet, af sted for at opfylde sin bestemmelse her i verden.

"Arbejde i det dumme brud indtil min død! Hvilken ormesjæl mon de egentlig har troet, der levede i mit kæmpelegeme? Bryde kridt i Gud ved hvilket idiotisk øjemed! Nej tak!"

Det var måske landevejens og jernbanens retning, eller måske et rent tilfælde, der styrede hans fjed mod London, og derhen vandrede han da i den varme eftermiddag, over hedebakkerne og tværs gennem engene, til verdens uhyre forbavselse. De pjaltede, røde og hvide plakater med forskellige navne på, der hang og baskede i vinden på hver mur og hver lade, betød intet for ham; han vidste ikke noget om valget og det omslag i den offentlige mening, der havde bragt Caterham, "Jack Kæmpedræber", til magten. Han forstod ikke, at hver eneste politistation på hans vej den eftermiddag på sin opslagstavle havde, hvad folk kaldte *Caterhams ukas*, der forbød alle kæmper og overhovedet personer på over to og en halv meters højde at fjerne sig mere end ti kilometer fra deres "anbringelsessted" uden særlig tilladelse. Han forstod ikke, at politibetjente (betydeligt lettede ved at opdage, at de kom for sent) bag ved ham rystede advarende plakater i luften. Han

vandrede af sted for at se, hvad verden havde at vise ham, den stakkels, vantro, tykhovedede fyr, og han havde ikke til hensigt at lade sig standse af, at enkelte modige personer råbte: "Hov!" til ham. Han traskede videre forbi Rochester og Greenwich henimod en mængde huse, der begyndte at ligge tættere og tættere sammen; han gik temmelig langsomt nu, stirrede omkring sig og svang sin vældige brækstang.

Folk i London havde hørt om ham tidligere, at han var svag i ånden men skikkelig og blev så udmærket regeret af lady Wondershoots forvalter og præsten; at han på sin sløve måde ærede og agtede disse myndigheder og var dem taknemmelig, fordi de tog sig af ham, og så fremdeles. Så da de af avisplakaterne den eftermiddag så, at han også havde "nedlagt arbejdet," forekom det mange af dem at være velovervejet, aftalt spil.

"De vil nok prøve styrke med os," sagde folk i togene, mens de kørte hjem fra deres forretninger.

"Det er et held, at vi har Caterham."

"Det er til svar på hans bekendtgørelse."

Folk i klubberne fik nøjere efterretninger. De flokkedes om de opslåede telegrammer eller passiarede i klynger i rygeværelserne.

"Han har ingen våben. Hvis det var de andre, der havde forledt ham, ville han være gået til Sevenoaks."

"Caterham ved nok, hvordan han skal tage ham."

De handlende fortalte deres kunder om ham. Opvarterne i restauranterne stjal sig til at kigge i aftenbladene under serveringen. Droskekuskene læste om ham lige efter væddeløbsnyhederne.

Regeringens ledende organ havde en hel del at sige om at "gribe fast om nælden." Andre aviser søgte at gøre effekt ved at fortælle, at "kæmpen Redwood vedbliver at mødes med fyrstinden." *Echo* var det eneste blad, der kunne melde: "Rygter om uroligheder blandt kæmperne i Nordengland. Kæmperne i Sunderland drager til Skotland." *Westminster Gazette* anslog sin sædvanlige advarende tone. "Tag jer i agt, kæmper," sagde *Westminster Gazette*, og søgte at lave det til, at dette muligvis kunne blive en samlingssag for det liberale parti, der på den tid var stærkt splittet mellem syv uhyre egenkærlige førere. De senere udkommende aviser talte allesammen om det samme. "Kæmpen på New Kent Road" stod der i dem alle.

"Hvad jeg nok gad vide," sagde den blege unge mand i caféen, "er, hvorfor vi ikke hører noget til brødrene Cossar. Man skulle tro, at de snarest af dem alle ville være på spil."

"Folk siger, at der er nok en af de unge kæmper sluppet løs," sagde buffetdamen, mens hun tørrede et glas af. "Jeg har altid sagt, at de var nogle farlige nogle at have drivende omkring. Lige fra først af har jeg sagt det. Der burde virkelig sættes en stopper for det. I alt fald vil jeg da håbe, at han ikke kommer denne vej."

"Jeg kunne nok lide at se ham," svarede den unge mand modigt og tilføjede: "Jeg *har* set fyrstinden."

"Tror De, at folk vil gøre ham fortræd?" sagde buffetdamen.

"De bliver måske nødt til det," svarede den unge mand ved buffeten og tømte sit glas.

Og under en summen af ti millioner lignende bemærkninger kom unge Caddles til London.

II

Jeg tænker altid på unge Caddles, sådan som folk så ham der på New Kent Road med solnedgangens varme lys på sit forvirrede og stirrende ansigt. Gaden var fuld af sin mangeartede færdsel, omnibusser, sporvogne, arbejdsvogne, trækvogne, cykler, automobiler, og en undrende hob – dagdrivere, fruentimmer, barnepiger, damer, der var ude for at gå i butikker, børn, forvovne unge labaner – samlede sig bag hans forsigtigt fremadskridende fødder. På alle plankeværker hang grimme laser af valgplakaterne. Et virvar af pludrende stemmer ombølgede ham. Man kan forestille sig de handlende og deres kunder fylde butiksdørene, ansigter komme og gå i vinduerne, gadedrengene rende og råbe, politibetjentene tage det hele med afmålt ro, arbejdsmændene på stilladserne holde inde med arbejdet – hele det sydende virvar blandt de små mennesker. De råbte til ham, uforståelige opmuntringer, uforståelige uforskammetheder, øjeblikkets idiotiske slagord, og han stirrede ned på dem, på en sådan mængde levende væsener, som han aldrig før havde tænkt sig, at der eksisterede i hele verden.

Nu da han var kommet ind i selve London, havde han været nødt til at sagtne sin gang mere og mere, for de små mennesker trængtes så tæt omkring ham. Hoben blev tættere for hvert skridt, og til sidst måtte han standse på et hjørne, hvor to store gader stødte sammen, og mængden strømmede sammen rundt om ham og stængede ham inde.

Dér stod han med fødderne en smule skrævende og ryggen mod det store hjørnehus, et brændevinspalads, der hævede sig dobbelt så højt i vejret som han og endte i en reklameindskrift

på taget; han stirrede ned på dværgene og grublede – forsøgte formodentlig at sammenligne alt dette med, hvad han ellers havde set i sit liv, med dalen blandt bakkerne, elskerparret hin aften, sangen i kirken, kridtet, han daglig brød løs, og med instinkt og død og Himlen, forsøgte at se det alt sammen som noget, der var sammenhængende og betydningsfuldt. Hans pande var rynket. Han løftede sin vældige lab for at klø sig i sit stride hår og stønnede højt.

"Jeg forstår det ikke," sagde han.

Hans udtale gjorde ham vanskelig at forstå. En væld summen af stemmer lød omkring ham – en summen gennem hvilken klokkerne fra sporvognene, der hårdnakket pløjede sig vej gennem mængden, hævede sig som røde valmuer i kornet. "Hvad var det, han sagde?" – "Han sagde, at han ikke forstår det." – "Han sagde, at han ikke vil stå." – "Han vil have noget at sidde på." – "Kan det forbandede fæ da ikke sætte sig på et hus eller sådan noget?"

"Hvad er I til, I myldrende små mennesker? Hvad bestiller I alle sammen, hvad er I alle sammen til? Hvad bestiller I heroppe, I myldrende små mennesker, mens jeg bryder kridt til jer i kridtbruddene dernede?"

Hans løjerlige stemme, den stemme, der havde haft så dårlig en indflydelse på skoledisciplinen i Cheasing Eyebright, bragte mængden til tavshed, mens han talte, og fik den til at bryde ud i tumult, da han tav. Et vittigt hoved skreg tydeligt: "Kæmpen har ordet!" – "Hvad er det, han siger?" var det almindelige omkvæd, og der dannede sig den anskuelse, at han var fuld. "Pas på! Pas på!" brølede omnibuskuskene, mens de snoede sig frem med fare og besvær. En drukken amerikansk matros vandrede

omkring og spurgte grædefærdigt: "Hvad er det dog, han vil?" En mørkhudet kludekræmmer på en lille vogn med en pony for hævede sig ved sin kraftige røst op over tummelen. "Gå hjem, din forbandede kæmpe!" brølede han. "Gå hjem! Din forbandede store farlige tamp! Kan du ikke se, at du gør hestene forskrækkede? Gå *hjem* med dig! Er der ingen, der har haft fornuft nok til at fortælle dig om loven?" Og over alt dette røre stod unge Caddles og stirrede, forvirret, forventningsfuld, og uden at sige mere.

Ned ad en sidegade kom en lille række højtidelige politibetjente og banede sig behændigt vej ind i færdslen.

"Tilbage," sagde de små stemmer. "Værs'god, passér gaden."

Unge Caddles opdagede en lille mørkeblå skikkelse, som dunkede ham på skinnebenet. Han så ned og fik øje på to hvide hænder, der gestikulerede.

"Hvad er det?" sagde han og bøjede sig forover.

"Kan ikke blive stående her," råbte betjenten.

"Nej! De kan ikke blive stående her," gentog han.

"Jamen hvor skal jeg da gå hen?"

"Tilbage til Deres landsby. Deres anbringelsessted. I hvert fald – De må straks passere. De standser færdslen."

"Hvad for en færdsel?"

"Den her på gaden."

"Men hvor skal den hen? Og hvor kommer den fra? Hvad betyder den? Og alle de, som står rundt om mig her – hvad vil de? Hvad bestiller de? Jeg vil så gerne forstå det. Jeg er ked af at bryde kridt og være ganske alene. Hvad bestiller de for mig, mens jeg bryder kridt? Jeg kan jo lige så gerne få det forklaret her og nu, som et andet sted."

"Ja, det gør mig ondt, men vi er ikke her for at forklare den slags ting. Jeg må bede Dem passere."

"Ved De det ikke?"

"Jeg må bede Dem passere gaden – værs'god! Jeg vil oprigtigt råde Dem til at se at komme hjem. Vi har endnu ingen særlige instrukser fået – men det er aldeles lovstridigt. Af vejen derhenne! Af vejen!"

Stenbroen til venstre for ham blev indbydende fri, og unge Caddles gik langsomt videre. Men nu var hans tungebånd løsnet.

"Jeg forstår det ikke," mumlede han. "Jeg forstår det ikke."

Så vendte han sig i afbrudte sætninger til den vekslende mængde, der stadig fulgte med ved siden af og bag ved ham.

"Jeg vidste ikke af, at der fandtes sådanne steder som dette. Hvad tager alle I mennesker jer for? Hvad er det alt sammen til? Hvad er det alt sammen til, og hvor er min plads i det?"

Han havde allerede skabt et nyt slagord. Unge vittige og åndrige mennesker tiltalte hinanden på denne måde: "Hej du, Harry O'Cock! Hvad er det alt sammen *til?* Hvad? Hvad Fanden i hede Helvede er det alt sammen *til?*"

Hvortil der opstod en yppig rigdom af forskellige svar, for størsteparten uhøflige. Det, der blev mest populært og var bedst egnet til almindeligt brug, lader til at have været: "Hold *kæft*!" eller, i en hånlig og afvisende tone:

"Gå ad *Helvede* til!"

Men der var for resten andre, der var næsten lige så populære.

III

Hvad søgte han? Han længtes efter noget, som dværgverdenen ikke gav ham, efter et mål, som dværgverdenen hindrede ham i at nå, som den endog hindrede ham i tydeligt at se, og som han aldrig skulle få tydeligt at se. Det var dette ensomme, stumme monstrums hele kæmpemæssige samfundsfølelse, der råbte på hans race, på væsener, som var ham beslægtede, på noget, han kunne elske, og noget, han kunne tjene, på et formål, han kunne forstå, og en befaling, han kunne adlyde. Og alt dette var vel at mærke *stumt*, rasede stumt i hans indre, kunne ikke, selv om han havde mødt en anden kæmpe, have fundet afløb og udtryk i ord. Hele det liv, han kendte, var landsbylivets sløve rutine, alle de ord, han kendte, var hyttens sprog, som svigtede og slog fejl over for det blotte omrids af hans mindste kæmpemæssige trang. Han vidste intet om penge, denne kolossale bondeknold, intet om handel, intet om de indviklede, skrømtede opstillinger, det lille folks samfundsorden var opbygget på. Han trængte, han trængte – hvad han så end trængte til, hans trang blev aldrig tilfredsstillet.

Hele den dag og sommernatten flakkede han om – sulten blev han, men endnu ikke træt – og iagttog den vekslende færdsel i de forskellige gader, alle disse uendelige små væseners uforklarlige forretninger. I det store og hele gjorde det ikke andet indtryk på ham end forvirring.

Han siges at have pillet en dame ud af hendes vogn i Kensington, en dame i selskabstoilette af eleganteste slags, at have undersøgt hende nøje, hendes slæb og skulderblade, og at have sat hende fra sig igen – en smule skødesløst – med et grumme dybt suk. Det kan jeg imidlertid ikke indestå for. I en

times tid stod han og så på folk slås om pladserne i omnibusserne for enden af Piccadilly. Han sås nogle øjeblikke i eftermiddagens løb hæve sig over "Ovalen" i Kennington, men da han så de tætpakkede tusinder optaget af cricketspillets mysterier og aldeles ligegyldige for ham, gik han sin vej med et suk.

Han kom tilbage til Piccadilly Circus mellem elleve og tolv om aftenen og fandt en folkemængde af en ny slags. De var øjensynligt meget forhippede, optaget af noget, som de af ufattelige grunde kunne gøre, og andet, som de ikke kunne gøre. De gloede på ham og spottede ham og gik videre. Droskekuske med øjne som gribbe fulgte uafladeligt i hælene på hinanden langs randen af det myldrende fortov. Folk kom ud fra restauranterne eller gik ind i dem, alvorlige, ivrige, værdige, eller i en let og behagelig spænding, eller opmærksomme og årvågne – i stand til at gennemskue den kløgtigste opvarters forsøg på at snyde dem. Den store kæmpe stod ved et hjørne og betragtede dem alle.

"Hvad er det alt sammen til?" mumlede han i en sørgmodig, vældig hvisken. "Hvad er det alt sammen til? De tager det så alvorligt alle sammen. Hvad er det, som jeg ikke kan forstå?"

Og ingen af dem syntes at se, sådan som han kunne, den fordrukne elendighed hos de sminkede fruentimmer på hjørnet, den pjaltede nød, som luskede langs rendestenene, den uendelige meningsløshed i al denne travlhed. Den uendelige meningsløshed! Ingen af dem syntes at føle skyggen af kæmpens trang, den fremtidens skygge, som lå tværs over deres vej …

Tværs over gaden højt oppe i luften flammede og sluktes mystiske bogstaver, som, hvis han kunne have læst dem, kunne have hjulpet ham til at måle menneskehedens interessers dimensioner, have fortalt ham om livets dybest gående nødvendigheder og indhold, sådan som de små mennesker opfattede dem. Først kom der et flammende T;
derpå fulgte U,

T U;

derefter P,

T U P;

indtil der til sidst læstes hen over himlen dette opmuntrende budskab til alle, der følte trykket af livets alvor:

TUPPERS ROBORANS-VIN GIVER KRÆFTER.

Smæk! og det var forsvundet i mørket for at efterfølges gennem samme langsomme udvikling af et andet universal-trøstemiddel:

SKØNHEDSSÆBE.

Vel at mærke ikke slet og ret rensende kemikalier, men et "ideal", som man siger. Og for så at fuldende den trefod, der bar det lille liv:

YANKERS LEVERPILLER.

Derefter var der ikke andet for, end at Tupper måtte frem igen, i flammende røde bogstaver, smæk, smæk, tværs over det tomme rum.

T U P P …

Det lader til, at unge Caddles tidligt om morgenen, ved de små klokkeslæt, kom til Regent's Parks skyggefulde ro, skrævede over rækværket og lagde sig på en græsplæne tæt ved det sted, hvor skøjteløberbanen er om vinteren; og her sov han en times tid. Og ved sekstiden om morgenen talte han til et sjusket kvindfolk, som han havde fundet sovende i en grøft i nærheden af Hampstead Heath og spurgte hende meget alvorligt, hvad hun troede, at hun var til.

IV

Caddles' omflakken i London nåede et vendepunkt den anden dags morgen. Da overvældede sulten ham nemlig. Han tøvede et sted, hvor varme, duftende brød blev læsset på en vogn, lagde sig så ganske roligt på knæ og begyndte at plyndre. Han tømte vognen, mens bagerkusken løb efter politiet, og så kom hans store hånd ind i butikken og ryddede disk og hylder. Derpå gik han sin vej med favnen fuld, stadig spisende, og så sig om efter nok en butik, hvor han kunne fortsætte sit måltid. Det var tilfældigvis en af de årstider, da arbejdsløsheden er stor og fødemidlerne dyre, og mængden i det kvarter sympatiserede selv med en kæmpe, der tog den mad, de alle gerne ville have. De tiljublede ham bifald under måltidets andet stadium og lo over det stupide fjæs, han satte op ad politibetjenten.

"Jeg var sulten," sagde han med munden fuld.

"Bravo!" råbte mængden. "Bravo!"

Men da han begyndte på den tredje bagerbutik, blev han standset af en halv snes politibetjente, der hamrede med deres stave på hans skinneben.

"Hør, ved De hvad, min rare kæmpe, kom De nu bare med mig," sagde den betjent, der anførte dem. "De har ikke lov til sådan at rende hjemmefra. Følg De nu med mig til Deres hjem."

De gjorde deres bedste for at arrestere ham. Det er blevet mig fortalt, at en lastvogn på den tid jog op og ned ad gaderne med opskudte kættinger og kabeltove, der skulle spille håndjernenes rolle ved den store arrestation. Det var den gang ikke meningen at dræbe ham. "Han har ingen del i komplottet," havde Caterham sagt. "Jeg vil ikke have uskyldigt blod på mine hænder." Og han havde tilføjet: "– førend alt andet er blevet forsøgt."

I begyndelsen forstod Caddles ikke betydningen af disse opmærksomheder. Da den gik op for ham, sagde han til betjentene, at de skulle lade være med at være idioter, og gik sin vej med lange skridt, der lod dem alle bagud. Bagerbutikkerne lå på Harrow Road, og han gik gennem byen og over kanalerne til St. John's Wood, hvor han satte sig ned i en privat have for at stange sine tænder; og her blev han snart efter angrebet af nok en afdeling politibetjente.

"Lad mig være i fred," brummede han og sjokkede af sted gennem haverne, hvorved han ødelagde adskillige græsplæner og sparkede et par stakitter omkuld, mens de energiske små betjente forfulgte ham, nogle gennem haverne, andre langs vejen foran husene. Iblandt dem var der et par stykker, som havde geværer, men de gjorde ingen brug af dem. Da han nåede ud på Edgeware Road, kom der en ny stemning og en ny bevægelse blandt folkemængden, og en bereden politibetjent red over hans fod og blev sparket over ende.

"Lad mig være i fred," sagde Caddles og vendte sig mod den åndeløse hob. "Jeg har ikke gjort jer noget."

På det tidspunkt var han våbenløs, for brækstangen, som han brød kridtet løs med, havde han ladet ligge i Regent's Park. Men nu lader det til, at staklen har følt trang til et eller andet våben. Han vendte tilbage til Great Western Railways godsbanegård, rykkede standeren til en stor buelampe op – en frygtelig kølle i hans hånd – og tog den på skulderen. Og da han så, at politiet stadig fulgte efter for at plage ham, gik han tilbage ad Edgeware Road, ad Cricklewood til, og drejede så stik mod nord.

Han vandrede så langt som til Waltham, bøjede så af mod vest, vendte sig igen mod London og kom omtrent ved middagstid forbi kirkegårdene og over Highgates bakkekam til et sted, hvor han igen havde den store by i syne. Han drejede af fra vejen og satte sig ned i en have med ryggen mod et hus og udsigt over hele London. Han var forpustet, og hans ansigt havde et skulende udtryk, og folk trængte sig ikke længere om ham, som de havde gjort i begyndelsen, da han kom til London, men lå på lur i nabohaverne og kiggede forsigtigt frem fra skjulesteder. De vidste nu, at fyren var mere bister, end de havde troet.

"Hvorfor kan de ikke la' mig være i fred?" brummede unge Caddles. "Jeg man jo have noget at spise. Hvorfor kan de ikke la' mig være i fred?"

Han sad med et ansigtsudtryk, der blev mørkere og mørkere, tyggede på sine knoer og så ned over London. Al den træthed, ærgrelse, forvirring og afmægtige harme, som havde samlet sig i ham under hans omflakken, var ved at tage magten fra ham.

"De betyder ingenting," hviskede han. "De betyder ingenting. Og de vil ikke lade mig i fred, og de vil komme i vejen for mig."

Og han gentog atter og atter for sig selv:

"Betyder ingenting. – Uh! de små mennesker!"

Han bed hårdere i sine knoer, og hans skulen blev vredere.

"Bryde kridt for dem," hviskede han. "Og hele verden er deres! Der er ingen plads for mig – nogetsteds."

Lidt efter så han med væmmelse og vrede den nu velbekendte skikkelse af en politibetjent sidde over skrævs på havemuren.

"La' mig være i fred," knurrede kæmpen. "La' mig være i fred."

"Jeg har at gøre min pligt," svarede den lille betjent med et blegt men resolut ansigt.

"La' mig være i fred. Jeg må leve lige så vel som I. Jeg må tænke. Jeg må spise. La' mig være i fred."

"Det er loven," svarede den lille politibetjent uden at vove sig nærmere. "Vi har ikke lavet loven."

"Ja, jeg ikke heller," svarede den unge Caddles. "I små mennesker har lavet alt det, førend jeg blev født. I med jeres lov! Hvad jeg må og hvad jeg ikke må! Ingen mad til mig, hvis jeg ikke arbejder som en slave, ingen hvile, intet husly, ingenting, og så kommer I og fortæller mig – – –"

"Det har jeg ikke noget at gøre med," sagde betjenten. "Det er ikke min sag at drøfte de spørgsmål. Alt, hvad jeg har at gøre, er at påse, at loven bliver adlydt."

Og han svang sit andet ben over muren og lod til at ville hoppe ned. Andre politimænd kom til syne bag ved ham.

"Jeg har ikke noget udestående med *jer* – husk vel på det," sagde unge Caddles, mens hans hånd krystede den vældige jernkølle, hans ansigt blev blegt, og han strakte en lang,

forklarende finger ud mod betjenten. "Jeg har ikke noget udestående med jer. Men – *I skal lade mig være i fred.*"

Politibetjenten søgte at optræde med en rolig og ligegyldig holdning, skønt han tydeligt indså, at dette ville få et forfærdeligt, tragisk udfald.

"Giv mig proklamationen," sagde han til en ledsager, som Caddles ikke kunne se, og et lille, hvidt stykke papir blev rakt ham.

"Dette," sagde betjenten, førend han oplæste den, "betyder: gå hjem. Gå hjem til Deres kridtbrud. Gør De det ikke, kommer det til at gå ud over Dem selv."

Caddles udstødte et uartikuleret brummen.

Da proklamationen var oplæst, gjorde betjenten et tegn, fire mænd med geværer kom til syne og indtog med fremkunstlet ro stillinger langs muren. De bar rottepolitiets uniform. Ved synet af geværerne luede unge Caddles' vrede op. Han huskede, hvordan skuddene fra de Wreckstone gårdmænds haglbøsser sved.

"Vil I skyde på mig med dem dér?" sagde han og pegede, og betjenten troede, at han blev bange.

"Hvis De ikke går tilbage til Deres kridtbrud – –"

I samme øjeblik kastede betjenten sig baglæns over muren, og tyve meter over ham kom den elektriske stander susende ned og blev hans bane. Bum, bum, bum, knaldede de svære bøsser, og bras! styrtede den sønderslåede havemur sammen, og havens muldjord og undergrund fløj i alle retninger.

Der kom også noget flyvende, som efterlod røde dråber på en af skytternes hænder. Skytterne fo'r til alle sider og vendte sig modigt om for at skyde igen. Men unge Caddles havde allerede

fået to kugler gennem kroppen og var snurret rundt for at se, hvem det var, der havde ramt ham så hårdt i ryggen. Bum! Bum! Han havde et syn af huse og drivhuse og haver, af folk, der smuttede væk fra vinduer, og det hele gyngede på en frygtelig og ubegribelig måde. Det lader til, at han har gjort tre snublende skridt, har løftet og atter sænket sin vældige kølle, og har grebet sig til brystet. Smerten sved og brændte i ham.

Hvad var dette varme og våde på hans hånd? …

En mand, der kiggede ud af et sovekammervindue, så hans ansigt, så ham stirre med en grimasse af grædende skræk på blodet på sin hånd, og så svigtede knæene under ham og han faldt til jorden med et brag – den første af kæmpenælderne, der faldt for Caterhams resolutte greb, og den allersidste, som han havde gjort regning på skulle komme ham i hænde.

4. Redwoods to dage

I

Så snart Caterham vidste, at øjeblikket til at gribe fast om nælden var kommet, tog han loven i sin egen hånd og gav befaling til at arrestere Cossar og Redwood.

Redwood var nem nok at fange. Han havde måttet underkaste sig en operation i siden, og lægerne havde holdt alle forstyrrelser borte fra ham, indtil hans rekonvalescens var i god fremgang. Nu havde de imidlertid sluppet ham løs. Han var lige kommet oven senge, sad i et opvarmet værelse med en bunke aviser omkring sig og læste for første gang om den bevægelse, der havde lagt landet i Caterhams hænder, og om det uvejr, der trak sammen over fyrstinden og hans søn. Det var om formiddagen den dag, da unge Caddles døde, og da politibetjenten prøvede på at standse unge Redwood på hans vej til fyrstinden. De nyeste aviser, Redwood havde, varslede kun i ubestemte udtryk om disse overhængende begivenheder. Med et hjerte, der blev tungere og tungere, gennemlæste han på ny disse ulykkens første skyggerids, så tydeligere og tydeligere dødens skygge i dem, læste for at holde sine tanker beskæftigede, indtil der kunne komme flere nyheder. Da betjentene fulgte efter tjenestepigen ind i hans værelse, så han ivrigt op.

"Jeg troede, det var en tidlig aftenavis," sagde han.

Så rejste han sig op og udbrød med en hurtig forandring i sit væsen:

"Hvad er dette ...?"

Derefter fik Redwood ingen nyheder af nogen slags at høre i to dage.

De var kommet med et køretøj til at føre ham bort i, men da det blev indlysende, at han var syg, blev det bestemt at lade ham blive, hvor han var, en dags tid eller så, indtil han kunne tåle at flyttes, og hans hus blev besat af politiet og gjort til et midlertidigt fængsel. Det var det samme hus, som kæmpen Redwood var blevet født i, og i hvilket Herakleophorbia for første gang var blevet givet et menneskeligt væsen, og Redwood havde nu i otte år været enkemand og boet alene i det.

Han var blevet en gråhåret mand med et lille, spidstklippet gråt skæg og endnu livlige, brune øjne. Han var spinkel og talte med blid stemme, som han altid havde gjort, men hans træk havde fået det ubeskrivelige præg, som kommer af at ruge over mægtige tanker. Den betjent, der arresterede ham, fandt, at hans ydre stod i en slående modsætning til hans forbrydelsers uhyrlighed. "Denne hersens fyr," sagde den kommanderende betjent til sin nærmeste underordnede, "har gjort, hvad han kunne, for at vende op og ned på alt muligt, og så har han et ansigt som et stilfærdigt Guds ord fra landet; hvorimod en mand som dommer Hangbrow, der holder alting pænt og i orden for alle mennesker, har et rent svinefjæs. Og så deres væsen! Den ene er den bare hensynsfuldhed og den anden lutter snøft og grynt. Hvilket viser, at man ikke skal skue hunden på hårene, ikke sandt?"

Men hans begejstring over Redwoods hensynsfuldhed dæmpedes hurtigt. Betjentene fandt, at han gjorde dem mange bryderier i begyndelsen, inden de fik gjort ham det begribeligt, at det ingen nytte var til, at han stillede spørgsmål eller bad om

aviser. De foretog endog en slags husundersøgelse i hans arbejdsværelse og fjernede selv de aviser, han allerede havde. Redwood gjorde højrøstede indvendinger.

"Men forstår De da ikke," blev han ved at sige, "at det er min søn, min eneste søn, der er med i alt dette røre. Det er ikke Føden, jeg bryder mig om, men min søn."

"Jeg ville virkelig ønske, at jeg kunne sige Dem det, hr. professor," svarede betjenten, "men vore ordrer er strenge."

"Hvem har givet Dem de ordrer?" råbte Redwood.

"Ja, *det* – –" svarede betjenten og trak sig tilbage hen imod døren.

"Han går op og ned i sin stue," sagde den anden betjent, da hans foresatte kom ned. "Det er meget godt. Så render han nok arrigskaben af sig."

"Det vil jeg håbe," svarede den kommanderende betjent. "Jeg har, sandt at sige, ikke set sagen i det lys før, men denne hersens kæmpe, ved I nok, som har gjort haneben til fyrstinden, er denne mands søn."

De to så en stund på hinanden og på den tredje betjent.

"Så er det jo en smule drøjt for ham," sagde den tredje betjent.

Det viste sig, at Redwood endnu kun ufuldstændigt havde forstået den kendsgerning, at et jerntæppe havde sænket sig mellem ham og yderverdenen. De hørte ham komme hen til døren, tage i dørgrebet og ruske i låsen, og derpå stemmen af den betjent, der var posteret på trappeafsatsen, sige ham, at det var ingen nytte til at gøre det. Derefter hørte de ham ved vinduerne og så mændene udenfor se op. "Det nytter ikke noget den vej," sagde den anden betjent. Så gav Redwood sig til at

ringe. Den kommanderende betjent gik op og forklarede meget tålmodigt, at det kunne ingen gavn gøre at kime sådan på klokken, og at hvis han nu ringede uden grund, ville der senere ikke blive taget hensyn til hans ringen, hvis han trængte til noget. "Enhver rimelig opvartning skal hr. professoren få," sagde betjenten. "Men hvis De ringer kun som en protest, ser vi os nødsagede til at skære ledningen over."

Det sidste ord, betjenten hørte, var Redwoods skingrende:

"Men De kunne da i det mindste sige mig, om min søn – –"

II

Derefter tilbragte Redwood det meste af sin tid ved vinduerne.

Men vinduerne gav ham kun lidet indblik i begivenhedernes gang derude. Det var til alle tider en rolig gade, og den dag var den endda ualmindeligt rolig; næppe en droske, næppe en handelsmands vogn kom forbi hele formiddagen. Af og til gik folk forbi – uden noget som helst tydeligt udtryk af at være optaget af store begivenheder – af og til en lille flok børn, en barnepige, en dame, der gik i butikker, og så fremdeles. De betrådte scenen fra højre eller venstre side, det vil sige gik op eller ned ad gaden, med et irriterende udtryk af ligegyldighed for alle mere omfattende anliggender end deres egne; så opdagede de med forbavselse det af politiet bevogtede hus og forsvandt, så sig tilbage eller pegede i den modsatte retning, hvor de store blomsterduske af en kæmpe-hortensia hang ud over fortovet. Af og til kom der en mand, stillede en af politibetjentene et spørgsmål og fik et kort svar.

Husene lige overfor var som uddøde. Én gang kom en stuepige til syne i et sovekammervindue og stod en stund og

gloede, og det faldt Redwood ind at gøre tegn til hende. En tid så det ud til, at hun betragtede hans bevægelser med interesse, og hun gjorde endogså en ubestemt svarbevægelse, men så så hun pludselig tilbage over sin skulder, vendte sig om og gik bort. En gammel mand kom humpende ud fra nummer 37, gik ned ad dørtrappen og bort til højre uden så meget som at se op.

I hele ti minutter var der ingen andre levende væsener på gaden end en kat.

Med sådanne hændelser trak den uendelige, skæbnesvangre formiddag sig i langdrag.

Ved tolvtiden lød der råb af avissælgere fra den nærliggende hovedgade; men de gik forbi. Stik imod deres sædvane holdt de sig borte fra Redwoods gade, og han begyndte at få en mistanke om, at politiet bevogtede enden af gaden. Han forsøgte på at åbne vinduet, men dette bragte øjeblikkeligt en betjent ind i værelset.

Kirkeuret slog tolv, og efter en afgrund af tid – ét.

De hånede ham ved at sende ham frokost.

Han spiste en mundfuld og bragte lidt uorden i madvarerne for at få dem taget bort, drak en stor snaps whisky, tog så en stol og satte sig igen hen til vinduet. Minutterne udvidede sig til grå uendeligheder, og han faldt i søvn og sov en stund …

Han vågnede med et uklart indtryk af fjerne drøn. Han mærkede en klirren af vinduerne som ved en jordrystelse – det varede et minut eller så og døde derpå hen. Efter en stunds stilhed kom det igen. Så døde det atter hen. Han tænkte sig, at det måske kun var et eller andet tungt køretøj, der passerede henne på hovedgaden. Hvad andet kunne det være?

Efter nogen tids forløb begyndte han at tvivle, om han overhovedet havde hørt denne lyd.

Han begyndte på uendeligt lange ræsonnementer med sig selv. Hvorfor var han egentlig blevet arresteret? Caterham havde været ved magten i to dage – netop længe nok – til at gribe fast om nælden! Gribe fast om nælden! Gribe fast om kæmpenælden! Da han først havde fået dette omkvæd i hovedet, blev det ved at synge inden i ham, og han kunne ikke blive af med det.

Hvad kunne Caterham i grunden gøre? Han var en religiøs mand. Det forpligtede ham på en måde til ikke at bruge vold uden grund.

Gribe fast om nælden! Måske fyrstinden for eksempel skulle anholdes og sendes ud af landet. Så kunne der blive bryderier med hans søn. I hvilket tilfælde – –! Men hvorfor var han selv blevet arresteret? Hvorfor var det nødvendigt at holde ham i uvidenhed om sligt? Det tydede på – på noget af større udstrækning.

Måske, for eksempel – måske de ville tage alle kæmperne ved vingebenet! Arrestere dem alle på samme tid. I valgtalerne var der faldet vink om noget sådant. Og derefter?

De havde uden tvivl også arresteret Cossar?

Caterham var en religiøs mand. Redwood klyngede sig til dette. Hans sjæls baggrund var et sort tæppe, og på dette tæppe kom og gik et ord – et ord skrevet med ildbogstaver. Han kæmpede uophørligt imod dette ord. Det var hele tiden, som om det begyndte at blive skrevet på tæppet, men aldrig blev færdigt.

Til sidst stillede han sig ansigt til ansigt med det. "Nedsabling!" Dér var ordet i hele dets brutalitet.

Nej! Nej! Nej! Det var umuligt! Caterham var en religiøs mand, et civiliseret menneske. Og desuden – efter alle disse år, efter alle disse forhåbninger!

Redwood sprang op; han gik op og ned i stuen. Han talte med sig selv; han råbte.

"*Nej!*"

Menneskeslægten var da ganske bestemt ikke så vanvittig – ganske bestemt ikke! Det var umuligt, det var utroligt, det kunne ikke ske. Hvad gavn ville det gøre at dræbe de kæmpemæssige mennesker, når kæmpemæssigheden var trængt igennem i alle lavere levende væsener og ikke længere lod sig undgå? Så vanvittige kunne de ikke være!

"Jeg må afvise en sådan tanke," sagde han højt. "Afvise en sådan tanke! Absolut!"

Han standsede brat. Hvad var det?

Denne gang var det sikkert, at vinduerne havde klirret. Han gik hen og så ned på gaden. Overfor så han øjeblikkeligt en bekræftelse på, at han havde hørt rigtigt. I et sovekammervindue i nummer 35 så han en kone med et håndklæde i hånden og i spisestuen i nummer 37 en mand bag en stor urtepotte med hypertrofierede venushår, og begge stirrede ud og op i luften, begge så urolige og nysgerrige ud. Nu kunne han også ganske tydeligt se, at politibetjenten nede på fortovet også havde hørt det. Det var altså ikke noget, han bildte sig ind.

Han vendte sig om mod det skumrende værelse.

"Skud," sagde han.

Han grublede.

"Skud?"

De bragte ham en kop stærk te, sådan som han plejede at få. Hans husholderske var åbenbart blevet taget på råd. Efter at have drukket den var han for hvileløs til at kunne sidde længere ved vinduet, og han gik op og ned i værelset. Hans ånd blev mere i stand til sammenhængende tænkning.

Dette værelse havde været hans arbejdsværelse i fire og tyve år. Det var blevet møbleret, den gang han holdt bryllup, og alle de vigtigere bestanddele af dets udstyr skrev sig fra den gang, den store skrivepult med de mange skuffer, drejestolen, lænestolen ved ilden, bogskabet, den store, til væggen fastgjorte reol med nummererede rum, der fyldte nichen derhenne. Det brogede smyrnatæppe, kamintæpperne og gardinerne fra slutningen af det nittende århundrede var i tidens løb falmet til en smagfuldere farvesammenstilling, og kobber og messing skinnede varmt omkring den åbne kamin. Elektrisk lys var trådt i stedet for tidligere dages lamper; det var den vigtigste forandring i værelsets oprindelige udstyr. Men iblandt alt dette havde hans forbindelse med Føden efterladt talrige spor. Langs den ene væg over panelet hang en tæt række sortindrammede fotografier og fotogravurer, der forestillede hans søn og Cossars sønner og andre af rabalderbørnene i forskellige aldre og forskellige omgivelser. Selv unge Caddles' tankeløse ansigt havde fundet plads i denne samling. I en krog stod et knippe blomsterduske af kæmpegræs fra Cheasing Eyebright, og på pulten lå tre tomme valmuefrøkapsler så store som hatte. Gardinstængerne var græsstængler. Og den uhyre pandeskal af den store orne fra Oakham hang som en kolossal elfenbens

dekorationsgenstand med en kinesisk krukke i hver øjenhule og trynen nedad over kaminen.

Det var til fotografierne, at Redwood tyede, og i særdeleshed til fotografierne af hans søn.

De vakte utallige minder om ting, der var gledet ud af hans erindring, om Fødens første dage, om Bensingtons forsigtige væsen, om hans kusine Jane, om Cossar og den nats arbejde på forsøgsejendommen. Alle disse ting dukkede nu op for ham ganske små og klare og tydelige, som ting, man ser gennem en kikkert en solklar dag. Og så var der kæmpe-barnekammeret, kæmpens barndom, den lille kæmpes første forsøg på at tale, hans første tydelige tegn på hengivenhed.

Skud?

Det strømmede ind på ham, uimodsigeligt, overvældende, at derude, uden for denne fordømte stilhed og hemmelighedsfuldhed, var hans søn og Cossars sønner og hele denne herlige førstegrøde af en større tidsalder i selve dette øjeblik – i færd med at kæmpe. Kæmpe for livet! I selve dette øjeblik var hans søn måske i en eller anden frygtelig knibe, sat til vægs, såret, besejret …

Han vendte sig bort fra billederne og gik op og ned i værelset, fægtende med armene.

"Det kan ikke ske," råbte han, "det kan ikke ske. Det kan ikke ende således!"

Hvad var det?

Han standsede, aldeles stivnet.

Vinduerne var igen begyndt at klirre, og så var der kommet et bump – en vældig rystelse, der fik hele huset til at dirre. Rystelsen syntes at vare en lang tid. Den må have været ganske

nær. Et øjeblik forekom det ham, at noget havde ramt huset over ham – et uhyre pres, der brødes i en klingren af faldende glas, og så en stilhed, der endelig endte med en svag, men tydelig lyd af løbende fødder nede på gaden.

De fødder hjalp ham ud over den krampagtige stivhed. Han vendte sig mod vinduet og så, at det var splintret og knust.

Hans hjerte bankede stærkt i en følelse af, at der var indtrådt en krise, at der var hændt noget afgørende, at han ville blive befriet. Men straks efter sank atter forståelsen af hans afmagt og indespærring ned omkring ham som et tæppe!

Han kunne ikke se noget derude, undtagen at det elektriske lys lige overfor ikke var tændt; han kunne ikke høre noget efter den første antydning af en vidtspredt alarm. Han kunne ikke finde noget at tilføje, hverken til forklaring eller uddybning af hemmeligheden, når undtages, at der lidt efter viste sig et rødligt, bølgende skær på himlen mod sydøst.

Dette lysskær steg og sank. Når det sank, nærede han tvivl om, at det nogensinde var steget. Det var kommet meget gradvis til syne, efterhånden som tusmørket faldt på. Det blev den fremherskende kendsgerning i denne nats lange venten. Undertiden forekom det ham, at det havde den dirren, som man sætter i forbindelse med dansende luer, til andre tider syntes han, at det ikke var mere end det normale genskær af gadelygterne. Det steg og sank i de lange nattetimer og forsvandt først, da det fuldstændigt opslugtes af daggryets stigende flodbølge. Betød det – –? Hvad kunne det betyde? Det var næsten sikkert, at det var en eller anden slags ild, nær eller fjern, men han kunne ikke en gang sige, om det var røg eller drivende skyer, der gled over himlen. Men omtrent ved ettiden

begyndte elektriske lyskastere at lade deres stråler spille tværs over det røde, forvirrede skær, og det blev de ved med hele den øvrige del af natten. Det kunne også betyde mange forskellige ting. Hvad kunne det betyde? Hvad betød det? Han havde kun denne oplyste, urolige himmel og anelsen om en kolossal eksplosion til at sysselsætte sine tanker med. Der kom ikke flere lyde, ikke flere løbende fødder, intet andet end en råben, som måske var fulde folks præstationer langt borte …

Han tændte ikke lys; han stod i trækken fra det knuste vindue, en forpint, spinkel, sort skikkelse, hver gang betjenten af og til kiggede ind i værelset og opfordrede ham til at søge hvile.

Hele natten blev Redwood stående ved sit vindue og stirrede op mod det mangetydige skær på himlen, og først da dagen brød frem, overvældedes han af trætheden og lagde sig på det smalle leje, som de havde redt til ham mellem hans skrivepult og det hendøende bål i kaminen under den store ornes pandeskal.

III

I seks og tredive lange timer var Redwood fængslet, indelukket og afspærret fra de to dages store drama, medens de små mennesker i kæmpemæssighedens første gry kæmpede med Fødens børn. Så gik jerntæppet pludseligt op igen, og han befandt sig tæt ved kampens midtpunkt. Tæppet gik op lige så uventet, som det var faldet. Sent om eftermiddagen lokkedes han til vinduet ved den rullende lyd af en droske, som standsede udenfor. En ung mand steg ud og stod et minut efter

foran ham i hans værelse, en slanktbygget ung mand på omtrent de tredive, glatraget, velklædt, med net væsen.

"Hr. professor Redwood," begyndte han, "har De noget imod at følge med til hr. Caterham? Han ønsker meget at tale med Dem snarest muligt."

"Tale med mig ...!"

Et spørgsmål fo'r gennem Redwoods hoved, men i det første øjeblik kunne han ikke stille det. Han tøvede. Så sagde han med brudt stemme:

"Hvad har han gjort ved min søn?"

Han ventede åndeløs på svaret.

"Deres søn, hr. professor? Deres søn har det godt. Det går i det mindste vore efterretninger ud på."

"Har det godt?"

"Han blev såret i går. Har De ikke hørt om det?"

Redwood fejede dette komediespil til side. Hans stemme klang ikke længere frygtsomt men vredt.

"De ved godt, at jeg ikke har hørt det. De ved, at jeg intet har hørt."

"Hr. Caterham var bange for – – – det var en urolig tid. Alle følte sig overrumplede. Han lod Dem arrestere for at skærme Dem mod mulige uheld – – –"

"Han lod mig arrestere for at forhindre mig i at give min søn en advarsel eller et råd. Videre. Fortæl mig, hvad der er sket. Har De haft held med Dem? Har De dræbt dem alle?"

Den unge mand gik et par skridt hen imod vinduet og vendte sig om.

"Nej," svarede han kortfattet.

"Hvad har De at meddele mig?"

"Det er vort bevis for, at denne kamp ikke var planlagt af os, hr. professor. De fandt os – fuldstændigt uforberedte."

"Hvad mener De?"

"Jeg mener, at kæmperne har – til en vis grad – holdt os stangen."

Hele verden skiftede udseende for Redwood. Et øjeblik var musklerne i hans ansigt og hals grebet af noget, der lignede hysteri. Så udstødte han et dybtfølt: "Å!" Hans hjerte bankede af jubel. "Kæmperne har holdt dem stangen!"

"Der har stået en frygtelig kamp – frygtelige ødelæggelser. Det er alt sammen den forfærdeligste misforståelse. Nordpå og i Mellemengland er kæmper blevet dræbt – alle vegne."

"Kæmpes der for øjeblikket?"

"Nej. Der er blevet stillet forslag om våbenstilstand."

"Fra deres side?"

"Nej. Det var hr. Caterham, der foreslog det. Det hele er en forfærdelig misforståelse. Det er grunden til, at han ønsker at tale med Dem og fremstille sagen for Dem fra sit synspunkt. De kræver bestemt, at De, hr. professor, skal træde imellem – –"

Redwood afbrød ham.

"Ved De, hvad der er sket med min søn?" spurgte han.

"Han er blevet såret."

"Fortæl mig det! Fortæl mig det!"

"Han og fyrstinden kom løbende – inden den – den omgående bevægelse til omringelsen af brødrene Cossars lejr var afsluttet – brødrene Cossars udgravning ved Chislehurst. De kom pludselig brasende gennem et tæt krat af kæmpehavre i nærheden af River og lige løs på en infanterikolonne.

Soldaterne havde været meget nervøse hele dagen, og nu opstod der panik."

"Skød de ham?"

"Nej. De løb deres vej. Men nogle af dem skød på ham – på lykke og fromme – imod den givne ordre."

Redwood brummede vantro.

"Det er sandhed. Ordren var ikke givet af hensyn til Deres søn – det vil jeg ikke påstå – men af hensyn til fyrstinden."

"Ja. *Det* er sandhed."

"De to kæmper løb råbende hen imod lejren. Soldaterne splittedes til alle sider, og så begyndte nogle af dem at skyde. De siger, at de så ham vakle – – –"

"Å!"

"Ja. Men vi ved, at han ikke er hårdt såret."

"Hvordan det?"

"Han har sendt den besked, at han havde det godt!"

"Til mig?"

"Ja, til hvem ellers?"

Redwood stod næsten et minut med korslagte arme og sundede sig på dette. Så fik hans indignation mæle.

"Fordi I har båret jer ad som idioter med denne historie, fordi I har gjort galt bestik og begået dumheder, vil I gerne have, at jeg skal tro, at I ikke er mordere med hensigt. Og desuden – de øvrige?"

Den unge herre så spørgende på ham.

"De andre kæmper?"

Den unge herre lod ikke længere, som om han ikke forstod ham. Han sænkede stemmen.

"Tretten er faldet, hr. professor."

"Og adskillige andre sårede?"

"Ja."

"Og Caterham," gispede han, "ønsker at tale med mig! – Hvor er de andre?"

"Nogle kom til lejren under kampen. De lader til at have vidst – –"

"Ja, naturligvis gjorde de det. Hvis Cossar ikke havde været – – – er Cossar der?"

"Ja. Og alle de endnu levende kæmper er der – de, som ikke nåede lejren under kampen, er nu under våbenstilstanden draget derhen, eller er i færd med det."

"Det vil sige," sagde Redwood, "at I er besejret."

"Vi er ikke besejret. Nej, hr. professor. Man kan ikke sige, at vi er besejret. Men Deres sønner har overtrådt folkerettens regler. Én gang i går aftes, og nu igen, efter at vi havde ophørt med angrebet. I eftermiddags begyndte de at beskyde London – – –"

"Det har de lov til!"

"De har afskudt granater fyldt med – gift."

"Gift?"

"Ja. Gift. Føden – –"

"Herakleophorbia?"

"Ja. Og hr. Caterham – –"

"I er besejret! Naturligvis slår det jer af marken. Det er Cossars idé! Hvad kan I nu håbe at udrette? Hvad nytte er det nu til at gøre noget som helst? I vil indånde den med støvet i hver en gade. Hvad er der mere at kæmpe om? Blæse være med folkerettens regler! Og nu vil Caterham narre mig til at hjælpe ham med at underhandle. Vorherre bevares, menneske! Hvorfor skal jeg følge med til jeres hjælpeløse vindmager? Han

har spillet sine kort – myrdet og kludret. Hvorfor skal jeg da komme ham til hjælp?"

Den unge mand stod med en mine af årvågen ærbødighed.

"Det er en kendsgerning, hr. professor," afbrød han, "at kæmperne bestemt forlanger at få Dem at se. De vil ikke modtage nogen anden underhandler end Dem. Hvis De ikke går til dem, er jeg bange for, at der bliver mere blodsudgydelse."

"For jer måske."

"Nej, hr. professor – for begge parter. Hele verden er fast bestemt på, at dette må have en ende."

Redwood så sig om i stuen. Hans blik hvilede et øjeblik på fotografiet af hans dreng, han vendte sig om og mødte den unge mands forventningsfulde ansigt.

"Godt," sagde han endelig, "jeg skal følge med Dem."

IV

Hans møde med Caterham blev ganske anderledes, end han havde ventet sig. Kun to gange i sit liv havde han tidligere set manden, én gang ved en middag og én gang i Underhusets forsal, og hvad der havde levet i hans fantasi, var ikke manden selv, men avisernes og karikaturtegnernes produkt, den sagnagtige Caterham, Jack Kæmpedræber, Perseus og alt det øvrige. Den menneskelige personligheds element bragte nu alle disse forestillinger i ulave.

Dette var ikke ansigtet fra karikaturerne og portrætterne, men en udmattet og søvnløs mands ansigt, furet og skarpt, lidt svækket omkring munden, det hvide i øjnene helt gult. Det var ganske vist den store folkeførers rødbrune øjne, sorte hår, karakteristiske ørnenæse, men der var også noget andet, som

fejede al forud overlagt hån og retorik til side. Denne mand led; han led hårdt; han var under et enormt tryk. Lige fra først af gjorde han indtryk af at spille en rolle – af at spille sig selv. Lidt efter viste en enkelt gestus, en ubetydelig bevægelse Redwood, at han holdt sig oppe ved hjælp af stimulerende midler. Han stak tommelfingeren ned i sin vestelomme, og efter et par sætninger til opgav han al fordølgelse og førte den lille pastil til sine læber.

Desuden, til trods for det tryk, der hvilede på ham, til trods for den kendsgerning, at uretten var på hans side, til trods for, at han var en halv snes år yngre end Redwood, besad han endnu den ejendommelige egenskab, det noget – personlig magnetisme kan man kalde det af mangel på et bedre navn – der havde banet ham vej til denne ulykkessvangre højde. Det havde Redwood også undladt at tage med i beregning. Lige fra begyndelsen af var Caterham Redwood overlegen i alt, hvad deres samtales gang og ledelse angik. Hele beskaffenheden af deres sammenkomsts første optrin bestemtes af ham, hele tonen og fremgangsmåden var hans. Det skete som en ren selvfølge. Alt hvad Redwood havde ventet sig, svandt bort over for ham. Han trykkede Redwoods hånd, førend Redwood huskede, at han havde i sinde at afparere denne familiaritet; han anslog lige fra begyndelsen sikkert og klart tonen for deres forhandling: en søgen efter udveje under en fælles katastrofe.

Hvis han begik nogen fejl, var det, når hans træthed af og til fik overhånd over hans øjeblikkelige påpasselighed og vanen fra de offentlige møder rev ham med sig. Så rettede han sig – under hele samtalen blev begge mænd stående – hans blik gled bort fra Redwood, og han begyndte at komme med udflugter og

forsøg på retfærdiggørelse. Én gang sagde han endog: "Mine herrer!"

Roligt begyndte han at tale og udbrede sig …

Der var øjeblikke, da Redwood ligefrem hørte op med at føle sig som deltager i en samtale, da han blev tilhører ved en monolog. Det faldt her i hans lod at se et ganske mærkværdigt fænomen. Han øjnede noget, der næsten så ud som en væsensforskel mellem sig selv og denne mand, hvis velklingende stemme ombølgede ham, og som talte og talte. Denne menneskeånd foran ham var så mægtig og så begrænset. Dens fremaddrivende energi, dens personlige vægt, dens ubetvingelige forglemmelse af visse ting fremkaldte i Redwoods sind det mest groteske og sælsomme billede. I stedet for en modstander, der var et medmenneske, en mand, som man kunne gøre moralsk ansvarlig, og som man kunne rette fornuftige henstillinger til, så han i Caterham noget – noget lignende som et kæmpemæssigt næsehorn, så at sige, et civiliseret næsehorn avlet i demokratiets urskov, uimodståelig i sit angreb og uovervindelig i sin modstand. I alle sammenstød og konflikter i det virvar måtte han vinde sejr. Men derudover –? Denne mand var glimrende udrustet til at bane sig vej gennem menneskenes masser. For ham var der ingen fejl så alvorlig som selvmodsigelse, ingen videnskab så betydningsfuld som det kunne forsone "interesser". Økonomiske virkeligheder, topografiske nødvendigheder, videnskabelige hjælpemidlers næppe åbnede miner eksisterede lige så lidt for ham, som jernbaner eller geværer eller geografisk litteratur eksisterer for hans prototype i dyreverdenen. Hvad der eksisterede for ham, var folkemøder og prøvevalg og stemmesedler – frem for alt

stemmesedler. Han var en personifikation af stemmesedler – millioner af stemmesedler.

Og nu, under den store krise, da kæmperne var medtagne, men ikke besejrede, talte dette stemmeseddel-uhyre.

Det var så soleklart, at selv nu havde han alting at lære. Han vidste ikke, at der gaves fysiske love og økonomiske love, størrelser og kræfter, som hele menneskeheden ikke kan stemme ned, om så resultatet af afstemningen er fuldstændig enstemmighed, og som det fører til ødelæggelse at ville trodse. Han vidste ikke, at der gives moralske love, som ikke kan bøjes af nogen prestiges magt, eller som kun lader sig bøje for atter at svippe tilbage med hævngerrig voldsomhed. Det stod klart for Redwood, at denne mand over for en granat eller over for dommedag ville have søgt ly bag en eller anden mærkværdigt fortolket afstemning af Underhuset.

Hvad der for øjeblikket foruroligede ham mest, var ikke de magter, som holdt skansen dernede sydpå, ikke nederlag og død, men den virkning, som dette ville have på hans flertal i Underhuset, hans livs hovedsageligste virkelighed. Han måtte besejre kæmperne eller falde. Han var på ingen måde absolut fortvivlende. I denne sit fuldstændige nederlags stund, med sine hænder plettede af blod og ulykke, og al mulig udsigt til endnu frygteligere ulykker, mens verdens kæmpeskæbne tårnede sig op og hældede ud over hans hoved, var han i stand til at tro, at han endnu kunne genoprette sin magt blot ved at bruge sin stemme, ved at forklare og afdæmpe og gentage. Naturligvis var han forvirret og foruroliget, træt og forpint, men hvis han blot kunne holde det gående, hvis han blot kunne blive ved at tale – – –

Mens han talte, forekom han Redwood at nærme sig og fjerne sig, udvide sig og trække sig sammen. Redwoods del i samtalen var af den mest underordnede slags, så at sige kiler, der pludselig blev stukket ind. "Det er lutter snak." – "Nej." – "Det nytter ikke at foreslå det." – "Hvorfor begynder De da ikke?"

Det er et spørgsmål, om Caterham overhovedet virkelig hørte, hvad Redwood sagde. Omkring den slags afbrydelser randt Caterhams tale aldeles som en hurtig strøm omkring en klippeblok. Dér stod dette utrolige menneske på sit officielle kamintæppe og talte og talte med uhyre kraft og dygtighed, talte, som om et ophold i hans tale, hans forklaringer, hans fremstilling af standpunkter og synspunkter, af betragtninger og udveje, ville tillade en fjendtlig indflydelse at opnå eksistens – – stemme-eksistens, den eneste eksistens, han kunne fatte. Dér stod han, omgivet af den halvt falmede pragt i dette officielle værelse, hvor den ene mand efter den anden var bukket under for den tro, at det skabende herredømme over et rige kunne bero på en vis evne til at mægle …

Jo mere han talte, des mere sikker blev Redwood i sin følelse af, hvor forbavsende meningsløst det hele var. Forstod denne mand da ikke, at mens han stod dér og talte, var hele den store verden i bevægelse, at vækstens uovervindelige flodbølge rullede frem og frem, at der gaves andre tider end Parlamentets mødetider, at blodhævnerne havde våben i hånd? Udenfor bankede et enkelt blad af en kæmpemæssig slyngplante på ruden, uden at nogen af dem lagde mærke til det, skønt det formørkede hele værelset.

Redwood blev længselsfuld efter at gøre ende på denne mærkværdige monolog, efter at undslippe til sund fornuft og

dømmekraft, til den belejrede lejr, fremtidens fæstning, hvor sønnerne var samlet i selve storhedens midtpunkt. Derfor udholdt han at høre på denne tale. Han havde en ejendommelig fornemmelse af, at hvis denne monolog ikke blev afsluttet, ville han ret snart blive revet med af den – at han måtte stride mod Caterhams stemme, som man strider mod et bedøvende middel. Kendsgerninger havde allerede forandret sig og forandrede sig stadig under denne tryllekraft.

Hvad var det, manden sagde?

Da Redwood jo skulle give Fødens børn meddelelse om det, indså han, at det dog på en måde var af vigtighed. Han var altså nødt til at lytte og bevare sin virkelighedssans, så godt han kunne.

En hel del om blodskyld. Det var veltalenhed. Det var ligegyldigt. Og hvad så?

Han foreslog et forlig!

Han foreslog, at de tiloversblevne af Fødens børn skulle strække gevær, drage bort og danne et selvstændigt samfund. For noget sådant var der præcedenser, sagde han.

"Vi skulle anvise dem et område – – –"

"Hvor?" indskød Redwood, som nedlod sig til at drøfte spørgsmålet.

Caterham greb med begge hænder denne indrømmelse. Han vendte sit ansigt mod Redwood, og hans stemme sank ned til en overtalende fornuftighed. Det kunne nærmere bestemmes. Det var, hævdede han, et fuldstændig underordnet spørgsmål. Og så vedblev han med at opstille betingelser:

"Og fraset dem og deres område må vi have absolut kontrol; Føden og alle Fødens frugter må udryddes –"

Redwood greb sig i at tinge: "Men fyrstinden?"

"Hun indtager en særstilling."

"Nej," svarede Redwood og kæmpede for at komme tilbage til sit gamle standpunkt. "Det er der ingen mening i."

"De kan vi bagefter tale om. I alt fald er vi enige om, at fremstillingen af Føden må ophøre –"

"Jeg er ikke gået ind på noget. Jeg har ikke sagt noget –"

"Men at have to menneskeracer, én stor og én lille, på samme klode! Tænk over, hvad der er sket! Tænk på, at det kun er en lille forsmag på, hvad der snart kan ske, hvis denne føde får lov til at udvikle sig i frihed! Tænk på alle de ulykker, De allerede har bragt over verden! Hvis der skal eksistere en race af kæmper, som formerer og mangfoldiggør sig – – "

"Det er ikke min sag at diskutere," sagde Redwood. "Jeg må ud til vore sønner. Jeg vil ud til min søn. Det er derfor, at jeg er kommet til Dem. Sig mig Deres tilbud med rene ord."

Caterham holdt en tale om sine betingelser.

Der skulle afstås et stort, reserveret område til Fødens børn – i Nordamerika måske, eller i Afrika – hvor de kunne leve deres liv på deres egen måde.

"Men det er jo meningsløst," sagde Redwood. "Der lever andre kæmper i udlandet. Over hele Europa – hist og her!"

"Der kunne afsluttes en international overenskomst. Det er *ikke* umuligt. Noget i den retning har allerede været på tale … Men på dette territorium kan de leve deres liv på deres egen måde. De kan gøre og lade, som de vil. Det vil glæde os, hvis de vil anvende deres kræfter til gavn for os. De kan blive lykkelige. Tænk over det!"

"Forudsat, at der ikke bliver flere af Fødens børn."

"Netop. Børnene må tilhøre os. Og således skal det lykkes os at redde verden, vi vil redde den fuldstændigt fra følgerne af Deres forfærdelige opdagelse. Det er ikke for sent for os. Men det er vort oprigtige ønske at mildne hensigtsmæssigheden med barmhjertighed. I dette øjeblik brænder og svider vi de steder, som deres granater ramte i går. Vi kan holde det nede. Tro De mig, vi skal nok holde det nede. Men på den måde, uden grusomhed, uden uretfærdighed – –"

"Og hvis nu børnene ikke går ind på det?"

For første gang så Caterham Redwood lige ind i øjnene.

"Det må de!"

"Jeg tror ikke, at de vil."

"Hvorfor skulle de ikke gå ind på det?" spurgte han i en tone af den højeste forbavselse.

"Sæt nu, at de ikke gør det?"

"Ja, hvad kan det da blive til andet end krig? Vi kan ikke lade dette gå sin gang. Vi kan ikke, siger jeg. Har I videnskabsmænd ikke spor af fantasi? Har I ikke hjerte i livet? Vi kan ikke lade vor verden trampe under fode af en voksende hjord af sådanne uhyrer og uhyrlige væsener, som Deres Føde har skabt. Vi kan ikke, vi kan ikke! Jeg spørger Dem, hvad kan det blive til andet end krig? Og husk vel på – hvad der er hændt i disse dage er kun en begyndelse! Dette var en skærmydsel – politioptøjer. Tro De mig, slet og ret politioptøjer. Lad Dem ikke narre af perspektivet, af disse nyere skabningers umiddelbare storhed. Bag os står nationen – ja menneskeheden. Bag de tusinder, der er faldet, står millioner. Hvis det ikke var af frygt for blodsudgydelse, ville der i selve dette øjeblik bag vore første angrebskolonner være andre angrebskolonner i færd med at

formere sig. Hvad enten vi kan udrydde denne Føde eller ej, så er det aldeles sikkert og vist, at vi kan udrydde Deres sønner! De gør for megen regning på gårsdagens hændelser, på en stakkels snes års begivenheder, på et enkelt slag. De har ingen følelse af historiens langsomme gang. Jeg tilbyder dette forlig for at skåne menneskeliv, ikke fordi det kan ændre det uundgåelige resultat. Hvis De tror, at Deres stakkels snes kæmper kan modstå hele vort folks magt og alle de fremmede nationer, som vil komme os til hjælp – hvis De tror, at De kan forvandle menneskeslægten med ét slag, i ét eneste slægtled, og forandre menneskets natur og vækst –"

Han udstrakte armen.

"Gå ud til dem nu! Se dem krybe sammen blandt deres sårede midt i alt det onde, de har gjort – – –"

Han standsede, som om han tilfældigvis var kommet til at se Redwoods søn for sig.

Der blev en pause.

"Gå ud til dem," sagde han.

"Det er netop det, jeg ønsker."

"Så gå nu med det samme."

Han vendte sig bort og trykkede på knappen til et ringeapparat; som øjeblikkeligt svar kom udenfor en lyd af døre, der åbnedes, og fødder, der skyndte sig.

Samtalen var til ende. Forestillingen var forbi. Caterham syntes pludselig at trække sig sammen, at skrumpe ind til en gulbleg, udmattet, midaldrende mand af middelhøjde. Han trådte frem, som om han trådte ud af et billedes ramme, og idet han helt og holdent anslog den venskabelige tone, der ligger

bag ved alle vort folks offentlige konflikter, rakte han Redwood hånden.

Og som om det var noget selvfølgeligt, trykkede Redwood hans hånd for anden gang.

5. Kæmpernes lejr

I

Så sad Redwood i et tog på sydpå over Themsen. Han så et øjeblik floden glimtvis kaste lyset fra toget tilbage, og røgen, der stadig steg op fra det sted, hvor en bombe var faldet på den nordlige bred, og hvor en vældig mængde af mænd var blevet sat til at brænde Herakleophorbiaen ud af jordbunde. Sydbredden var mørk, af en eller anden årsag var end ikke gadelamperne tændt; alt hvad man kunne se var silhuetterne af det høje alarmtårne og de mørke, tunge omrids af lejlighedskomplekser og skoler, og efter at han i et minut eller så havde stirret undersøgende ud i mørket, vendte han ryggen til vinduet og sank hen i tanker. Der var ikke mere at se eller gøre, før han mødte sønnerne …

Han var udmattet af det sidste to dages pres; det forekom ham, at alle hans følelser nødvendigvis måtte være opbrugte, men han havde styrket sig med stærk kaffe før han tog afsted, og hans tankerækker spandt sig tynde og klare. Han tænkte på en mængde forskellige ting. Han genkaldte sig atter, men nu i lyset af de seneste begivenheder, hvordan Føden var kommet til verden og havde spredt sig.

"Bensington mente, det ville være et udmærket fødemiddel for små børn," hviskede han hen for sig med et svagt smil. Så erindrede han pludselig, lige så klart, som om det endnu ikke var afgjort, sine egne frygtelige tvivl, efter at han havde givet Føden til sin egen søn. Fra det øjeblik, på trods af ethvert menneskeligt forsøg på at hjælpe eller forhindre, havde Føden

spredt sig med en stadig, uafbrudt hastighed, til hele menneskeverdenen. Og nu?

"Selv hvis de slår dem alle sammen ihjel," hviskede Redwood, "så er det dog gjort."

Hemmeligheden ved Fødens fremstilling var kendt vidt og bredt. Det havde han selv sørget for. Planter, dyr, en mængde bekymrende voksende børn ville slutte sig uimodståeligt sammen for at tvinge verden til atter at vende tilbage til Føden, uanset hvad der måtte ske i den for tiden standende kamp. "Det er gjort," sagde han, og hans tanker skiftede, uden at han kunne styre dem, til børnenes og hans egen søns skæbne. Ville han finde dem udmattede af kampen, sårede, sultende, på randen til nederlag, eller ville de stadig stå støt og håbefulde, rede til den endnu mere bitre kamp i morgen? Hans søn var såret! Men han havde sendt en besked!

Hans tanker vendte tilbage til hans samtale med Caterham.

Han blev vækket af sine overvejelser ved at toget standsede på Chislehurst station. Han kunne genkende stedet på det store rotte-alarmtårn, der prydede toppen af Camden Hill, og rækken af blomstrende kæmpe-skarntyder, der voksede i vejkanten.

Caterhams privatsekretær kom hen til ham fra den anden vogn, og fortalte ham, at banen var blevet afbrudt et par kilometer længere fremme, og at resten af turen derfor blev nødt til at ske i en automobil. Redwood stod ud på en perron, der kun blev oplyst af en håndlygte, og som den kølige nattebrise fejede ind over. Stilheden i denne forfaldne, træomkransede, ukrudtsbefængte forstad – for alle dens beboere havde søgt tilflugt i London ved udbruddet af

gårsdagens kamp – virkede umiddelbart ganske voldsom. Hans fører ledte ham ned ad en trappe til en automobil, der ventede med tændte lygter – de eneste lys, der var at se – overlod ham til førerens omsorg og bød ham farvel

"De vil gøre Deres bedste for os," sagde han, efterlignende sin herres manerer, idet han trykkede Redwoods hånd.

Så snart Redwood havde sat sig ind i vognen og var blevet pakket ind i et tæppe, kørte de ud i natten. Et øjeblik holdt de stille, og derpå kørte vognen blidt og hurtigt ned ad rampen fra stationen. De drejede om et hjørne, så endnu et, idet de fulgte svingene ud og ind ad en villavej, og så lå den åbne landevej foran dem. Motoren brummede for sin højeste fart, og den sorte nat fejede forbi dem. Alting var meget mørkt under stjernelyset, og hele verden krøb ligesom sammen og forsvandt bag dem uden en lyd. Ikke et åndedrag forstyrrede de forbiflyvende ting på begge sider af vejen; de forladte, gusten-hvide villaer på begge sider, med deres sorte, uoplyste vinduer, mindede ham om et lydløst optog af kranier. Føreren ved siden af ham var en tavs mand, eller var måske blevet slået med tavshed af turens omstændigheder. Han besvarede Redwoods korte spørgsmål med enstavelsesord, tilmed i en brysk tone. På den sydlige himmel sås lyskasteres kegler vinke lydløst over himlen; de syntes at være de eneste, mærkværdige tegn på liv i hele den forladte verden rundt om køretøjet.

Vejen var på denne strækning kantet med vældige slåenbuske, der gjorde den meget mørk, og af høje græsser og store pragtstjerne; enorme kæmpe-døvnælder så høje som træer flimrede forbi som mørke silhuetter over dem. På den anden side af Keston kom de til en høj bakke, og føreren satte

farten ned. Da han nåede toppen, standsede han. "Dér," sagde han, og han store, behandskede finger pegede. som en sort vanskabning i mørket foran Redwoods øjne.

Det så ud til at være langt borte, en vældig vold, kronet med de lyskastere, hvis lys de før havde set på himlen. Lysstrålerne kom og gik mellem skyerne og det bakkede land omkring dem, som om de tegnede mystiske besværgelsesformularer.

"Ja, jeg ved ikke rigtig," sagde føreren til sidst, og det var klart, at han var bange for at fortsætte.

Søgestrålen fra en lyskaster strøg ned over himlen mod dem, standsede så ligesom med et sæt, undersøgte dem; et blændende, stirrende øje, der mere syntes at blive forvirret end egentlig dæmpet af en mellemliggende kæmpemæssig ukrudtsstængel eller to. De sad med deres behandskede hænder for øjnene og forsøgte at se ud under dem og møde dette lys.

"Fortsæt," sagde Redwood efter nogen tid.

Føreren var stadig i tvivl; han prøvede at give dem udtryk, men endte med at sige "Jeg ved ikke rigtigt" igen.

Endelig kørte han videre. "Så kører vi," sagde han og vækkede atter sin maskine til bevægelse igen, opmærksomt fulgt af det store, hvide øje.

Det forekom i nogen tid Redwood, som om de ikke længere befandt sig på Jorden, men bevægede sig med en ujævn, pulserende hastighed gennem en lysende sky. Tøf, tøf, tøf, tøf gik maskinen, og fra tid til anden trykkede føreren på hornet, adlydende en eller anden – jeg ved ikke hvilken – nervøs tilskyndelse.

De passerede nu ind i det velkomne mørke bag et højt rækværk, og derpå ned gennem en hulvej og forbi nogle huse

ind i det blændende lys igen. Et stykke gik vejen over en åben eng, og de syntes at hænge i en pulserende uendelighed. Atter hævede kæmpemæssige ukrudtsplanter sig over dem og hvirvlede forbi. Skikkelsen af en kæmpe ragede pludselig op over dem i et skærende lys, hvor en lyskasters stråle ramte ham nedefra, og kulsort mod himlen oven over. "Halløj der!" råbte han, og så "Stop! Vejen er ikke længere … Er det fader Redwood?"

Redwood rejste sig og svarede med et svagt råb, og så stod Cossar på vejen ved siden af ham og greb hans hænder med begge sine og trak ham ud af vognen.

"Hvad med min søn?" spurgte Redwood.

"Han har det fint," sagde Cossar. "De har ikke såret ham alvorligt."

"Og dine drenge?"

"Har det fint. Alle sammen, har det fint. Men vi har været nødt til at gå i kamp."

Kæmpen sagde et eller andet til automobilens fører. Redwood gik til siden, idet maskinen drejede rund, og så forsvandt Cossar pludselig, alting forsvandt, og han stod i fuldstændigt mørke i nogen tid. Lyskasterens øje fulgte automobilen tilbage til toppen af Keston Hill. Han så det lille køretøj forsvinde i den hvide aura. Det virkede besynderligt, som om den slet ikke bevægede sig, men lyset gjorde det. En gruppe krigshærgede kæmpehyld lyste op som en mængde muntre gestikulationer og blev så atter opslugt af natten … Redwood vendte sig atter mod Cossars dunkle omrids og trykkede hans hånd. "Man har gjort mig tavs og holdt mig i uvidenhed i samfulde to dage," sagde han.

"Vi fyrede med Føden på dem," sagde Cossar. "Tredive skud. Hvadbehager!"

"Jeg kommer fra Caterham."

"Det ved jeg nok." Han lo med en undertone af bitterhed. "Jeg tænker, han prøver at lukke os ude."

II

"Hvor er min søn?" sagde Redwood

"Han har det fint. Kæmperne venter på, hvad du har at sige."

"Ja, ja, men min søn …"

Han gik med Cossar ned gennem en lang skrånende tunnel, der et øjeblik blev oplyst af et rød lys og så blev mørk igen; og kom så ud i det store hul, kæmperne havde udgravet til beskyttelse.

Redwoods første indtryk var en vældig arena omgivet af meget høje klipper og et meget trangt gulv. Det henlå i mørke, bortset fra strålerne fra lyskasterne, der hvirvlede rundt på himlen højt over dem, og en rød glød, der kom og gik fra en afsides krog, hvor to kæmper arbejdede sammen med en metallisk støj. Hans blik fangede de velkendte omrids af de gamle skure, som var blevet lavet til Cossars drenge til leg og arbejde, når lyset ramte dem. Som det nu var, hang de på kanten af en klippe, mærkværdigt fordrejede og ødelagte af Caterhams beskydning.

Der var antydninger af vældige kanonlavetter deroppe, og nærmere ved lå der bunker af store cylindere, som sagtens var ammunition. Overalt på pladsen nedenfor sås omridsene af store maskiner og nogle uigenkendelige, formløse genstande lå spredt i tilfældig orden. Kæmperne kom og gik mellem disse i

det vage lys, store skikkelser, som ikke stod i noget misforhold til de ting, de bevægede sig rundt imellem. Nogle var i fuld beskæftigelse, andre sad eller lå, som om de prøvede at sove, og en af dem, der havde bandager rundt om på kroppen, lå på en primitiv båre af granstammer, og sov uden tvivl. Redwood kiggede på alle disse uklare former; hans blik gled fra den ene skikkelse til den anden.

"Hvor er min søn, Cossar?"

Så så han ham.

Hans søn sad i skyggen af en stor mur af stål. Han viste sig som en sort form, der kun var genkendelig på sin stilling, – hans træk var usynlige. Han sad med hånden under kinden, som om han var træt eller fortabt i sine tanker. Ved siden af ham opdagede Redwood omridset af prinsessen, først kun en mørk antydning, og så, da gløden fra den fjerne smedje voksede, så han et øjeblik i det røde lys hendes umådelige venlighed afspejlet i ansigtets skygger. Hun stod og så ned på sin elsker med den ene hånd hvilende på stålmuren. Det så ud som om hun hviskede til ham.

Redwood ville gå hen til dem.

"Senere," sagde Cossar. "Først er der Deres besked."

"Ja," svarede Redwood, "men –"

Han standsede. Nu så hans søn op og talte til fyrstinden, men i alt for sagte en tone til, at de kunne høre, hvad han sagde. Unge Redwood løftede sit ansigt, og hun bøjede sig ned mod ham og kastede et blik til siden, førend hun talte.

"Men hvis vi bliver besejret," hørte de unge Redwoods stemme hviske.

Hun tav, og det røde skær viste, at hendes øjne skinnede af tilbageholdte tårer. Hun bøjede sig tættere ned til ham og talte endnu sagtere. Der var noget så fortroligt og privat i deres holdning, i deres sagte stemmer, at Redwood – Redwood, som i to hele dage ikke havde haft tanke for andet end sin søn – fik en følelse af at være påtrængende. Han standsede brat. Måske for første gang i sit liv forstod han, hvor meget mere en søn kan være for sin fader, end en fader nogensinde kan være for sin søn; han forstod fremtidens fulde overvægt over fortiden. Her mellem disse to havde han intet at gøre. Hans rolle var udspillet. I den øjeblikkelige forståelse af dette vendte han sig til Cossar. Deres øjne mødtes. Hans stemme havde fået en grå resignations klang.

"Jeg vil afgive min besked nu," sagde han. "Bagefter … Det er tidsnok til den tid."

Skansen var så enorm og så belemret med alle slags ting, at de havde en lang og bugtet vej at gå for at nå et sted, hvorfra Redwood kunne tale til dem alle.

Han og Cossar fulgte en stejlt nedadgående vej, der løb ind under en hvælving af sammenbygget maskineri, og kom derfra ud på en stor og bred gangsti, der førte tværs over hulningens bund. Bred og tom og dog forholdsvis smal som denne gangsti var, bidrog den ligesom alle omgivelserne til at forøge Redwoods følelse af sin egen lidenhed. Den endte i, hvad der så ud til at være en udgravet grube. Højt oppe, adskilte fra ham ved mørke brinker, drejede de strålende lyskastere sig, og de skinnende skikkelser gik til og fra. Kæmpestemmer råbte til hinanden deroppe og kaldte kæmperne sammen til krigsrådet for at høre de betingelser, Caterham havde tilbudt. Gangstien

gik stadig skråt nedad mod sorte uendeligheder, mod skygger og mysterier og ubegribelige ting, ind blandt hvilke Redwood gik langsomt med modstræbende skridt og Cossar med rask, tillidsfuld gang.

Redwoods tanker havde travlt.

De to mænd kom ind i det fuldstændigste mørke, og Cossar tog sin ledsager ved hånden. Nu gik de nødvendigvis langsomt.

Redwoods følelser måtte have luft.

"Alt dette," sagde han, "er underligt."

"Stort," sagde Cossar.

"Underligt. Og underligt er det, at det forekommer mig underligt – jeg, der på en måde er ophavsmanden til det alt sammen. Det er –"

Han standsede, kæmpede med ordene, der ikke rigtigt ville udtrykke, hvad han mente, og gjorde en håndbevægelse – der var usynlig på grund af mørket – mod brinken.

"Jeg har ikke tænkt over det tidligere. Jeg har haft travlt, og årene er gået. Men her ser jeg – det er et nyt slægtled, Cossar, og nye følelser og nye fornødenheder. Alt dette, Cossar –"

Nu så Cossar hans uklare gestus ud mod alting omkring dem.

"Alt dette er ungdom."

Cossar svarede ikke, og hans ujævne fodtrin spankede videre.

"Det er ikke *vor* ungdom, Cossar. De overtager det hele. De begynder med deres egne følelser, deres egne erfaringer, deres egen manér. Vi har skabt en ny verden, og den er ikke vor. Den er ikke en gang – tiltalende for os. Denne store fæstning –"

"Har jeg lavet planen til," sagde Cossar med uudforskeligt ansigt.

"Men nu?"

"Ja – nu har jeg givet mine sønner den."

Redwood kunne føle den store bevægelse af den arm, han ikke kunne se.

"Ja, det er sagen. Med os er det forbi – eller næsten forbi."

"Så var det din besked!"

"Ja. Og når jeg har bragt den –"

"Er det forbi med os."

"Jamen –"

"Naturligvis har vi ikke mere at gøre, vi to gamle mænd," sagde Cossar i den ham egne tone af pludselig vrede. "Naturligvis. Selvfølgelig. Hvert menneske har sin tid. Og nu – begynder *deres* tid. Det er ganske i sin orden. Det er ligesom ved tunnelgravning: der arbejdes i hold. Vi gør vort stykke arbejde og går. Er du med? Det er det, døden er til. Vi arbejder, til vore små hjerner og vore små følelser er helt opslidte, og så tager denne flok fat på en frisk. Frisk og atter frisk! Det er ganske ligefremt. Hvad er der i vejen med det?"

Han tav for at lede Redwood hen til nogle trappetrin.

"Ja," sagde Redwood, "men man har en følelse af –"

Han fuldendte ikke sætningen.

"Det er det, døden er til," hørte han Cossar nedenfor sig gentage. "Hvordan kunne det ellers gå? Det er det, døden er til."

III

Efter mange vildsomme krumninger og opadstigninger kom de ud på en fremspringende afsats, hvorfra man var i stand til at overskue den største del af kæmpernes lejr, og hvorfra Redwood kunne tale til hele deres forsamling. Kæmperne havde allerede

samlet sig oven for og neden under ham i forskellige højder for at høre den besked, han havde at bringe. Cossars ældste søn stod på skansen deroppe og holdt øje med, hvad der kom til syne i lyskasternes skær, for de frygtede for, at våbenstilstanden skulle blive brudt. Arbejderne ved det store maskineri henne i hjørnet sås tydeligt i deres eget lys; de var næsten nøgne; de vendte ansigterne mod Redwood, men så dog jævnligt årvågent til støbeformene, som de ikke kunne forlade. Disse nærmere skikkelser så han med en bølgende uklarhed i lysskær, der kom og gik, og de fjernere endnu utydeligere. De dykkede ud af og forsvandt igen i det store mørkes dybder. For kæmperne havde ikke mere lys i deres fæstning end strengt nødvendigt, for at deres øjne bedre kunne se en eventuel angrebsstyrke, der måske ville styrte løs på dem fra mørket rundt om.

Atter og atter faldt et tilfældigt lysskær så på en og så på en anden gruppe høje og kraftige skikkelser, kæmperne fra Sunderland, der var klædt i taglagte metalplader, og de andre, hvis klæder var af læder, sammenvævede tove eller vævet metaltråd, alt som deres omstændigheder havde ført det med sig. De sad midt iblandt, eller støttede hænderne på, eller stod oprejste imellem maskinerne og våben lige så vældige som de selv, og alle deres ansigter, som kom og gik og snart var synlige, snart usynlige, havde rolige øjne.

Han gjorde en anstrengelse for at begynde, men det lykkedes ikke. Da strålede et øjeblik hans søns ansigt i en hed opblussen af ilden – hans søns ansigt, som så op imod ham, både kærligt og kækt; og ved synet af det fik han mæle, der kunne nå til dem alle – han talte ligesom tværs over en kløft til sin søn.

"Jeg kommer fra Caterham," sagde han. "Han har sendt mig til jer for at meddele jer de betingelser, han tilbyder."

Han gjorde en pause.

"De betingelser er umulige, det ved jeg nu, da jeg ser jer alle samlet her; de betingelser er umulige, men jeg har bragt jer dem, fordi jeg gerne ville se jer alle – og min søn. Én gang endnu – ville jeg se min søn –"

"Sig dem betingelserne," sagde Cossar.

"Nu skal I høre, hvad Caterham tilbyder. Han vil have, at I skal gå bort og forlade hans verden!"

"Hvorhen?"

"Det ved han ikke. Et eller andet ubestemt sted i verden skal et stort område afsondres. – Og I må ikke lave mere af Føden, ikke selv få børn, I skal leve på jeres egen vis jeres egen tid, og så ophøre for bestandigt."

Han standsede.

"Og det er det hele?"

"Det er det hele."

Der påfulgte en stor stilhed. Mørket, der skjulte kæmperne, syntes at stirre tankefuldt på ham.

Han følte, at nogen rørte ved hans albue, og dér stod Cossar og bød ham en stol – et underligt stykke dukkemøbel midt iblandt alle disse opstablede umådeligheder. Han satte sig ned og lagde benene over kors, og så lagde han det ene knæ over det andet, greb nervøst fat om sin støvle og følte sig lille og selvbevidst og ubehageligt synlig og meningsløst placeret.

Så glemte han igen sig selv ved lyden af en stemme.

"I har hørt det, brødre," sagde denne stemme ud fra skyggerne.

Og en anden svarede:

"Vi har hørt det."

"Og svaret, brødre?"

"Til Caterham?"

"Er Nej!"

"Og så?"

Der var tavshed i nogle sekunder. Så sagde en stemme:

"Disse folk har ret. Det vil sige, efter deres forstand. De har haft ret, når de har dræbt alt, hvad der voksede og blev større end sin art – dyr og planter og alle slags store væsener, som opstod. De havde ret, da de forsøgte på at nedsable os. De har ret nu i at sige, at vi ikke må tage til ægte inden for vor race. Efter deres forstand har de ret. De ved – og det er på tide, at vi også lærer at vide det – at dværge og kæmper ikke kan bestå sammen i én verden. Caterham har sagt det atter og atter, med rene ord: deres verden eller vor."

"Vi er for øjeblikket næppe halvtreds," sagde en anden, "og de er utallige millioner."

"Kan gerne være. Men det forholder sig, som jeg har sagt."

På ny blev der en lang tavshed.

"Skal vi da dø?"

"Det forbyde Gud!"

"Skal de da?"

"Men det er det, Caterham siger! Han vil, at vi skal leve vore liv til ende, dø én for én, indtil der kun er én af os tilbage, og denne ene ville til sidst også dø, og så ville de fælde alle kæmpeplanterne, dræbe hele kæmpedyrelivet, brænde alle spor af Føden bort – for evigt gøre ende på os og på Føden. Så ville den lille dværgverden være i sikkerhed. De ville leve videre, for

evigt trygge, leve deres små dværgliv og vise små dværg-venligheder og dværg-grusomheder over for hinanden; de kunne måske endog opnå en slags dværg-tusindårsrige, gøre ende på krig, gøre ende på overbefolkning, bo i en hele verden omfattende stad og øve dværgkunster, tilbede hinanden, indtil verden begynder at stivne af frost ..."

Henne i hjørnet faldt en jernplade til jorden med et tordenbrag.

"Brødre, vi ved, hvad vi agter at gøre."

I et opblussende skær fra lyskasterne så Redwood alvorlige unge ansigter vende sig mod hans søn.

"Nu er det nemt at lave Føden. Det ville være let for os at lave Føde nok til hele verden."

"Du mener, broder Redwood," sagde en stemme ud fra mørket, "at de små mennesker skal spise Føden."

"Hvad andet er der at gøre?"

"Vi er ikke halvtreds, og de er mange millioner."

"Men vi har holdt dem stangen."

"Hidtil."

"Hvis det er Guds vilje, kan vi vedblive at holde dem stangen."

"Ja. Men tænk på de døde!"

Her faldt en anden stemme ind.

"De døde," sagde den. "Tænk på de ufødte."

"Brødre," lød unge Redwoods stemme, "hvad kan vi gøre andet end kæmpe med dem, og hvis vi besejrer dem, tvinge dem til at nyde Føden? De kan ikke lade være at nyde Føden nu. Sæt at vi ville give afkald på vor arvelod og gøre denne tåbelighed, som Caterham foreslår! Sæt at vi kunne! Sæt at vi opgiver dette store, som rører sig i os, fornægter dette, som

vore fædre har gjort for os – som du, fader, har gjort for os – og hensmuldrer og bliver til intet, når vor tid kommer! Hvad da? Vil denne deres lille verden blive, som den før var? De kan bekæmpe storheden i os, som er menneskers børn, men kan de underkue den? Selv om de tilintetgør os hver eneste én, hvad så? Ville det redde dem? Nej! For storhed er virksom, ikke blot i os, ikke blot i Føden, men i alle tings stræben! Den er i alle tings natur; den er en del af rummet og tiden. At vokse og bestandigt at vokse: det er fra først til sidst at være – det er livets lov. Hvilken anden lov kan der gives?"

"At hjælpe andre?"

"At vokse. Det er bestandigt at vokse. Medmindre vi hjælper dem til at fejle."

"De vil kæmpe hårdt for at overvælde os," sagde en stemme.

Og en anden stemme svarede:

"Hvad gør det?"

"De vil kæmpe," sagde unge Redwood. "Hvis vi afslår disse betingelser, tvivler jeg ikke på, at de vil kæmpe. Jeg håber i virkeligheden, at de vil være ærlige og kæmpe. Hvis de alligevel tilbyder fred, vil det kun være for bedre at kunne fange os, når vi mindst venter det. Tag ikke fejl, brødre; på den ene eller den anden måde vil de kæmpe. Krigen er begyndt, og vi må udkæmpe den til enden. Hvis vi ikke bærer os klogt ad, vil vi måske snart se, at vi kun har levet for at skabe dem bedre våben mod vore børn og vor slægt. Dette har hidtil kun været begyndelsen til kampen. Hele vort liv vil være en kamp. Nogle af os vil blive dræbt i åben kamp, andre af os vil falde i baghold. Vi vil ikke vinde nogen let sejr – overhovedet ikke nogen sejr, der ikke er mere end halvt nederlag for os. Det kan I være sikre på.

Men hvad gør det? Når blot vi bevarer fodfæstet, når blot vi efterlader os en voksende skare, der kan optage kampen, når vi er borte!"

"Og i morgen?"

"Vil vi udsprede Føden. Vi vil gennemtrænge hele verden med Føden."

"Men sæt nu, at de giver efter og spørger om vore betingelser?"

"Vore betingelser er Føden. Det er ikke således, at store og små kan leve sammen i et fuldendt kompromis. Det må være det ene eller det andet. Hvad ret har forældre til at sige: Mit barn skal ikke have andet lys end det lys, jeg har haft, skal ikke vokse sig større end til den storhed, jeg har opnået? Er I ikke enige med mig, brødre?"

Bekræftende mumlen svarede ham.

"Og det gælder pigebørn så vel som drengebørn," sagde en stemme fra mørket.

"Endnu mere – de, som skal blive den nye races mødre."

"Men i det næste slægtled må der endnu gives store og små," sagde Redwood med øjnene fæstede på sin søns ansigt.

"I mange slægtled. Og de små vil genere de store, og de store kue de små. Sådan må det nødvendigvis være, fader."

"Der bliver strid."

"Endeløs strid. Endeløs misforståelse. Det er hele livet. Store og små kan ikke forstå hinanden. Men i hvert barn, der fødes til verden af mennesker, fader Redwood, er gemt et storhedssædekorn – som venter på Føden."

"Så skal jeg altså gå tilbage til Caterham og sige ham – –"

"Du bliver hos os, fader Redwood. Vort svar sender vi Caterham ved daggry."

"Han siger, at han vil kæmpe – –"

"Lad så være," sagde unge Redwood, og hans brødre mumlede bifald.

"*Jernet venter,*" råbte en stemme, og de to kæmper, som arbejdede i krogen, begyndte på en taktfast hamren, der satte et mægtigt akkompagnement til hele scenen. Det glødende metal lyste langt klarere end før og gav Redwood en tydeligere udsigt over lejren, end han endnu havde haft. Han kunne se det aflange rum i dets fulde udstrækning med de store krigsmaskiner opstillet og rede til brug. Længere borte og noget højere oppe stod brødrene Cossars hus. Rundt om ham flokkedes de unge kæmper, vældige og skønne, funklende i deres panser, optaget af forberedelserne til morgendagen. Synet af dem frydede hans hjerte. De var så utvungent kraftige! De var så høje og yndefulde! De var så rolige i deres bevægelser! Der stod hans søn iblandt dem, og fyrstinden, den første af alle kæmpemæssige kvinder …

Der fo'r gennem hans hjerne den underligste modsætning, mindet om Bensington, meget kløgtig og lille – Bensington, som stod med hånden mellem den første store kyllings bløde brystdun i sit trivielt møblerede værelse og kiggede tvivlende over brillerne, mens kusine Jane smækkede døren i …

Det var en og tyve år siden.

Og så blev han pludselig grebet af en sælsom tvivl – en frygt for, at dette sted og den ham omgivende storhed kun var en drøms gøglespil; at han drømte og om et øjeblik ville vågne og opdage, at han atter var i sit studereværelse, kæmperne

nedsablede, Føden undertrykt og han selv en indespærret fange. Hvad var for resten livet andet end det – altid at være en indespærret fange! Dette var kulminationspunktet og slutningen på hans drøm. Han ville vågne op fra blodsudgydelse og kamp og finde, at hans Føde var den tåbeligste indbildning og hans håb om og tro på en kommende større verden ikke andet end det regnbuefarvede skum på en pøl af bundløs råddenskab. Lidenheden var uovervindelig!

Så stærk og dyb var denne bølge af håbløshed, denne anelse om overhængende desillusionering, at han fo'r op. Han stod og trykkede de knyttede næver mod sine øjne og blev stående således et øjeblik, bange for at åbne dem igen og se sig om, bange for, at drømmen allerede skulle være forsvundet …

Kæmpebørnenes stemmer talte til hinanden og lød sagte gennem smedenes rungende melodi. Tvivlens flodbølge i ham sank. Han hørte kæmpernes stemmer; han hørte endnu deres bevægelser rundt om ham. Det var virkeligt, det var ganske sikkert virkeligt – lige så virkeligt som forhånelser! Endnu mere virkeligt, for disse store ting er, kan hænde, de ting, der kommer, og menneskenes lidenhed, bestialitet og skrøbelighed er de ting, der går. Han åbnede øjnene.

"Færdig," råbte en af de to smede, og de kastede deres hammere til jorden.

En stemme lød oven over dem. Cossars søn, som stod på den store vold, havde vendt sig om og talte nu til dem alle.

"Det er ikke sådan at forstå, at vi vil fordrive de små mennesker fra verden," sagde han, "for at vi, som ikke er nåede mere ét trin opad fra deres lidenhed, kan få lov til at besidde deres verden for bestandigt. Det er trinet, vi kæmper for, og

ikke os selv. I hvilket øjemed er vi satte her i verden, brødre? For at tjene den ånd og det mål, der er blevet indgydt i vort liv. Vi kæmper ikke for os selv – for vi er kun verdenslivets foreløbige hænder og øjne. Det har du, fader Redwood, lært os. Ånden ser omkring sig og vinder erfaringer både gennem os og gennem de små mennesker. Fra os må den skride videre ved ord og fødsel og handling – til endnu større liv. Denne jord er intet hvilested; denne jord er ingen legeplads, ellers kunne vi gerne blotte vore struber for de små menneskers kniv, for da havde vi ikke større ret til at leve end de. Og de kunne, når deres tur kom, gøre plads for myrer og kryb. Vi kæmper ikke for os selv, men for væksten – væksten, der går sin gang i al evighed. I morgen vil, hvad enten vi lever eller dør, væksten sejre gennem os. Det er åndens evige lov. At vokse i overensstemmelse med Guds vilje! At vokse ud fra disse revner og sprækker, ud fra disse skygger og skumle steder, ud i storhed og lyset! Større," sagde han og talte langsomt og med overlæg, "større, mine brødre! Og derefter – endnu større. At vokse og atter at vokse. Til sidst at vokse op til at forstå Gud og blive hans medhjælper. Vokse … indtil Jorden ikke er mere end en fodskammel … indtil ånden har tilintetgjort frygt og bredt sig …" Han svang sin arm op imod himlen: "Dér op."

Hans røst tav. Det hvide skær fra en af lyskasterne drejede rundt og faldt et øjeblik på ham, som han stod dér, kæmpestor, med hånden løftet mod himlen.

Et øjeblik skinnede han i glansen, mens han frygtløst så op mod de stjernefulde dybder, panserklædt, ung og stærk, kæk og rolig. Så gled lyset videre, og han var kun et stort, sort omrids mod den stjerneklare himmel – et stort, sort omrids, som med

en mægtig håndbevægelse truede himlens firmament og hele dens stjernehær.

Om "Gudernes føde"

Forfatter: H. G. Wells (1866-1946).
Org.udgave: *The Food of the Gods, and how it came to Earth*, føljeton i *Pearson's Magazine* (London-udgaven) december 1903-juni 1904; bogudgave MacMillan and Co., Limited. London 1904.
Denne udgave efter: H. G. Wells: *Gudernes Føde – og hvordan den kom til Jorden*. Oversat fra engelsk af A. Halling. Forlagt af V. Pios boghandel, København 1905.
Oversætter: Axel Halling (1869-1917).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter usigneret illustration fra udgaven Thomas Nelson and Sons, London/Edinburgh/New York u.å. (ca. 1909).

ISBN 978-87-7628-338-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-514-3 (Ølstykke 2017).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Indhold

Forside
Titelblad
Ophavsret og brugsbetingelser
1. bog: Fødens oprindelse
    1. Hvordan Føden blev opdaget
        I
        II
        III
        IV
    2. Forsøgshønseriet.
        I
        II
        III
        IV
        V
        VI
        VII
        VIII
    3. Kæmperotterne
        I
        II
        III
        IV
        V
        VI

VII
VIII
4. Kæmpebørnene
I
II
III
IV
V
VI
5. Bensington bliver den lille
I
II
III
2. bog: Føden i landsbyen
1. Fødens komme
I
II
III
IV
V
VI
VII
2. Kæmpeungen
I
II
III
IV
V
3. bog: Fødens høst

Den forandrede verden 1
I
II
III
IV
V
2. Kæmpe-elskerparret
I
II
III
IV
V
3. Unge Caddles i London
I
II
III
IV
4. Redwoods to dage
I
II
III
IV
5. Kæmpernes lejr
I
II
III
Om "Gudernes føde"